Kemenesaljai Digitális Könyvtár
2012.05.22. 16:27

1921–1945

A MI LEVENTÉINK

CELLDÖMÖLK ÉS ALSÓSÁG

TARRÓSY IMRE

CELLDÖMÖLK 2010

A MI LEVENTÉINK

CELLDÖMÖLKI ÉS ALSÓSÁGI LEVENTEEGYESÜLETEK

ELŐZMÉNYEK

A Tornay Károly által 1936-ban megírt és kiadott *„A leventeintézmény története”* c. könyvben olvasható vitéz Tabódy Tibor, Zala vármegye főispánja nyilatkozatában, hogy *„csodálkoznunk kell, hogy ez az intézmény nem volt meg már nagyon régen, a háború előtt.”* A kiegyezést (1867) követően már az 1868. évi 38. törvény 11. § 3. k) pontja szerint a tantárgyaknak kötelezően a népiskolákban szerepeltetni kellett a testgyakorlatot *„tekintettel a katonai gyakorlatra”* valamint 55. § n) pontja kimondta, hogy köteles tantárgyak között az elemi népiskolában is szerepelnie kell a testgyakorlatnak, *„tekintettel a katonai gyakorlattokra.”*

A város elődtelepülésein a dömölki apátság, majd 1698-tól a nemesdömölki evangélikus egyházközség tartott fenn iskolamestert, illetőleg iskolát. Kiscellben a katolikusok építettek 1803-ban iskolát. Ugyancsak itt épült meg 1870-ben az izraeliták iskolája is. 1887-ben, a katolikus iskolában beindult a tanoncképzés, míg 1891-ben megépült a kiscelli r.k. leányiskola, a zárda. A város iskoláiban sem személyi, sem tárgyi feltétele nem volt adott a testnevelés tanításának. Érdek sem fűzte az iskolafenntartókat ahhoz, hogy újabb költségeket invesztáljanak be a testi nevelés bevezetésével, hiszen a testgyakorlás elterjesztése nem vallási, hanem elsődlegesen állami érdek volt. Mindez megállapítható az 1870-es magyar elemi iskolák tantervéből, amely *"a három alsó osztályban rend-, szabad- és ugrógyakorlatokat, tornajátékokat írt elő, amelyeket a felső tagozaton katonai terep- és fegyvergyakorlatok egészítettek ki."*

Magyarországon az 1900-as évek elején reformot követeltek a tananyagokban. Síkra szálltak azért, hogy mindennapos legyen a tanulóifjúság testmozgása, és a testnevelést is főtantárgyként oktassák az iskolákban. Egyre nagyobb hangot kapott a társas- és labdajátékok elismerése a tantervi anyagban és a reformok hívei követelték, hogy napi 1-2 órában, a szabadban mozogjon a fiatal. Horváth Lajos volt celldömölki szakmunkásképző igazgató, *"A celldömölki zárdai iskolák krónikája"* c. tanulmányában a századfordulóról közölt tantárgy ismertetésekor testnevelésről nem ejtett szót. Ez számomra azt jelenti, hogy Celldömölkön, felekezeti iskoláira való tekintettel, még nincs testnevelés oktatás, legalább is tantárgyként nem szerepelt.

Az 1910-es évek helyi sajtójában már azt olvashatjuk az iskola feladataként, hogy *"ne csak oktassa, nevelje a tanulóifjúságot, hanem testi erejének tervszerű kiképeztetéséről is gondoskodjék."* A célt tehát megfogalmazták; értelmes, edzett és ügyes honfiakra és honleányokra van az országnak szüksége. Egyúttal óva intették a tanítókat, hogy *"túlzásba vigyék"* a testi nevelést, de arra kérték őket, hogy a tornaórákon ne hagyjanak időt a gyermeki *"kedély szabadon csapongásának."* A tanulókat a *"testet-lelket ölő unalmas óráktól"* féltették. Az 1910/11-es tanévben kaptak először államsegélyt a nem állami iskolák, ami arra enged következtetni, hogy ettől kezdve a celldömölki elemi iskolákban is bevezették a testgyakorlás tantárgyát. Erre bizonyíték Berkes Jenő alábbi fényképe, amely ez időben készült és *"Játék az ugaron"* címet adta a fényképnek. A cím valóban találó, a tömeges és játékos *"népi birkózást"* bemutató nebulók esetében.

1910 és 1916 közt ifjúsági lövésztanfolyamokat szerveznek – önkéntes alapon. A cél: katonai rend- és testgyakorlatok, illetve céllövészet oktatásával katonai előképzés biztosítása. 1912. évi XXX. Törvénycikk pedig a kötelező Vederőről szól. 48. § (1) pontja alapján, akik az ifjúság katonai előképzésében részt vettek a tartalékos viszonyban teljesítendő fegyvergyakorlat alól felmentették és azokat is, akik a katonai testgyakorlás terén és a céllövészetben a szükséges ismereteket megszerezték.

1913. szeptember 17-én megkezdődött a város első középfokú iskolájában a tanítás. Elkezdődött az első tanév a település polgári fiúiskolájában. Hosszú utánjárásnak köszönhetően az iskola, mint államilag segélyezett intézet a Hollósy téri Pletnics-ház emeletén kezdte el történelmét írni, Kemenesi (Wendler) József igazgató vezetésével. A nyitó tanévre 50 első osztályos tanuló iratkozott be.

A testnevelés tanításában és a diáksport kiteljesedésében lényegében a tanévkezdés napjától állt be forradalmi változás városunkban. Az iskola tanulói több mint tíz éven át a vásártéren létrehozott *" sport-*

placcra" voltak szorulva. Természetesen a vásártér nem volt egy eszmei környezet, de azért a kialakított sportpálya közelsége csak kedvezett a testnevelési órák megtartásának, és a tanulók atlétikus képzésének, a testnevelési játékok gyakorlásának. Téli időszakban tantermi foglalkozásokat lehetett tartani.

1912-ben megalakult az Országos Testnevelési Tanács, melynek szervezeti szabályzata értelmében véleménynyilvánításra, javaslatok megtételére volt joga. Szakvéleményt készített *„az iskolán kívüli testnevelés reformjáról, az ifjúság katonai szolgálatra történő előkészítéséről, javasolta az iskolai és iskolán kívüli testgyakorló helyek és terek összeírását, az iskolán kívüli ifjúság előkészítését a háború alatti katonai szolgálatra. Elkészítette az ifjúsági Honvédő Egyesületek vezetőinek útmutatóját és testgyakorlati munkatervét."* Javasolta, hogy az Ifjúsági Honvédő Egyesületet önkéntes alapon és államilag támogatott szervezetként hozzák létre. Az egyesület alapszabály tervezetét, Galambos Ede dolgozta ki, mely szerint célja:
„1. Minkét nembeli tagjainak testi erejét és ügyességét a helyi viszonyoknak és népszokásoknak megfelelő és a fiúkat katonai szolgálatra is előkészítő rendszeres testgyakorlatok által fejleszteni, azok munkaképességét és ellenálló erejét fokozni.
2. Tagjait ésszerű nevelés, irányítás és vezetés által rendre, tisztaságra, egészséges életmódra oktatni…
3. A szép, a jó, az istenfélelem és a hazaszeretet, befogadására alkalmassá tenni…"

A celldömölki r.k. elemi népiskolában is tanították már a testnevelést. Berkes Jenő ötödik osztályos tanulónak az 1915/16. évi bizonyítványa ezt igazolja, a testgyakorlás osztályozott tantárgyként szerepelt.

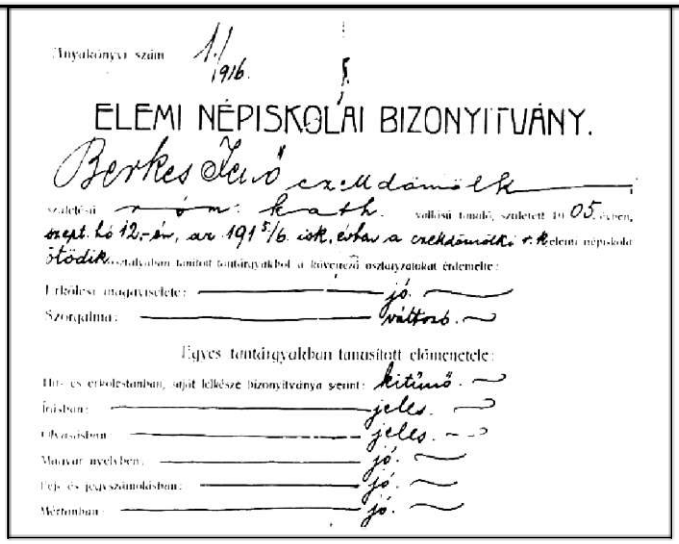
Anyakönyvi szám 1/1916.

ELEMI NÉPISKOLAI BIZONYÍTVÁNY.

Berkes Jenő celldömölk

szülői: n. k. Sollosi tanuló, született 19 05 évben, szept. hó 12.-én, az 1915/16. isk. évben a celldömölki r. k. elemi népiskola ötödik osztályában tanított tantárgyakból a következő osztályzatokat érdemelte:

Erkölcsi magaviselete: jó.
Szorgalma:változó.

Egyes tantárgyakban tanúsított előmenetele:

Hit- és erkölcstanban, ujat lélekre bizonyítványa szerint: kitűnő.
Írásban: jeles.
Olvasásban: jeles.
Magyar nyelvben: jó.
Fej- és jegyszámolásban: jó.
Mértanban: jó.

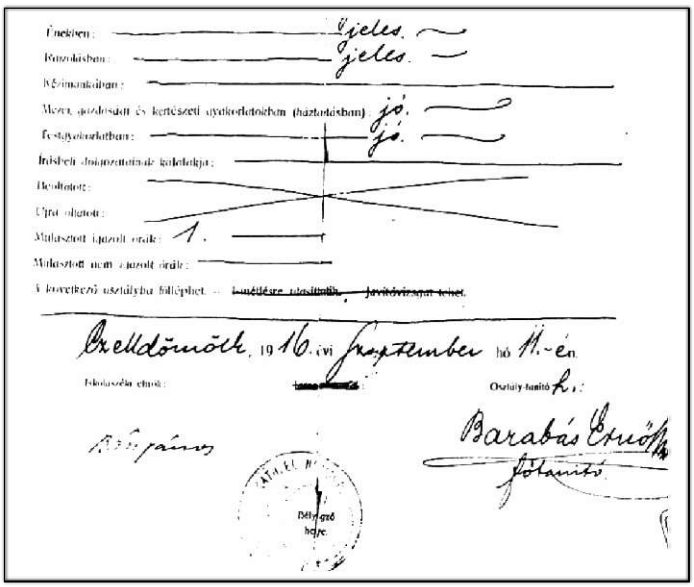
Énekben: jeles.
Rajzolásban: jeles.
Beszéd- és értelemgyakorlatban:
Mezei, gazdasági és kertészeti gyakorlatokban (háztartásban): jó.
Testgyakorlatban: jó.
Írásbeli dolgozatainak kalendárja:
Beadatott:
Újra adatott:
Mulasztott igazolt órák: 1.
Mulasztott nem igazolt órák:
A következő osztályba belépheti — ~~I-osztályra utasítatik, javítóvizsgát tesz.~~

Celldömölk, 1916. évi szeptember hó 11.-én.

Iskolaszéki elnök: Osztály-tanító: Barabás Erzsébet

Igazgató helye.

TANTÁRGYAK
Hit- és erkölcstan
Írás
Olvasás
Magyar nyelvtan
Fej- és jegyszámolás
Mértan
Beszéd- és értelemgyakorlat
Földrajz
Történelem
Polgári jogok és kötelezettségek
Természetrajz
Természettan
Ének
Rajz
Mezei, gazdasági és kertészeti gyakorlás
Testgyakorlás

A polgári fiúiskolában, az első tanévben két személyes tanerő működött, Kemenesi József és Oszwald Sándor személyében. A testgyakorlást Oszwald Sándor magyar-történelemszakos tanár tanította. A második és harmadik tanévben már Bauer József matematika-fizikaszakos vette át a testgyakorlás tanítását. Az első tanév befejeztével, *"1914. június 25-én egynapos, vidámhangulatú, balatoni kirándulást rendez az akkor még "egyosztályos" iskola, — s egészen 1921-ig egyben az utolsó is —, majd hivatalosan is zár az intézmény"* — olvasható Horváth Lajos *"A valahai Celldömölki Állami Polgári Fiúiskola kiharcolásának, működésének és megszűnésének krónikája"* című munkájában.

A második tanév végén, 1915. június 19-én, az év legjelentősebb sportseménye a városban a polgári fiúiskola első nyilvános tornavizsgája volt. E verőfényes szombati napon, délelőtt 9 órától 11 óráig tartották a tornavizsgát a vásártéri futballpályán. Az első tornavizsga fókuszába az atlétika került. A szereplő diákok, Bauer tanár úrral együtt, jó visszhangra találtak a városban. A Kemenesalja helyi lap így írt róluk: *"Ezúttal örömmel tapasztalták a szülők, hogy gyermekeik testalkatának a testi ügyességgel párosult fejlődése jó úton halad előre. Egyes növendékek a jövő sportgeneráció tagjaiul ígérkeznek...A kis sportmannok nagy fürgeséggel tettek tanúbizonyságot ügyességükről."*

Az 1917/18-as tanévnyitó alkalmával új iskola nyitotta meg kapuit a beiratkozott 70 diákja előtt. Az Isteni Szeretet Leányainak vezetésével működő katolikus leányiskolában kezdte meg első tanévét a Celldömölki r.k. Polgári Leányiskola, melynek fenntartója a celldömölki r.k. egyházközség lett. Az 1891-ben megnyitott zárdai elemi leányiskola után 26 évre, halála miatt csak rövid ideig irányító Tamás Vazul plébános, bencés tanár igazgatása alatt, valósággá vált *"az apácák kezére bízandó polgári leányiskola"* alapítói gondolat.

Mint tapasztalható a terv meg volt az I. világháború előtt már az ifjúság honvédelmi neveléséhez, sőt az Ifjúsági Honvédő Egyesületek létrehozására is. A háború azonban közbe szólt. Trianont követően v. Béldy Alajos *„Testnevelés-Honvédelem”* címmel reformtervezetet készített, amelyben ezt írja: *„a testnevelés és a honvédelem szoros összefüggésben állnak egymással... az iskolán kívüli ifjúság testedzése az a nagy probléma, amelyet sikeresen meg kell oldanunk, hogy népünket a honvédelemre készen tartsuk... Az elveszett Kárpátok helyett alkossuk meg az Alföld bástyáit ifjúságunk edzett phalanxjaiból...”* (*phalanx* görög szó eredeti jelentése: csoport, közösség. A szó eredetileg a nehéz gyalogság, a zárt csatarendjét jelölte, melynek törvényei és tulajdonságai később a spártaiak népéletének jellemzőivé váltak.)

1919. október 14 én a HM egy bizalmas programtervezettel állt elő a volt katonatisztek és tiszthelyettesek egy-részének tornatanárként történő foglalkoztatásával. *„Egyedül a sport terén adhatnók a mai és a jövő generációjának azt a fegyelmi állapotot, melyen a jövő katonai rendszer kiépíthető lenne és azt a fizikális nevelést és erősítést, amely az ifjúságot a háborús katonai szolgálatra megedzi és felneveli”* - olvasható a programtervezetben.

Az 1920. I. Törvénycikk 8. § határozta meg, hogy az ország védelmére és belső rendfenntartására nemzeti hadsereget kell felállítani. A trianoni békeszerződés viszont megtiltotta Magyarországnak az általános hadkötelezettségen alapuló hadsereg fenntartását. Ennek következtében a hadsereg létszámát, az 1921. XLIX. Törvénycikk 1. § 35 000 főben állapította meg. Az 5. § pedig kimondta, hogy a hadsereget önkéntesség útján kell feltölteni és kiegészíteni. Tehát, a trianoni békediktátum előírásait a mindenkori magyar kormányoknak végre kellett hajtani. Kormányaink azonban a teljes katonai kiszolgáltatottság ellenére kiutat kerestek ebből a kényszerhelyzetből. Az Antantnak biztosított joga volt a *„békeszerződés”* alapján a magyar haderő ellenőrzésére, amikor csak akarta. Ezért volt szükséges egy olyan honvédségen kívüli katonai előképzésre, mely nem eshetett a győzők ellenőrzési és felügyeleti jogkörébe, mindazonáltal előkészítette a magyar fiatalságot, hogy 21 éves korukra – a katonai bevonulás idejére – ne kelljen minden katonai mesterfogást újként tapasztalnia. Így a katonai előképzés legfontosabb színtere Magyarországon a Leventeintézmény lett. Az 1921. évi LIII. Törvénycikk, a testnevelési törvénynek nevezett leventetörvény értelmében a *"testnevelésben"* az iskolát elhagyó ifjúság minden férfitagjának kötelezően részt kellett vennie 21. életévének betöltéséig.

1921. évi LIII. Törvénycikk

A testnevelésről

1. § A testnevelésnek az a feladata, hogy az egyének testi épségének és egészségének megóvása, lelki és testi erejének, ellenálló képességének, ügyességének és munkabírásának kifejlesztése által megjavítsa a közegészség állapotát, gyarapítsa a nemzet munkaerejét.

2. § Évégre az állam:

1. mindennemű iskolában gondoskodik mindkét nembeli tanulóifjúság rendszeres testnevelésről, a főiskolák körében pedig ezt minden hallgató számára lehetővé teszi;

2. szervezi az iskolát elhagyó ifjúság testnevelését oly módon, hogy ebben 21-ik életévének betöltéséig a nemzetnek minden férfitagja kötelezően részt vegyen;

3. támogatja azokat a társadalmi alakulatokat, melyek testneveléssel komolyan foglalkoznak, s működésük nemzeti irányával a támogatást megérdemlik.

3. § A testnevelésre vonatkozó szükséges intézkedéseket (tantervet, a testnevelés rendszerét, módját, eszközeit, a reáfordítandó időt) a vallás- és közoktatásügyi miniszter állapítja meg.

Az iskolán kívüli (társadalmi) testnevelés ügyének országos szervezését és irányítását az érdekelt miniszterekkel egyetértve a vallás- és közoktatásügyi miniszter intézi. E rendelkezés azonban nem érinti a belügyminiszternek a társadalmi egyesületekre vonatkozó főfelügyeleti jogát.

4. § Az állam pénzügyeinek a rendezése után testnevelési tanerők képzésére országos testnevelési főiskolát kell felállítani, amelynek fenntartásáról a vallás- és közoktatásügyi miniszter gondoskodik.

5. § A községek és városok kötelesek a testnevelést előmozdítani, a helyszükségletnek megfelelő játszóterek létesítésével és fenntartásával, valamint testnevelési célokra szükséges egyéb területeknek használatra való átengedésével, fürdők, uszodák stb. létesítésével vagy támogatásával. A kötelezettséget vitás esetekben a vallás- és közoktatásügyi miniszter az érdekelt minisztenekkel egyetértően állapítja meg.

6. § A testnevelés céljaira szükséges ingatlan megszerzésére és nagyobbítására - amennyiben erre a célra városi vagy községi tulajdonban levő alkalmas terület rendelkezésre nem áll - a községet és a várost az 1881. évi XLI. Törvénycikkben szabályozott kisajátítási jog illeti meg. A kisajátítást a kereskedelemügyi miniszter a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve engedélyezi. Tagosítás vagy birtokrendezés alkalmával lehetően gondoskodni kell az ily célra szükséges terület megszerzéséről.

7. § Minden, legalább 1000 munkaerőt alkalmazó kereskedelmi, ipari, mezőgazdasági vagy hatósági üzem (gyár, vállalat stb.) köteles munkásai és egyéb alkalmazottai testnevelési szükségleteinek kielégítéséről (sporttér, fürdőhely, gyakorlóterem stb.) megfelelően gondoskodni. Kisebb üzemek e cél érdekében nagyobb üzemekhez hozzácsatolandók, esetleg több kisebb üzem társítandó.

8. § Az állami pénzügyek rendezése után a nemzetközi megbízás alapján rendezendő olimpiai játékok, valamint egyéb nagyobb szabású ünnepségek, és mérkőzések megtartására Budapesten Nemzeti Stadiont kell létesíteni.

9. § A testnevelés céljának előmozdítására a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetésében a "Testi nevelés" elnevezéssel külön címet kell létesíteni. Ezt a címet illeti a vallás- és közoktatásügyi minisztet kezelésébe folyó az az összeg, melyet az 1921. évi II. tc. 7. §-ának értelmében a lóversenyfogadásokra feltett összegekből a testnevelés céljára kell fordítani. Ezt az összeget s ennek a törvényhozás által rendelkezésére bocsátott esetleges kiegészítését a vallás- és közoktatásügyi miniszter a 2. §-ban megjelölt háromr irányban a szükséglethez évről-évre alkalmazott terv szerint osztja meg.

10. § A vallás- és közoktatásügyi miniszter által a testnevelési szakemberekből, orvosokból, tanférfiakból és sportszövetségekből alakított Országos Testnevelési Tanács feladata a testnevelési kérdésekben véleményt nyilvánítani és javaslatokat tenni. E tanács a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kijelölt ügyekben felügyelő és végrehajtó szervként is működik. Szervezeti szabályait és hatáskőrét kultusz-kormányrendelet állapítja meg.

11. § E törvény kihirdetése napján lép életbe s a vallás- és közoktatásügyi miniszter az érdekelt miniszterekkel egyetértően hajtja végre.

A trianoni békeszerződés hazánkat sújtotta a legjobban, mivel kitartott fegyvertársai mellett. Népünk elsőként jutott a felismerésre: csak akkor lehet a szörnyen megcsonkított országot és a nemzetet ismét talpra állítani, ha testi erőnlét révén képesek vagyunk fizikailag és szellemileg is ellenállóképes ifjúságot nevelni. Ezért hozta meg a Nemzetgyűlés már 1921-ben a testnevelésről szóló törvényt, amely a középiskolai és főiskolai-egyetemi testnevelést, valamint a sportról való társadalmi gondoskodást a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium hatáskörébe utalta. Minden olyan 12 és 21 év közötti magyar fiatal, aki nem jár iskolába, köteles hetente egy bizonyos óraszámot gimnasztikai gyakorlatokkal tölteni. Ez a törvény fektette le az alapjait a leventeképzésnek. Magyarország az első ország, ahol az államhatalom törvényesen szabályozta a testnevelést.

A leventeintézmény kettős irányítás alá került és kezdte meg működését. A felszínen a kultuszminisztérium alá rendelt Országos Testnevelési Tanács (OTT') irányította, míg a rejtett katonai szervezetet, a leventeintézményt a tanács tábornoki rangú társelnöke, az OTT III. Ügyosztályaként vezette. A szakbizottság vegyesdandár-kerületenként egy kerületi testnevelési felügyelő, vármegyénként egy testnevelési felügyelő és járásonként egy testnevelési vezető elnevezéssel álcázott hivatásos tiszt közvetítésével végezte munkáját. Az irányítást a Vallás és Közoktatási Mi-

nisztériumtól (VKM), a Honvédelmi Minisztérium (HM) akarta nyíltan is megszerezni. Ezt bizonyítja, hogy a HM 1920. április 19-én, testnevelési ügyben kiadta a 90879/9-1920. számú bizalmas parancsot, mely a Testnevelési Bizottságok megalakításáról szólított fel. Fekete Lajos százados, a celldömölki járási katonai parancsnokság vezetője, a parancs értelmében augusztus elején összehívta az iskolák, egyházak és egyesületek vezetőit, azzal a céllal, hogy alakítsák meg a Járási Testnevelési Bizottságot (JTB). Az értekezlet sikerrel járt, a bizottság, Pósfay Gusztáv járási főszolgabíró elnökletével megalakult.

A JTB munkáját azzal kezdte, hogy nyilvántartásba vette azokat a volt katonatiszteket és altiszteket, akiket majd leventeoktatónak kívánnak kiképezni. Az alakuló gyűlés pedig úgy határozott, hogy a tanulóifjúságot a MOVE CSE-be kell irányítani, mivel Fekete százados a sportegyesület támogatását, mint a Magyar Országos Véderő Egylet (MOVE) Celldömölki Járási Csoportjának vezetője, vállalta. A MOVE CSE testnevelési célokra 1921-ben 30 000, míg 1922-ben 50 000 korona anyagi támogatást kapott a MOVE központjától.

A leventetörvény megjelenését követően lassan vette kezdetét a tényleges célokért létrehozandó mozgalom életre kelése. Igaz a törvényi feltételek megteremtése nem kis feladatokat kívánt megoldatni irányítókkal, munkáltatókkal, családokkal. Oktatókat kellett kiképezni, gyakorló- és játszótereket létesíteni, s nem utolsósorban szervezeteket megnyerni a céloknak megfelelően. A leventeegyesületek létrehozása egyrészt anyagi okok, másrészt a törvény végrehajtási utasítás késése miatt váratott magára. Ettől függetlenül már 1922-ben alakultak a celldömölki járásban is *„Ifjú Tűzoltók"* néven leventeegyesületek. Ezt bizonyítja, hogy 1922. szeptember 24-én, Szombathelyen a vármegyei tűzoltószövetség és a megyei testnevelési bizottság megrendezte az első levente tűzoltó- és sportversenyt. A versenyen *„a celldömölki, körmendi, kőszegi, szentgotthárdi, szombathelyi, vasvári és sárvári járások, továbbá Szombathely város területéről jöttek össze."* - olvasható Tornay Károly könyvében. Atlétikában is szép eredmények születtek. *„A verseny sikere Herbst Géza alispánnak volt köszönhető... Ez az első leventeverseny valóságos harmat volt a leventemozgalom fejlődésére."* írja könyvében Tornay.

Ifjú Tűzoltók – Leventefoglalkozások kezdete Celldömölkön

Az OTT III. Ügyosztálya 1923. január 1-jén nevezte ki a járási testnevelőt, Braila Valér nyugalmazott.százados személyében. Braila megjelenésével indult be a járásban a szervezőmunka és *„Ifjú Tűzoltók"* cím alatt a leventeképzés Celldömölkön. Január 14-én tartotta meg a foglalkozásokkal kapcsolatos ismertetését a 16-24 év közötti ifjaknak. A baj azonban az volt, hogy kevesen jelentek meg az érintett korosztályból a meghirdetett kötelező első foglalkozáson. A helyi Kemenesalja újságban január 21-én hangot is adott erről, s úgy vélte, hogy a megjelenésre nem kellően figyelmeztették az ifjakat, a szülők és a munkaadók. Pedig a gyakorlatokon való részvételt a hatóságok a szülőkön, munkaadókon fogják számon kérni, és adandó alkalommal az elmaradásokért őket büntetik pénzbírsággal.

A Kemenesalja ugyanezen számában felhívást tett közzé: melyben kérte a celldömölki járás területén azokat, akik jelentkeztek testnevelési oktatónak, tekintettel arra, hogy végeztek tanfolyamot vagy sem, amikor Celldömölkre utaznak, feltétlen keressék fel. Celldömölkön, Böcskey nevezetű nyugalmazott tanítónál lakott, a Sági u. 17. szám alatt.

Braila megérkezése után nem tétlenkedett, gyorsan megszervezte az „Ifjú Tűzoltók" foglalkozásait, és megnyerte az egyes előadásokon szereplő előadókat is. Január 21-ével indultak a foglalkozások és április 15-vel végződtek.

A téli foglalkozások programja:

Január 21:	A testnevelés céljainak ismertetése, hazafias, társadalmi és kulturális szempontból. Előadó: Dr. Holéczy Zoltán, kórházi orvos
Január 28:	Elsősegélynyújtásról. Előadó: Dr. Holéczy Zoltán, kórházi orvos
Február 4:	Hazafias tárgyú előadás. Előadó: Éder János, segédjegyző
Február 11:	Céllövészet alapelemeinek ismertetése. Előadó: vitéz Fekete Lajos, százados

Február 18: Petőfi.
Előadó: Oswald Sándor, polgár iskolai tanár

Február 25: Cserkészetről.
Előadó: Fébert Lajos, polgár iskolai tanár, cserkészparancsnok a polgári iskolában

Március 4: Dr. Kovács Kálmán, ügyvéd előadása.

Március 11: Alkohol és nikotin.
Előadó: Dr. Holéczy Zoltán, kórházi orvos

Március 25: Hazafias előadás
Előadó: Rozgonyi József, tartalékos alhadnagy

Április 8: Nemi bajok és védekezés.
Előadó: Dr. Holéczy Zoltán, kórházi orvos

Április 15: Magyarország hajdanában és most.
Előadó: Fébert Lajos, polgár iskolai tanár

Kedvező időjárás esetében időnként, Rozgonyi József és Éder János oktatók vezetése mellett, svédtorna, korcsolyázás és téli játékok gyakorlására is sorkerült.

A folyó évben került megalkotásra az első leventejelvény. Egyenruha hiányába tartották a jelvényt szükségesnek, valamint a leventeintézményhez tartozást szimbolizálták vele. A leventejelvény egy kis zöld zománcozott fenyőág, nagy fehér L betűvel és kék nefelejcs virággal. A jelentése: Leventék, ne felejtsetek és reméljetek!

Az első leventejelvény változatai

Február elején, Braila Valér nyugalmazott századost, betegsége miatt visszavezényelték Budapestre, helyettesítésére pedig, Szentiványi Istvánt, a sárvári járási testnevelőt jelölték ki. Braila százados, betegségéből felgyógyultan május elején visszatér, és újból nagy energiával veti magát a munkába. A május 13. Kemenesalja c. újságban értesíti a járás testnevelési oktatóit, hogy a testnevelési ügyek vezetését átvette helyettesétől. Viszont még sajnos nincs olyan állapotban, hogy a községekbe utazzon, ezért közli, hogy a járásban működő oktató urak amennyiben felkeresik, testnevelési ügyekben természetesen bármikor rendelkezésükre áll. Visszatérése után a Korona-szállóban lakott.

Braila nemcsak a községekben szervezte az *„Ifjú Tűzoltók”* leventeképzését, oktatók kiválasztását, hanem a községi Testnevelési Bizottságok felállítását is szorgalmazta. Celldömölk nagyközség is életre hívta Testnevelési Bizottságát, és a járási testnevelő kezdeményezésére, még a télen létrehozta 100 000 korona alappal a saját *„Testnevelési Alap”*-ját is. Az alapból júniusban a Celldömölki Testnevelési Bizottság, a leendő Levente Testnevelő Egyesület (Ifjú Tűzoltók) részére a vásártéren egy nyújtót és egy korlátot állítat fel – közölte a június 3. Kemenesalja c. helyi lapban a bizottság. Egyúttal figyelmeztetett, hogy más szervezet, csak a járási testnevelő engedélyével veheti haszná-

latba a tornaszereket. A járási testnevelő, tornatanár, testnevelési oktatók stb. felügyelete nélkül tilos a tornaszereken gyakorolni.

A Celldömölki Testnevelési Bizottság felkérte, Braila Valért, járási testnevelőt, hogy május 20-án pünkösdkor, a nagyközönség részére *„Testnevelés – Nemzetnevelés"* címmel tartson a Korona szálló kerthelyiségében, rossz idő esetében a nagyteremben felolvasást. Braila a felkérésnek örömmel tett eleget. A másfél órás felolvasást közel százan hallgatták végig, mely a testnevelésről és annak a nemzetnevelés szempontjából való szükségszerűségéről szólt. Októberben 8-13. közötti napokon a Korona-szálló adott helyet a *„népművelődési, tűzoltó és testnevelési"* oktatóképző tanfolyamnak, melynek a járásból összesen 15 hallgatója volt. A szervezést a járási testnevelő végezte, míg a záró napon, Pósfay Gusztáv, járási főszolgabíró, JTB elnöke méltatta a jelentőségét. A tanfolyam célja volt, hogy az iskolán kívüli ifjúság *„közművelés, tűzoltó, testnevelés"* képzését megszervezzék, előmozdítsák a kiképzett oktatók. Az előadás során népművelési, egészségügyi, állattenyésztési, gazdasági, tűzoltói és testnevelési témákról hallhattak előadásokat a tanfolyam résztvevői.

Celldömölkön valami elindult, de még nem volt az igazi. Hiányzott a leventetörvény végrehajtási utasítása, melyről keservesen tudtak megegyezni az érdekelt főhatóságok. Végül egyességre jutottak, s gondoskodtak arról az intézmény létrehozásáról, mely lehetővé teszi, hogy az iskolát elhagyó ifjak a törvény által megszabott kötelességüknek kellő eredménnyel eleget tudjanak tenni. Erre a célra legmegfelelőbbnek találták a Levente Egyesületek megszervezését. Tekintétbe kellett venni, hogy az ifjúság testi-lelki nevelése az egyesületekben nőként történik. Az államnak figyelemmel kellett lenni arra, hogy irányító és vezető tevékenysége teljes mértékben érvényesüljön. Ezért körültekintő gondossággal teljesen új és megfelelő országos szervezetet kellett felállítani. Ezt kívánták elérni az ország szerte felállított vagy felállítandó testnevelési bizottságok és testnevelési alapok révén. Végül 1924-ben kezdetét vette a magyar testnevelési rendszer működése, amelyet Magyarország első számú sportembere, a Kormányzó Úr Őméltósága, Horthy Miklós 1924. január 21-én kézjegyével szentesített.

Az 1922-es évben még idegenkedik a nép az intézménytől, a városi lakosság is ellenszenvvel fogadja. 1923-ban már beindul a szervezkedés, de még voltak megyék ahol csak itt-ott alakultak meg egyesületek. Hiányoztak a képzett oktatók is: tanítók, orvosok és közigazgatási tisztviselők tartják a foglalkozásokat. A felszerelés is hiányos. Változás csak 1924-ben érzékelhető: összeírják az ifjakat, a kultuszminiszter által megállapított és a belügyminiszter részéről jóváhagyott Leventeegyesületi Alapszabályok értelmében országszerte létrejönnek a leventeegyesületek.

Celldömölki Leventeegyesület

A Celldömölki Testnevelési Bizottság, mely 1923. májusában alakult meg, működésének engedélyeztetése még nem érkezet meg a VKM részéről. Így a leventeegyesület alakuló ülésével kapcsolatos szervezőmunkát a JTB látta el, Pósfay Gusztáv elnökletével. Az alakuló közgyűlés helyéül a Korona-szálló nagytermét, időpontjául április 13-án délelőtt 11 órát jelölték meg. Elnöknek, Dr. Kovács Kálmán ügyvéd urat kérték fel, míg napirendi pontokként az alábbiakat írták elő:

1. JTB elnöki megnyitó
2. Tisztikar és választmány megválasztása
3. Braila Valér ismertető előadása, a leventeegyesület céljáról, működéséről stb.

A *leventeegyesületeket*, a VKM 9000/924. sz. és a belügyminiszter 124 000/924. sz. rendelkezései alapján, mely az LIII. tc. végrehajtását szabályozzák, *sportegyesületeknek* kell tekinteni, melyek a testnevelésre kötelezett ifjakat gyülekezési és egyesülési jog általános szabályainak szem előtt tartásával gyűjtik és foglalják magukba. A különbség az, míg a többi egyesültekben a tagok önként lépnek be és ki, addig a leventeegyesületekbe kötelező az illetőknek a belépése és a bizottságoknak kötelességük a belépés ellenőrzése és a tagok beutalása. Az alapszabályát a VKM állapítja meg, a vezetőit pedig a helyi lakosságból a helyi bizottságok kérik fel.

1924. április 13. a **Celldömölki Leventeegyesület** alakuló közgyűlésének napja. A közgyűlésen megjelent meghívottakon kívül a leventeköteles tagság vett részt. A napirend elfogadását követően, Pósfay Gusztáv főszolgabíró, mint a JTB elnöke rövid beszéddel nyitotta meg az alakuló közgyűlést. Ezt követően a jelenlévők megválasztották a tisztikart és a választmány tagjait. A leventeegyesület első választott vezetői az alábbi személyek lettek:

Védnökök:	gr. Cziráky György, földbirtokos	Gyömörey György, földbirtokos
Díszelnökök.	Dr. Jándi Bernardin, dömölki apát	Berzsenyi Dezső, földbirtokos
	Dr. Pletnics Ferenc, ügyvéd	

Elnök: Dr. Kovács Kálmán, ügyvéd
Társelnök: Kircher Elek, építész
Ügyvezető alelnök: Rosenheim Jenő
Alelnökök: Petke Gyula, MÁV osztálymérnök, Dinkgreve Nándor, nyomdász, Weisz Izidor, kereskedő, Haller János
Szakelőadó: Szarka Ferenc, tanító
Jegyző: Zacsek Mihály, kereskedő
Ellenőr: Sichert Zoltán
Orvos: Dr. Magyar István
Szertáros: Molnár Rezső, levente
Választmányi tagok: vitéz Harkay Béla, Hochold István, László Mihály, Nagy Jenő, Nagy József, Radványi Rainer
Levente választmányi tagok: Ágoston Gyula, Egerszegi József, Marton Ferenc, Molnár Rezső, Tanhoffer Ferenc, Szabó Sándor

A közgyűlés 3. napirend keretében, Braila Valér, járási testnevelő mondta el, hogy a leventeegyesület célja a nemzet erejének testben és lélekben erős, tiszta erkölcsű leventék nevelése révén való gyarapítása. Eszköze: az iskolai testi nevelés folytatása és kiszélesítése. Az egyesületből tagjai részéről minden politizálás ki van zárva, és tiltottak a szerencsejátékok. A leventeegyesületnek a működő tagjai tiszteletbeliek, vagyis a leventék nem fizetnek tagdíjat. Azok azonban, akik 21. életévük betöltése után is tagok kívánnak maradni, ők lesznek a pártolók, ezért egy aranykorona értékben fizetnek tagdíjat. Az oktatás egyesületen belül történik, az év nyolc hónapjában. A foglakozásokat a testnevelési vezetők vagy oktatók végzik. A testnevelés anyaga: szabad- és rendgyakorlatok, játékok, szer-, talaj- és akadálytorna, gúlák, atlétika, futball, fűleslabda, céllövés, úszás, télisportok és tűzoltás lehetséges. Ezen kívül részt vesznek a tagok a társadalmi sportegyesületek versenyein, és maguk is rendeznek ilyeneket. A népművelődés terén tartanak előadásokat, ünnepélyeket stb.

A celldömölki leventék célnak megfelelő *„nevelését"* már április 27-én el is kezdték. A foglalkozások két korcsoportban történtek. Az I. korcsoportba a 13-16 éveseket, míg a II. korcsoportba a 17-21 éveseket osztották be. Az oktatást a szakoktató, Szarka Ferenc, tanító irányította. Hetente három foglalkozás volt öt órában. Két hétközi napon 19.00-20.30 óráig, vasárnap pedig 18.00-20.00 óráig. A foglalkozásokat jó időben a vásártéren, rossz időjárás esetében pedig a katolikus elemi iskolában tartották meg. Celldömölknek nagy gondja volt, hogy nem rendelkezett megfelelő játéktérrel. A sportegyesületek is kénytelenek voltak a marhavásártéren kialakított pályán játszani. Most már a leventeegyesülettel karöltve fordultak sportpálya létesítési ügybe a város elöjáróságához. Kérték, hogy ha nekünk nem lehet hadsereget fenntartani, akkor igyekezzünk a sportolási feltételek biztosításával, fiatalságunk testi erejét és ellenálló képességét fejleszteni, a már működő sportegyesületek útján. A vásártéri sportplaccot alkalmatlannak tartották sportolásra, levente foglalkozások megtartására.

A kérelemmel a város vezetői is egyetértettek, s tisztába voltak, hogy a marhavásártér a kettős célra alkalmatlan. *„Mégis makacs hallgatásukkal, már évek óta hátráltatják a játéktér létesítését."* Sárvár, Pápa, Veszprém, Körmend már megelőzték sportpálya létesítésben Celldömölköt, pedig itt is biztosították az érdekelteket, de a megvalósulás pillanatában, mindig közbe jött valamilyen akadály. A sportszervek vezetői most elmozdulást várnak az új játéktér létrehozását illetően. Júniusban megérkezett a VKM részéről a Celldömölki Községi Testnevelési Bizottság (KTB) működéséhez az engedély. A KTB elnöke hivatalosan is, Lóránt Gyula, jegyző lett. A bizottság eddig igyekezet elősegíteni a működési feltételeket, várhatóan az új játéktér létrehozását is napirendre veszi, – reménykedtek a sport iránt elkötelezettek.

Természetesen, addig, amíg jobb helyzetbe nem kerültek a leventék, képzésük az előírásnak megfelelően a vásártéren folyt. Szer- és talajtornázni, gúlát építeni, játszani, és ami a legfontosabb volt, szabad- és rendgyakorlatokat végezni itt is lehetett. Az oktatók éltek is a lehetőséggel, a levente ifjakat, akik saját ruházatukba végezték a gyakorlatokat, bizony a kellemes fáradságig mozgatták a foglalkozásokon. A leventevezetőket és oktatókat váratlanul érte, hogy Braila Valér járási testnevelő, aki sokat segített a foglalkozások beindításakor, újra megbetegedett és az OTT III. Ügyosztálya visszahívta, helyettesítésre 1925. január 1-el újra a sárvári testnevelő, Szentiványi István százados kapott megbízást. Braila, most betegsége miatt végleg megvált a beosztásától, nem tért vissza Celldömölkre.

Az 52 000/1924. VKM-rendelet alapján a leventekötelés fiatal legalább öt hónapon át heti két óra alatt és legfeljebb 8 hónapon át heti két óra alatt és egy délután tartozik testgyakorlást végezni. Néhány járási községben már eredményes leventemunka folyt. A járási székhely lemaradását bizonyítja, hogy 1924. május 25-én Nagysimonyiban került meg-

rendezésre az első levente sportünnepély. Atlétikai versenyt és labdarúgó-mérkőzést rendeztek. A sportünnepélyen jelen volt a járási testnevelési vezető is, Braila Valér.

1925-ben már a leventék részére versenyt rendeztek, Szombathelyen. A celldömölki járásból két leventeszakasz képviselte a járást, akiket a szemle bizottság alkalmasnak tartott a részvételre. Ezek a Kemenesmagasi és Nagysimonyi községek leventeegyesületeiből kerültek ki. A szemlebizottság háromtagú volt, melyben a III. kerületi katonai parancsnokságot képviselő, Cant ezredes mellett, Pósfay Gusztáv főszolgabíró, JTB elnök és Szentiványi István százados, megbízott járási testnevelő működött közre.

A mellékelt *„Leventekiképzése”* c. könyv bizonyítja, hogy a leventetörvény megjelenésének évében, már kész volt a leventefoglalkozásokon követendő módszertani útmutató. A katonák nem bízták a véletlenre az azonnali képzés indítását, előre elkészítették az oktatók részére a segédanyagot, melylyel egyúttal azt is biztosították, hogy országosan egységes legyen a leventeképzés.

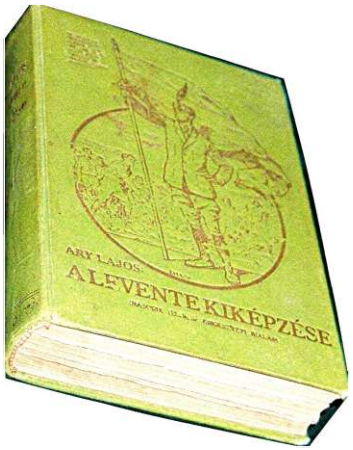

A könyvet 1921-ben irta Áry Lajos

Nem a Honvédelmi Minisztériumon múlott, hogy a leventeképzés beindítása a tervezetnél jóval később valósult meg. A törvény végrehajtási utasítása már az OTT új elnöke, Karafiáth Jenő, aki a testnevelésről szóló LIII. tc. készítője volt, róla Lex-Karifáth törvénynek is nevezték, hivatalba lépésével jelent meg és felgyorsult a leventeszervezetének kiépítése is. Működni kezdtek a megyei, járási és községi (városi) Testnevelési Bizottság, amelyek létrehozták a saját *„Testnevelési Alapot”*. Ez utóbbi volt hívatva arra, hogy a leventeképzéshez szükséges feltételeket biztosítani lehessen.

1925-ben vezették be a leventesapkát. Egyedül a sapkát sikerült az ősz folyamán rendszeresíteni. A sapka a régi huszársapkához hasonló, a színe khaki, a baloldalán leventéknél meggyszínű és az oktatóknál pedig aranyozott fonalas topánokkal. A sapkát elől sapkapajzs díszíti. Az első pajzs mezőjében a kettős kereszt egy L betűn, mely a leventét jelöli. A keresztet kétoldalt tölgyfalomb övezi, míg fölötte a magyar királyi korona. Ez a sapka látható a bal alsó képen.

A másik kettőn már sapkagomb is van L betűvel jelezve a leventéhez való tartózást. Ezek a sapkák a 1927-től lettek rendszeresítve. Ekkor már a sapkát elől az elsőtől eltérő sapkapajzs díszítette. A felső képen egy oktatói sapkát látni. A jelvényeken a hármas halomban van az L betű, míg a halmon a kettős kereszt, fölötte a magyar királyi korona. A jelvény felső szegélyén volt olvasható: ISTEN * HAZA * KIRÁLY.

Braila távozásával visszaesett Celldömölkön a leventeegyesületben a vezetői munka, s ezen keresztül a foglalkozások is hiányosak voltak. Egy év alatt egyetlen választmányi ülést sem lehetett határozatképessé tenni. Ezért, szeptember 6-ára a KTB elnöke hívta össze a leventeegyesület közgyűlését. A közgyűlés, Lóránth Gyula javaslatára, új tisztikart választott. Az elnök, dr. Kovács Kálmán sem került megválasztásra. A vezetőségválasztó közgyűlés viszont nem volt jogszerűen összehívva, mert az egyesületi törvénybe ütközött, hogy a KTB elnöke a vezetés megkérdezése nélkül hívta össze, illetve rendelte el a közgyűlést. A közgyűlési határozatokat, dr. Kovács Kálmán megvétózta. A beadványnak igazat adtak, Galba Vince táblabíró a választás eredményét megsemmisítette, azzal az indokkal, hogy a régi vezetés nem mondott le, és október 4.-re, új vezetőségválasztó közgyűlést írt elő.

Az október 4. vezetőségválasztó közgyűlés már jogilag érvényes volt. Napirendi pontoknak megfelelően, először elhangzott az elnöki beszámoló. A 2. napirend keretében tárgyalták a leventeegyesület újbóli megszervezését és a működés beindítását. A 3. pont alatt tisztségéről lemondott a tisztikar és a választmány, majd megválasztották az újat. A jelenlévők dr. Kovács Kálmánt a leventeegyesület elnökeként újra választották. Az elnök erkölcsi győzelmet aratott, de élni nem tudott vele, mert a sors keze közbenyúlt. A közgyűlés utáni napon a győri kórházban sürgős vakbélműtétet végeztek rajta, ami számára végzetes lett. Október 6-án, 42 éves korában meghalt.

A vezetőségválasztó közgyűlés választmányi ülést hívott össze október 20-ára. A választmányi ülést, Kircher Elek társelnök vezette le. Bevezetőjében méltatta, dr. Kovács Kálmán elnöknek munkáját, majd az egyesület működéséről adott számot. Ezt követően pedig ideiglenesen elnököt választottak, Kirchner Elek személyében. Az elnök személyét az 1926. január 31-i közgyűlés megerősítette és helyette társelnöknek Kemenesi József polgáriskolai igazgatót, választotta meg. A közgyűlést követően indult be a céltudatos leventemunka az egyesületben.

Érdemes megjegyezni, hogy 1923 óta két sportegyesület is működött Celldömölkön. Sportpálya viszont egy sem volt, a marhavásártér szolgálta most már három egyesület testnevelését, sportját. 1925. április 19-én megjelent helyi lapban, a Kemenesaljában *„Játékteret kérünk"* címmel a sportrovatvezető tette fel a kérdést, hogy *„miért van itt két egyesület is?... Nem lenne egészségesebb, ha Celldömölk fiai egy egyesületben sportolnának?"* Sokan az egyesülést egy új sporttelep létrehozásában látták, de voltak, akik a két sportegyesületet a leventeegyesületbe akarták beolvasztani. A Törekvés részéről is voltak vezetők, akik kacérkodtak a leventével. Vajai Sándor a Törekvés volt titkára, aki egyúttal leventeoktatóként is tevékenykedett, volt a sportegyesület *„levente"* szakosztály létrehozásának kezdeményezője. Meggyőzte végül is a vezetőséget, azzal, hogy a szakosztály létrehozásával elhárulnak az anyagi gondok. A választmányi ülés végül júniusban határozatilag kimondta a leventeszakosztály létrehozását.

Kis idő múltán azonban Vajai úr és a vezetés között ellentétek támadtak, melynek következménye, hogy Vajai úr kivált a sportegyesület vezetéséből. A leventeegyesület átiratban kérte a vezetésbe való visszaállítását. Az átiratra viszont az 1925. október 14. választmányi ülés *„elhatározta, hogy addig, amíg az egyesületünk és Vajai Sándor közti differenciák nem tisztázódnak, érdemleges választ nem ad."* – olvasható a Törekvés SE jegyzőkönyvében. A felek közötti nézeteltérések az év végére tisztázódtak, de a leventeszakosztály nem jött létre, pedig ebben az ügyben a leventeegyesület elnöke, Kirchner Elek személyesen is megkereste, Weisz Izidor urat, a sportegyesület elnökét, hogy *„a celldömölki sportegyesületeknek a Leventébe való egyesítése"* megtörténjen: olvasható a Törekvés 1926. február 23. jegyzőkönyvében. A Leventeegyesület természetesen a másik celldömölki sportegyesületi vezetést is felszólította a Kemenesalja helyi lapban, hogy lépjen be a CSE is a leventébe és e név alatt szerepeljenek a továbbiakban. A sportegyesületek közgyűlésein a tagok – annak ellenére, hogy a sportolók több mint 60 %-a leventeköteles volt – a leventeegyesülettel való egyesülést elvetették.

1926-ban azoknál a leventeegyesületeknél, ahol több oktatót foglalkoztattak, bevezették a *főoktatói* tisztséget. Feladatai között szerepelt elsődlegesen az oktatói munka közös nevezőre hozása és az egyesületi hivatalos írásos munkáinak elvégzése. Munkájáért tiszteletdíjban részesült, óránként három pengőbe, az oktatók kettő pengőjével szembe. Ugyancsak ez évben tiltották meg a munkaadóknak, hogy istentisztelet alatt leventéket foglalkoztassanak. Az OTT rendelkezett a községi elöjáróságoknál arról is, hogy az oktatók kötelezzék a leventéket a misén és az istentiszteleten való megjelenésre. Jándi Bernardin dömölki apát, leventeegyesületi díszelnök a január 31. közgyűlésen a leventékhez így szólt: *„aki leventévé lehet, büszke lehet arra, mert az a bátorságot, az igazságszeretetet, a hazájához való ragaszkodást jelenti."* Kérte őket, hogy *„oktatóinak előadását, parancsát híven teljesítsék."* E naptól kezdve minden vasárnap zárt sorokban jártak misére és istentiszteletre a leventék Celldömölkön. A katolikus leventék a padsor mellett álltak a 10 órás nagymisén.

1926 jelentős eseménye volt a leventeintézmény életében, az egységes köszöntés hivatalos bevezetése. Igaz, eddig is köszöntötték egymást a foglalkozásokon a leventék, oktatók. A köszöntések viszont eltértek leventeegyesületenként egymástól, annak ellenére, hogy minden egyikből a jövő reménye csendült ki. Győrbe, dr. Matolcsy László főoktató, a *„Szebb Jövőt!"* köszöntést vezette be. A szebb szót a SZABAD, ERŐS, BECSÜLETES, BOLDOG szavak kezdő betűiből állította össze. A köszöntést elfogadásra előterjesztette, melyet az OTT III. Ügyosztálya elfogadott és a *„Levente"* c. leventeparancsnokok hivatalos lapjának szerkesztője, Tornay Károly *„Adjon Isten"* felelettel egészített ki.

Az év során a versenyző kedv ország szerte megnövekedett. Az OTT III. Ügyosztálya rendeletileg szabályozta a versenyek rendezését és elrendélte, hogy azokon atlétika, labdarúgás, céllövés, birkózás, ökölvívás, svéd-, és talajtorna, szabadgyakorlatok, játékok és tűzoltó gyakorlatok szerepeljenek. Igen ám, de Celldömölkön nem volt megfelelő sporttelep. A sok-sok ígérgetés és huzavona után Végre a Kemenesalja c. helyi lap 1926. április 4-én adja hírül, hogy a levente gyakorlótér és sportpálya építése elkezdődött. Április 3-án szemlét tartott a kijelölt helyen a leventeegyesület. Petke Gyula MÁV osztálymérnök készítette el a község által a ligetnél kijelölt négyholdnyi területen megépítendő futball, futó-, ugrópályák helyét, valamint a teniszpályákét. A május 30. Kemenesaljából megtudjuk azonban, hogy az építési kedv elszállt. A cikk szerint Celldömölk vezetése áldozatot hozott, amikor a területet adta, de helytelen volt részükről, a leventeegyesületnek adni. A CSE már talált volna rá módot, hogy felépítse, míg *„a Levente egyesület, mely a többi városokhoz képest nagyon is kezdő stádiumba van, ilyen nagyszabású akcióra képtelen"*. A leventeegyesület az OTT-től várja a segítséget, *„de az nem ad, vagy ha ad is, péterfillereket, mert kimondott elve, hogy csak azokat az*

egyesületeket támogatja, amelyek saját erejükből is képesek az ötven százalékot előállítani". Augusztus 20. Kemenes-aljában viszont a borúlátás ellenére az olvasható, hogy komoly ígéret van arra, hogy az OTT 70 milliót fog adni az építéshez. Vajai Sándor rovatvezető továbbra is pesszimista, mert azt írja: *„Azt elhiszem, hogy ígéret van, de hogy nem ad, azt jobban. Ha tavaly ősszel mikor felszántottam, akkor nem állítanak le, ma már kész lenne, nem pedig a Hőbe bácsi birkája legelne rajta."*

Levente sapka jelvénnyel 1926

Oktatói sapka jelvénnyel 1926

Leventeparancsnoki sapka

Alsósági Leventeegyesület

A celldömölki járás többi községétől évekkel lemaradva, Alsóságon 1926. április 5-én alakult meg a leventeegyesület. Az alakuló közgyűlésen, Báyer Gyula körjegyző, mint az Alsósági Testnevelési Bizottság elnöke, ismertette a testnevelésről szóló törvényt és annak végrehajtási utasítását. Kihangsúlyozta a leventeegyesület kötelező megalakulásának szükségességét, kérte annak közgyűlési határozattal való megerősítését. A jelenlévők végül is kimondták a leventeegyesület megalakulását, és tisztikarában az alábbi személyeket választotta meg:

Elnök: dr. Kiss Lajos
Alelnök: Koczor Márton
Jegyzők: Bruszik Lajos, Joós Géza
Pénztáros: ifj. Szabó Imre
Ellenőr. Szakály Dezső
Könyvtáros: ifj. Kertész Mihály

Választmányi tagok:
Kálovics Flórián, Zsámboki Pál, Esztergályos Sándor, Esztergályos Kálmán, Nagy József (kovács), Szabó Zsigmond, Csajbók István, Somogyi József, Torma Pál, Vikman Elek, Esztergályos Elek, Kocsi Sándor

Tiszteletbeli tagok:
Csajbók Ernő,
id. Kertész Mihály,
Hanzsér Lajos (B)

Számvizsgáló bizottság tagjai:
Kiss László, Hanzsér Pál, Jáger Gyula

E naptól kezdve Alsóságon is beindult a leventeképzés.

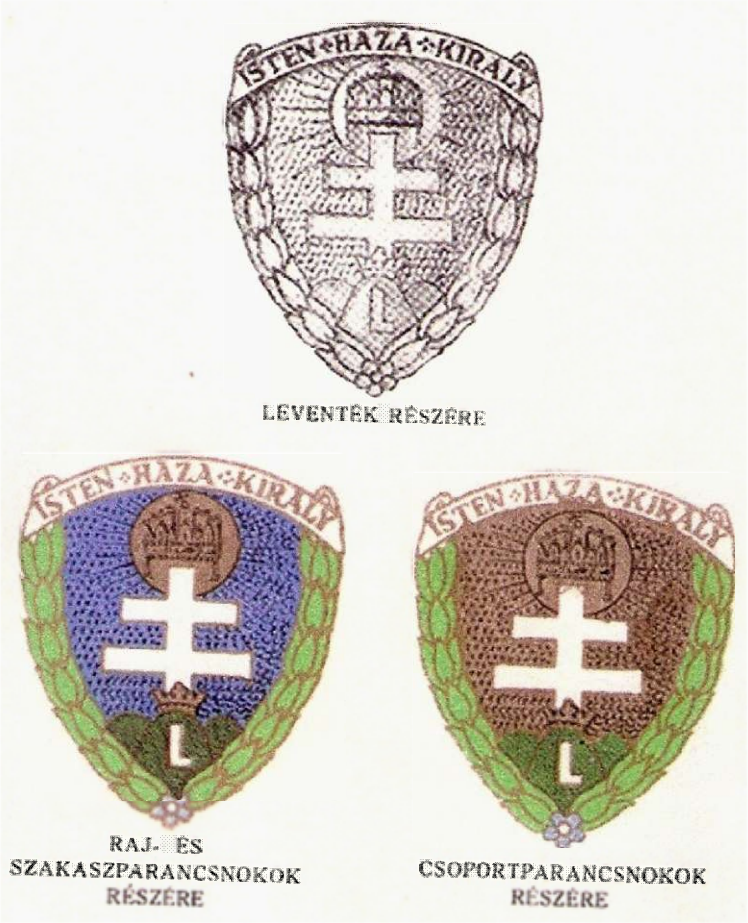

(Jobb oldalt, 1925-1926 évtől a levente kiképzési évtől használt sapkajelvények láthatók).

ALAKULÁSI JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Alsóság ..... községben 1926 évi április ..... hó 5 ..n, a község tanácstermében a helybeli Levente Egyesület első alakuló gyüléséről.

Jelen van az egyesület 66 ..... tagja, tehát az összes tagoknak több mint a fele.-

Báyer Géza körjegyző ismerteti a testnevelésről szóló miniszteri rendeletet a Levente Egyesületek mikénti megalakulásának szükségességét hangsulyozza.-

Az ujonnan megalakulandó Alsósági ..... Levente Egyesület tisztikarának, valamint választmányának megválasztását tüzi ki, azaz hozza javaslatba.-

Jelenlévők az egyesület tisztikarát, valamint választmányát az alábbiakban választják meg egyhangulag:

Elnök: Dr. Kiss Lajos

Pénztáros: Szabó Imre ifj.

Alelnök: Kocor Márton

Ellenőr: Szahály Dezső

Jegyző: Bruszek Lajos, Jóós Géza

Könyvtáros: Kertész Mihály ifj.

A választmány 12 tagja a leventekötelezettek közül:

1/ Kálovics Flónán
2/ Esztergályos Sándor
3/ Nagy József (lovász)
4/ Csajbók István
5/ Torma Pál
6/ Esztergályos Elek
7/ Zsámbeki Pál
8/ Esztergályos Kálmán
9/ Szabó Zsigmond
10/ Somogyi József
11/ Vikmon Elek
12/ Kocsi Sándor

Tiszteletbeli tagokul:

1/ Csajbók Ernő
2/ Kertész Mihály id.
3/ Hauszer Lajos (B)

Számvizsgáló bizottság tagjaivá:

1/ Kiss László
2/ Hauszer Pál
3/ Jáger Gyula

4

Szabó József ..... 21. Somogyi Kálmán .....

urakat kéri fel.

Báyer Géza körjegyző, mint a körjegyzőségi testnevelési bizottság elnöke ünnepélyes szavakkal átadja az ujonnan megválasztott tsiztikarnak az egyesület további vezetését.-

Gyönyörüen méltatja az egyesület, valamint a sport célját és a tagokat szentüzött cél tökéletes eléréséře és kitartásra buzditja. Üdvözli az uj elnöket és ezzel a megválasztott tisztikarnak kezébe adja a további vezetést.

Dr. Kiss Lajos .....megválasztott elnök üdvözli az egyesületet megköszöni a bizalmat és megkapó beszédben köszönti és lelkesiti az ifjuságot és azután az egyesületet megalakultnak nyilvánitja.

Elnök felkéri Döbörhegyi Istvánt .....testnevelési oktatót az alapszabályok felolvasására.-

Döbörhegyi István .....testnevelési oktató felolvasssa és megmagyarázza az alapszabályokat, melyeket a tagok tudomásul vesznek és szeres betartására magukat kötelezik.

Egyébb inditványok:.....

Más tárgy nem lévén az elnök az ülést berekeszti, az egyesület alakuló ülése a Hymnus eléneklésével véget ér.-

Jelen jegyzőkönyv felolvasva helybenhagyatott és hitelesittetett.-

K.m.f.

Szabó József ..... Dr. Kiss Lajos .....

jegyző. elnök

Szabó József ..... Somogyi Kálmán .....

jegyzőkönyvi hiteleitők.

1926. szeptember 5-én rendezték meg Szombathelyen a vármegye szokásos leventeversenyét, melyen első alkalommal a Celldömölki Leventeegyesület versenyzői is elindultak. Az előző évtől kezdődően a versenyek megtartását a kereskedelmi miniszter megkönnyítette az által, hogy a vármegyei versenyekre csoportosan utazó leventék részére a személyvonatok III. osztályára 50 %-os utazási kedvezményt biztosított. Kora hajnalban a celldömölki vasútállomáson gyülekezett a járást képviselő leventék sportolói csoportjai és vonattal mentek Szombathelyre. Az egyes községek sportolóiról le lehetett olvasni, hogy *„milyen a jegyzője, a papja, tanítója és bírója"*, pártolja-e a leventeintézményt.

A vármegyei seregszemle a celldömölki leventék részéről az ismert körülményekhez képest sikeresnek mondható, versenyzőjük közül, Horváth István a 100 méteres síkfutásban első helyen végzett, melyért ezüstéremmel és egy ezüst cigarettatárcával jutalmazták. Bolinger István pedig magasugrásban harmadik lett, melyért bronzérmet kapott. Az összesített pontversenyben is jónak mondható a celldömölki járás leventéinek teljesítménye, 57 ponttal a III. helyezést érték el, megelőzve szombathelyi és a sárvári járást. *„Ez annál is örvendetesebb eredmény, mert éppen a mi járásunkban indult meg legkésőbben és legnehezebben az egyesületek megszervezése, sőt még egyes községekből ma is kevés hírt hallani"* — olvasható a Kemenesalja szeptember 12. számában.

Az egységes katonai előképzés bevezetése

Az 1927-es évben, a leventeegyesületekben a katonapótló kiképzés helyett a katonai szolgálatot előkészítő irányzat került előtérbe. Az új képzési koncepció végrehajtása természetesen a leventeegyesületek oktatói gárdájának felkészülésén múlott. Márciusban 21 napos leventeoktatói tanfolyamot rendeztek Celldömölkön. A tanfolyamon tízen vettek részt és tettek sikeres vizsgát március 27-én. A Celldömölki Leventeegyesületből vitéz Virág Vencel tett sikeres vizsgát a bizottság előtt. A bizottság tagjai voltak: Pirchner Ervin főtanácsos, a vármegye részéről. Továbbá: Pósfay Gusztáv főszolgabíró, JTB elnöke, dr. Bintér József főjegyző, KTB elnöke, Simon Sándor városbíró, Jándi Bernardin, dömölki apát, kormányfőtanácsos, dr. Szumrák Zoltán kórházi igazgató főorvos, Árpád Gyula járási állatorvos és Kirchner Elek CLE elnöke. A tanfolyamot dukai Takách Marcell vezette. A tanfolyam célja volt, hogy az elsajátított újabb rendszerű anyagok alapján kell a jövőben a leventéket kiképezni.

A sportbarátok körében örömhírként hatott, hogy februárban elkezdődött a nagyon várt leventeegyesületi sportpálya építése, melyet az OTT 100 millió koronával támogatott meg, Az Országos Földrendező Bizottság pedig elvégezte a sportolási célokra átengedett terület kisajátítását. Ugyancsak meg kezdték a teniszpályák építését. Egyelőre a földmunkálatok, pálya salakozása, víztelenítése és végül bekerítését tervezi elvégezni a leventeegyesület. A MÁV-tól ingyen kérik a salakot. A kavicsot is így képzelik el beszerezni, melyek szállításához szintén ingyen fuvart kérnek a fogattulajdonosoktól. A kéréseknek eleget téve márciusban nagy lendülettel készült a sportpálya Celldömölkön. Júniusra olyan állapotba került, hogy meg tudták rendezni rajta először a körzeti, majd a járási leventeversenyeket.

Celldömölkön lényegében a leventesport az új sportpálya megépítésével vette kezdetét. *„Csupa tűz, életre való energia tombolt az ifjak lelkében, amikor szállt a gerely, repült a diszkosz, amikor a kisszámú, de lelkes sporthívő buzdította őket..."* – lelkendezett a krónikás, az új sportpályán 1927. június 12-én megrendezett első levente sportrendezvényről. E napon, kilenc község leventeegyesületének sportolói vonultak fel a sportpályán a leventezászló alatt, hogy atlétikából és céllövészetből az egyesületek legjobbjai összemérjék felkészültségeket.

Körzeti Leventeverseny eredményei

100 m. síkfutás:	1. Riegner Antal, Celldömölk	2. Köneöl István, Celldömölk	
400 m. síkfutás:	1. Vajai István, Celldömölk	2. Csótár Dénes, Tokorcs	
800 m. síkfutás:	1. Szita József, Celldömölk	2. Fábián, Alsóság	3. Asbóth, Nagysimonyi
4x100 m. váltó:	1. Celldömölk	2. Tokorcs	
Magasugrás:	1. Bíró József, Celldömölk	2. Ferenczy István, Celldömölk	3. Libenau, Nagysimonyi
Távolugrás:	1. Vajai István, Celldömölk	2. Biró József, Celldömölk	3. Pálfi József, Mersevát
Diszkoszvetés:	1. Pőcze Sándor Alsóság	2. Joó Gyula, Celldömölk	3. Viniczay Károly, Celldömölk
Gerelyhajítás:	1. Szita József, Celldömölk	2. Joó Gyula, Celldömölk	3. Pőcze Sándor, Alsóság
Súlylökés:	1. Hegyi Lajos, Nagysimonyi	2. Horváth, Nagysimonyi	3. Ludván Sándor, Nagysimonyi
Céllövészet.	1. Izsákfa	2. Tokorcs	3. Mersevát

A céllövő versenyt a CSE homokgödöri lőpályáján rendezték meg. A csapatokat 7 fő versenyző alkotta, de csak az első 5 legjobbnak számították be az eredményét.

A körzeti versenyen résztvevő leventeegyesületek: Alsóság, Celldömölk, Izsákfa, Kemenesmihályfa, Kemenessömjén, Mersevát, Mesteri, Nagysimonyi, Tokorcs.

Május 1-jén tartott leventeegyesületi közgyűlésen viszont az elnöki beszámoló kivonatosan így szólt: *„A Levente Egyesületünk dicséretesen halad a maga népnevelő, léleknemesítő göröngyös útján. Azért mondjuk, hogy göröngyös az útja, mert jól tudjuk, hogy minden nehéz feladat, mikor nemes törekvésünkben nem találnak, kellő megértésre, mégpedig egyes szülök és munkaadók részéről. Sok estben csak súlyos büntetésekkel lehet rákényszeríteni az illetőket, hogy gyermeküket, tanoncaikat, segédjeiket a levente órákra elküldjék. Ennek ellenére a Levente Egyesület dicséretesen halad a maga útján, ami köszönhető a vezetésnek, a szakoktatóknak. Külön ki kell emelni vitéz Varga József és vitéz Virág Vencel oktatók munkáját, ügyszeretettét”.* A körzeti verseny apropóján is kesereg a krónikás arról, hogy a leventeegyesület ügye *„roppant nehéz és komoly kérdés”* Celldömölkön. Reménykednek hívei, hogy lassan-lassan azzá fejlődik majd, ami a célja. Ezt azonban csak akkor lehetséges elérni, ha javulni fog a fegyelmi helyzet, megszűnik a leventeoktatásról való nagyfokú hiányzás.

A Kemenesalja helyi lap egyes számaiban a leventeegyesület és a Községi Testnevelési Bizottság által közzé tett felhívásokból arra lehet következtetni, hogy a leventemozgalom nem volt közkedvelt a szülök, munkáltatók és természetesen a levente köteles ifjak között. Az illetékes szervek azt kérték Celldömölk lakosságától, hogy az eredményes oktatómunka érdekében a leventeköteles ifjaknak tegyék lehetővé a levente órákon való megjelenésüket, a leventeintézmény szükségességének hangoztatásával pedig a leventeoktatóknak erkölcsi támaszául szolgáljanak. Felhívásuk süket fülekre talált, a hiányzásokat és az intézmény iránti ellenséges indulatokat nem sikerült megfékezni.

1927-ben Celldömölkön 60-70 leventeköteles ifjú volt, akik már csak egy héten egy este 18.00 – 19.00 óráig és vasárnap a kötelező mise illetve istentisztelet mellett 14.00 – 15,00 óráig vettek részt kötelező leventefoglalkozáson. A hiányzás terén nemcsak Celldömölkön, de ország szerte sem volt jobb a helyzet. Ezt bizonyítja, hogy a felsőbb szervek is szigorítást vezettek be. A VKM 69 000/1927. számú rendeletében rendelte el, hogy az oktatásról távol maradó leventéket elzárással, a szülő és gyám 24-80 pengőig, a munkaadó pedig 100 pengőig terjedő bírsággal sújtható. A leventeegyesület figyelmeztette a lakosságot: *„a rendeletet a legnagyobb szigorral fogjuk alkalmazni, míg a mulasztások meg nem szűnnek.”*

A körzeti verseny után 1927. június 26-án a Járási és Celldömölki Községi Testnevelési Bizottság, valamint a Celldömölki Leventeegyesület rendezésében került sor az első járási leventeversenyre. Kora reggel ének- és zeneszóra ébredt Celldömölkön a lakosság. A járás 30 leventeegyesülete vonult a vásártéri gyülekező helyre, hogy innét menjenek misére, istentiszteletre. A templomokból a feldíszített levente gyakorlótérre (sportpályára) vonultak a leventék, ahol délelőtt a selejtező versenyekre került sor. Délután három órakor díszfelvonulással vette kezdetét a selejtezőkön túljutott versenyzők döntője, melyre 3000 néző volt kíváncsi.

A leventecsapatok a ligetben sorakoztak fel és a szombathelyi tűzoltózenekar által játszott indulókra vonultak el a felépített dísztribüni előkelőség előtt, majd fel a gyakorlótérre egymásmellé sorakozva. A katolikus legényegylet és az evangélikus ifjúsági egylet egyesített kórusa, Uhlár Gyula karnagy vezetésével énekelte el a Hiszekegy-et. A játéktéren felsorakozott versenyzőket, oktatóikat és a megjelent nézőket, dr. Horváth Károly rk. plébános köszöntötte. Az elhangzott melegszavú köszöntő után a leventecsapatok a kijelölt pihenő helyükre vonultak, majd kezdetét vette a szemet gyönyörködtető, kitűnő kivitelezésű, sok-sok tapssal kísért zenés szabadgyakorlatok bemutatója. A zenés gyakorlatokat különböző korosztályok szerint mutatták be. Az egyes gyakorlatok között rendezték meg a tűzoltó csapatversenyt, melyen kiválóan szerepeltek a megjelent levente tűzoltócsapatok. Nagyezüstérmet nyert Csönge, kisezüstöt Kemenessömjén és Pápoc, bronzérmet pedig Celldömölk, Nagysimonyi és Tokorcs levente tűzoltói kaptak. Ugyancsak a szabadgyakorlatok közötti szünetekben került sor kötélhúzó és atlétikai versenyekre is. A kötélhúzást nem díjazták.

A céllövőversenyre a CSE homokgödöri lőterén került sor, külön leventék részére egyéni és csapatverseny, míg az oktatók részére csak egyéni verseny keretén belül. A járási leventeverseny első helyezett leventéi nagyezüst, a másodikak kisezüst, míg a harmadik helyezettek bronzérmet kaptak. A szabadgyakorlatok során a Kemeneshőgyész-Magyargencs végzett az élen, második lett Nagysimonyi-Tokorcs közös csapata, míg harmadik helyezett Celldömölk Leventeegyesület.

Járási Leventeversenyeredményei

Atlétika:

100 m. síkfutás:	1. Balogh Béla, Csönge 13,1	2. Pap Lajos, Jánosháza 13,5	3. Györkös Dénes, M-gencs 13,6
400 m. síkfutás:	1. Pálfi József, Mersevát 59,1	2. Könczöl István, Celld. 59,3	3. Minosits István, J-háza 60,2
800 m. síkfutás:	1. Kovács Dénes, J-háza 2:31,0	2. Gulyás Ferenc, M-gencs 2:34,0	3. Szabó Ignác, Pápoc 2:37,0
1500 m síkfutás:	1. Németh János, Pápoc 4:11,0	2. Pap László, Karakó 4:19,0	3. Horváth Ferenc, Celld. 4:21,0
4x100 m váltó:	1. Celldömölk 52,1	2. Nemeskeresztúr 52,8	3. Kecskéd 52,9
Svédváltófutás (400-2-2-800 m)	1. Jánosháza 2:31,0	2. Celldömölk 2:33,0	3. Pápoc 2:34,4
Olimpiai váltó: (100-2-4-800 m)	1. Kemenesmagasi 4:32,4	2. Jánosháza 4:33,7	3. Kecskéd 4:34,8
Magasugrás:	1. Bíró József, Celldömölk 152 cm	2. Pintér Károly, K-magasi 145 cm	3. Kertész Ferenc, N-keresztúr 140cm
Távolugrás:	1. Balogh Ferenc, Kecskéd 460 cm	2. Szita József, Celldömölk 445 cm	3. Györkös Dénes, M-gencs 420cm
Diszkoszvetés:	1. Pőcze Sándor, Alsóság 27,40 m	2. Joó Gyula, Celldömölk 26,80 m	3. Viniczay Károly, Celld. 24,70 m
Gerelyhajítás:	1. Horváth Béla Jánosháza 31,20 m	2. Bíró József, Celld. 30,60 m	3. Kovács János, Kecskéd 28,40 m
Súlylökés.	1. Patka János, Pápoc 8,65 m	2. Pirka Sándor, K-hőgyész 8,40 m	3. Németh Ferenc, Boba 8,10 m

Céllövészet:

Levente egyéni:	1. Németh István, Csönge	2. Tungl István, Izsákfa	3. Süle Béla, Kisköcsk
Levente csapat:	1. Magyargencs	2. Boba	3. Izsákfa
Oktató egyéni:	1. v. Varga József, Celldömölk 92 kc	2. Geiger Imre, Egyházashetye	3. Szabó Jenő, Tokorcs

A verseny befejező része volt a díjak ünnepélyes átadása. A leventeversenyzők mellére az érmeket, Pósfay Gusztávné, dr. Holéczy Zoltánné és dr. Bisitczky Andrásné tűzték ki. Az oktatók közül Erőss Sándor Magyargencs-Kemeneshőgyész LE főoktatója kapta Jándi Bernardin dömölki apát különdíját, egy ezüst fogantyús szépművű sétapálcát. A celldömölki vitéz Varga József főoktató, dr. Szekeres Pál ügyvéd különdíját vehette át, egy ezüst zsebórát. Horváth István pápoci, Szabó Sándor nagysimonyi főoktatók, id. Kircher Elek építész és László Mihály vendéglős által felajánlott, egy-egy ezüst cigarettatárcát kaptak. A tűzoltóversenyt megnyert Csöngei LE főoktatója, Szabó Dezső tanító, Bárdossy Zoltán földbirtokos által különdíjként felajánlott olajfestményt vihette haza. A tárgyjutalmakat, Pósfay Gusztáv járási főszolgabíró, a JTB elnöke adta át. A nagy sikerű első celldömölki járási leventeversenyt, Bődecs Károly evangélikus lelkész zárszavával és leventecsapatok díszlépésben történő elvonulásával fejezték be.

A járás leventéinek bemutatkozó versenyét követően, a Kemenesalja így írt: *„a fa megfogant, erőre kapott, rügyeit bontogatja és nyiladoznak színpompás virágai, melyek gazdag áldást, értékes gyümölcsöt ígérnek"*. Így éreztek mindazok, akik részesei voltak a leventék ünnepélyének. *„Szemeik elé tűntek jövő Magyarország rügyei, az ifjú felvonuló leventék csapatai, akiknek kezében van letéve a jövő Nagy-Magyarország reménye és sorsa, akik hivatva lesznek visszaszerezni, amitől minket a balsors megfosztott"*. Az eredményeket elemezve megállapítható, hogy a celldömölki leventék a sportlétesítmény hiányát nélkülözték, viszont a sportegyesületek labdarúgói mentették atlétikában a leventeegyesületet a vidéki fölény nagyságától. Bajnoki első helyezést elért csapatok: Jánosháza 3, Celldömölk és Pápoc 2-2, Alsóság, Csönge, Kecskéd, Kemenesmagasi és Mersevát 1-1. A pontversenyt az 1-3. helyezések alapján Celldömölk nyerte 47 ponttal. 2. Jánosháza 35, 3. Pápoc 22, 4. Kecskéd 19, 5. Magyargencs 13, 6. Kemenesmagasi 12, 7. Nemeskeresztúr 9, 8. Alsóság, Csönge és Mersevát 7-7, 9. Karakó és Kemeneshőgyész 5-5, 10. Boba 4 ponttal.

Az 1927-1928. évi leventekiképzést megelőzően a celldömölki képviselőtestület augusztus 24-én rendkívüli ülésén a leventesportpálya további bővítéséről szavazott, és a leventeegyesület támogatására pedig 5600 pengőt hagyott jóvá. A leventeegyesület pedig döntött a leventeórák megtartásának időpontjairól. Ennek megfelelően az egyes korcsoportok résztvevőit külön napokra osztották be: A 13-15 éveseknek hétfőn, a 16-18 éveseknek kedden, míg a 19-21 éveseknek szerdán este 7-8 óráig lett meghatározva a leventeórán való kötelező részvétel. A külön gyakorlatra beosztott leventék viszont csütörtökön este találkoztak. Vasárnap 2-3 óráig valamennyi korcsoport együtt gyakorlatozott. A csoportok óráit egy-egy leventeoktató vezette. Amennyiben az óráról a levente hiányzott, az indokolt mulasztást vasárnaponként lehetett az illetékes oktatóknál igazolni.

1927-ben új irányt vett a cserkészet és a leventemozgalom. A jövőben szorosabb kapcsolat szükséges a két ifjúsági mozgalom együttműködésében állapitották meg az intézmények és minisztériumok vezetői. *„Nincs többé leventebarát és cserkész ellenség, vagy fordítva"* – hirdették a vezetőségek, mert *„aki barátja és híve az egyiknek, az igaz barátja*

és pártfogója a másiknak is." Természetesen a katonák nem teljesen így gondolkoztak. Ennek ellenére a cserkészcsapatok tagjai felmentést kaptak a leventefoglalkozásokról. A leventekötelezettség és a cserkészet közötti ellentétek elsődlegesen az iskolán kívüli cserkészcsapatok és leventeegyesületek között volt. A leventék a cserkészfiúkat is kiképzés alá igyekeztek vonni. A két szerv közötti súrlódásnak ez volt a fő oka, mivel a kétszeres kiképzési idő a cserkészek szabadidejét csorbította volna. A kiegyezésnek Celldömölkön is meg lett az eredménye, már 1928 februárban, Fébert (Etelaky) Lajos a polgári fiúiskola cserkészcsapat parancsnoka vezetésével megalakult a Katolikus Legényegyletben a 365. számú Kapisztrán János cserkészcsapat, melynek parancsnoka, Supola (Újvári) Vilmos tartalékos hadnagy, a rk. elemi fiúiskola tanítója lett.

1928. január 29. Kemenesalja helyi lap adja tudtul, hogy vitéz Varga Józsefet a Celldömölki Leventeegyesület főoktatóját az Országos Testnevelési Tanács 80 pengő külön jutalomban részesítette az eddig végzett munkájáért. A leventeoktatók tekintélyét növelte meg az 1740/1927. számú belügyminiszter rendelete, melyben az oktatókat hatósági közegnek nyilvánították. A rendeletnek köszönhetően javulást vártak a leventekiképzés terén is, ami később beigazolódott, de 1928-ban még Celldömölkön többen távol maradtak a leventeoktatásokról. Ezért márciusban újólag felhívást tett közzé a leventeegyesület, melyben megfenyegették a leventekötelesket elzárásokkal, a lakosságot és munkáltatókat pedig pénzbüntetéssel.

A Polgári Fiúiskola előtt az előző évben felavatott I. világháborús Hősi szoborhoz 1928. május 20-án, a Hősök Napján kegyeleti váltófutást rendezett a Községi Testnevelési Bizottság. A rendezvényen a levente- és a sportegyesületen kívül az iskolák nyolcfős csapatai vettek részt. A versenyt 15.30 órakor a sportpálya Himző utcai kijáratától indították, mely a Sági, Kossuth, Rákóczi és Dömölk utcákon keresztül a Hősi szoborig tartott. A versenyfutást a CESE sportolói nyerték, második lett a Leventeegyesület, harmadik helyezett pedig a Polgári Fiúiskola. A versenyzőket éremmel díjazták, akik a célba érkezést követően csapatonként koszorút helyeztek el a szobor talpazatánál. A Himző utcát ma Temesvár, a Dömölkit pedig Széchenyi utcának nevezik.

Az OTT III. Ügyosztálya 1927-1928-as leventeévadra a celldömölki járás valamennyi leventeegyesületét felszerelte a gyakorlatozáshoz feltétlen szükséges sportszerekkel, valamint a leventék puskáival, a *„fapuskákkal"*. Természetesen a céllövészet megkövetelte a gyakorláshoz és versenyzéshez az éleslőszerrel ellátott kispuskák, az úgynevezett *„Fég"*-puskákat is. Ezek a központi elosztás útján, a helyi testnevelési bizottságok költségvetéséből, valamint a saját bevételek és szponzori támogatásokból kerületek beszerzésre. Ahol lőteret tudtak kialakítani, ott a leventeegyesület rendelkezett kispuskával és a kiképzéshez szükséges lőszerrel. A fapuskák az alaki kiképzés elengedhetetlen kellékei voltak. A versenyek során 1928-tól a szabadgyakorlatok helyett a fapuskával bemutatott szakaszgyakorlatok kerültek előtérbe, melyek arra voltak jók, hogy kellően besulykolják a fegyvervisseléssel járó katonai alaki követelményeket, különösen a legénykorú leventék esetében. A leventelegények foglalkozásán *„fegyvert lábhoz, fegyvert vállra, fegyverrel tisztelegj stb."* vezényszavaktól voltak hangosak a gyakorlóterek. Télen, elméleti foglalkozásokon sajátították el a fegyverkarbantartást, és a céllövészet elengedhetetlen tudnivalóit. Az elméleti foglalkozásokat most már nem iskolákban, hanem az Ipartestületi székházban tartották.

A levente kiképzési évad lezárásaként 1928-ban is megrendezték Celldömölkön a körzeti és járási levente sportnapot. Július 1-jén Alsó-Mesteri, Alsóság, Felső-Mesteri, Izsákfa, Kemenesmihályfa, Kemenessömjén, Kemenes-szentmárton, Mersevát, Nagysimonyi, Tokorcs, Vönöck és a házigazda Celldömölk leventeegyesületei voltak a körzeti verseny résztvevői. Reggel 8 órakor a leventeegyesületek a sportpályán gyülekeztek, majd 9 órakor felekezetek szerint leventemisére illetve istentiszteletre vonultak. Ezt követően került sor az atlétikai és fegyveres szakaszgyakorlatok selejtezőire, a céllövészetre, valamint az újólag bevezetett buzogányhajításra. A délutáni döntőket díszfelvonulás és közös ima előzte meg. A leventék katonás sorokban vonultak fel, hogy *„ez évben is tanúbizonyságot adjanak a jó előmenetelükről, megmutassák testi és lelki ügyességüket, melynek révén majd a megcsonkított hazánk feltámadásánál, mint biztos pillérek részt vegyenek"*. A versenyeken az alábbi eredmények születtek:

Körzeti Leventeverseny eredményei

Atlétika

100 m. síkfutás:	1. Kiss Gyula, K-szentmárton	2. Régner Antal, Celldömölk	3. Béressy Sándor, Celldömölk
400 m. síkfutás:	1. Könczöl István, Celldömölk	2. Papp Gyula, Vönöck	3. Piller József, Celldömölk
800 m. síkfutás:	1. Buza Gyula, Celldömölk	2. Papp Lajos, Celldömölk	
Svédváltófutás:	1. Celldömölk	2. Vönöck	3. Alsóság
Olimpiai váltóf:	1. Celldömölk	2. Vönöck	3. Alsóság
Magasugrás:	1. Bíró József, Celldömölk	2. Piller József, Celldömölk	3. Tóth Ferenc, Vönöck

Távolugrás:	1. Bíró József, Celldömölk	2. Vajai István, Celldömölk	3. Orbán Gábor, Mersevát
Diszkoszvetés:	1. Pőcze Sándor, Alsóság	2. Guigiczer István, Mersevát	3. Horváth József, Celldömölk
Gerelyhajítás:	1. Ferenczi István, Vönöck	2. Bíró József, Celldömölk	3. Urbán Gábor, Mersevát
Súlylökés:	1. Horváth József, Celldömölk	2. Viniczay Károly, Celldömölk	3. Tungli Ferenc, Izsákfa

Buzogányhajítás

Egyéni:	1. Márton Jenő, Tokorcs	2. Sebestyén Gyula, Alsóság	3. Kovács József, Tokorcs
Csapat:	1. Alsóság	2. Tokorcs	3. Celldömölk

Céllövészet

Egyéni:	1. Szabó Antal, Celldömölk	2. Bíró József, Celldömölk	3. Havassy Béla, Alsóság
Csapat:	1. Celldömölk	2. Alsóság	3. Nagysimonyi

Fegyveres szakaszgyakorlatok

Szakaszgyakorlat:	1. Alsóság	2. Nagysimonyi	3. Tokorcs

A versenyeket követően, Kircher Elek a Celldömölki Leventeegyesület elnöke mondott buzdító beszédet, majd Pósfay Gusztáv főszolgabíró, a JTB elnöke köszönte meg az oktatók és leventék fáradságos munkáját. A beszédek után került sor a helyezettek érmeinek átadására, majd végezetül a leventeegyesületek vonultak el impozáns díszlépésben a szervezők előtt.

1928. július 15. Celldömölk. Járási Leventeverseny eredményei

Atlétika

100 m. síkfutás:	1. Kiss Gyula, K-szentmárton	2. Nagy Gyula, Kemenesmagasi	3. Szabó József, Nemeskeresztúr
400 m. síkfutás:	1. Könczöl István, Celldömölk	2. Papp Gyula, Vönöck	
800 m. síkfutás:	1. Buza Gyula, Celldömölk	2. Papp Lajos, Celldömölk	3. Szalai János, Kemeneshőgyész
Svédváltófutás:	1. Celldömölk	2. Vönöck	3. Csönge
Olimpiai váltóf:	1. Celldömölk	2. Vönöck	3. Kemenesmagasi
Magasugrás:	1. Mihácsi Zoltán, O-asszonyfa	2. Bíró József, Celldömölk	3. Piller József, Celldömölk
Távolugrás:	1. Bíró József, Celldömölk	2. Vajai István, Celldömölk	3. Illés János, Kemenespálfa
Diszkoszvetés:	1. Gulyás József, Kemenesmagasi	2. Guigiczer István, Mersevát	3. Pőcze Sándor, Alsóság
Gerelyhajítás:	1. Ferenczi István, Vönöck	2. Bíró József, Celldömölk	3. Sági Antal, Kisköcsk
Súlylökés:	1. Oroszlán Lajos, N-keresztúr	2. Horváth József, Celldömölk	3. Szőke Gyula, Kemeneshőgyész

Kézigránáthajítás

Egyéni:	1. Süle László, Celldömölk	2. Szűcs János, Kemenesmagasi	3. Makrai József, Ostffyasszonyfa
Csapat:	1. Celldömölk	2. Kemenesmagasi	3. Ostffyasszonyfa

2,5 kg-os terheléssel 5 km-es távgyaloglás

5 km gyaloglás:	1. Papp Lajos, Celldömölk	2. Ujtz László, Celldömölk	3. Viniczay Károly, Celldömölk

10 km-es országúti kerékpározás

10 km kerékpár	1. Szakonyi Gyula, K-mihályfa	2. Bertalan Dénes, K-mihályfa	3. Horváth Dezső, Jánosháza

Fegyveres szakaszgyakorlatok zenére

Szakaszgyakorlat:	1. Alsóság	2. Magyargencs	3. Ostffyasszonyfa

Céllövészet

Egyéni.	1. Imre László, Boba	2. Szabó Antal, Celldömölk	3. Horváth Dezső, Jánosháza
Csapat.	1. Boba	2. Celldömölk	3. Alsóság

Az OTT III. Ügyosztálya elrendelte, hogy a leventeversenyek alkalmával a rendezést illetően vegyék figyelembe a leventeegyesületek a *„Testnevelési Utasítás”* ajánlásait. Ez alapján került a körzeti és járási versenyek programjába a fegyveres *„fapuskás”* szabadgyakorlat, a buzogány illetve kézigránát hajítás, a terheléses távgyaloglás és az országúti kerékpározás. A celldömölki járási versenyen éremdíjazásban csak az első két helyezett részesült, akik megkapták a központilag elkészített Szent László sportérmet, turulmadár nélkül. (Lásd jobb oldalon). A verseny kezdete előtt pedig, Uhlár Gyula karnagy vezetésével, a celldömölki MÁV dalárda énekelte el a himnuszt, majd a befejezéskor a hiszekegyet, a kötelezően előírt közös imát.

Az 1928 évről a *„Leventeintézmény története”* c. könyvben olvasható, hogy az a *„gyökérverés esztendeje”* volt. A levente utáni közöny, tájékozatlanság és persze a pénzhiány még akadálya a fejlődésnek, de ha lassan is ezeket kezdi felváltani a megértés és a *„hazafias kötelességteljesítés”*. Celldömölkön is sokat javult a helyzet, de azért még mindig akadtak úgy a leventekötelesek között, mint a munkaadók és szülők részéről, akik megpróbáltak kibújni a kötelezettségek alól. A leventeegyesület vezetése részéről, most sem maradt el a figyelmeztetés a hiányzások megtorlását illetően. Az 1928-1929-es kiképzési évadnak a foglalkoztatása is változott október 10-től. Hétfőn délelőtt 9-11 óráig a borbély-, hentes-, mészáros-, pék- és pincérfoglalkozású leventék, kedden este 8-9 óráig az 1907, 1908 és 1909-ben születettek, szerdán este 8-9 óráig pedig az 1910, 1911 és 1912-es, pénteken az 1913, 1914 és 1915-ös születésűek részére volt kötelező a megjelenés a szokásos leventeórák helyén, az Iparosok Otthonában. (Ma a Soltész színtársaság kamara előadótermeként működik). Vasárnap délelőtt kötelező volt az összes leventekötelesnek az istentiszteleten, illetve misén megjelenni, délután pedig 2-4 óráig a sportpályán, az alaki gyakorlatokon részt venni.

Celldömölkön az iskolák is részt vettek a VKM testnevelési törvényről szóló utasítása alapján a levente, illetve katonai képzésben. A VKM a kötelező kétórai testnevelést háromra emelte, különös tekintettel a honvédelmi kiképzésre. A harmadik órát délután kellett kötelező sportfoglalkozás keretében megtartani. Évvégén az elemi népiskolák tornavizsgát, a polgári iskolák pedig tanévzáró tornaünnepélyt voltak kötelesek rendezni. Ezeket csak nyomos indokok alapján lehetet elhalasztani. Az elemi népiskolák évzáró tornavizsgájára a testnevelés tanításának tanmenetében a tanóra keretében a tanítási év vége felé biztosítva lett a felkészülési idő. A vizsgákon a tanulók a tanévben elsajátított játékokról, talaj- és szabadgyakorlatokról, rendgyakorlatokról adtak számot, illetve iskolai közösségekben mutatták be az egyes osztályok külön-külön vagy összevontan képességeiket, elsősorban a szüleiknek és az iskola fenntartóit képviselő előkelőségeknek. A polgári iskolákban a bemutatók elsődlegesen a tananyagra támaszkodtak, de számot adtak az elsajátított labdajátékokról is, és nem utolsó sorban a honvédelmi nevelést szolgáló rend- és fegyvergyakorlatok is szerepeltek a műsorban. Példa erre az 1929. június 23-án megrendezett polgári fiúiskola tornaünnepélyének programja:

1. Felvonulás	2. Hiszekegy	3. I-IV. o. szabadgyakorlata	4. Énekkar: Riadó
5. III. o. botgyakorlata	6. Énekkar: Sóhajtás	7. III. o. gúlabemutató	8. I. o. játékbemutató
9. IV. o. fegyvergyakorlata	10. II-IV. o. botgyakorlata	11. Igazgatói díjak átadása	12. Himnusz, elvonulás

1928 ősszel rendezték meg az első Országos Leventeversenyt atlétikából, kerékpározásból és úszásból. A programba szerepelt még a céllövészet is, de ez már a III. országos verseny volt.

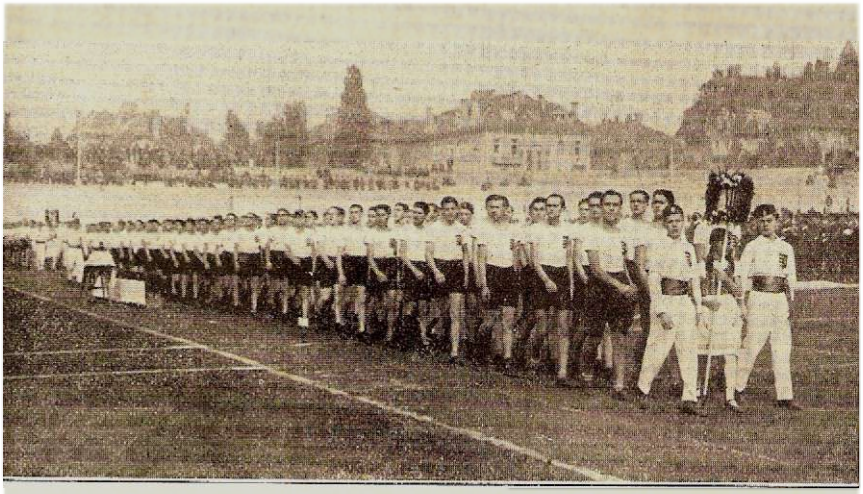

Az 1928 évi országos leventeverseny. Székesfővárosi leventék a felvonulásban

1928-as évben Kirchner Elek leventeegyesületi elnök közreműködésével létrejött a leventezenekar. Az OTT III. Ügyosztály vezetője, vitéz pávai Mátyás Sándor személyesen támogatta szervezésüket. A zenekarok részére hangszereket biztosított és anyagilag is támogatta azokat. A központi támogatást viszont a leventeegyesület csak az esetben kapta meg, ha a kérelmező leventeegyesület igazolni tudta, hogy a hangszerek nagy részét már kifizette önerőből. A celldömölkieket ebben a Községi Testnevelési Bizottság segítette, azzal az indokkal, hogy majd a zenekar nemcsak a leventeegyesület szükségét elégíti ki, hanem szükség esetén szerepelni fognak a leventén kívüli más rendezvényeken is. Lényegében az ősz folyamán kezdetét vette a zenekar szervezése, betanítása. A betanítást Cser Lajos karnagy, kemenesmihályfai tanító végezte. Az egyöntetűség érdekében központilag hangjegyfüzet került összeállításra, melyben a nemzeti imákat, indulókat és egyéb alkotásokat adtak közre betanítás céljából.

Alsóságon, ha késve is alakult meg a leventeegyesület, nagy szorgalommal igyekeztek megfelelni a leventetörvény követelményeinek. A leventeegyesület működéséhez létesítményekre volt szükség. A leventeóráknak az evangélikus elemi népiskola adott otthont. A leventegyakorló teret (sportpályát) az evangélikus templom mögötti részen építették ki. A homokbányában pedig, amely szintén az iskolához közel volt, a leventelőteret hozták létre. Ezt a néhány év eltelt ével a megalakult Alsósági Polgári Lövészegyesület a járás legjobban felszerelt lőterévé alakította át. Szinte újjávarázsolták a lőteret, amely a járás legkorszerűbb céllövőpályája lett. Gyakorlások és versenyek alkalmával tábori telefon összeköttetést hoztak létre a versenybíróság és a találatjelzők között, s így nem kellett minden lövéssorozat után a lövészeknek a versenybírókkal együtt, a céltáblákhoz kimenni. Az eredményt a találatjelző versenybíró rögvest jelentette. Ezáltal nem csak a rend és fegyelem szigorodott, hanem a versenyidő is lerövidült.

Hosszú századokra nyúlik vissza a lövészsport története. Az 1920-as évek végén azonban nem tagadható, hogy a polgári lövészegyesületek számának szaporodását Trianon mozdította elő. Erről maga Karafiáth Jenő, az Országos Testnevelési Tanács későbbi elnökének nyilatkozata győzhet meg bennünk, amikor így szólt: *„Testileg a sport van hivatva előteremteni és állandó készenlétben tartani a megcsonkított Magyarországnak azt a hadsereget, amely csak izmainak, elszántságának és kitartásának birtokában tudja megvívni a nagy csatát, ha majd üt az óra”.* A polgári lövészegyesületeket az állam központilag a járási testnevelési felügyelők útján szervezte, és mind földből a gombák úgy nőttek ki a celldömölki járásban is, Magyargencstől–Karakóig, Pápoctól–Dukáig mindenütt megalakultak, akárcsak, a leventeegyesületek. (Celldömölkön a CVSE keretében működött sportlövő-szakosztály). A leventeegyesülethez hasonló célból alakult a lövészegyesület is. A férfiak számára biztosított rendszeres lőgyakorlást, közös együttlétet. Az alsósági lövészegyesület megalakulását, vitéz Gyika István huszárszázados, járási testnevelési felügyelő szervezte meg, akit 1929. július 1-jével nevezett ki az OTT a celldömölki járás testnevelési vezetőjének.

Az 1929-es nagy gazdasági világválságot a leventemozgalom is megsínylette. Ennek hatására kellett a leventeversenyek számát csökkenteni. A celldömölki járási leventeverseny is elmaradt, csak a körzeti nyert megrendezést. A körzeti versenyek száma viszont az eddigi három helyett ötre szaporodott azáltal, hogy Celldömölk, Jánosháza és Ostffyasszonyfa mellett Alsóság és Kemeneshőgyész is körzet központ lett. Ez is költségkímélés céljából történt, a leventeegyesületeknek kevesebb lett az utazási költsége. Celldömölkön június 16-án, míg Alsóságon június 23-án rendezték meg a körzeti leventeversenyeket. A celldömölki versenyen a helyiek 294, Nagysimonyi 75, Kemenesmihályfa 62, Tokorcs 23 és Mersevát 8 leventével képviseltette magát. Ezen a napon mutatkozott be a nagyközönségnek első alkalommal a leventezenekar. A versenyzők az Iparosok Otthonánál gyülekeztek és 8 órakor misére, illetve istentiszteletre vonultak a katolikus és evangélikus templomokba. Majd 9 órakor a sportpályán az atlétikai selejtezők, a buzogányvetés és a homokgödöri CESE lőterén a céllövőversenyekkel kezdetét vette a III. celldömölki körzeti verseny.

A Kemenesalja így írt: *„a leventeverseny kimagasló jelensége volt a celldömölki levente fúvószenekarunk bemutatkozása. Igaz, hogy csak három darabot tudnak játszani úgy ahogy, de mégis nagy eredmény ez is”.* Délután három órakor volt a közönség számára a látványos sportbemutató, melyre először a nehéz anyagi helyzetre való tekintettel belépődíjat állapítottak meg. Az ülőhelyekért 60, az állóhelyekért 40, míg a diákoknak az állóhelyükért 20 fillért kellett fizetni. Az Iparos Otthontól a leventezenekar vezetésével indultak a sportküzdelmekre a leventecsapatok. A Kossuth, Rákóczi, Árpád, Dugonics (ma József Attila) utcákon és a Göttmann-ligeten át, vonultak a sportpályára a fúvószenekar vezetésével, akiket id. Sárközi István tamburmajor vezényelt. *„A zenének sok nézője volt. Sokakat meglepett a szépen rendezett felvonulás és a fegyelmezett magatartása a leventéknek”.*

Celldömölki Körzeti Leventeverseny eredményei

Atlétika

100 m. síkfutás:	II. korcsoport: (15-17 évesek)	1. Nagy Endre, Celldömölk	2. Wéber Gyula, Celldömölk
100 m. síkfutás:	I. korcsoport: (18-21 évesek)	1. Hegyi Gyula, Nagysimonyi	2. Gosztola Sándor, K-mihályfa
400 m. síkfutás:	I. korcsoport:	1. Velekei János, Celldömölk	2. Papp Lajos, Celldömölk

800 m. síkfutás:	I. korcsoport:	1. Piller József, Celldömölk	2. Papp Lajos, Celldömölk
1500 m. síkfutás:	I. korcsoport:	1. Papp Lajos, Celldömölk	2. Piller József, Celldömölk
4x100 m. váltóf.:	I. korcsoport:	1. Celldömölk	2. Kemenesmihályfa
4x400 m. váltóf.:	I. korcsoport:	1. Celldömölk	2. Kemenesmihályfa
Magasugrás:	I. korcsoport:	1. Piller József, Celldömölk	2. Ferenczi Károly, Celldömölk
Távolugrás:	I. korcsoport:	1. Piller József, Celldömölk	2. Ferenczi Károly, Celldömölk
Távolugrás:	II. korcsoport:	1. Nagy Endre, Celldömölk	2. Wéber Gyula, Celldömölk
Súlylökés:	II. korcsoport (5 kg)	1. Nagy Endre, Celldömölk	2. Németh János, Celldömölk
Súlylökés:	I. korcsoport: (7,25 kg)	1. Horváth József, Celldömölk	2. Popper József, Celldömölk

Buzogányhajítás

Csapat:	1. Tokorcs	Celldömölk	3. Mersevát

Fegyveres szakaszgyakorlatok

Csapat:	1. Celldömölk	2. Tokorcs	3. Nagysimonyi

Zenés szabadgyakorlatok

Csapat:	1. Celldömölk	2. Nagysimonyi

Céllövészet

Leventék egyéni:	1. Kovács Mihály, Celldömölk	2. Tarr József, Celldömölk	3. Sallér József, Celldömölk
Leventék csapat:	1. Celldömölk	2. Kemenesmihályfa	3. Tokorcs
Oktatók egyéni:	1. v. Varga József, Celldömölk	2. Tóth Dénes, Celldömölk	3. Vajda Dávid, Nagysimonyi

A versenyzők gyakorlótéren való felsorakozását követően elmondták a közös imát, a hiszekegyet, majd a körzeti versenyt, Kirchner Elek a leventeegyesület elnöke nyitotta meg. A műsorban nagysikerrel mutattak be saját tervezésű szakaszgyakorlatokat a nagysimonyi és tokorcsi leventeegyesület versenyzői. A szakaszgyakorlatok és az atlétikai versenyek után helyi sporttörténeti nagypályás kézilabda bemutató volt a műsor következő száma. Az első celldömölki kézilabda mérkőzésnek sem a résztvevőinek neve, sem pedig az eredménye azonban nem ismert. Az „A” és „B” csapatban szereplők a celldömölki leventeegyesület tagjaiból kerültek ki és egymásellen 2x15 perces mérkőzést játszottak. A kézilabda mérkőzést követték záró számként a zenés szabadgyakorlatok. A zenét a fúvószenekar szolgáltatta. Ezt követően a leventeegyesületek újból felsorakoztak, majd sor került a díjkiosztásra és a zárszóra. A zenekar eljátszotta a himnuszt és végül zeneszóra díszlépésben vonultak el a ligetbe a leventék a megjelent előkelőségek előtt.

Az alsósági körzeti leventeversenyről csak a műsor ismert, mely szerint a résztvevők itt is 8 órakor templomba mentek misére, illetve istentiszteletre. A verseny 9 órakor vette kezdetét a gyakorlótéren. Délelőtt került sor atlétikából a 400 és 800 méteres síkfutásra, magas- és távolugrásra, valamint a súlylökésversenyére. Ekkor rendezték meg a terheléses távgyaloglást és az országúti kerékpárversenyt. A délutáni kezdés Alsóságon is három órakor volt. A levente csapatok felvonulását követte a közös ima, majd a köszöntő beszéd elhangzása után, melyet Szakály Dezső főoktató mondott, közölték a délelőtti versenyek eredményeit, és a fegyveres fapuskás szakaszgyakorlatokkal kezdetét vette a verseny. A 12-14 évesek részére 60 m-es síkfutást, a 15-17 éveseknek és 18-21 éveseknek pedig 100 m-es síkfutást rendeztek. 4x100 m-es és 4x400 m-es váltófutásra, buzogány- és gerelyhajításra, valamint diszkoszvető versenyre is sor került. A gúlaépítő csapat tagjai: Felső sor: Nagy, Somogyi József. Térdelőkön állnak: Torma Gyula, Balogh András, Hencz Károly. Földön állnak: Kiss István, Pőcze Sándor. Kézen állnak: Fábián Elek, Szilágyi István. Térdelnek: Esztergályos Kálmán, Verrasztó Lajos, Tóth Sándor (a nevek balról jobbra értendők),

Levente és a gazdasági világválság

1929-es évre már nemcsak a leventékkel szembeni elvárás változott meg, hanem az oktatókkal szemben is nagyobb lett a követelmény. A leventeegyesületek átszervezése befejeződött. A központ figyelme az oktatóképzésre irányult. Követelmény lett a főoktatókkal és vezető főoktatókkal szemben, hogy ismerjék meg az egyes sportágakat olyan mértékben, hogy azokat végrehajtani és irányítani tudják a gyakorlatban és az oktatásokon. Jártaságot kellett szerezniük a versenyek rendezésében és a sportági játékszabályokban, a sportoktatás módszertanában. Természetesen foglalkoztak még a leventeintézmény szervezetének és leventeszervek álláskötelmeinek és közigazgatás szerveinek ismeretével, továbbá egészségtannal. A főoktatók képzésének költségeit a III. Ügyosztály vállalta magára, míg a segédoktató- és oktatóképzés költsége viszont a törvényhatóságokra hárult. Az év során azonban csökkentették a testnevelési alapokat, ez a kiképzés és főként az oktatói díjazásokban volt érezhető. A pénz hiánya miatt igyekeztek mindent szerényebb keretek közé szorítani. Versenyek maradtak el. Vas megyében az oktatókat sem tudták fizetni. Celldömölkön is zavart okozott a kiadások visszafogása. A július 1-jével kinevezett járási testnevelő és a Községi Testnevelési Bizottság között is csak a költségvetés miatt több súrlódás volt.

A vezető főoktatók, és oktatók részére a khaki színű egyenruhát írta elő már 1927-ben az OTT III. Ügyosztálya, melyhez jelvényt is rendszeresített. A jelvény a sapkapajzshoz volt hasonló, melyet az egyenruha jobb mell részén volt viselhető. A kinevezett testnevelők részére aranyozva, az oktatók részére pedig zölden volt zománcozva. 1929-től a segédoktatók is viselhették ezt a jelvényt, amely abban különbözött, hogy anyaga alpakka volt. (A képen látható az alpakka segédoktatói jelvény).

Az 1929-1930. évi levente kiképzési évad előtt a községi elöljáróság fordul a Kemenesalja helyi lapban felhívással a leventékhez és munkaadóikhoz. Felhívta figyelmüket, hogy *„a testgyakorlásra köteles ifjak részére orvosi és bizottsági szemle lesz folyó évi szeptember 9-én és 10-én d.u. 2-5 óráig a tűzoltó őrszobán. Ennél fogva 9-én 2 órakor az 1908-11-ben születettek, 10-én 1912-17-ben születettek kötelesek megjelenni a szemlén. Testgyakorlásra és így a szemlén való megjelenésre kötelezett 1908-1917-ben született ifjú, aki nem egyetemi hallgató, nem cserkész, vagy nem jár olyan iskolába, amelyben rendszeres testnevelés folyik, tehát azok is, akik valamilyen testi hibájuk miatt nem jártak leventefoglalkozásra, továbbá, akik bármilyen oknál fogva fel voltak mentve, s végül a magántanulók."* A rendszeres orvosi vizsgálat első lépése volt ez az intézkedés a leventemozgalomban.

Október hónapban a cserkészek rendezvényei kerültek fókuszba. A polgári fiúiskola 56. sz Lehel és a katolikus legényegylet 365. sz. Kapisztrán János cserkészcsapatok a kissitkei magaslaton támadta meg harcjáték (számháború) keretében a sárvári 58. sz. Hunyadi (Hollós) Mátyás védőfeladattal ellátott cserkészcsapatot. A legényegyleti csapatot az alsósági leventék segítették ki 21 fővel. Október 26-án kora reggel, 6.10 órakor megszólalt a sorakozót jelző kürtszó, mely a szemerkélő esőben templomba vonulásra hívta a hadijáték résztvevőit. A kiscelli katolikus templomban, Alfay Pongrác bencéstanár mondott szentmisét és buzdító beszédet. *„Háborús idők jutnak az eszünkbe, amint a csatára kész ifjakat a legnagyobb gyorsasággal viszik a tűzbe".* – vélte a Kemenesalja újság tudósítója. Ugyanis, Szabó Károly malomtulajdonos teherautóján utaztak a *„csatába"* a cserkész- és leventefiúk. Nagysitke falu végén hangzott el a leszállási parancs. Itt ismertette Supola Vilmos cserkészparancsnok és ifj. Bognár Pál cserkész segédtiszt a *„hadi helyzetet"*. Bognár Pál 18 fővel az erdőn keresztül hátba támadta a védőket, Supola Vilmos pedig 11 fővel biztosította a felderítőőrsöt. Szakály Dezső leventeoktató az alsósági leventéket vezette a kissitkei faluig. Ők itt várták be a felderítőőrs biztosítóit és 18 fővel közelítették meg a 29 fős védők táborát. Féltizenegyre a megközelítés befejeződött, majd tizenegy órára körbe lettek kerítve a védők. A támadók azonban a rendkívüli leleményességük ellenére nem egykönnyen boldogultak a védőkkel. A számok lekiabálása során a tábor sátrait csak, Szakály Dezső főoktató begyakorolt rendszerével tudták a leventék megközelíteni, és egy zászlót birtokba keríteni. A hadijátékot vitéz Gyika István járási testnevelő vezető, fődöntőbíróként követte figyelemmel, és *„teljes megelégedését nyilvánította a látottak és a tapasztalatok"* alapján a támadóknak és védőknek egyaránt. A *„csata"* után mindenkinek jól esett a szakácsok által elkészített gulyás, majd kölcsönös tiszteletadás után a csapatok elvonultak a tábor helyéről. A celldömölki cserkészek este 7 órakor a városháza előtt vettek búcsút az őket kisegítő alsósági leventéktől. A cserkészélet egyik közkedvelt foglalkozásai közé tartozott a számháborúskodás. A legényegylet cserkészcsapata életében meglátszott a tapasztalt parancsnokuk, Supola Vilmos tartalékos tiszti voltja. Nemcsak a számháborúkat kedvelte, hanem cserkészfiaival gyakoroltatta az éjjeli riadó-

kat is. Ezzel kapcsolatban 1929. december 8-án többek között az alábbiakat közöltette: *„A cserkész szülők talán nem szívesen vették, hogy éjnek idején felzörgették álmukból. De tudva levő dolog, hogy a serdülőkorban levő ifjakat nem szabad csak kényelembe hagyni, hanem igenis kell programot készíteni és amennyire lehetséges azt végre is hajtani, mert a cserkész élet ezt kívánja, különösen a mai nyomorúságos helyzetünkben, amikor nem szabad még egy percig sem tétlenül lenni. A cserkészfiúk meg is mutatták, hogy tényleg tudnak résen lenni, amikor a szükség azt kívánja”.*

Nos később tapasztaljuk, hogy nem volt véletlen a 365. sz. Kapisztrán János cserkészcsapatnál a katonás foglalkoztatás. 1930. január 19-én a Cserkész Szövetség III. kerületi parancsnokságtól cserkészcsapat szemlét tartottak a celldömölki legényegyleti csapatánál, a leventeköteles cserkészek felett, melyet a kerületi ügyvezető elnök, Brenner Tóbiás és Schwortkopf Pál cserkésztiszt, III. kerületi levente csoportvezető végzett el. Tehát a cserkész-levente kiegyezés a cserkészek életében a vezetőszerveknél levente ügyekkel foglalkozó tisztségeket hozott létre, akik kötelesek voltak szigorúan ellenőrizni, hogy a cserkészcsapat miként tesz eleget a leventeképzésnek.

Visszatérve a leventeegyesülethez. A Dunántúli Sport Újság 1929. augusztus 12. száma hírt adott arról, hogy a gazdasági válság ellenére, Celldömölk község a sporttelep fejlesztéséhez egymillió-kétszázezer pengő támogatást kapott és még körülbelül ugyanennyi támogatásra van kilátás. Ebből építik fel a sportpályán a leventeotthont, a tűzoltószertárt, valamint a tribünt, melynek aljában öltözők és mosdók nyernek elhelyezést. A terveket november 16-án rendkívüli képviselőtestületi ülésen mutatta be az előjáróság, melyet a képviselők egybehangzóan elfogadtak. Viszont a leventeegyesület oktatói számának növelését elvetették, azzal *„tekintettel arra, hogy cirka 200 levente mellett hat oktató van és azok díjazása is, súlyosan érinti anyagilag a községet”.* Ezt a határozatot a leventeegyesület nem vette tudomásul, a döntést megfellebbezte. A fellebbezést a testület tudomásul vette, de ennek ellenére sem fizetett a szeptember 1-jével alkalmazott oktatónak, Szabó Jenő evangélikus elemi népiskola tanítójának, a volt tokorcsi leventeegyesület főoktatójának.

Szabó Jenő (a képen látható) foglalkoztatásának ügye, közel egy évig volt függőben. Az egész ügy lefolyását a Kemenesalja 1930. október 19. számából követhetjük nyomon. A Celldömölki Leventeegyesület, a helyi Testnevelési Bizottság, valamint a járási testnevelő vezetőjén keresztül a Vármegyei Testnevelési Tanács és Vármegyei Leventeintézmény Parancsnoksága között egy régebbi keletű súrlódás volt. Ez abból származott, hogy Szabó Jenő volt harctéri tisztet, tokorcsi tanítót mikor celldömölki tanívá kinevezték, vitéz Gyika István százados a Celldömölki Leventeegyesületnél, mint arra érdemest, főoktatóként alkalmazta. *„Tette ezt pedig azért, mert Tokorcs községben egyedül szervezte meg és oktatta a leventéket olyan eredménnyel, hogy annak idején, Szombathelyen tartott megyei gyakorlatokról az első díjat hozta el a tokorcsi leventecsapat”.* Gyika százados örömmel fogadta Szabó Jenő jelentkezését és őt, mint kitűnő bizonyítványokkal rendelkező leventeoktatót, és volt háborús tisztet, járási vezető testnevelői jogánál fogva, megbízta a celldömölki leveventék oktatásával, részére a leventeegyesületnél kijelölt egy szakaszt. Gyika százados intézkedését azonban a Celldömölki Községi Testnevelési Bizottság nem vette tudomásul, és Szabónak az oktatási díjat nem fizette ki. *„Itt indult meg a harc, mely több izben foglalkoztatta a vármegyét, a vármegyei leventetanácsot, míg végre az alispán szigorúan utasította a Celldömölki Testnevelési Bizottságot, hogy Szabó Jenőt alkalmazza, és illetményeit fizesse ki. Ennek dacára sem fizette ki őt az előjáróság”*, hanem a belügyminiszternél fellebbezett az alispáni döntés ellen. 1930. október 15-i képviselőtestületi ülés elé került a Szabó-ügy, ahol viszont az alispáni utasítás végrehajtása mellett döntöttek. A foglalkoztatási ügy lezárult, a Celldömölki Leventeegyesületnél pedig vitéz Varga József főoktató helyett, Szabó Jenő vette át az irányítást, amely az új követelményeknek megfelelőbb lett, és e tisztségét mindvégig megtartotta.

Az egyre rosszabbodó gazdasági helyzetre való tekintettel az új III. Ügyosztály vezetője, székelyudvarhelyi Ágotha Árpád vezérfőtanácsos már az év elején felhívta a testnevelési szerveket, hogy korlátozzák a versenyek rendezését. Ugyanis állandó panaszként számoltak be a pénzhiányról az alsó szervektől érkező jelentések. Az országos döntők is elmaradtak, pénzhiányra hivatkozva még a céllövészet országos döntőjét is lemondták a rendezők. A celldömölki járásban elmaradtak a körzeti versenyek. A céllövészet járási döntőjére is, csak az Alsósági Polgári Lövészegyesület jóindulatával kerülhetett sor.

Az Alsósági Leventeegyesület új rendezvényekkel színesítette a leventék életét. 1930. január 5-én a leventeköteles korból kilépő, úgynevezett *„öregleventék”*-től elbúcsúztak, tiszteletükre leventebált rendeztek. A tavaszi leventefoglalkozások zárásaként pedig *„a háborúban elesett hősök emlékezetére július 1-jén este 9 és 10 óra között a Ság hegy tetején tábortüzet gyújt.”* – közölte a Kemenesalja június 1. száma. A tábortűzhöz az utat a leventék, hogy az érdeklő-

dők le és fel tudjanak menni a tetőre, fáklyákkal világítják meg. Az érdeklődőket műsorral szórakoztatták a falu leventéi. Ez évben részt vettek a Kemenessömjéni Leventeegyesület zászló avató ünnepén.

Kemenessömjén leventezászló avatás 1930

1930-ban tavaszi és őszi időszakra osztották be a leventefoglalkozásokat. A tavaszi február 1-jén kezdődött és június 20.-val ért végett, majd nyári szünet következett szeptember 1-ig. Az ősz időszak innét december 20-ig tartott, amit január 31-ig, a téli szünet követett. A jó idő beálltával megkezdődött a lövészek gyakorló foglalkozása a lőtéren. A lőteret a leventeegyesület részére építették, melyet a lövészegyesület is használt. Annál inkább is így volt ez, mivel Szakály Dezső tanító úr volt mindkét egyesületnek a szakmai vezetője. Személyében tisztelhették az alsóságiak a leventeegyesület főoktatóját és a lövészegyesület ügyvezető elnökét, főlövész-mesterét. Szakály Dezső és Gyika István százados között kitűnő kapcsolat volt. Ennek köszönhetően az APLE ügyvezető elnökének javaslata támogatásra talált a járási testnevelési felügyelőnél, már, mint az, hogy az alsóságiak lőtéren kerüljön megrendezésre a járási levente- és lövészegyesületek lőversenye, melynek megrendezését személyesen vállalta fel Szakály Dezső levente főoktató.

A verseny időpontjául 1930. augusztus 17. vasárnapi napot jelölték ki. A lőtéren került sor egész napos program keretében az első járási lövészegyesületi versenyre, mely közös volt a leventék 1930. évi járási versenyével. A versenyen résztvevő levente- és lövészegyesületek csapatai reggel 8 órára érkeztek a lőtérre, ahol tábori istentiszteleten vettek részt. Az istentisztelet befejeztével került sor a versenyszabályok ismertetésére, a lőtérhasználatával kapcsolatos tudnivalókra. Pontosan 9 órakor léphetett tűzelőállásba az első levente lövészcsapat, hogy végrehajtsa lőgyakorlatát. Délelőtt 9-12 óráig a leventeversenyt bonyolították le. Ezt követően a kitelepült markotányos sátornál költötték el a résztvevők az ebédet, majd 14-16 óráig a lövészegyesületek versengtek a helyezésekért.

A leventeversenyen hat csapat 36 leventéje és 20 leventeoktató lépett tűzelőállásba. A lövészegyesületek versenyében szintén hat csapat 36 polgári lövésze küzdött a helyezésekért. A győztes csapatnak, Lázár Jenő bányaigazgató ajánlott fel vándorserleget, melyet végleg az a csapat nyerhetett el, amelyik háromszor egymáskövetően megnyeri a járási vetélkedőt. A fekvő testhelyzetben végrehajtott versenyben az 1930. évi járási bajnoki címeket az alábbi csapatok és egyének nyerték el:

Leventeegyesületek egyéni: Hanzsér Dezső 94 köregységgel, Alsóság
(A vármegyei versenyen Hanzsér Dezső 1 köregységgel lemaradva lett második).
Leventeegyesületek csapat: Kemeneshőgyész Leventeegyesület
Lövészegyesületek egyéni: Németh István 96 köregységgel, Csönge
Lövészegyesületek csapat: Kisköcsk Polgári Lövészegyesület

A levente- és lövészegyesületi versenyek után, a Celldömölki Egyesült Sport Egyesület lövészszakosztály tagjai, agyaggalamb és üveggolyó lövészetből tartottak bemutatót a versenyzőknek és a versenyen megjelent szépszámú alsósági nézőnek. A CESE lövészei nagy sikert arattak látványos bemutatójukkal. Az ünnepélyes eredményhirdetésre és a díjak átadására délután öt órakor került sor. Bíró Kálmán, az Alsósági Polgári Lövészegyesület elnökének záróbeszédét a himnusz eléneklése követte. Ezzel lényegében a hivatalos verseny véget ért, de a vígság még nem fejeződött be. A délután két órától egyfolytában muzsikáló Sárközi Gábor cigányzenekara, a markotányos sátornál tovább mulatozó nagyérdeműt sötétedésig szórakoztatta.

1930. október 28-án a celldömölki képviselőtestület által 1931. évre megállapított leventeegyesületi támogatást, Gyika István százados, járási testnevelő megfellebbezte. *„Ezt az összeget a testnevelési vezető kevésnek találja, és fellebbezésében azt kéri a vármegye törvényhatóságától, hogy ezt az összeget lényegesen emelje fel”.* A képviselőtestület a fellebbezés felterjesztésével egyetértett. 1931. január 1. Kemenesalja ezt írja: *„Az újév hozzon teljes megértést, hogy a leventenevelés, mely ellenségeinknek annyi nyugtalan éjszakát okozott már, a maga nyugodalmas útján haladhasson a kitűzött hazafias cél felé. Ennek az egyesületnek a fejlődése, erősítése, hírneve szorosan egybevág a magyar revíziós politikánkkal”.* Gyika százados nemcsak a leventeegyesület támogatásával elégedetlen, hanem hiányolja, hogy a sportpályán tervezet leventeotthon építése terén nem történt egy kapavágás sem, valamint a leventelőtér építésének szükségességét is sürgeti.

Az 1931-es év a testnevelési törvény 10. esztendeje sem volt a leventeegyesületek életében gazdaságilag felhőtlen. A testnevelési alap nemcsak Celldömölkön, hanem az országban a legtöbb egyesületnél drasztikusan csökkentek. A III. Ügyosztály is megszűntette az eddigi leventeegyesületi segélyezést. A leventekiképzésben pedig a céllövészet kapott nagyobb hangsúlyt. A celldömölki leventelőtér megépítése azért lett hangsúlyosabb feladat, mivel a nagy létszámú egyesületnek nem volt hol gyakorolnia. A nehéz helyzet ellenére a lőtér építésének szükségességével a képviselőtestület is egyetértett és a sportpályai építkezés mellett a lőtérépítése is kezdetét vette. Szabó Jenő főoktató közel kétévi munkája kimagaslóan jó volt, tehát Gyika százados választása eredményes lett, a főoktató nemcsak Tokorcs községben, de Celldömölkön is bizonyította a leventeoktatói rátermettségét. Munkája elismeréseként a III. kerületi testnevelési felügyelő májusban dicsérő oklevéllel jutalmazta. A III. Ügyosztály az új követelményeknek megfelelően a leventeparancsnokok oktatását, kiképzését is fontos feladatként kezelte. Ezt bizonyítja az alábbi kép.

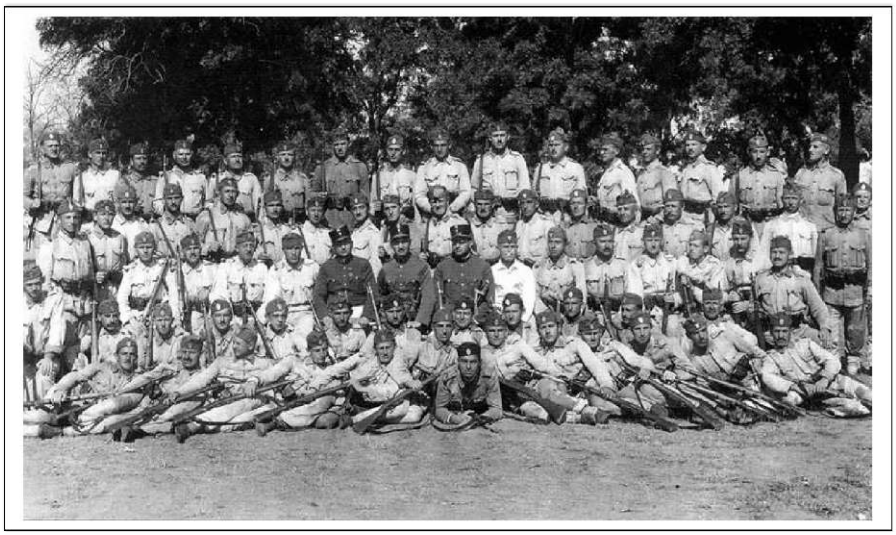

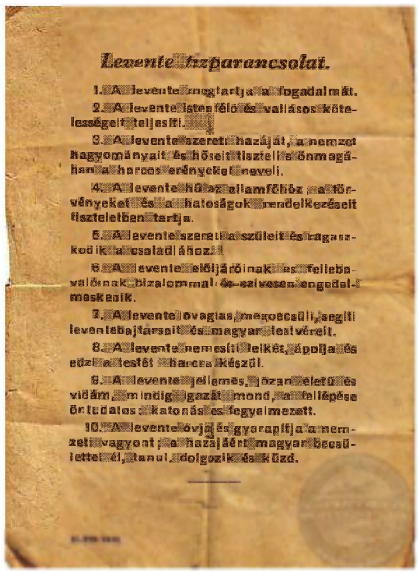

Levente tízparancsolat.

1. A levente megtartja a fogadalmát.
2. A levente istenfélő és vallásos kötelességét teljesíti.
3. A levente szereti hazáját, a nemzet hagyományait és hőseit tiszteli és önmagában a harcos erényeket neveli.
4. A levente hűséggel a államfőhöz, a törvényeket és a hatóságok rendelkezéseit tiszteletben tartja.
5. A levente szereti szüleit és hagyatkozik a családjához.
6. A levente elöljáróinak és felebbvalóinak bizalommal és szívesen engedelmeskedik.
7. A levente jóvágias, megoszcsüli, segíti leventetársait és magyar testvérei.
8. A levente nemesíti lelkét, ápolja és edzi a testét a harcra készül.
9. A levente jellemes, józan, szelíd és vidám, mindig igazat mond, a fellépése őrtudatos katonás és fegyelmezett.
10. A levente óvja és gyarapítja a nemzeti vagyont, a hazájáért magyar becsülettel, tanul, dolgozik és küzd.

Leventeparancsnokok kiképzése és levente tízparancsolat 1930

Az oktatói továbbképzések mellett a leventék hazafias nevelése is fontos feladatként jelenkezet a leventemozgalomban. Ezt a célt szolgálta a zászlóavatási ünnepély, a Hősök-napi megemlékezés, fogadalomtételi ünnepélyek és sok más helyi rendezvény. A hazafias érzést mozdította elő a tábortűz is, melyet az alsóságiak rendszeresen tartottak a Ság hegy tetején. Most már többen követik példájukat és ünnepek alkalmával tábortüzek mellett, szórakoznak és szórakoztatnak a leventék. A hazafiasság mellett nagy figyelmet fordítottak a leventeegyesületek a vallási nevelésre, melyet egyúttal erkölcsi nevelésnek tartottak. Ügyeltek, hogy a leventék rendszeresen járjanak templomba a kötelező leventemisére, istentiszteletre.

1931. szeptember 13-án szintén Alsóságí Leventeegyesület rendezte meg céllövészetből a járási döntőt, melyen a celldömölkiek az egyesület oktatóinak lemondása miatt nem vettek részt. Igaz, a celldömölki leventeoktatás nem állt le, mert az alsóságí oktatók vállalták a helyettesítést, de a versenyre csapatot nem tudtak kiállítani. A verseny eredményei:

Leventék egyéni:	1. Murai Sándor, Alsóság	2. Ferencz József, Magyargencs	3. Balogh Béla, Csönge
Leventék csapat:	1. Alsóság 206 ke	2. Magyargencs 203 ke	3. Jánosháza 201 ke
Oktatók egyéni:	1. Asbóth László, Magyargencs	2. Havassy Dénes, Kisköcsk	

Az elmúlt évben felajánlott vándorserleget az alsóságiak lövészcsapata hódította el Kemeneshőgyésztől. Az október 11. vármegyei levente céllövőversenyen, az oktatói egyéni számban, Asbóth László és Havassy Dénes 47 köregységgel holtversenyben végezett az első helyen.

A Celldömölki Leventeegyesület oktatóinak lemondása 1931 nyarán azért történt, mert úgy ítélték meg, hogy az egyesület célkitűzései nem kapnak megfelelő támogatást a képviselőtestülettől. Elsőre a képviselők nem engedtek, az alsóságiakat kérték fel munkára, akik ezt el is vállalták. A járási testnevelő is a celldömölki oktatók mellé állt, mivel a központi kérdés a celldömölki lőtér volt, melyen a munkálatokat leállították. Természetesen a leállítás oka az anyagiak hiánya volt, amit végül az oktatók elismertek és azzal, hogy ígéretet kaptak a jövő évi beruházásra, volt, aki folytatta, akik pedig nem, helyettük új oktatók lettek beállítva. Így kerültek a leventeegyesülethez oktatának, Móricz János és Rozonits (Rózsavölgyi) Sándor tartalékos tiszthelyettesek. Móricz Jánost az év során az alsóságiak foglalkoztatták már oktatóként, Szabó Jenő főoktató, Gyika százados segítségével, onnét csábította Celldömölkre. Az oktatói gárdából lassan kiszorultak a vitézek, helyüket a kor követelményeinek jobban megfelelő tartalékos tisztek és tiszthelyettesek foglalták el.

Az 1932-es évben tovább folytatódottak az állami megszorítások a testnevelési alapokat érintve. Ettől eltekintve a leventeképzés lényegében nyugodt körülmények között folydogált a maga medrében. Alsóságon a főhangsúly a céllövészeten és a népművelődési területen volt. Celldömölkön a rend- és fapuskás fegyvergyakorlatok kerültek előtérbe. Alsóságon a tavaszi képzési időszakot június 19-én leventebállal zárták. A táncmulatságot a Somogyi vendéglőben, délután 4 órától tartották, ahol az öregleventéket is vendégül látták a rendezők.

Július 3-án megrendezték a járási céllövő bajnokságot Alsóságon. A bajnokságon a celldömölkiek kivételével, igen nagyszámú versenyzőgárda gyűlt össze. 115 levente és 23 oktató küzdött meg a járási bajnoki helyezésekért. A versenyt, mely 8 órakor misével illetve istentisztelettel vette kezdetét és délután 5 óráig tartott, megtekintette a III. kerületi testnevelési felügyelő, kükemezei vitéz Bánó Kálmán. A verseny jól szervezeten rendben, fegyelmezetlen folyt le, melyen az alábbi eredmények születtek:

Leventék egyéni:	1. Nagy István, Alsóság	2. Kovács József, Alsómesteri	3. Kiss József, Kemenespálfa
	4. Ösze András, Kemenesmihályfa	5. Zsimits Vendel, N-keresztúr	6. Sali Pál, Kisköcsk
Leventék csapat:	1. Alsóság	2. Jánosháza	3. Kemenespálfa
Oktatók egyéni:	1. Tatlán István, Nemeskeresztúr	2. Pethő Sándor, Duka	3. Nagy Imre, Kemeneskápolna

A csapatok 7 főből álltak, akik közül a legjobb öt találatot elért versenyző eredményét számolták be. Az első helyezettek serleget, míg a második helyezettek az alábbi díjakat vehették át. Kovács József dézsafalvi vitéz Gyika István különdíját, egy pár ezüst kézelőgombot, Pethő Sándor oklevelet és egy kisebb alakú serleget, az alsóságí csapat hét versenyzője lövészérmet. A vándorserleget az Alsóságiak másodszor szerezték meg. Hogy végleg elnyerjék, még egyszer kell a lövészcsapatnak az élen végezni a járási döntőn.

A celldömölki leventeegyesületet a gazdasági nehézségek ellenére kétszer is öröm érte. Elkészült a tűzoltószertár és a leventeotthon a tribünnel, valamint a leventelőtér is. Közel három év telet el azóta, hogy képviselők áldásukat adták a tűzoltó-szerház és a tribün megépítésére. 1932. szeptember 8-án a Szent Benedek szerzetesi rend Dömölki Apátsága ünnepelte fennállásának 800 éves jubileumát. A képviselőtestület ezt a napot választotta ki a felépült tűzoltó-szerház, mentőállomás, a leventeotthon, valamint a sportpálya lelátójának átadásra. Természetesen mindez egy épületegységet tartalmazott. Nevezték ezt akkoriba népháznak is. A liget felőli oldalán voltak elhelyezve a községi rendőrök őrszobái és fogdák. A rendőrök ellátták a tűzoltást és betegszállítási teendőket is. A bejáraton keresztül lehetett eljutni a parancsnoki emeleti lakásába, melyben először vitéz Varga József és családja lakott. A Ság hegy felől volt a leventeotthon, külön folyosó bejárattal, mely kivezetett a sportpályára. Az őrszoba és leventeotthon között három kapuval ellátott rész szolgálta a tűzoltó- és mentőállomást. A mentőautó az első kapu garázsát foglalta el, egy a sportpályára néző szerelő műhellyel együtt. A garázsok és a leventeotthon felett egy-egy lakás volt, melyeknek a feljárója a leventeott-

hon bejárata mellett volt. A sportpálya felé kétszintes, tetővel ellátott lelátó volt, kétoldali feljáróval. A betontető tizennégy tartóoszlopon nyugodott. A lelátó alatt, a már említett szerelőműhelyen kívül két öltöző és egy illemhelyeket magába foglaló szoba volt. Az egyik öltözőt a sportegyesület, míg a másikat a leventeegyesület használhatta.

Az avatás napján a tribünön egy tábori oltárt helyeztek el, melynél délelőtt 9 órakor Jándi Bernardin dömölki apát tábori misét cerebrált több ezer zarándok és helyi lakos jelenlétében. Az épületegység ünnepélyes átadása a mise kezdete előtt történt. Bevezető beszédet a dömölki apát mondott, aki egyúttal a leventeegyesület díszelnöke volt. A kormány nevében, dr. Tarányi Ferenc Vasvármegye főispánja, a járás nevében pedig, dr. Gerits Elek főszolgabíró szólalt fel. Őket követte a Faluszövetség igazgatójának, Nagy Sándornak az ünnepi avatóbeszéde, ami után Simon Sándor helyettes bíró vette át köszönő szavakkal használatra az épületet. Ezt követe a mise, melyen a szentbeszédet dr.Kühár Flóris panonnhalmi érsek, 1917-1922 között Celldömölk plébánosa, mondta. (A képen balról Kühár Flóris Ferenc, jobbról Jándi Bernardin látható). A mise alatt a leventezenekar játszott, Cser Lajos karnagy vezetésével. A szertartást követően, Jándi Bernardin apát szentelte fel külön-külön a tűzoltószertárt, a leventeotthont és a sportpálya lelátóját.

A leventelőtér megvalósítása ugyancsak nehezen haladt előre. Építése során sok akadály merült fel, de hogy még is sikerült tető alá hozni, végül is, Gyika százados érdeme lett. A járási testnevelő a megvalósítás érdekében kellő határozottsággal kiállt az illetékes helyeken. *„Fáradozásait siker koronázta, a lőtér már átadatott rendelkezésének”.* – tudjuk meg a Kemenesalja november 20. számából. Ezzel a lőgyakorlatok és versenyek rendezése elől elhárult az akadály. A korszerűtlenné vált homokgödöri céllövőpályát egy korszerű pálya fogja helyettesíteni az elkövetkező időkben a leventék legfontosabb kiképzési gyakorlása során. Igaz, a homokgödöri pálya közel volt a leventék gyakorlóteréhez. A mai Gábor Áron, Szalóky, Mikes és Arad utca által határolt területen volt, míg az új lőtér a Nagyvárad utca végén került kialakításra.

1932. október 12-én meghalt gróf Kleberszberg Kúnó, a volt Vallás- és Közok-tatásügyi miniszter, aki a leventeképzés lényegét így határozta meg: *„Ez végtelenül fontos olyan országban, mint a mi hazánk, ahol nincs általános védkötelezettség, ahol tehát a nemzeti hadsereg nem vállalhatja magára a nemzet egész férfitömegének sportszerű átképzését”.* A Nemzeti Sport hasábjain pedig így fogalmazott: *„A magyar ifjúság megszerlése a leventemozgalom fő célja. S a sport jóvezése, fegyelmezett egysé-ges életre neveformán csak azért kap-csolódott bele, mert a sport az a csodaszer, amivel minden ifjút erőszak és büntetés nélkül is meg lehet a mozgalom céljainak nyerni”.* Miniszterségének ideje alatt lett állami iskola a Polgári Fiúiskola és épült fel a VKM anyagi támogatásából a tornatermével együtt. Ennek jelentőségét átérezve, halála után a képviselőtestület **Celldömölk Díszpolgár** címét adta a volt miniszternek.

A zord téli időjárás és a kivitelező ramatymunkájának köszönhetően nem sokáig örülhettek a leventeegyesületnél a Nagyvárad utcai lőtérnek. Az összes beton, amit beépítettek, a fagyoknak köszönhetően szétrepedezett, a találatjelző árok nagy része beomolt. Gyika százados ez ügyben tett sok-sok fáradságos munkája kárba veszett, a helyrehozataláért a harc elölről kezdődhetett. Március 15-én az alsósági vezető főoktató, Szakály Dezső munkáját ismerték el a felsőbb leventeintézmény részéről. Megérdemelten részesült *„Dicsérő Oklevél”* kitüntetésbe, hiszen leventeegyesületét a celldömölki *„járás területén elsővé fejlesztette”*. Április 22-én tartott celldömölki képviselőtestületi ülésen három új tagot választottak a Községi Testnevelési Bizottságba. Név szerint dr. Horváth Károly katolikus plébánost, dr. Porkoláb János ügyvédet, egyházfelügyelőt és vitéz Fekete Lajos nyugállományú századost, községbírót.

Az 1932-1933. évi leventék kiképzési évének kezdetén Gyika István járási vezető testnevelő és a járásban működő három leventeegyesületi főoktató elhatározta, hogy az 1933. évi Hősi-napok alkalmával leventeünnepélyt tartanak Celldömölkön. Alsóság, Celldömölk, Csönge és Ostffyasszonyfa leventéit készítették fel oktatóik az ünnepi sportbemutatóra, melyre május 21-én délután 3 órakor került sor. Az alsóságiak felkészítését, Szakály Dezső vezető főoktató,

a celldömölkit Szabó Jenő vezető főoktató, a csöngei leventékét Szabó Dezső főoktató, míg az ostffyasszonyfai csapatét Rózsa Lajos főoktató szervezte és irányította. Tehát háromévi szünet után e négy leventeegyesület összefogásának köszönhetően újból rendeztek egy felejthetetlen levente sportünnepélyt Celldömölkön. A rendezvény főszervezője természetesen, Gyika István százados volt. A leventeünnepély sikeres megrendezéséhez ez utal is vállalkozók, egyesületek, hivatalos szervezetek fogtak össze és segített, ki mivel tudott. Ez alkalommal Biringer Árpád fakereskedő pallókat, a Benkő testvérek pedig söröshordókat kölcsönöztek az ülőhelyek kialakításához. A községháza, az apátság, a vasutas kör, a Domonkos-vendéglő, a Griff-szálloda és vendéglő, a Huber Sámuel és László Gyula vendéglősök székeket kölcsönöztek. A 365. számú Kapisztrán János legényegyleti cserkészcsapat a rendezői feladatokat látta el mindenki elismerésére. A meghívott díszvendégek a belépőjegy túlfizetésével járultak hozzá leventeegyesület működéséhez. Pl. dr. Ostffy Lajos 10, Szabó Farkas hitoktató és Gyika István százados 1,20, Nagy János szolgabíró 1 pengővel fizetett felül a leventeegyesület javára. A sportünnepély műsora az alábbi volt:

1. A csapatok felvonulása a ligetből
2. A Celldömölki Leventeegyesület I. korcsoportjának szabadgyakorlata
   Vezényelte: Szabó Jenő vezető főoktató
3. Atlétikai verseny: 100 m-es és 200 m-es síkfutás
4. A Celldömölki Leventeegyesület III. korcsoportjának zenés puskaforgató gyakorlata
   Vezette: Móricz János oktató
5. Atlétikai verseny: 4x100 m-es váltófutás
6. Az alsósági leventeapródok *„Fekete Serege”* zártrendű gyakorlata és gúlái
   Vezényelte: Szakály Dezső vezető főoktató
7. A Celldömölki Leventeegyesület szakaszgyakorlatai
   Vezette: Móricz János oktató
8. A Celldömölki Leventeegyesület akadályfutás bemutatója
9. A Csöngei Leventeegyesület puskaforgató gyakorlata
   Vezette: Szabó Dezső főoktató
10. Az alsósági leányok táncbemutatója, s közben atlétikai ugróversenyek
    Vezette: Haitl Ilona tanítónő
11. Az Ostffyasszonyfai Leventeegyesület zártrendű szabadgyakorlata
    Vezette: Rózsa Lajos főoktató
12. A Celldömölki Leventeegyesület talajtorna bemutatója
    Vezette: Rozonits Sándor oktató
13. A Csöngei Leventeegyesület zártrendű szabadgyakorlata
    Vezette: Szabó Dezső főoktató
14. Atlétikai verseny: diszkoszvetés, súlylökés
15. A Celldömölki Leventeegyesület dán gimnasztikai szabadgyakorlata
    Vezette: Szabó Jenő vezető főoktató
16. Az Alsósági Leventeegyesület zártrendű szabadgyakorlata
    Vezette: Havasi József oktató
17. Labdarúgó-mérkőzés: Celldömölk – Ostffyasszonyfa leventeegyesületei között
18. Az Alsósági Leventeegyesület nagy szavalókórusa *„Magyar Akarat”* c. mű előadása
    Betanította: Szakály Dezső vezető főoktató
19. Ima és díszelvonulás a Hősök-szobrához

A Hősök-napi levente sport-
ünnepélyt megjelenésével meg-
tisztelte, dr. Ostffy Lajos
vasvármegye főispánja és feleségе,
ge, vitéz Suhay Imre altá-
bornagy és felesége, jelen volt
még Opítz József és Celldö-
mölk vezető személyiségei teljes
létszámban. A díszvendégek a tribünön foglaltak helyett a le-
venteegyesület elnökségi tagjaival együtt. A ligeti sportpá-
lyát pedig Celldömölk és a résztvevő községek lakossága
zsúfolásig megtöltötte. A levente sportünnepély szereplői-
nek színpompás díszfelvo- nulása a ligetből indult és a tri-
bün előtt elmenve foglalták el a játéktéren a helyüket. A le-
ventecsapatok vonulását a celldömölki levente-egyesület
fúvószenekara vezette, őket pedig az alsósági szavalókórus
követet, majd a leventeegyesületek szereplői következtek, ők a lelátó előtt díszlépésben köszöntötték a díszvendége-

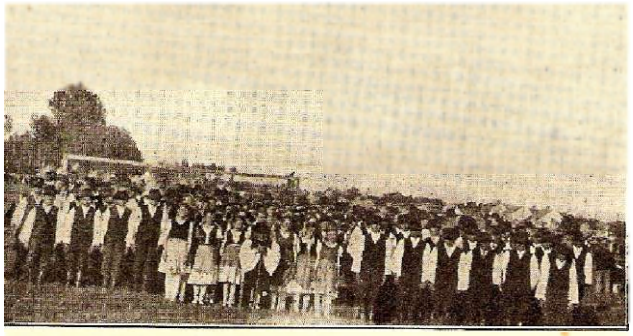
Az alsósági szavalókórus

ket, akik felállva fogadták a zenekart és a szavalókórust, valamint a szereplőket. Természetesen a nagyszámú közönség is megtapsolta a bevonulást. Különösen nagy tetszést váltott ki a szavalókórus bevonulása, melyet magyarruhás fiúk csoportja nyitott, akiket fokossal a kézben egy magyarruhás kisfiú vezetett. A fiúkat 60 fős magyarruhába öltözött leányok követtek, élükön Haitl Ilona tanítónővel. A lányokat pedig ugyancsak magyarruhába öltözött 120 fős legénycsapat követet, akiket Szakály Dezső vezető főoktató, szintén fokossal a kézben, magyarruhába öltözve vezényelt. A kórus bemutatta vezető főoktatója, Szakály Dezső által szerzett *„Magyar Akarat”* c. kórusművét. Ezáltal az alsóságiak a *„A leventeintézmény története”* c. könyvbe is bekerültek. Az 1936-ban kiadott könyv szerint: *„Állandó szavalókórus Vasmegyében, Alsóságon működik 200 főnnyi létszámmal. A kórus Budapesten is szerepelt Gárdonyi Géza szobrának a leleplezése alkalmával”.* A szoboravatásra a XI. kerületben került sor a Bartók Béla és Bercsényi utca kiteresedésében 1933-ban.

A szűnni nem akaró taps a bemutatók során is sokszor elhangzott. Nagy ovációval fogadták az alsósági leventeapródok *„Fekete Serege”* által bemutatott zártrendi tornagyakorlatokat és gúlaépítő tudományukat. A zenés szabadgyakorlatok közül a celldömölki, míg a többiben az alsósági és a csöngei leventék arattak nagy tetszést a közönségtől. A zenés gyakorlatok alkalmával és a verseny szüneteiben a celldömölki leventezenekar játszott, Cser Lajos karnagy vezetésével. A műsorból csak a labdarúgó-mérkőzést kellett időhiány miatt törölni. Az atlétikai versenyek eredményei a következők lettek:

100 m. síkfutás:	1. Fehér István, Celldömölk	2. Zsirai Elemér, Celldömölk	3. Szelestey László, O-asszonyfa
200 m. síkfutás:	1. Fehér István, Celldömölk	2. Zsirai Elemér, Celldömölk	
4x100 m. váltóf.:	1. Celldömölk	2. Csönge	3. Alsóság
Magasugrás:	1. Erdő Gyula, Celldömölk	2. Szabó Gyula, Celldömölk	
Távolugrás:	1. Fehér István, Celldömölk	2. Kovács Lajos, Celldömölk	
Rúdugrás:	1. Gréczi Ferenc, Celldömölk	2. Csancsár (Csaba) József, Celld.	
Diszkoszvetés:	1. Ambrus József, Celldömölk		
Súlylökés 7,25 kg	1. Fehér István, Celldömölk	2. Szeiffert Endre, Celldömölk	3. Zsirai Elemér, Celldömölk

A sportünnepély végén, Kirchner Elek a leventeegyesület elnöke mondott zárszót és köszönetet a szereplő leventéknek és oktatóknak. A Hiszekegy elhangzását követően a leventezenekar vezetésével a leventeegyesületek a bevonulási sorrendben elvonultak a díszvendégeket köszöntve a tribün előtt ki a ligetbe, ahonnét a városon keresztül a Hősökszobra elé mentek tiszteletadásra. Koszorúzás és tisztelgés után a vidéki leventeegyesületek hazatértek. A celldömölki leventék a leventeotthonnál oszoltak, de az esti órákban itt újra gyülekeztek és felvonultak Szabó Jenő vezető főoktató lakása elé, akinek szerenáddal tisztelegtek. A sportpályára este kilenc órára tértek vissza, ahol a rendezői szolgálatot ellátó cserkészekkel közös tábortüzet gyújtottak. A tábortűznél Fekete Mihály és Kovács Lajos leventék szebbnélszebb verseket szavaltak el, a cserkészek pedig rövid tréfás jeleneteket adtak elő. A tábortüzet körbe ülő-álló szépszámú közönség jól szórakozott, és legnagyobb tetszésére az alsósági Kernya testvérek által előadott kuruc nótákkal emlékezhettek a világháborúban elesett hősökre.

Természetesen a járási céllövőverseny ez évben sem maradt el. 1933. június 25-én Alsóság volt szintén a házigazda a leventebajnokságnak. A versenyen 13 leventeegyesület megszokott 7 fős csapata, 19 egyéni levente és 25 oktató lépett a lőállásba, hogy megküzdjenek egymásellen a helyezésekért. Csapatban a rendezők végeztek ismét az első helyen és elnyerték véglegesen a vándorserleget, mivel ez volt harmadik győzelmük. A versenyben egyenlő találat esetében az végzett előbbre, akinek több nagyobb találatú köregysége volt. Eredmények:

Levente egyéni:	1. Zsámboki Ferenc, Alsóság 47 ke	2. Balogh Béla, Csönge 46 ke	3. Vörös Imre, Alsóság 46 ke
Levente csapat:	1. Alsóság 213 köregység	2. Jánosháza 190 köregység	3. Nemeskeresztúr 188 ke
Oktató egyéni:	1. Nagy Ferenc, K-hőgyész 44 ke	2. Molnár Gyula, K-mihályfa 44 ke	3. Pethő Sándor, Duka 42 ke

Emlékezetes napja volt a leventeegyesület sportéletének, de egész Celldömölknek is az 1933. június 29-dike. Az év során már tett néhány bátortalan lépést az egyesület, élén Rozonits (Rózsavölgyi) Sándor oktatóval azért, hogy feltámasszák a vá- ros labdarúgását. Ennek a levente sportünnepély műsorában lehetett észlelni. Igen, de a tervezett mérkőzés elmaradt az ostffyasszonyfai levente-csapat ellen. Néhány lelkes celldömölki futballrajongó azonban nem nyugodott, és Péter-Pál napnos, labdarúgó-meccsét a leventecsapatnak. Az esős idő ellenére a futballra kiéheztetett lakosság közül sokan voltak kíváncsiak a Kapisztrán cserkész-csapat, vagy ahogy a Kemenesalja írta Cserkész FC és Cell-

dömölki Levente SE barátságos mérkőzésre. Persze kedvformálónak a leventezenekar is kivonult, hogy előtte, félidőben és utána szórakoztassa a futball iránt érdeklődőket. A barátságos találkozó végül is döntetlenül, 2:2 (1:0) arányban végződött. A futballpálya fel volt ázva, de Klein Márton bíró pártatlan maradt.

A céllövészet járási bajnoksága volt vitéz dézsánfalvi Gyika István huszárszázadosnak az utolsó szereplése a celldömölki járásban, mint vezető testnevelő. Váratlanul érte a leventeegyesületeket, hogy augusztus 7-ével áthelyezték Szombathelyre. Távozását nagy sajnálattal vették tudomásul, mivel Gyika *„teljes szívvel szervezte a leventeintézményt, az ő érdeme, hogy a celldömölki járási leventeintézmény a megyében a legjobbak, közé tartozik. Távozását őszintén sajnáljuk”* – írta a Kemenesalja augusztus 6. számában. Helyette, Bulyovszky Ödön őrnagy került kinevezésre a celldömölki járásban.

1933. szeptember 8. nagy napja volt Celldömölk sportéletének. A Dömölki Apátság 800 éves jubileumi zárónapján, a sportpályán *„sport és népünnepélyt”* rendeztek. Az apátságnak magas vendége volt, dr. Serédi Jusztinián, Magyarország hercegprímása. A lakosságnak pedig nem más, mint Pelle István, (a képen látható) az 1932. évi Los Angelesi Nyári Olimpia kétszeres aranyérmes bajnoka. Pelle nemcsak Magyarország, hanem a világ egyik legjobb, legnagyobb tornásza volt. Könnyed és fölényes technikai tudásával bemutatott gyakorlatai tele voltak a kornak virtuóznak számító elemekkel. Szabadgyakorlata során, akárcsak az olimpián, sorozatban mutatta be a szaltóugrást, mellsőmérleget, az egykaros kézenállást és a hátra szaltóugrást. Természetesen az olimpiai bajnokot megelőzte jó híre, így aztán nem volt meglepő, hogy a magyar katolikusok egyházfője, maga a hercegprímás is kíváncsi volt a híres magyar tornászra. Őeminenciája, egyházi teendői miatt, kéréssel fordult a rendezőkhöz, hogy a sportünnepélyt ne kezdjék el addig, amíg nem érkezik meg a sportpályára. A kérését a rendezők teljesítették, így három óra helyett csak négy óra felé kezdődött meg a sportműsor. Kérésének annál inkább is örömmel tettek eleget, mivel ez által, a hercegprímás megjelent a tribünön helyet foglaló díszvendégek között és megtekintette a sport és népünnepélyt is. A műsorban először a celldömölki leventeegyesület sportszakasza mutatta be talajtorna gyakorlatait. A leventék színpompás gyakorlatai után, vitéz Fekete Lajos községbíró köszöntötte a város és megjelent díszvendégek, valamint a hatalmas nézősereg nevében az olimpiai kétszeres aranyérmes bajnokot. Ezt követte az alsósági leventék szavalókórusa a *„Magyar Akarat!”* előadásával. Majd következett az olimpiai bajnok és tornásztársának, Antal Nándornak a különböző szereken való bemutatkozása. Annak ellenére, hogy Pelle sérült kézzel dolgozott, szinte extázisba hozták a versenyzők a nézőket. A bemutató közben *„ámulva figyelte mindenki a fiatal olimpiai bajnoknak csodálatos pontossággal véghezvitt nehéz gyakorlatait”* – tudjuk a Kemenesalja c. lapból.

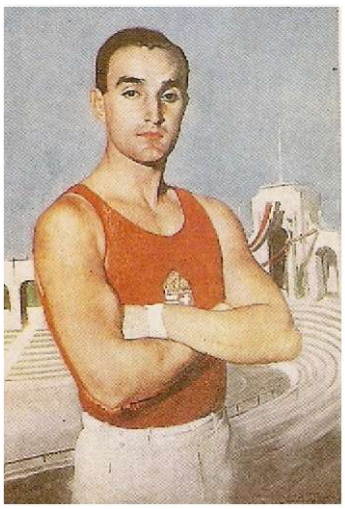

10 éves a Leventeegyesület Celldömölkön

Az 1934-es esztendő a fennállási jubileum ünneplésével telt el. A Kemenesalja helyi lapban január 1-jén, csengeri Háczky Egon, a magyargencsi leventeegyesület elnöke reménykedik, hogy a következő 10 esztendő az elmúlt éveknél sokkal szebb és boldogabb fog lenni. Visszaemlékezve írja: *„Mind minden egyesületnek, úgy a leventeegyesületnek is sok nehézséggel kellett megküzdeni, és csak a lelkesedő fanatikus vezetők voltak képesek legyőzni azt a rengetek akadályt mely eléjük gördült. Mikor még nem volt ilyen nagy a gazdasági válság, nagy lendületet vettek a leventeegyesületek. Akkor még tartottunk körzeti és járási versenyeket. Ha látszólagos visszaesés jelei mutatkoznak most egyes leventeegyesületben, ez azért van, mert az anyagiak hiánya miatt a falusi fiúkat és ifjakat nem vihetjük be a járási és megyei székhelyekre”.* Tovább keseredve arról, hogy elmaradtak a járási és megyei leventeversenyek és csak a céllövészetet tartották meg, de ez is nagy anyagi áldozattal járt, a jubileumi évtől már fellendülést vár. *„Dacára a rossz gazdasági viszonyoknak, azért 1934-ben nem lesz egyetlen község sem Csonka-Hazánk területén, kik ne ünnepelnék meg a leventeegyesületek 10 éves évfordulóját”.*

A celldömölki járásban az új testnevelő vezető, Bulyovszky Ödön őrnagy gondoskodott, hogy mindenegyes leventeegyesület megünnepelje a 10 éves jubileumot. Az Országos Testnevelési Tanács kérelmére pedig, az év elején a katolikusegyház püspöki kara úgy határozott, hogy a leventemiséket mindenütt a himnusz eléneklésével kell befejezni. Celldömölkön januártól kezdve a leventemisét követően a leventezenekar játszotta a himnuszt, a leventék pedig énekelték. A leventezenekar egyik héten a katolikusokat, a másik héten az evangélikusokat vezette zeneszóval a templomba, és mise illetve istentisztelet befejeztével játszotta a himnuszt. Mise után jelentkeztek az elzárásra kötelezett leventék a rendőrségi fogdába, ahonnét délelőtt 11 órakor a kijelölt oktatók a gyakorlótérre hozták ki őket és bizony *„felejt-*

hetetlen" szigorral gyakorlatoztatták a megtévedt leventéket. A fekvőtámaszok sokasága, a békaügetés, akadályok leküzdése, futások és közben riadóztatási parancsok záporoztak feléjük. Az egyórás külön foglalkozást sokáig nem tudta felejteni, akinek el kellett szenvedni azt. Ezeken, a foglalkozásokon a civilek ki voltak zárva a sportpályáról, mert bizony néhány esetben durvább fenyítés is megtörtént.

A Járási Testnevelési Bizottság megbízásából, Bulyovszky Ödön őrnagy, vezető testnevelő öt körzetben elő versenyeket, majd a körzeti versenyek győzteseinek járási versenyt szervezett. A versenyen azonban csak négy körzet – Alsóság, Celldömölk, Kemenesmagasi, Ostffyasszonyfa – versenyzői vettek részt. A Jánosháza körzet versenyzői nem jelentek meg. Atlétikai verseny rendezését illetően érdekes változás volt, hogy magas- távolugró, diszkoszvető, gránáthajító és gerelyvető vetélkedésben csapatok vettek részt, mégpedig a körzeti bajnokságok 2-2 legjobbjai. Váltófutásban a körzetek legjobbjai vetélkedtek, míg zártrendi szabadgyakorlatót kettő, és zenés szabadgyakorlatot a négy legjobb körzeti csapat mutatott be. Zenés puskaforgató gyakorlatot kettő leventeegyesület. A verseny első és második helyezettjei az alábbi leventék és leventeegyesületek lettek:

100 m-es síkfutás:	1. Sziva József, Celldömölk	2. Jánosa Pál, Vönöck
100 m-es gátfutás:	1. Sziva József, Celldömölk	2. Fehér István, Celldömölk
400 m-es síkfutás:	1. Zsirai Elemér, Celldömölk	2. Somogyi József, Vönöck
800 m-es síkfutás:	1. Kotz Károly, Celldömölk	2. Kovács Ferenc, Rábakecskéd
Rúdugrás:	1. Gréczi Ferenc, Celldömölk	2. Ambrus József, Celldömölk

Csapatversenyek

4x200 m-es váltófutás:	1. Celldömölk	2. Vönöck
Magasugrás:	1. Celldömölk	2. Rábakecskéd
Távolugrás:	1. Celldömölk	2. Csönge
Diszkoszvetés:	1. Celldömölk	2. Vönöck
Gránáthajítás:	1. Celldömölk	2. Alsóság
Gerelyvetés:	1. Celldömölk	2. Vönöck
Zártrendi szabadgyakorlat:	1. Celldömölk	2. Kemeneshőgyész
Zenés szabadgyakorlatok:	1. Celldömölk	2. Csönge
Zenés puskaforgató gyakorlat:	1. Celldömölk	2. Csönge

A járási leventeversenyen díszvendégként jelen volt, Gyika István százados és Deák János tisztviselő. Dr. Nagy János szolgabíró a járási közigazgatást képviselte. Az egyéni győzteseknek az érmeket a szolgabíró adta át, a csapatversenyek első helyezettjei serlegdíjazásban részesültek. Dr. Gerits Elek főszolgabíró a kiképzési évben legjobb teljesítményt nyújtó Alsóságí leventeegyesületet az általa felajánlott serleggel tűntette ki, melyet az ünnepély végén nyújtották át Szakály Dezső vezető főoktatónak. *„A sági fiúk úgy ki vannak testileg és lelkileg művelve, és oly jó leventék, hogy az országban aligha van jobb leventeegyesület"* — volt olvasható a Kemenesaljában. Az Alsóságí Leventeegyesület a céllövészetben elért eredményeikkel és szavalókórusával hódította meg a felsőbb szerveket. A jubileumi leventeversenyen mindenesetre a Szabó Jenő által vezetett celldömölkiek fölényes tarolást végeztek, egyetlen számban sem engedtek magnk elé senkit, valamennyi első helyezést begyűjtötték. A sportolók ligetből való be és kivonulását a leventezenekar vezette, a jelenlévők tapsa mellett.

A celldömölki leventelőtér használatlansága miatt a leventék céllövő járási bajnokságát továbbra is Alsóságon rendezték. A versenyeket 1934 és 1935-ben is Alsóság nyerte. Celldömölkön a képviselőtestület a lőtér felújítására 3 600 pengőt szavazott meg augusztus 11-én. A leventefoglalkozásokon 1934-ben felélénkült a labdarúgás. Rózsavölgyi Sándor oktató karolta fel a labdajátékot, s módszeresen válogatta ki a leventék közül a tehetségesebbnek tűnt ifjakat, a leendő leventecsapat részére. Amikor a Celldömölki Vasutas Sportegyesület létrejöttével Celldömölkön áldást kértek *azok munkájára, akik vállalták az önkéntes társadalmi munka nehéz és fáradságos részét, hogy a celli sport poraiból újjá éledjen,* akkor lendült fel a leventeegyesületen belül is a labdarúgás. Ez persze úgy tűnhetett, mintha a vasutasok ellentáboraként alakult volna a leventeegyesület labdarúgó-szakosztálya. Tény azonban az volt, hogy a Klebersberg által csodaszernek nevezett sport, valóban igaz vonzerőnek számított a leventeegyesületekben és egyre-másra sportági szakosztályok jöttek létre anélkül, hogy ezt szervezetileg elismerték volna a leventeegyesületek keretében. A labdarúgás különösen kezdett népszerűvé válni a falusi egyesületekben is. Celldömölkön a leventecsapat általában a CVSE előmérkőzésein lépett pályára. 1934 őszén rendszeresen szerepeltek közönség előtt. Először az Alsóságon is éledező leventékkel játszottak barátságos mérkőzést. Mérkőzéseik:

1934. augusztus 19.	Celldömölki Leventeegyesület – Alsóságí Leventeegyesület	Jv. Klein	2:1
1934. augusztus 26.	Celldömölki Leventeegyesület – Sárvári SE II.	Jv. Klein	7:1

1934. szeptember 9.	Celldömölki Leventeegyesület – Jánosházai AC	Jv. Klein	2:2
1934. október 7.	Celldömölki Leventeegyesület – Sárvári Gárdonyi Kör	Jv. Heimler	3:1
1934. október 14.	Celldömölki Leventeegyesület – Szergényi Leventeegyesület	Jv. Heimler	5:0
1934. október 28.	Celldömölki Vasutas SE II. – Celldömölki Leventeegyesület	Jv. Heimler	2:1
1934. október 28.	Celldömölki Leventeegyesület II. – Alsósági Leventeegyesület		0:3
1934. november 18.	Celldömölki Vasutas SE – Celldömölki Leventeegyesület	Jv. Horváth	9:0

A VKM 800/1935. sz. rendeletét megelőzte a Kemenesalja 1934. február 4. számában Háczky Egon, Kemeneshőgyész leventeegyesületének elnöke, aki többek közt írta, hogy *„a leventék számára hetenkint 2 órás foglalkozási idő nem elégséges arra, hogy eredményeket lehessen elérni, legalább három órát kellene a fiúkkal foglalkozni”.* Lám milyen igaza lett. A miniszteri rendelet elrendelte a három órás foglalkoztatást 1935-ben.
„1. § A testgyakorlásra kötelezett levente-ifjak kötelesek legalább 8 hónapon, és legfeljebb 9 hónapon keresztül heti 3 órán át testgyakorlást végezni...”

1935-től az alsósági leventeegyesületen belül is megélénkült a labdarúgással való foglalkozás, életre hívták az egyesület labdarúgócsapatát. A járásban a leventecsapatok meghívásos mérkőzéseket játszottak. Celldömölkön egyre jobb formában lendült a leventecsapat. Rózsavölgyi Sándor oktató keze alatt az alaki kiképzés mellett a főhangsúly a labdarúgó edzéseken volt. Lassan a sportszakasz létrehozása került előtérbe, amely egyúttal a díszszakasz szerepét is hivatva volt betölteni, vezetője Rózsavölgyi oktató lett. A két leventeegyesület ismert mérkőzései:

1935. április 21.	Jánosházai Iparosok AC – Celldömölki Leventeegyesület		1:0
1935. április 22.	Celldömölki Leventeegyesület – Jánosházai Iparosok AC		5:0
1935. április 28.	Celldömölki Vasutas SE II. – Alsósági Leventeegyesület	Jv. Heimler	3:0
1935. május 5.	Celldömölki Leventeegyesület – Celldömölki Vasutas SE II.	Jv. Horváth	3:2
1935. május 30.	Celldömölki Vasutas SE II. – Alsósági Leventeegyesület	Jv. Heimler	6:0
1935. június 9.	Celldömölki Leventeegyesület – Ostffyasszonyfai Leventeegyesület	Jv. Szita	5:0
1935. június 29.	Celldömölki Leventeegyesület – Celldömölki Vasutas SE II.	Jv. Heimler	1:1

Mint ismert az Országos Testnevelési Tanács III. Ügyosztálya irányította a leventemozgalmat. Irányítása alatt Celldömölkön az utolsó járási levente sportünnepélyre 1935. június 23-án került sor. A sportünnepély iránt óriási érdeklődés mutatkozott. A nézőtéren nemcsak celldömölki, hanem sok vidéki lakos is megjelent. Atlétikai egyéni és csapatversenyeket, szakaszgyakorlatokat, tornabemutatókat, zenés puskaforgató gyakorlatokat és gúlaépítéseket láthatott a közönség. A versenyek győztesei:

100 m. síkfutás:	1. Takács Lajos, Rábakecskéd	2. Ládonyi Vilmos, Celldömölk	3. Mészáros Pál, Izsákfa
400 m. síkfutás:	1. Jánosa Károly, Vönöck	2. Marton Sándor, Karakó	3. Pajor Géza, Celldömölk
800 m. síkfutás:	1. Tarján Károly, Celldömölk	2. Szabó Kálmán, Tokorcs	3. Bagics Pál, Csönge
400 m. gátfutás:	1. Ládonyi Vilmos, Celldömölk	2. Tarján Károly, Celldömölk	
Rúdugrás:	1. Csaba József, Celldömölk	2. Ládonyi Vilmos, Celldömölk	3. Fülöp Dezső, Izsákfa
		Csapatversenyek.	
4x200 m. váltóf.:	1. Celldömölk	2. Vönöck	
Magasugrás:	1. Celldömölk	2. Kemenessömjén	
Távolugrás:	1. Celldömölk	2. Kemenessömjén	
Diszkoszvetés:	1. Vönöck	2. Pápoc	
Gerelyvetés:	1. Celldömölk	2. Vönöck	
Gránátdobás:	1. Vönöck	2. Celldömölk	
Súlylökés:	1. Egyházashetye	2. Rábakecskéd	
Szakaszgyakorlatok:	1. Celldömölk	2. Pápoc	3. Szergény

Az egyre jobb formában lendülő levente labdarúgók július 7-én a CVSE ellen mérkőztek meg. A barátságos mérkőzést, Horváth Győző játékvezető dirigálta. A CVSE háromgólos vezetésre tett a mérkőzésen szert, de a fiatal és lelkes leventecsapat az eredményt megfordította és meglepetésre 4:3 arányban, de teljesen megérdemelten legyőzte a kék-sárga dresszes vasutasokat. A következő vasárnapra úgy gondolták, hogy megmérkőznek a Kemenesaljai Levente válogatottal. A nyári kiképzési szünet azonban keresztül húzta a celliek számítását, mivel a betakarítási időben a falusi leventék zöme érdekelt volt az aratási munkákban. Ezért csak egy kombinált csapatot lehetet ellenfélként összehozni, melyet 11:0-ra poroltak el a celli fiúk. További nyári eredmények:

1935. július 28.	Celldömölki Vasutas SE ifj. – Alsósági Leventeegyesület ifj.		1:0
1935. augusztus 4.	Celldömölki Leventeegyesület – Jánosházai Iparosok AC	Jv. Klein	5:1
Előmérkőzés:	Celldömölki Leventeegyesület kölyök – CVSE kölyök	Jv. Heimler	0:0
1935. augusztus 11.	Csingervölgyi SE — Celldömölki Leventeegyesület		1:4

A szomszéd sárvári járásban már levente labdarúgó-bajnokságot szerveztek, melyet a Káldi Leventeegyesület nyert meg. A bajnokcsapatot egy barátságos találkozóra a celldömölki leventeegyesület labdarúgói meghívták. Az erőt felmérő találkozóra 1935. augusztus 15-én került sor Celldömölkön. A három nap múlva megjelenő Kemenesalja így számolt be a találkozóról: *„A sárvári járási leventebajnok egy percig sem volt komoly ellenfél a pazar formában lévő leventéknek”*, mely közül játékukkal kiemelkedtek: Varga Károly kapus, Pajor, Osváth Zoltán és Nagy. A celli csapat 8:0 arányban győzött. Augusztus 18-án Jánosházára utaztak a celli leventék, hogy kitudja, már hányadszor összemérjék erejüket a helyi iparosok futballcsapatával. A mérkőzés azonban nem lett befejezve, mert 0:0-s állásnál a meccs játékvezetője, Neubrann a celliek kapusát, Varga Károlyt egy szabálytalansága miatt kiállította, aminek az lett a következménye, hogy nagy vita után a celldömölki leventecsapat levonult a pályáról. További ismert mérkőzések és eredmények:

1935. augusztus 25.	Celldömölki Leventeegyesület – Celldömölki Vasutas SE	Jv. Horváth	0:3
1935. szeptember 1.	Celldömölki Leventeegyesület – Jánosházai AC	Jv. Havas	1:4
1935. szeptember 15.	Celldömölki Leventeegyesület – Kemenesalja Levente Válogatott		1:1
1935. szeptember 15.	Alsósági Leventeegyesület – Celldömölki Vasutas SE II.	Jv. Heimler	0:1
1935. szeptember 29.	Celldömölki Leventeegyesület – Alsósági Leventeegyesület	Jv. Heimler	5:1
1935. november 3.	Szergény Leventeegyesület – Alsósági Leventeegyesület	Jv. Szőke	1:4

Augusztusban a leventeegyesület vetett-
atlétikai versenyt szervezni, melyen a he-
részt vennének a járás leventeegyesületei
jelölték meg. A gondolatot a CVSE felka-
alatt a megjelölt időpontra ki is írta. *„Szép*
rült, szép eredményekkel fűszerezett atléti-
nesalja 1935. szeptember 22. számában. A
közül Nagy a 100 m-es síkfutást 12,9 má-
futást 11:21,2 perces, míg Csaba József a
nyerte meg. A versenyen 13 versenyszám
zölte a helyi lap.

te fel, hogy meg kellene egy nagyszabású
lyi CVSE és leventever-senyzők mellett
is. A verseny idő-pontjául szeptember 15.
rolta és *„Kemenesalja bajnokság”* név
számú közönség előtt zajlott ez a jól sike-
kai verseny” — volt olvasható a Keme-
celldömölki leventeegyesület versenyzői
sodperces, Tarján Károly a 3000 m-es sík-
gerelyvetést 36,75 méteres eredménnyel
volt műsoron, csak a győztesek nevét kö-

A leventelőtér helyreállítási munkálatai, dacára a képviselőtestület által jóváhagyott 3 600 pengőnek, csak nem akartak befejeződni. Már nemcsak a leventeegyesület vezetői és oktatói voltak türelmetlenek, hanem a képviselők közül is akadt, aki ezt tűrhetetlennek tartotta. Az 1935. november 9. ülésen *„napirend előtt Szabó Károly képviselőtestületi tag, a Kemenesaljai Gőzmalom tulajdonosa kért szót és szóvá tette az összedőlt leventelőtér dolgait”* — adta tudtul a Kemenesalja. A vezetőjegyző válaszában elmondta, hogy már véglegesítették a kivitelezővel fennálló nézeteltéréseket, s várhatóan a következő esztendőben elkészülnek a helyreállítási munkálatok.

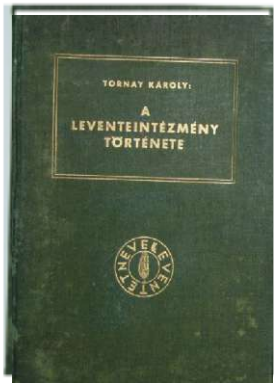

1935. július végéig, Tornay Károly a leventeparancsnokok és oktatók részére szerkesztett *„Levente”* c. lap főszerkesztője vállalkozott a leventeintézmény addigi történetének összefoglalására, megírására. (Bal oldalt látható). A könyv 1936-ban került kiadásra. 1945-ben a tiltott könyvek listájára került.

1935-ben, a Jászberényi Leventeegyesület oktatója, Kiss István által írt „Gyakorlati szabályzat – leventék részére” c. könyvecskéje adott útmutatást és eligazítást soksok leventeoktató részére, a gyakorlati kiképzést illetően. (A jobb oldalon látható). 1945-ben szintén betiltották.

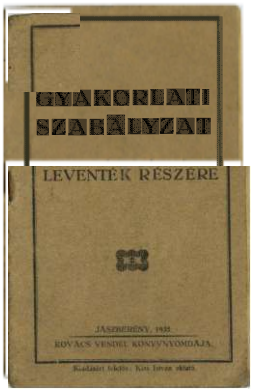

A leventeegyesületi foglalkozásoknak továbbra is a „bűvös” vonzereje a sportban volt. Ezt jól tudván a leventeintézményt irányítók is, s ezért 1936-ban a hivatalos sportosításra megszervezték a Levente Egyesületek Sportköreinek Országos Központját, rövidítve LESOK-ként ismert sportszervezetet. A leventesportolók kiadatásának ügyét hivatalosan csak a LESOK útján lehetett elintézni. Ez a lépés eredményes volt abban, hogy azokon a helyeken hol nem működött társadalmi sportegyesület, ott a sportélet fellendült. Így volt ez a celldömölki járásban is. A hiba csak abban volt, hogy a bajnokságokban való szereplést nem bírták az anyagiak terén, a gyengelábon álló leventeegyesületek.

Januárban Bulyovszky Ödön őrnagy, járási vezető testnevelő döntött a Kemenesaljai Levente Futballbajnokság létrehozásáról, melyről az alábbiak olvashatók a Kemenesalja 1936. január 26. számában: *„nagyjelentésű lépés... végképpen elhatároztatott Kemenesalja levente bajnokságának kiírása... tavaszi és őszi leventebajnokságot a NYLASZ*

bajnoki kiírásának mintájára rendezik meg. (Fényképes igazolólapok, bíróküldések stb.) Vasárnap, Bulyovszky hívta megbeszélésre 10 község főoktatóját, Horváth Győzőt szövetségi bírót, Klein Márton sportszakembert, sporthírlapírót, Rozonits Sándor levente sportoktatót és Heimler Zoltán levente segédoktatót. Ezen külön meghívottakként fog megalakulni az intéző bizottság, mely az egész bajnokság adminisztratív ügyeit intézni fogja". Eredetileg tehát tavaszi-őszi kétfordulós bajnokságot akartak létrehozni, de csak egy tavaszi fordulóra sikeredett, az anyagiak közbeszóltak, s a tervet meghiúsították. Három mérkőzés már a tavasszal is elmaradt az utaztatási nehézségek miatt. A tavaszi évad első fordulójára március 22-én, míg az utolsóra május 17-én került sor. A celldömölki leventecsapatban általában az alábbi játékosok szerepeltek: Hegedűs – Horváth J., Tánczos L. – Pados, Varga S., Tóth – Ládonyi V., Gócza, Nagy K., Pajor, Ládonyi O. A keretnek tagja volt még: Varga K., Horváth, Csoma, Bácskai, Szabó, Takács. Az Alsósági csapatban: Bárány – Kéri, Kovács II. – Vikman II, Maár II., Nagy – Vikman I., Mészárics, Kovács I., Berdál, Farkas. A bajnokságban résztvevő csapatokat, eredményeit és helyezéseit az alábbi táblázat mutatja.

1936. évi egy fordulós Kemenesaljai Levente Futballbajnokság

Csapatok	CLSE	ALSE	CsL-SE	KLSE	RLSE	OLSE	TLSE	PLSE	Ö	Gy	D	V	Gólarány	Pont
1. Celldömölki LSE	**L**	4:1	7:0	**10:0**	5:0	9:0	**7:0**	**21:0**	7	7	-	-	63:1	14
2. Alsósági LSE	1:4	**E**	**7:0**	4:0	**6:0**	**9:0**	11:0	10:0	7	6	-	1	48:4	12
3. Csönge LSE	**0:7**	0:7	**V**	**4:1**	**0:0**	3:1	2:1	**elm**	7	4	1	2	9:17	9
4. Kemenesmagasi LSE	0:10	**0:4**	1:4	**E**	2:2	**elm**	**elm**	3:2	7	3	1	3	6:22	7
5. Rábakecskédi LSE	**0:5**	0:6	0:0	**2:2**	**N**	2:3	**9:0**	**8:0**	7	2	2	3	21:16	6
6. Ostffyasszonyfai LSE	**0:9**	0:9	**1:3**	elm	**3:2**	**T**	0:0	**1:6**	7	1	1	5	5:29	3
7. Tokorcsi LSE	0:7	**0:11**	1:2	elm	0:9	**0:0**	**E**	1:0	7	1	1	5	2:29	3
8. Pápoci LSE	0:21	**0:10**	elm	2:3	0:8	**6:1**	**0:1**	**!**	7	1	-	6	8:44	2

A kövéren szedett eredmények hazai pályán születtek. Az **elm** = győzelemként, az elm = vereségként van jóváírva.

Természetesen barátságos mérkőzésekre is sor került, ismertek a következők voltak:

1936. március 15.	Celldömölki Levente SE – Celldömölki Vasutas SE II.	Jv. Heimler	0:5
1936. március 25.	Celldömölki Vasutas II. – Alsósági Levente SE	Jv. Heimler	4:1
1936. április 26.	Celldömölki Levente SE – Jánosházai AC		1:5
1936. május 10.	Celldömölki Levente SE – Pápai Perutz SC II.		0:2
1936. május 17.	Celldömölki Vasutas SE – Celldömölki Levente SE	Jv. Klein	7:0
1936. június 1.	Celldömölki Levente SE – Celldömölki Vasutas SE		2:3
1936. június 14.	Alsósági Polgári Lövész Egyesület – Alsósági Levente SE		1:1
1936. június 21.	Zalaszentgróti SE – Celldömölki Levente SE		3:6

A zalaszentgróti közönségnek nagyon tetszett a leventék játéka, ezért nagy ünneplésbe részesítette a celli csapatot.

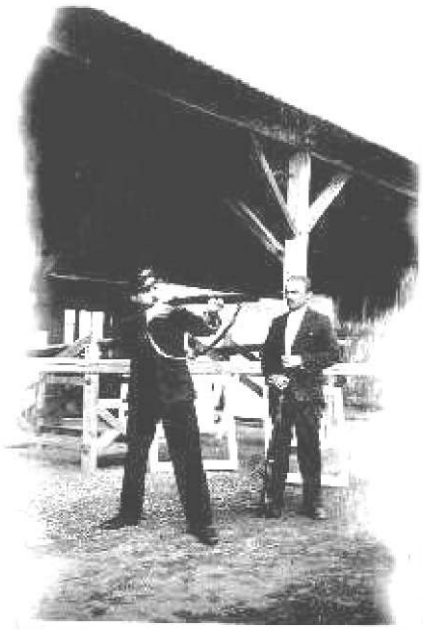

1936. május 17. Végre felavatásra került az elkészült leventelőtér. Mivel mással, mint a járási levente céllövő versennyel avatták fel. (A fényképen a lőállás). Az avatóünnepségen megjelentek a járás leventeegyesületei. A verseny meglepetéssel ért végett, mivel a celldömölki leventecsapat legyőzte az eddigi veretlen alsósági leventecsapatot és megnyerte az egyéni számot is. A versenyt térdelő, álló és fekvő testhelyzetben rendezték. Eredmények:

Levente egyéni:
1. Collognáth Dezső, Celld. 227 ke
2. Verrasztó József, K-hőgyész 218 ke
3. Görög József, Nemeskocs 214 ke

Levente csapat:
1. Celldömölk 976 ke
2. Alsóság 934 ke
3. Jánosháza 917 ke

Leventeoktatók.
1. Havasi Dénes, Kisköcsk
2. Árvai Sándor, Kemenesszentmárton 220 ke
3. Vajda Dávid, Nagysimonyi 219 ke

E naptól kezdve a homokgödöri lőtéren befejeződött a leventék céllövészeti kiképzése, a lőteret megszüntették. Az új leventelőtér adott helyett a leventéken túl az iskolai céllövészet és a CVSE lövészszakosztályának működtetésére is. A leventék gyakorlati oktatásában a katonai előképzés legfontosabb része a lövészeti kiképzés volt. A foglalkozási idő

szakaszonként volt meghatározva és a sportpályáról zárt sorokban nótaszóval vonultak a lőtérre a leventék. Itt a balesetek megelőzése érdekében szigorú rend- és lőszabályok szerint került sor a foglalkozások megtartására. A lövészetek kiértékelését követően vonultak vissza zártrendben a sportpályára a leventék. A fegyelmezetlenül viselkedők azonnal megkapták jutalmukat, csuklógyakorlatok és békaügetés formájában, míg a többi leventének befejeződött a napi foglalkozás.

A leventeképzés másik fontos elemeként alkalmazták a gimnasztikát, amely olyan mozgás és gyakorlatrendszer, ami az általános és sokoldalú fizikai képzés eszközrendszerének tekinthető. A gimnasztikai képzés feladata volt a leventék fizikai képzésének fejlesztése, szinten tartása. A gimnasztika rendszerében tartoztak a rendgyakorlatok, a szabadgyakorlatok, a természetes gyakorlatok és a testnevelési játékok. Ebben az időben három gimnasztikai rendszert különböztetünk meg, a svéd, a dán és a német rendszert. A celldömölki leventék a dán rendszerre esküdtek, s ebben voltak a járásban az elsők között. Ezért alkalmanként meghívták őket bemutatókra. 1936. június 14-én, Jánosházán a leventék körzeti versenyén szerepeltek dán gimnasztikai bemutatóval. A gimnasztika természetes gyakorlatain jó eredményeket elért atlétákat természetesen átengedték a CVSE atlétikai szakosztályába versenyezni, akik viszont nem kerültek a vasutas csapatba, azokat elindították a kemenesaljai bajnokságon. 1936. július 5-én rendezett bajnokságon a legjobb eredményt 800 és 5000 m-es síkfutásban és a 4x200 m-es váltófutásban érték el a leventék. Eredmények:

800 m-es síkfutás:	1. Tarján Károly 2.21,0	5000 m-es síkfutás:	1. Tarján Károly 19:50,0
	4x200 m-es váltófutás:	1. Celldömölki Levente SE	
(Váltó tagjai voltak: Móritz Dénes, Szeiffert Endre, Ruttkay Béla és Ládonyi Vilmos)			
400 m-es síkfutás:	2. Ládonyi Vilmos	100 m-es síkfutás:	3. Ruttkay Béla
	Távolugrás:	3. Móritz Dénes	

Az atlétikai versenyt megtekintette, Bulyovszky Ödön őrnagy, járási testnevelő is. A díjakat, Bácsi Sándor evangélikus lelkész, a Községi Testnevelési Bizottság tagja adta át.

Természetesen, annak ellenére, hogy anyagi okokból a kétfordulósra tervezett járási levente labdarúgó-bajnokság csak egy tavaszi idényre sikerült, az alsósági és celldömölki leventék csapatai, ha csak lehetet pályára léptek barátságos találkozókon. Lassan azonban elmaradtak a leventetalálkozók és az ősszel csak egymásközti vetélkedők voltak a leventefoglalkozások alatt. Ismert mérkőzések eredményei:

1936. augusztus 2.	Celldömölki Levente SE – Alsósági Levente SE	Jv. Heimler	3:1
1936. augusztus 9.	Celldömölki Levente SE – Sághegyi Bazaltbánya SE II.	Jv.Heimler	3:0
1936. augusztus 30.	Sárvári Levente SE – Celldömölki Levente SE		4:3

Alsóságon, az iskolán kívül működő 349. számú Szent Miklós Cserkészcsapat leventeköteles ifjai is eleget tettek a leventekötelezettségnek, amikor a cserkész foglalkozások keretében igyekeztek elsajátítani a puskaforgatás fortélyait. A foglalkozásokat, Kovács József jegyző, cserkésztiszt vezette:

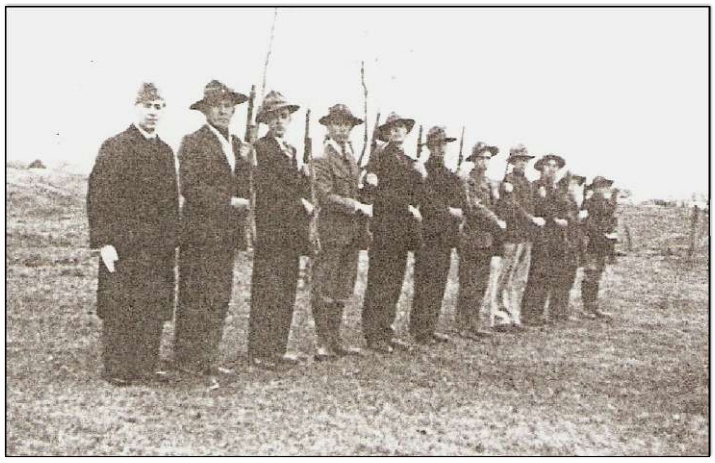

Fogadás jobbról, puskával tisztelegj!
A cserkészleventék így fogadták szemléjükön a járási testnevelő vezetőt, Bulyovszky Ödön őrnagyot.
A képen balról jobbra: Kovács József cserkésztiszt, Horváth József, Takács Imre, Badics Sándor, Szőcs Sándor, Tóth András, Iván Imre, Kiss Lajos, Papp József, Rózsás Lajos, Somogyi Zoltán leventeköteles cserkészek vannak.

1936-ban a leventefoglalkozások idejét továbbra is heti három órában határozták meg. A leventeegyesületek a Községi Testnevelési Bizottsággal együtt helyben dönthettek arról, hogy az oktatást 8 vagy 9 hónapos intervallumban vég-

zik el. A foglalkozási órákon túl a vasárnapi misén illetve istentiszteleteken is továbbra kötelező volt a leventék részvétele. Aki foglalkozásokról és templomba járástól távolmaradt, azt szigorúan büntették. A legszigorúbb büntetés a fogdába zárás volt, melyet a sportpályán székelő községi rendőrök fogdájában kellett letölteni. Az elzárás szombat estétől tarthatott vasárnap estig. A fogdabüntetés mellett bevezették a leventék enyhébb büntetését, a dorgálást és feddést. Amennyiben a levente nem jelent meg a kiképzési foglalkozáson, a szülőkkel és munkaadókkal szemben viszont törölték a pénzbírság kiszabását.

A harmincas években a repülőgépek megjelenésével háborúra gondolva sok jelentős európai országban létrejöttek a légoltalmi szervezetek. Magyarország sem akart lemaradni és a légoltalmat német mintára hozta létre. Az állam által irányított és a társadalmi légoltalmi szervezeteket párhuzamosan, egymásra építve alakították ki. 1935-ben fogadták el az állami hatósági légoltalom kiépítésére vonatkozó jogszabályokat, majd 1937-ben alapították a Légoltalmi Ligát, mint társadalmi szervezetet. A cél a háborús légitámadások elleni védelem kiépítése, pusztításainak csökkentése volt. A légoltalom feladataként jelölték meg óvóhelyek, vezetési pontok létesítését, egyéni védőeszközök, egészségügyi, műszaki, tűzoltó felszerelések beszerzését, a légoltalmi szolgálat tagjainak kiképzését, a lakosság felkészítését és riasztását. Törvény írta elő, hogy minden 14. életévét betöltött magyar állampolgár 60 éves koráig légoltalmi kötelezettség alá esik, beosztható légoltalmi szolgálatra, és kötelezhető kiképzéseken, gyakorlatokon való részvételre. A légoltalom a honvédelmi miniszter irányítása alatt állt. (A képen a Légoltalmi Liga jelvénye látható).

A leventék kiképzése során kötelező lett a légoltalmi oktatás bevezetése. A Celldömölki Leventeegyesületnél elhatározták a *„Légoltalmi-őrsök”* létrehozását, melynek felállítási költségeinek fedezésére *„Levente-napot”* rendeztek 1937. február 2-án este fél 9 órakor a Griff-szálloda összes termeiben. Lényegében ez volt Celldömölkön az első *„Levente-bál”,* melyet *„Levente-nap”* címen álcáztak. A báli belépő személyenként 60 fillérbe, valamint egy háromtagú családnak 2 pengőbe került. A bál iránt, tekintettel a farsangi időszakra, nagy volt az érdeklődés. A Kemenesalja c. helyi lap szerint a leventeegyesület *„a bevételből szervezi meg a légoltalmi-őrsöket, amelyek szükség esetén a lakosság nyugalmát fogják biztosítani”.* (A fénykép a levente-bálon készült)

Leventebálozók 1937

1937. februári képviselőtestületi ülés a levente gyakorlótérnek épült sportpályát szerződésileg 1944-ig a teniszpályával és a ligeti tóval kiegészítve teljes egészében ingyenes használatra a CVSE részére átengedte, azzal a kikötéssel, hogy a sportpálya és tribün használatánál az elsőbbségi jog a leventéket illeti meg.

1937 tavaszán még élénk volt a labdarúgás a leventeegyesület keretében. A nyár folyamán viszont egyesség jött létre a vasutas sportegyesülettel a sportolást illetően. Az egyességet Bulyovszky Ödön őrnagy is támogatta. A leventeegyesület labdarúgóit teljes egészében átvette a CVSE, s ennek köszönhetően ifjúsági és tartalékcsapatot tudott szere-

peltetni a vasutas országos ifjúsági és Balaton-bajnokságban. A leventeegyesületek tavaszi mérkőzései, melyeken a Celldömölki Levente SE a legtöbbször ebben az összeállításban szerepelt: Hegedüs – Szabó, Takács – Tánczos, Varga, Tóth – Bácskai, Gócza, Pajor, Csoma, Ládonyi.

1937. április 11.	Celldömölki Levente SE – Pápai Turul SE		4:0
1937. április 18.	Mesteri Levente SE – Alsósági Levente kombinált	Jv. Kovács	4:3
1937. április 25.	Ajkai Levente SE – Celldömölki Levente SE		6:4
1937. május 2.	Jánosházai AC – Celldömölki Levente SE	Jv. Neubrunn	0:0
1937. május 2.	Alsósági Levente SE – Kemenesmagasi Tűzoltók		1:3
1937. május 9.	Celldömölki Levente SE – Jánosházai AC	Jv. Vajai István	3:3
1937. május 13.	Sághegyi Bazaltbányász SE – Celldömölki Levente SE		4:0

Sötét nadrágban a leventecsapat. Közös kép az SBSE elleni találkozóról.

1937. május 16.	Jánosházai AC – Celldömölki Levente SE	Jv. Neubrunn	2:3
1937. május 17.	Celldömölki Levente SE – Alsósági Válogatott	Félbeszakadt	2:2
1937. május 17.	Celldömölki Levente SE II. – Csönge Levente SE		4:3
1937. május 30.	Zalaszentgróti SE – Celldömölki Levente SE		8:1

1937. május 23-án újból az alsósági leventelőtéren rendezték meg a járási levente céllövőversenyt. Egyúttal ez volt a celldömölki járásban az utolsó. A versenyen 14 öt fős csapatból álló leventeegyesület vett részt az alsósági versenyen. Rajtuk kívül még 24 levente és leventeoktató indult céllövészetben. A leventeoktatók részére gyorslövő versenyt hirdettek és tartottak. A reggel 8 órakor kezdődő verseny első három helyezettjei az alábbiak lettek:

Levente egyéni:	1. Csuka Sándor, Vönöck 114 ke	2. Tőke Károly, K-sömjén 113 ke	3. Molnár Lajos, Alsóság 110 ke
Levente csapat:	1. Alsóság 487 ke	2. Boba 481 ke	3. Nemeskeresztúr 457 ke
Gyorslövő oktatói:	1. Hanzsér Dénes, Alsóság 33 ke	2. Horváth Ernő, Mesteri 32 ke	3. Marton István, N-keresztúr 32 ke

Az alsósági csapatnak sikerült a vándorserleget visszahódítani és végleg elnyerni. A helyezettek egyéniben és csapatban is érmet kaptak, de díjazták a legkevesebb találatot elért versenyzőt is. Ezt a díjat – buzdítás jeléül – a Mesteri Kozma Sándor levente *„érdemelte”* ki. S mi volt a díj? – természetesen egy szemüveg!

Az atlétikai Kemenesalja Bajnokságot is utoljára rendezte a vasutas sportegyesület 1937. július 11-én. A versenyen a járás legjobb levente atlétái is részt vettek. A leventeegyesületek versenyzőinek eredményei:

100 m-es síkfutás:	2. Nagy K., Celldömölk 13,0 mp	200 m-es síkfutás:	2. Nemes, J-háza 27,2 mp
400 m-es síkfutás:	1. Ládonyi Vilmos, Celld. 61,0 mp	2. Nagy József, Celld. 62,2 mp	
800 m-es síkfutás:	2. Kiss K., Celld. 2:25,0 p	3000 m-es síkfutás:	2. Goschler, J-háza 11:30,0 p
	4x100 m-es váltó:	2. Celldömölk 51,2 mp	
Magasugrás:	2. Takács Gyula, Celld. 150 cm	Távolugrás:	2. Takács Gyula, Celld. 542 cm
Rúdugrás:	1. Sebestyén, Csönge 240 cm	2. Jóna, Csönge 235 cm	

FELERŐSÖDŐ IRREDENTIZMUS ÉS REVIZIONIZMUS

Az 1937-38 évi levente kiképzésben háttérbe szorult a leventeegyesületeknél a sport. Megszűntek a körzeti és járási vetélkedők, sőt egyre kevesebb idő jut a foglalkozásokon is a sportra, előtérbe került a katonai előképzés. Különösen nagy hangsúlyt kapott a rendgyakorlat, mely párosult a fegyvergyakorlatokkal a légoltalmi és lövészoktatással. A külpolitikai események a hadsereg vezetésében felkeltették a hazai elégedetlenséget a magyar hadsereg állapotát illetően. A katonai vezetők úgy látták, hogy a nemzetközi változások hatásaként nem zárható ki egy komoly méretű katonai konfliktus, melyre a magyarok nincsenek felkészülve.

Az irredentizmus olyan politikai törekvés volt, mely arra irányult, hogy a trianoni békeszerződés alapján az idegen uralom alá került volt magyar területek, visszaszerzését célozta meg. A visszaszerezendő területet a régmúltba forduló, misztikus érvek alapján kívánta elérni. Az irredentizmus csökkentette a fájdalmat, segítette a megrázkódtatást elviselni, feldolgozni az emberekben.

A revizionizmus a nemzetközi szerződés újratárgyalását kívánta elérni, jogi eszközök igénybevételével. A magyar kormány politikája viszont a revíziót hivatalos programmá emelte. Valamennyi magyar párt valamilyen formában magáévá tette és hirdette. A magyar nemzetet ez időben ez kovácsolta össze. A jelszavak is gyorsan ki alakultak: „Így volt, így legyen!”, „Mindent vissza!”, „Csonka Magyarország nem ország, egész Magyarország mennyország!”, „Nem! Nem! Soha!”

A celldömölkiek trianoni emléke az 1934. szeptember 23-án, a Ság hegyen felavatott Trianoni-kereszt, melynek avatási ünnepségén nagy sikert aratott az alsósági leventék szavalókórusa a *„Magyar Akarat!”* című irredenta költemény előadásával. A trianoni traumát átérző ember tömegből, Szakály Dezső vezető leventeoktató versorrai elképesztő meghatódottságot váltottak ki, mikor a 200 fős kórus tagjai a szerző beintésére három szólamban előadták azt a jelenlévőknek. A szavalókórusnak több fellépése volt, szerepelt Szombathelyen is a levente ünnepélyen, s mindenütt nagy-nagy sikert aratott, akárcsak a szerző. Már a felvonulásuk is impozáns látványt nyújtott. A Trianoni-kereszt pedig az óta is áll, sőt minden évben megemlékezést tartanak, a trianoni társaság szervezésében. A másik irredenta emlékmű felavatásakor, négy évvel később a celldömölki leventezenekar vezetésével vonult a leventeegyesület és Celldömölk népe a Kossuth, Rákóczi és Árpád utcán keresztül a Széchenyi és a Klébersberg utca találkozásánál lévő egykori parkhoz, az országzászló felállítási helyére, az avatási ünnepségre. A nagyszámú menet végig irredenta jelszavakat skandált és hasonló dalokat énekelt. Az országzászlót 1975-ben a felszabadulás 30. évfordulójakor, annak emlékoszlopa elhelyezésekor, a ligetbe helyezték át. A rendszerváltást követően ezt az emlékoszlopot eltávolították, s helyére a II. világháború áldozatainak emlékműve került felállításra.

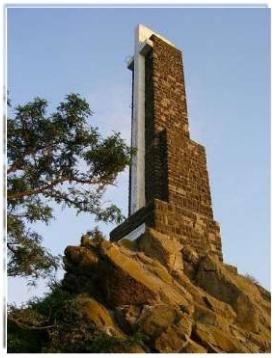

Lényegében senki nem tagadta, hogy a leventeintézmény is irredenta szervezetként jött létre, a fő célja a leventék testnevelésén keresztül katonai előkészítésre való nevelés volt. Természetesen a fizikai nevelésen túl, a hazafias nevelés is hozzátartozott a kiképzési feladatokhoz. A hazafias nevelés központjában viszont a trianoni határok megváltoztatása szerepelt. Az elvesztett területek visszaszerzésének hogyan kérdése volt valamennyi leventefoglalkozás és gyakorlat célja. A külpolitikai helyzet lassan okot adott a leventeképzés változtatására is.

Április 18-án, húsvéthétfőn havas időre ébredtek a celliek. A hangulat inkább karácsonyi volt, mint húsvéti. A vasutas labdarúgói nemzetközi mérkőzést játszottak vasárnap és hétfőn is bécsi ellenfelükkel. Vasárnap 4:0 arányban győztek, hétfőn viszont 3:2-re kikaptak. A hétfői találkozó előtt a CVSE II. játszott előmérkőzést a Celldömölki Leventeválogatottal, melyet a vasutas csapat nyert meg 1:0 arányban. A helyi lapok leventefutballról az év során még egyszer, október 2-án adtak hírt. Ekkor az alsóságiak csöngei találkozójáról, melyen a hazaiak 4:3-ra verték ki a sági leventéket.

Szent István halálának 900. évfordulóján az országgyűlés törvényt alkotott a király emlékének megörökítéséről. A törvény a király emlékezetére pedig augusztus 20. napját ünnepé nyilvánította. A jubileumi év egyik főprogramja volt a Szent Jobb országjárása. A kegytárgyat a külön erre a célra épített *„Aranyvonat”* vitte körbe az országban. Celldömölkre 1938. június 19-én 20,21 órakor érkezett és 13 perces tartózkodás után Szombathely felé elhagyta a vasútállomást. A vonat a katolikus vegyes énekkar, melyet Uhlár Gyula vezényelt – *„Ah, hol vagy magyarok”* – éneklése mellett érkezett a celldömölki vasútállomásra, s a magyar himnusz mellett gördült ki a pályaudvarról. A himnuszt a leventezenekar játszotta. Amíg a vonat állt, Jándi Bernardin apát mondott imát, majd egyházi szertartás következett.

Aranyvonat Szent István ereklyével

FELSŐ SOR:

Tánczos Zoltán
Bálint István
Smedák Mihály
Tóth Ferenc
Horváth Zoltán
Horváth Sándor
Szenes József

ALSÓ SOR FELETTI:

Józsa Ernő,
Ferenczi Jenő,
Őri János,
Szabó Jenő vezető főoktató,
Sági Ferenc karnagy,
Horváth János, Bagics Jenő,
Horváth Imre,
Tánczos József

FELSŐ SOR ALATTI:

ifj. Sárközi István,
Mancsók László,
Horváth Ágoston,
Németh Gyula,
id. Sárközi István tamburmajor, Kereki Kálmán, Horváth Ferenc, Tóth László,
Kereki István,
Tánczos Imre

ALSÓ SOR:

Pados József,
Szabados Ferenc,
Szabó András,
Rádli István,
Németh János.

CELLDÖMÖLKI LEVENTEZENEKAR

1938. június 25-én Horthy Miklós kormányzó a Szent István év megnyitásakor felhívást intézet a haza fiaihoz, mely így szólt: *„Ha mi kegyeletes utódok hódolni akarunk a magyarság szent és bölcs vezérlő szelleme előtt, ezt őseinkhez és magunkhoz méltóan csak egy szent fogadalom alakjában tehetjük, midőn megfogadjuk: minden képességünkkel és egyesített erőnkkel azon leszünk, hogy visszaszerezzük Szent István birodalmának hajdani fényét”.* Hogy ez miként sikerült a volt és leendő leventéknek, azt a későbbi évek mutatják meg.

1938. szeptember 4-én 13 órakor, a sportpályán gyülekeztek a celldömölki leventeköteles ifjak. Letelt a nyári szünidő és kezdetét vette a leventekiképzés. Ismertették a szakaszok beosztását, a foglalkozások időpontjait, majd végül az atlétikai pályán körbevonuló szakaszok díszlépésben üdvözölték a leventeegyesület elnökét és parancsnokát. A következő foglalkozás azonban már nem a testnevelésről szólt, hanem kezdetét vette a keményebb katonai előképzés. Melynek egyértelmű célja volt, hogy a levente ifjakat felkészítse testben és lélekben a haza védelmére. A márciusi győri fegyverkezési program végrehajtása ezt megkövetelte, a külpolitikai helyzet pedig kikényszeríttette.

A felvidék kérdésében a kulisszák mögött folyó tárgyalások végül is elvezettek az 1938. november 2. első bécsi döntésig. Itt, a hitleri Németország és a mussolini Olaszország képviselői úgy döntöttek, hogy Csehszlovákia 12 400 km^2 területe, Kassa, Ungvár és Munkács nagyvárosokkal együtt Magyarországhoz kerüljön. A 20 éve tartó revíziós politika első eredményét fényes ünnepségek követték. Katonáink pedig – vitéz nagybányai Horthy Miklós hadparancsára, melyet 1938. november 5-én adott ki, s így szólt:
„Honvédek!
A Trianon bilincsei alól felszabadult és újjászületett honvédség húszesztendei nehéz várakozás után átlépi a magyar határt, amelyet mindenkor ideiglenesnek tekintettünk. Egymillió testvér vár rátok odaát. Az ő számukra két évtizedes megpróbáltatás után ti jelentitek minden reményük és vágyuk beteljesedését.
Hazamentek elődeink drága vérével annyiszor megszentelt Felvidékünkre. Ezzel az érzéssel teljen meg lelketek és honvédségünk dicső múltjához méltóan, szeretettel zárjátok szívetekbe a visszanyert ősi magyar föld minden lakóját. Büszkén és bizalommal bocsátalak utatokra, azzal a biztos tudattal, hogy az örök igazság jogán és az új életre támadt magyar erő segítésével visszaszerzett magyar területeket soha, semmi szín alatt nem hagyjuk el többé. Isten és a Haza nevében előre!” – megkezdték a bevonulást.

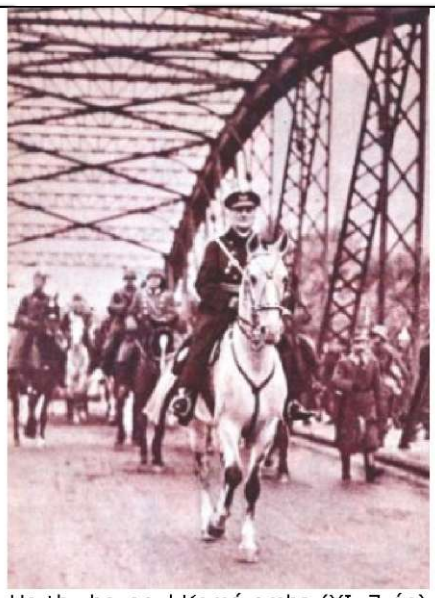
Horthy bevonul Komáromba (XI. 7-én)

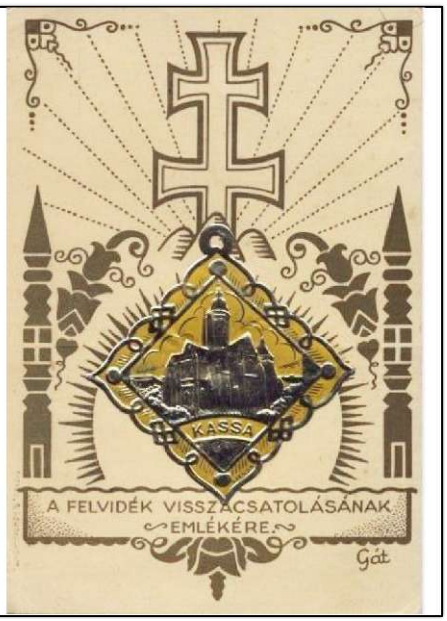

A bécsi döntés szerint Komárom, Érsekújvár, Léva, Rimaszombat, Rozsnyó, Losonc, Kassa, Ungvár, Beregszász, Ungvár, Munkács november 10-ig visszatértek Magyarországhoz. Az egyes városokba a magyar katonaságnak bevonulása ünnepélyes külsőségek között történt. Horthy Kassára november 10-én, akárcsak Komáromba, a honvédség élén nagy pompával vonult be. A csehszlovák hadsereg lényegében békésen adta át a városokat és hozzájuk tartozó területeket. A városokban az összes harang szólt, az emberek az utakon éljeneztek, a katonákat virágesővel fogadták. A kormány revíziós politikájának első Trianoni-békeszerződés utáni sikere nyomán, az egész Csonka-Magyarország népe álmodni merte a Nagy-Magyarország feltámadását. A leventeegyesületeknél is eluralkodott még jobban a revizionista szellem, valamint a katonai kiképzés elsődlegessége most már végérvényesen az elsők között szerepelt a feladatok rangsorában.

„Mindenütt amerre mentünk, őszirózsákat szórtak reánk. Kosárral, szakajtóval szórták a lányok az őszirózsát. Az autót behavazta a sok virág, mindenkinek jutott egy csokorra való. – Milyen különös, kérlek! – mondja csendesen. Ezt az országrészt, mint a többit, az őszirózsás forradalom vesztette el. S most, mikor visszatér a Felvidék, megint őszirózsát dobálnak: mintha az idő és az élet bocsánatot kérne, és jóvá akarna tenni a jelképpel valamit”.

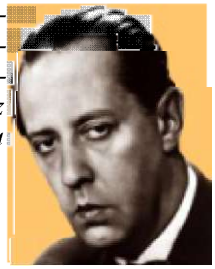

Márai Sándor, Új Idők, 1938. november 20.

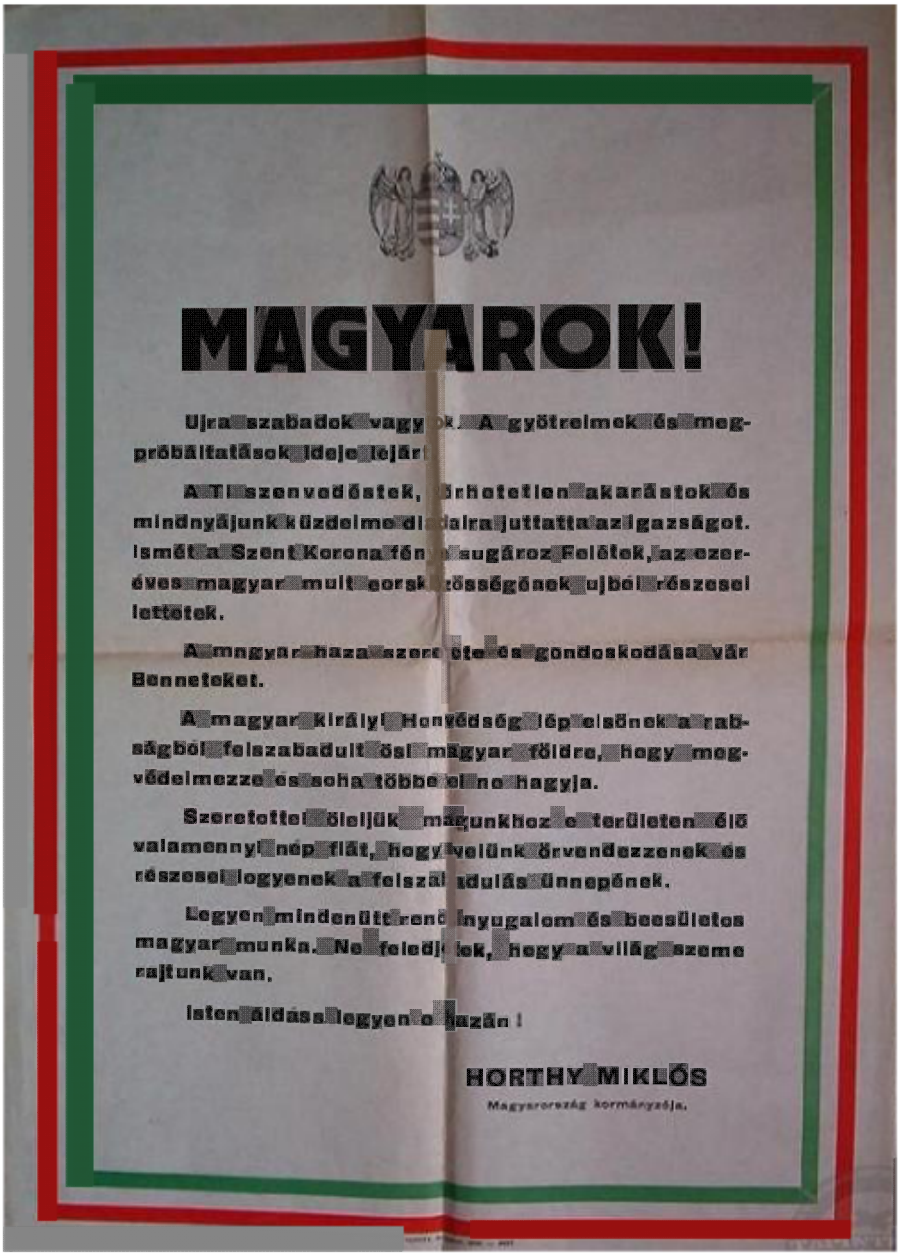

MAGYAROK!

Ujra szabadok vagyok. A gyötrelmek és megpróbáltatások ideje lejárt.

A Ti szenvedéstek, örhetetlen akarástok és mindnyájunk küzdelme diadalra juttatta az igazságot. Ismét a Szent Korona fénye sugároz Felétek, az ezeréves magyar mult eorsk zösségének ujból részesei lettetek.

A magyar haza szeretete és gondoskodása vár Benneteket.

A magyar királyi Honvédség lép elsőnek a rabságból felszabadult ősi magyar földre, hogy megvédelmezze és soha többe el ne hagyja.

Szeretettel öleljük magunkhoz e területen élő valamennyi nép fiát, hogy velünk örvendezzenek és részesei legyenek a felszabadulás ünnepének.

Legyen mindenütt rend nyugalom és beesületes magyar munka. Ne feledjétek, hogy a világ szeme rajtunk van.

Isten áldáss legyen o hazán!

HORTHY MIKLÓS
Magyarország kormányzója.

Felhívás a Felvidéki bevonulást követően

Mindenki boldog, mindenki örül, csak egy ember, Teleki Pál miniszter töpreng, és 1938 végén e szavakat mondja Barcza György londoni követnek: *„A németekkel kell mennünk, mert másképp nem lehetséges, de csak egy bizonyos pontig. Ez a pont (...) a háborúban való részvétel. Ezt semmi esetre nem fogjuk megtenni, mert idegen érdekekért nem fogunk elvérezni hiába. (...) A revízió (...) a legnagyobb veszély, ami fenyeget, de ez ellen nem tehetek semmit, mert*

belebukom. A közvéleményünk meg van őrülve. Mindent vissza! (...) A revizióba bele fogunk pusztulni, ez fog minket a háborúba belesodorni. Visszakaptuk a Felvidéket, jó, vissza Ruszinkót is (...) Most Erdélyen a sor (...) Ha Erdély visszajő, ezzel örökre elköteleztük magunkat a németeknek, akik majd azután követelik az árát. És ez az ár a velük együtt való háborúzás lesz, az ország maga lesz az ára a reviziónak." És milyen igaza lett!

A LEVENTÉK NYILT KATONAI KIKÉPZÉSE

A celldömölki leventeegyesület tagjai 1939. február 8-án vígan érezték magukat, hiszen e napon tartották nagysikerű, lassan szokásossá váló farsangi báljukat a Griff-szálloda összes termében. A Felvidék és Kárpátalja sikeres visszacsatolása az országhoz, még jobb kedvet adott a leventéknek és civileknek egyaránt a mulatsághoz. A zsúfolásig megtelt táncteremben vígan ropták a magyar csárdást és a szalontáncokat a fiatalok, akiket az asztaloknál körbe vettek a gardemamák és a büszke papák, akik egy-egy táncra sem voltak restek. Márciusban azonban már nem fogadták ilyen lelkesen az új honvédelemről szóló törvényt, melyben a leventekötelezettség is szerepelt.

1939. évi II. törvénycikk a honvédelemről

A honvédelem a legszentebb állampolgári kötelesség, amelyet mindenkinek önfeláldozásig terjedő odaadással kell teljesítenie. (A törvényt az Országgyűlés 1939. március 11-én fogadta el.)

Első rész
Bevezető rendelkezések

Általános honvédelmi kötelezettség

1. § A honvédelemben személyes szolgálatával és vagyonával mindenki köteles a jelen törvény rendelkezései szerint részt venni.

A honvédelmi kötelezettség tagozódása

2. § A honvédelmi kötelezettség magában foglalja
a leventekötelezettséget (Második Rész),
a hadkötelezettséget (Harmadik Rész),
a honvédelmi szolgáltatások kötelezettségét (Negyedik Rész) és
a légvédelmi kötelezettséget (Ötödik Rész).

Második rész
Leventekötelezettség

A leventeképzés célja és anyaga

6. § (1) A leventeképzésnek - amely a magyar ifjúság nevelésének is egyik eszköze - célja az, hogy az ifjúságot a hagyományos magyar katonai erényekben való nevelés útján a haza védelmének magasztos feladataira testben és lélekben előkészítse.

(2) A leventekötelesek nevelését és képzését a honvédelmi miniszter irányítja. A honvédelmi miniszter a leventefoglalkoztatás nevelési anyagát a leventeképzés sajátos célja és annak a magyar ifjúság egységes nevelésébe való beillesztése folytán a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve állapítja meg.

Leventekötelesek

7. § (1) Minden magyar állampolgár ifjú annak az évnek szeptember hó 1. napjától, amelyben tizenkettedik életévét betölti, mindaddig, míg tényleges katonai szolgálatát meg nem kezdi, vagy a katonai szolgálatra való alkalmatlanságát végleg meg nem állapítják, az alábbi szabályok szerint leventeköteles. A leventekötelezettség általában megszűnik legkésőbb annak az évnek szeptember hó 30. napján, amelyben az ifjú a huszonharmadik életévét betölti. Ezen az életkoron túl is leventekötelesek maradnak tényleges katonai szolgálatra való bevonulásukig azok, akik a tényleges katonai szolgálat megkezdésére halasztást kaptak.

(2) Leventekötelesek az országban lakó azok az ifjak is, akiknek állampolgársága nem állapítható meg.

Bejelentési kötelezettség. Orvosi vizsgálat

8. § (1) Minden ifjút abban az évben augusztus hó 31. napjáig, amelyben tizenkettedik életévét betölti, leventekötelezettségének nyilvántartásba vétele végett be kell jelenteni. A leventeköteles lakóhelyének minden megváltozását be kell jelenteni. Annak az évnek a végéig, amelyben az ifjú tizennyolcadik életévét betölti, a bejelentési kötelezettség a 11. §-ban felsoroltakat, az említett időpont után a leventekötelest terheli.

(2) A leventekötelesek testi és szellemi alkalmasságát hatósági orvosi vizsgálat útján kell megállapítani.

(3) Az orvosi vizsgálaton való megjelenés költségét a leventeköteles maga viseli; az orvosi vizsgálat díjtalan.

(4) A leventekötelesek bejelentésére, a községek (városok) által való nyilvántartására, valamint az orvosi vizsgálat megtartására vonatkozó szabályokat a honvédelmi miniszter a belügyminiszterrel és a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve rendelettel állapítja meg.

Kiképzés

9. § (1) A leventék évente legfeljebb tíz hónapon át és legfeljebb heti négy órában kötelesek leventekiképzésben részt venni. Ezen felül minden levente abban a naptári évben, amelyben tizennyolcadik életévét betölti, összefüggő-gyakorlaton köteles részt venni. Ennek a gyakorlatnak időtartama három hetet nem haladhat meg.

(2) Az a levente, aki a rendes heti kiképzésből egy évben a megszabott idő egyharmadánál többet mulaszt, mulasztását a (3) bekezdésben meghatározott összefüggő-kiképzésben való részvétel útján köteles pótolni. Az a levente, aki az összefüggő-gyakorlatot a megszabott időben nem teljesíti, mulasztását ugyancsak összefüggő-gyakorlat útján később köteles pótolni.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott kiképzés helyett évenként két hetet meg nem haladó összefüggő-kiképzésre lehet behívni azt a leventét:

a) akinek lakóhelyén vagy attól számított négy kilométeres körzetben ntncs olyan szervezet, amelyben a leventék kiképzésben részesíthetők;

b) aki foglalkozásának természete miatt a rendes kiképzésben akadályozva van.

(4) Az a levente, aki az előbbi bekezdésben meghatározott kéthetes összefüggő-kiképzést elmulasztja, mulasztását pótolni köteles.

(5) A papi (lelkészi) tanulmányokat folytató, leventekötelest csak hivatásával összeférő kiképzésben lehet részesíteni.

(6) Mentes a leventekiképzés alól az, aki:

a) arra testileg vagy szellemileg alkalmatlan;

b) katonai nevelő- vagy képzőintézet növendéke.

(7) A leventekötelesnek a rendes kiképzésben való részvételért költségmegtérítés nem jár.

(8) Összefüggő-gyakorlat, valamint összefüggő-kiképzés alatt a leventeköteles kinestári ellátásban részesül, és ha megjelenése végett 10 kilométernél hosszabb utat kell megtennie, a kinestár az országhatáron belül az oda- és visszautazás költségét is megtéríti.

(9) Azt a leventét, akit levente-gyakorlaton saját hibáján kívül baleset ér, ingyenes gyógykezelésben és gyógyszerellátásban kell részesíteni, amennyiben erre jogszabály vagy szerződés értelmében egyébként nem jogosult. A részletes szabályokat a minisztérium rendelettel állapítja meg. A gondozásra nézve a 223. § rendelkezik.

Formaruha

10. § (1) A honvédelmi miniszter a leventék részére formaruhát rendszeresíthet. A formaruha beszerzésének költsége az államkincstárt terheli.

(2) A honvédelmi miniszter állapítja meg, hogy a lábbelire rászoruló leventék erre a célra mennyiben részesíthetők segélyben.

A leventekötelezettség teljesítését biztosító kötelezettségek

11. § (1) Tizennyolc éven aluli leventekötelesre vonatkozóan a 8. §-ban meghatározott bejelentéseket törvényes képviselője (atyja, gyámja) köteles megtenni, ha pedig a leventeköteles nem a törvényes képviselőjének háztartásában él, az a szállásadó, munka- vagy szolgálatadó, akinek gondozásában vagy felügyelete alatt áll. Azta leventeköteles, aki tizennyolcadik életévét betöltötte, maga köteles a bejelentéseket megtenni, de törvényes képviselője (atyja, gyámja), gondviselő szállásadója, illetőleg munka- vagy szolgálatadója köteles felügyelni arra, hogy bejelentési kötelezettségének eleget tegyen.

(2) A törvényes képviselő (atya, gyám) és a munka-, szolgálat- vagy szállásadó gondoskodni köteles arról, hogy a háztartásában élő, felügyelete alatt álló vagy gondozására bízott leventeköteles ifjú leventekötelezettségének eleget tegyen. A munka- vagy szolgálatadónak a leventekötelezettség teljesítésére kellő szabadidőt kell a leventeköteles részére engednie s a leventekötelezettség teljesítése miatt a leventekötelest hátránnyal sújtania, a munkából vagy szolgálatból elbocsátania nem szabad; a leventeköteles azonban az összefüggő-gyakorlat vagy összefüggő-kiképzés tartamára díjazásra nem tarthat igényt.

(3) Az egyetemeknek, főiskoláknak és tanintézeteknek a szervezeti szabályaik szerint illetékes vezetői fegyelmi felelősség mellett gondoskodni kötelesek arról, hogy a beiratkozott hallgatók, illetve növendékek leventekötelezettségüknek eleget tehessenek.

A leventeképzés költségeinek fedezése.
A leventeképzést szolgáló berendezések létesítése és fenntartása

12. § (1) A leventeképzéssel kapcsolatos kiadások fedezéséről a jelen §-ban vagy más jogszabályban meghatározott kivételekkel az állami költségvetésben kell gondoskodnia.

(2) A községek és a városok teherbíró képességükhöz mérten kötelesek a leventekötelezettség teljesítését a helyi szükségletnek megfelelő gyakorló- és lőtereknek, továbbá a leventeotthonoknak létesítésével, felszerelésével és fenntartásával, a leventeképzés céljaira szükséges egyéb területeknek használatára való átengedésével, továbbá fürdőknek, uszodáknak és a leventeképzés helyi céljait szolgáló egyéb épületeknek és berendezéseknek létesítésével és fenntartásával vagy támogatásával fokozatosan előmozdítani, kötelesek továbbá a leventeegyesületek létesítésének és fenntartásának költségeit viselni.

(3) Gyakorlótérnek lehetőleg a község (város) belterületén fekvő olyan telket kell a szükségnek megfelelő számban és kiterjedésben kizárólagos és állandó használatra kijelölni, amelyen idővel megfelelő levente-sportteret lehet létesíteni. A terület alkalmas volta felett vita esetén minden más eljárás kizárásával a vallás- és közoktatásügyi miniszter és a belügyminiszter meghallgatása után a honvédelmi miniszter határoz.

(4) A leventeképzés céljára szükséges ingatlanok megszerzésére és nagyobbítására - amennyiben erre a célra közterület vagy a község (város) tulajdonában álló alkalmas terület nem áll rendelkezésre - a községet és a várost az 1881:XLII. törvényeikben szabályozott kisajátítási jog illeti meg. A kisajátítást az érdekelt miniszterekkel egyetértve a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter engedélyezi. Tagosítás vagy birtokrendezés alkalmával is lehetőleg gondoskodni kell a leventeképzés céljára szükséges terület megszerzéséről.

(5) A községek és a városok a leventeképzés következtében reájuk háruló költségek fedezéséről költségvetésükben gondoskodni kötelesek. Az arra reászoruló községeket a vármegyéknek kell támogatni. A községek, a városok és a vármegyék költségvetésébe ebből a célból felveendő összegek mértékét a belügyminiszter a honvédelmi miniszterrel és a pénzügyminisztérrel egyetértve állapítja meg; felhasználásuk tekintetében a honvédelmi miniszter is felügyeletet gyakorol.

(6) Nyilvános iskolák fenntartóit a vallás- és közoktatásügyi miniszter a honvédelmi miniszterrel egyetértve kötelezheti arra, hogy az iskola helyiségeinek, udvarának, sporttelepének, valamint testnevelés céljára szolgáló berendezéseinek és felszerelési tárgyainak leventeképzés céljára való használatát megengedjék.

(7) Olyan kereskedelmi, ipari, mezőgazdasági vállalat vagy közüzem (gyár, bánya stb.), amelynél a munkások, és egyéb alkalmazottak száma az ezret eléri, leventeköteles munkásai és egyéb alkalmazottai részére köteles megfelelő gyakorlótérről és egyéb berendezésekről (sport-, lőtér, otthon, gyakorlóterem, fürdőhelyiség) gondoskodni. A honvédelmi miniszter az illetékes miniszterrel egyetértve két vagy több olyan vállalatot (üzemet), amelynél az állandó alkalmazottak száma ötvenet meghalad, kötelezhet arra, hogy együttesen létesítsen és tartson fenn a leventeképzés céljára szükséges - teherbíró képességének megfelelő - berendezéseket vagy e helyett a leventeképzés céljára hozzájárulást fizessen.

(8) Az 1922. évi január hó 1. napja óta az iskolán kívüli ifjúság kötelező testnevelése céljára szolgáló térségeket, helyiségeket, berendezéseket és felszerelési tárgyakat a leventeképzés céljára kell fenntartani, illetőleg erre a célra kell fordítani.

(9) A minisztérium rendelettel állapítja meg, hogy mely időpontig kötelesek a törvényhatóságok és a községek a leventeintézmény költségeinek fedezésére azokat a kiadásokat hozzájárulásként teljesíteni, amelyek a törvényhatóságokat és a községeket a testnevelésről szóló 1921. LIII. törvénycikk rendelkezései és a kötelező testnevelésről szóló egyéb rendelkezések folytán a testnevelés céljára a jelen törvény hatálybalépésekor terhelik.

Tanszemélyzet közreműködése. Leventeegyesületek. Fegyelmi szabályok

13. § (1) A nyilvános iskolák tanszemélyzetének és a népművelés szerveinek a leventeképzésben és a leventeegyesületek irányításában való közreműködését a vallás- és közoktatásügyi miniszter a honvédelmi miniszterrel egyetértve, a leventeoktató személyzet kiképzésének nevelési és oktatási tananyagát pedig a honvédelmi miniszter a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve szabályozza.

(2) A leventekötelezettséggel kapcsolatos egyesületi élet országos megszervezését és irányítását a honvédelmi miniszter az érdekelt miniszterek bevonásával és a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve intézi. Ez a rendelkezés nem érinti a belügyminiszternek az egyesületekre vonatkozó főfelügyeleti jogát. A tizennyolcadik életévüket be nem töltött leventekötelesek az iskolai hatóságok felügyelete alatt álló egyesületeken, továbbá a vallásos egyesületeken, valamint a magyar cserkészszövetség kötelékébe tartozó cserkészcsapatokon kívül egyesületnek vagy bármily más megjelölésű egyesületi jellegű szervezetnek (1938. XVII. tc. 1. §) tagjai nem lehetnek. Ez a rendelkezés nem akadályozza, hogy sportegyesületekben a tizennyolcadik életévüket be nem töltött leventék engedélyével edzést folytathassanak, és igazolt versenyzők lehessenek.

(3) A leventékre vonatkozó fegyelmi szabályokat a honvédelmi miniszter a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve állapítja meg.

A honvédelemről szóló 1939. évi II. tc. a leventekötelezettséget kivétel nélkül kiterjesztette a cserkészetre és az iskolai ifjúságra is. A magyar ifjúság nevelésének is egyik fontos eszközének tartották a leventeképzést, melynek anyaga az alábbiakból állt:

1. Valláserkölcsi alapon nyugvó, katonás, hazafias nevelésből.
2. Testnevelésből és egészségápolásból.
3. Katonai előképzésből és légvédelmi oktatásból.
4. Öntudatos állampolgári életre nevelésből.
5. Az iskolában szerzett műveltség bővítéséből és emeléséből.

A leventekiképzést az ifjú szellemi és testi érettségéhez mérten csoportokba osztották. A csoportok szerint állították aztán össze a kiképzés anyagát és hajtották végre azt. Három csoportot különböztettek meg:

I. korcsoport: a leventeapródok (12–14 évig).
II. korcsoport: az ifjúleventék (15–17 évig).
III. korcsoport: a leventelegények 17 évtől felfelé.

Az első csoportba a 12–14 évesek tartoztak. Ők elemi képzésben részesültek, sportoltak és erkölcsi nevelést kaptak. Az erkölcsi nevelés témái voltak: istenfélelem, hazaszeretet, bajtársiasság, szeretet, tisztelet, kegyelet, köszönési módok, a zászlók jelentősége, az emlékművekkel, szobrokkal szembeni magatartás. A *Himnusz,* a *Szózat* és a *Magyar Hiszekegy* ismerete, a hűség, hála, becsület fogalma, az összetartozás tudata, a kötelességtudás és a felelősségérzet, következetesség, állhatatosság, bátorság, vitézség, szorgalom, pontosság, rendszeretet, fegyelem, takarékosság.

A második csoportot alkotó 15–17 évesek alapvető előkészítése részben az első csoportban megkezdett jellemnevelés már a katonai előképzést is magában foglalta. Alaki kiképzés, harci gyakorlatok és lövészkiképzés szerepelt a programban. Náluk további erkölcsi követelmény volt a hazaszeretet, az illedelmes viselkedés, udvariasság, szerénység, önérzet, önzetlenség, tekintély- és törvénytisztelet, a tulajdonjog és a tulajdon szentsége.

A harmadik korcsoport a 17 évtől felfelé lévő fiatalok, komolyabb kiképzést kaptak. Kétharmad részben katonai, egyharmad részben sportkiképzést. El kellett sajátítaniuk a rajok rejtett és szétszórt előrenyomulását, a terep tökéletes kihasználását a harci gyakorlatok során. A légvédelmi gyakorlatok, egészségügyi ismeretek és gyakorlatok, haditorna és küzdőjátékok váltakoztak kiképzésük során. Az erkölcsi nevelés terén a bajtársi, köz- és csapatszellem meggyökeresztetése volt a cél. Közhasznú ügyességekre, életrevalóságra nevelő gyakorlati ismereteket is oktattak a számukra, továbbá az elsősegélynyújtás fogásait, hogy rendkívüli körülmények között tudjanak magukon és egymáson segíteni.

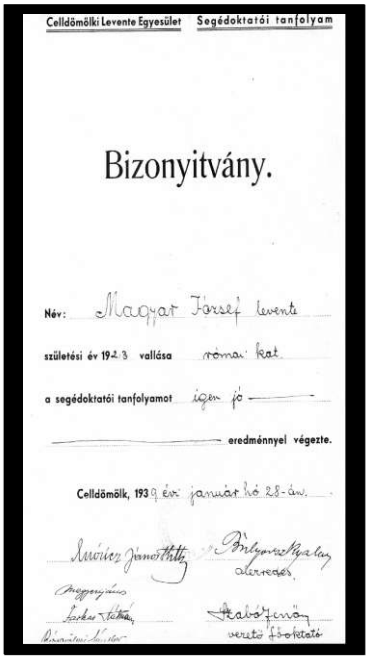
Celldömölki Levente Egyesület Segédoktatói tanfolyam

Bizonyitvány.

Név: Magyar József levente

születési év 1923 vallása római kat.

a segédoktatói tanfolyamot igen jó

eredménnyel végezte.

Celldömölk, 1939 évi január hó 28-án.

A kijelölt leventeegyesületek segédoktatók kiképzésére kaptak felhatalmazást. A tanfolyamokat saját hatáskörben szervezhették meg, természetesen a járási vezető testnevelő ellenőrzése mellett. A Celldömölki Leventeegyesület is élt a lehetőséggel és szükségletének megfelelően a leventeköteles ifjak közül kijelölte azokat, akik részt vettek a tanfolyamokon, majd sikeres vizsga után, a bizonyítványt meg-szerezve bekapcsolódtak a kiképzésbe.

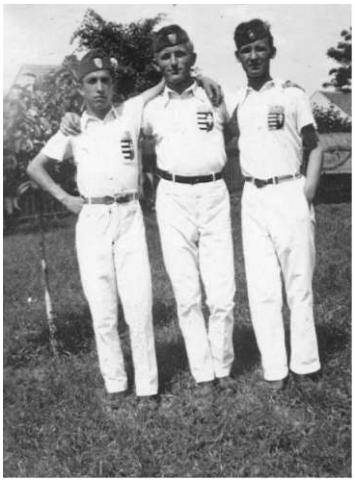

A leventeegyesület segédoktató tanfolyama 1939. január 28-án fejeződött be, mint ahogy, Magyar József levente bizonyítványa ezt tanúsítja. A levente igen jó eredménnyel fejezte be tanulmányait, melyet igyekezet a gyakorlatban hasznosítani. A tanfolyamot Móricz János leventeoktató vezette, az előadók is a leventeegyesület oktatói voltak. A vizsgán, Bulyovszky Ödön alezredes, járási vezető testnevelő elnökölt. A vizsgabizottságba helyet foglalt, Szabó Jenő vezető főoktató is. (A képen balra, Magyar József levente)

1939. március 15-én a kormányzó újabb hadparancsot adott ki, melyben Kárpátalja visszacsatolása lett a cél. A hadparancs így szólt:

„Honvédek!
A cseh zsoldosok országuk életének utolsó·perceit is arra használták fel, hogy megrohanva határainkat, magyar véreinket és azok javait·pusztítsák. E támadások azonban a ti ércfalaitokon összetörtek, a támadók véres fejjel menekültek megtorló karjaitok elől.
Megelégedéssel állapítom meg, hogy ezekben, a súlyos harcokban derekasan -a honvédség dicső múltjához méltóan- álltátok meg helyeteket. Most, amikor útba indítalak benneteket Kárpátalja húsz éven át, sanyargatott népének, magyar testvéreink felszabadítására, biztos vagyok benne, hogy a nagy fáradsággal és esetleg újabb nehéz harcokkal járó feladatot épp olyan tökéletesen fogjátok megoldani, mint ahogyan a cseh támadások ellen megvédtétek határainkat, és vissza fogjátok venni ruszin testvéreinket is Szent István birodalmába, ahol ezer éven át, jóban-rosszban egyaránt velük éltünk, örültünk és véreztünk.
Honvédek! Isten és a Haza nevében, kísérve népünk szeretetétől, előre ezer éves határunkig, a Kárpátok bércéig. A Magyarok Istene segítsen benneteket!”

Jelentem, Kárpátalja felszabadult!

FELVIDÉKI MAGYAR HIRLAP

POLITIKAI NAPILAP

Honvédeink diadalmas előnyomulása Kárpátalján

Felszólítottuk Volosint, hogy adja át a hatalmat – Volosin bizottságot küldött Budapestre – Azonnali fegyverletételt követelünk Prchala tábornoktól

Bevonultunk Nagyszőllősre, Szolyvára és még száz községbe

Csehország megszünt: beolvadt Németországba

A hadsereg eleget téve a hadúr parancsának, rövid idő alatt, némi ellenállás után, elérte a lengyel határt, és birtokba vette Kárpátalját. Horthy haderői végrehajtották első fenyvertényüket. A kormány propagandája természetesen nem győzte dicsőíteni a hadsereg harci tettét, hiszen már a katonák a Kárpátoknál őrizték a hazát.

A honvédelmi törvénynek megfelelően a középiskolás fiúkat kifejezett leventekiképzésben részesítik. 1939. őszén a Vallás és Közoktatási Minisztérium heti 3 órát biztosított az intézeten kívüli, a katonai parancsnokságok által irányított foglalkozások megtartására. A foglalkozásokat tanítási idő után tartották. Az iskolai testnevelés változásaiban határozott szakmai fejlődés volt tapasztalható. Mindez megmutatkozott a korszerű pedagógiai elvek követésében, a módszerek alkalmazásában, a testnevelési feltételek javításában, a testnevelő tanárok képzésében. 1939 év végén már az elemi iskolások katonai előképzésének fontosságára is felhívta a VKM az iskolákat. Az iskolákat ellátták kiképzési segédlettel a *„Kézikönyv a honvédelmi és testnevelési ismeretek elsajátítására”* c. kiadvánnyal. Számukra hangsúlyosan négy területet jelöltek meg: szabad gyakorlatok, játékok és terepjátékok, puska nélküli kiképzést, zártrendi raj és szakasz gyakorlatokat. A tanintézetek igazgatói kötelesek lettek felügyelni, hogy a leventeköteles tanulók eleget tegyenek, a törvényben előírt kiképzési feladataiknak. A következő tanévtől kezdődően a VKM a tantervbe bevezette a *„Honvédelmi ismeretek”* c. tantárgy oktatását.

A leventefoglalkozások az új honvédelmi törvény betűihez ragaszkodva folytak 1939 őszétől a leventeegyesületeknél Alsóságon és Celldömölkön is. A Celldömölki Leventeegyesületnél a kiképzésért elsősorban Szabó Jenő vezető főoktató felelt, munkáját Móricz János, Megyeri János, Farkas Kálmán és Rózsavölgyi Sándor oktatók, valamint kiképzett leventeköteles segédoktatók segítették. Rózsavölgyi Sándor oktató volt felelős a leventék testneveléséért és sportjáért, valamint kulturális rendezvényekért. A leventezenekar karnagyi tisztjét Sági Ferenc látta el. A sportolás keretén belül csak a labdarúgás volt az egyetlen sportág, melyből néha-néha nyilvános szereplésre is sor kerülhetett. Az év során a helyi lapok az alábbi leventemérkőzésekről adtak hírt:

1939. április 23.	Alsósági Levente SE – Celldömölki Leventezenekar		4:3
1939. április 30.	Jánosházai AC – Alsósági Levente SE	Jv. Varga	4:2
1939. október 22.	Celldömölki Vasutas SE ifj. – Alsósági Levente SE II.	Jv. Vajai I.	4:2
1939. október 29.	Celldömölki Vasutas SE ifj. – Celldömölki Levente SE II.	Jv. Vajai I.	5:1
1939. október 29.	Celldömölki Levente SE – Alsósági Levente SE		3:2

Shvoy Lajos székesfehérvári megyéspüspök, a magyar Felsőház tagja a leventeintézményről az 1939. évi felsőházi felszólalásában így szólt: *"Amikor a levente-pedagógiáról gondolkozunk és beszélünk, amikor az ifjúság országos, nemzeti, katonás nevelésének kérdéséről gondolkozunk, akkor rögtön megérzi lelkünk, hogy itt nemcsak egyszerű katonai drillről, nemcsak rendgyakorlatokról és fegyvergyakorlatokról van szó, hanem itt az ifjúság lelkének komoly, mély, egész életére kiható megfogásáról, irányításáról és alakításáról van szó. (...)'A hadseregben ugyanis a fegyveren kívül a legfontosabb, sőt azt merem mondani, a döntő a szellem, amely a hadsereget eltölti. [...] Ezt a szellemet akarjuk mi a levente-intézményben az ifjúsággal megkedveltetni, megértetni, benne kialakítani s ez által az ifjakat a katonaságnak méltó, komoly és értékes tagjaivá nevelni."*

A honvédelmi törvény szerint, már mindenki a nyílt katonai nevelést tartotta legfontosabb feladatának a leventeegyesületeknél a kiképzés során. A cél tehát – most már nyíltan – hogy az ifjúságot a katonai vitézségre nevelje a leventeintézmény, és készítse elő a haza megvédéseinek feladataira. Persze ez nem volt csoda, hiszen az állam revíziós törekvése a Felvidék és Kárpátalja visszaszerzése után Erdélyt vette célba. A törvény szembetűnő változása volt, a leventekötelezettség mindaddig tartott, míg a levente a tényleges katonai szolgálatot meg nem kezdte. A leventeköteles-ség általában 23. életévtől megszűnt, ha csak a katonai szolgálat megkezdésére halasztást nem kapott. A kormány a honvédelmi törvény alapján rendkívüli intézkedéseket vezetett már az ősz folyamán életbe. Ezek közül többek között korlátozták a gyülekezési jogot, sajtócenzúrát vezetek be, szigorították a rendőrségi munkát. A katonai vezetés politikai befolyása napról-napra erősebb lett, melyben közrejátszottak a külföldi- és belpolitikai események egyaránt.

A honvédelmi törvény kimondta, hogy a honvédelmi miniszter a leventék részére formaruhát rendszeresíthet, melynek költsége az államkincstárt terheli. A levente egyenruházatot ugyan megtervezték, de a törvénynek ezt a passzusát végrehajtani nem tudták. Anyagi okokra hivatkozva, ami természetesen igaz volt, sohasem tudták valóra váltani. Levente egyenruhát a különböző magán támogatásokból, színdarabok előadásából és leventebálok belépődíjaiból, s nem utolsó sorban az önkormányzatok anyagi segítségével tudtak továbbra is beszerezni a leventeegyesületek. Alsóságon Szakály Dezső vezető főoktató, míg Celldömölkön Rózsavölgyi Sándor oktató járt a színdarabok és bálok szervezésében, rendezésében az élen. Elsődlegesen nekik volt köszönhető, hogy mindkét egyesületnek formaruhás díszszakasz volt, sőt Celldömölkön később a *„fehérruhás”* sport-díszszakaszt is létrehozták, melyet Rózsavölgyi Sándor oktató vezetet. Természetesen a törvény továbbra is engedélyezte, hogy a levente saját költségén szerezze be a leventesapkát, melyet a foglalkozásokon kívül is használhatott. A tervezet szerint viszont csak foglalkozások, díszkivonulások, díszőrségek és ünnepségek ideje alatt viselhették volna a formaruhát a leventék. A leventék formaruhájának tervezete elkészült, de az csak szép terv maradt. Íme a tervezet:

TERVEZET.

KÉZIKÖNYV

(Kk.)

A HONVÉDELMI ÉS TESTNEVELÉSI ISMERETEK OKTATÁSÁRA

1939.

A MKIR. HONVÉDELMI MINISZTÉRIUM KIKÉPZÉSI OSZTÁLYÁNAK KIADVÁNYA.

D.

A leventeegyenruhára vonatkozó rendelkezések.

Általában.

A leventeegyenruhákat a járási (városi, kerületi) katonai parancsnokságok elvileg az államkincstár terhére az önkormányzatokkal egyetértésben szerzik be. Az előírt ruházatnak saját költségen való beszerzése meg van engedve. Erre törekedni kell.

Az egyesületek által beszerzett leventeegyenruhákat raktárilag, leltár szerint kell kezelni, azok a leltár szerint átadás- és átvétel tárgyát képezik. A leventegyenruhák a leventék részére csak a foglalkozás, díszkivonulás és ünnepségek tartamára adhatók ki. A ruhák tisztán és jókarban tartásáról az érdekelt járási (városi, kerületi) katonai parancsnokságok intézkedései szerint, a raktárkezelő leventeparancsnokok gondoskodnak és ezért felelősek!

A leventesapkát a leventék saját költségükön is beszerezhetik és azt a foglalkozási időn túl is viselhetik. Teljesen szegénysorsú,

vagyontalan leventék részére adomány, vagy jutalomképen (karácsonykor) adandó leventesapkákat a leventeegyesület vagyonából vagy társadalmi gyűjtés eredményeiből is lehet fedezni.

Viselési alkalmak és módok.

1. *Rendes foglalkozásokon:* a gyakorló zsávolyruhát (rossz időben esetleg a saját ruhára felhúzva) kell viselni.

2. *Díszkivonulásokon és ünnepségeken:*

a) *nyáron:* leventesapka, zöld ing (mint a honvédségnél), nyakkendő, khaki posztónadrág, (csizmanadrág vagy pantalló) csizma vagy bakancs lábtekercsel. Rossz időben a zöld ing felett kabát. Derékszíj.

b) *télen:* mint fent, hozzá köpeny. Derékszíj.

c) azok a leventeegyesületek, amelyek posztó egyenruhát még nem szerezhettek be, kedvező időjárás esetén: leventesapkát, zöld inget, nyakkendőt, gyakorló zöld zsávolynadrágot, bakancsot, derékszíjat viselhetnek. Díszkivonulásoknál a parancsnokok ugyanolyan öltözetben legyenek, mint a leventék.

3. *Sportversenyeken és sporttünnepélyeken: sportruha.*

a) atlétikai és hasonló versenyeken — ahol szükséges — fehér trikó, fekete kloth rövidnadrág,

b) futballversenyeken törvényhatóságonként szabályozott színű dressz.

Egyes ruházati cikkek leírása.

1. *Sapka. (234—236. sz. ábra.)*

Boeskai sapka ugyanolyan alakban, mint a honvédségnél.

Díszkivonulások kivételével, amennyiben célszerűségi szempontok azt indokolttá teszik, felhajtható szemernyővel, lehajtható és legombolható nyakvédővel ellátott Boeskai sapka is viselhető.

Sapkarózsa rendszeresítve nincs.

234. sz. ábra.

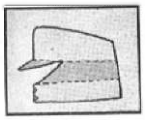

235. sz. ábra.

236. sz. ábra.

A leventejelvényt, illetve a rajparancsnoki, levente szakaszparancsnoki, vagy levente csoportparancsnoki jelvényt a sapka homlokrészén kell viselni oly módon, hogy a jelvény háromszög alsó csúcsa a sapka alsó részéhez jusson.

A sapka baloldalán alkalmazott háromszög színe a leventék részére zöld.

Az alaphárom szög tapánja a leventék részére fűzöld. — levente rajparancsnok (segédoktató) részére ezüst, — levente szakasz-, levente csoportparancsnok részére aranyszínű.

A sapka előrészén, a jelvény felett a honvédségi rangjelzésekhez hasonló módon „alkalmaztatási jelvény" gyanánt:

levente rajparancsnokoknál (segédoktatóknál) egy ezüst sávot,

levente szakaszparancsnokoknál (oktatóknál) egy arany sávot,

levente csoportparancsnokoknál (főoktatóknál) két arany sávot kell felvarrni.

honvédségnél a legénység részére van rendszeresítve.

9. *Sapkajelvény.*

Leventék részére alpakka fémből, leventeraj-, szakaszparancsnokok részére zománcozott kékes-zöld alapon, csoportparancsnokok részére aranyozott alapon.

Viselése a sapkánál mondottak szerint. *(Lásd a 9. sz. mellékletet.)*

10. *Gyakorló zsávolyruha.*

Leventeing nyakkendő nélkül.

Zöld (indanthren festésű) lenzsávoly pantalló és bokakötő.

11. *Válltekercs.*

Khaki (vagy zöld ingre zöld) posztóból, mint a honvédségnél.

12. *A sapkán alkalmazandó jelvények. (Lásd a 234—236. ábrát és a 9. sz. mellékletet.)*

13. Levente zenekarok részére a formaruhák ugyanazok, mint a fenn előírtak. Azonban a leventezenészek a zenekari jelvényt viselik a bal felsőkaron. *(242. sz. ábra.)*

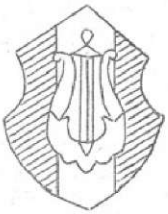

242. sz. ábra.

628

9. sz. melléklet.

LEVENTE SAPKAJELVÉNYEK:

LEVENTÉK RÉSZÉRE

RAJ- ÉS SZAKASZPARANCSNOKOK RÉSZÉRE

CSOPORTPARANCSNOKOK RÉSZÉRE

A RUHÁZATI CIKKEKEN ALKALMAZANDÓ GOMBOK:

A sapkajelvények változatlan formában maradtak, a ruházati gombokon viszont az első leventejelvény lett látható. A leventezenekarok tagjai viszont a tervezet szerint a bal felsőkaron viseltek volna zenekari jelvényt.

1940. február 11-én sor került a Griff-szálloda összes termében a hagyományos farsangi leventebálra. A bált a megszokott népes részvétel és a jó hangulat jellemezte. A bált megelőzte a leventeegyesület és a Dolgozó Lányok zenés színdarabja, melyen a celli amatőr szimfonikus zenekar a leventezenekar tagjaival kiegészítve játszott, Sági Ferenc karnagy vezetésével.

1940. év június végén a Legfelső Honvédelmi Tanács a hadsereg mozgósításáról hozott határozatot és arról, hogy az alakulatok vonuljanak fel a Román határhoz. A támadást azonban a Németek megakasztották, és tárgyalásokat kez-

deményeztek a két fél között. A tárgyalások eredményeként augusztus 30-án aláírták a döntést, melyet a történelem második bécsi döntésként örökített meg. Ennek értelmében Romániától 43 000 km^2 Észak-Erdélyi és Székelyföldi területet csatoltak Magyarországhoz. A döntés alapján szeptember 5. és 13. között a magyar hadsereg bevonult Erdélybe.

Szatmárnémetibe szeptember 5-én vonultak be katonáink, ahol Horthy Miklós kormányzó az alábbiakat mondta: *"Huszonkét évi keserves megpróbáltatás után valóra vált, amiben hinni nem szűntem meg soha egy percre sem. És most, amikor valóban itt állhatok Erdély szabad földjén, olyan mélyen meghat ennek a pillanatnak a nagyszerűsége, hogy érzelmeim kifejezésére alig találok méltató szavakat. A jelen öröme összefolyik lelkemben a múlt bánatával és feltámad bennem a kérdés, hogyan is szakadhatott ránk, magyarokra ez a szenvedés?*
Tiszta lélekkel felelem rá a történelem ítélőszéke előtt, nem a mi hibánkból. Minket a sorsunk ide állított Kelet és Nyugat mezsgyéjére, hazánk századokon át a romboló világtörténet országútján örökös harcok színtere volt, és mialatt Európa más boldogabb népei békés munkában gyarapodhattak és erősödhettek, a magyar örök harcokban vérzett, pusztult és fogyott.
(...) De fátyolt akarunk borítani ezekre, a szomorú emlékekre. Ennek a felszabadult földnek a szenvedése véget ért, talán valami jó is marad utána. (...) Hiszem, hogy felszabadult véreink, akik ezen a boldog napokon ujjongva szórták virágaikat bevonuló katonáink elé, ilyen megerősödött, megacélozódott testtel és lélekkel térnek meg annak a hazának keblébe, amelynek hű fiai voltak a legsúlyosabb időben is.
(...) Egy szomorú korszaka a magyar történelemnek lezárulóban van. Kövessék az ünneplést a munka hétköznapjai. Mindenki vegye ki a részét a munkából, a nem magyar anyanyelvűek szintén, mert aki kifogásra nem ad okot, az boldogulhat nálunk is. (...) Gondolatban ma itt van minden magyar. Őszinte, mélyen átérzett szeretettel gondolunk azokra a testvéreinkre, akik most nem tértek vissza az ősi honba. Kérem őket, tartsanak ki és folytassák békés munkájukat. Sorsuk felett őrködünk. Valljuk ugyan, hogy erős megpróbáltatásoknak vannak kitéve, de hisszük, hogy kálváriájuk hamarosan véget ér."

Horthy Erdélyben, Szatmárnémetiben

1940-ben nyilvános sportrendezvénye szintén csak labdarúgásból volt, de csak az Alsósági Leventeegyesület labdarúgóinak szerepléséről adtak hírt a celldömölki újságok. Valószínű, hogy a celldömölkiek nem szerepeltek nyilvános mérkőzéseken. Az alsósági leventék eredményei:

1940. június 2.	Káldi Levente SE– Alsósági Levente SE	Jv. Horváth	1:4
1940. augusztus 4.	Csönge Levente SE – Alsósági Levente SE	Jv. Horváth	1:2
1940. augusztus 18.	Celldömölki Vasutas SE ifj. – Alsósági Levente SE	Jv. Vajai	5:1
1940. szeptember 1.	Kemenesmagasi Levente SE – Alsósági Levente SE	Jv. Horváth	4:5
1940. szeptember 8.	Alsósági Levente SE – Kemenesmagasi Levente SE	Jv. dr. Brusznik	7:3
1940. szeptember 15.	Alsósági Levente SE – Celldömölki Vasutas SE II.	Jv. dr. Brusznik	4:3
1940. október 6.	Alsósági Levente SE – Pápai Turul SE		1:0

1940 év végén búcsúzott, Bulyovszky Ödön alezredes járási vezető testnevelő, akit áthelyeztek Kecskemétre.

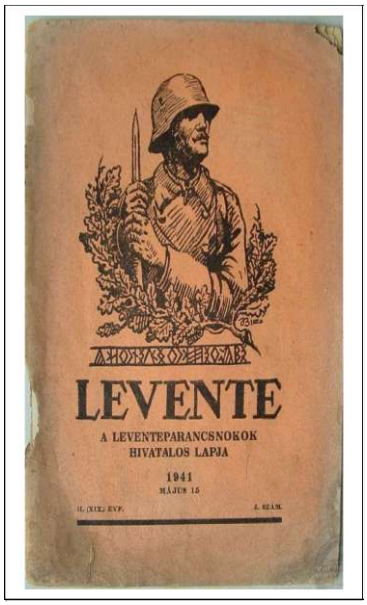

1941. január 11-én új leventeújságként jelenik meg képes hetilapként, a „Szebb Jövőt!”. Ez ideig csak a „Levente” volt az egyetlen lap, mely azonban 1921-ben már magánkiadványként megjelent. 1922-ben „Testnevelő” címmel adtak ki leventeújságot az oktatók részére, melyet 1923. július 1-jén kereszteltek át „Levente” címre. Ettől kezdve a leventeparancsnokok hivatalos lapja lett egészen 1944-ig.

A „Szebb Jövőt!” már nem csak a leventeparancsnokoknak, hanem a leventeegyesületek valamennyi leventéjének szerkesztették. A lapban a leventeélet fontosabb eseményeiről, történéseiről lehetet olvasni.

Az újság megjelenését így köszöntötték: vitéz Bertha Károly m. kir. Honvédelmi miniszter: *„A ti jelmondatok egyben köszöntésetek: «Szebb Jövőt!» Ezzel a címmel fog hétről-hétre felkeresni lapotok, hogy támasztok és segítőtársatok legyen az életküzdelemre való felkészülésben, a szebb magyar jövőért folytatott munkásságotokban és harcotokban. Az élet küzdelmeiben, a nemzet fennmaradásáért és boldogulásáért folytatott harcban küzdeni tudó, akadályokat nem ismerő, edzett, vitéz, okos és szorgalmas férfiakra és harcosokra van szükség. Erre nevel benneteket a leventeintézmény, és ezt segíti elő a ti lapotok is.”*

Hóman Bálint dr. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter*: „A nemzet jövője ifjúsága hitén, erején és fegyelmezettségén épül. A leventék lapja, a «Szebb Jövőt!» ezt a hitet és tudást, ezt az erőt és fegyelmet, igyekszik növelni a magyar ifjúságban; támogatása és megbecsülése minden jó magyarnak kötelessége.”*

Werth Henrik gytbk. a m. kir. honvéd vezérkar főnöke: *(...) „Tanult, edzett testű és a győzelemben konokul hinni és azt minden veszély és akadályon át is akarni tudó leventeifjúság – a jövő Honvédsége – a győzelem és a megújoló magyar élet letéteményese. Becsüljétek meg lapotokat a «Szebb Jövőt!», amely legszentebb hazafiúi kötelességtekre, a honvédelemre nevel és tanít benneteket.”*

Bulyovszky Ödön helyett ideiglenesen, Újvári Kálmán hadnagy vette át a járási vezető testnevelő tisztséggel járó feladatok irányítását. Március 12-én, a Honvédelmi Miniszter 63.646/L/I/a 939.számú rendeletére hivatkozó, a celldömölki járási katonai parancsnokságról érkező 12/1940 kt. szám alatti átirat alapján, a kitűnő eredményeket felmutató Alsósági Polgári Lövészegyesület feloszlását mondták ki az Alsósági Jegyzői Hivatalban az érdekeltek. A lövészegyesület összes vagyonát az Alsósági Leventeegyesület részére adták át. E jogi aktussal lezárult Alsóság első társadalmi sportegyesületének szép, tartalmas és eredményes tevékenysége, melyben főszerep jutott ügyvezető elnökének, Szakály Dezső tanítónak.

A „Levente” 1941. március 14. száma közli, hogy a leventék „Fejlődési törzslap” vezetését vezetni kell. A törzslapokat a járási katonai parancsnokságok kötelesek őrizni 12 éves kortól addig, míg a tényleges katonai szolgálatot meg nem kezdi a leventeköteles. A törzslap tartalma a következők voltak: I. A levente személyi adatai. II. A szülők adatai. III. A levente kiképzési adatai. IV. Változó adatok. V. Egyéb változások (katonai bevonulás, korengedély, névváltozás stb.). VI. Rendszeres orvosi vizsgálatok (gázálarc méret). VII. Osztályozás. VIII. Ellenőrző, rendkívüli és fellebbezési orvosi vizsgálatok. IX. Értelmiségi és jellembeli sajátosságok. X. Összesítés a 19. évben. XI. Javaslat a fegyvernemi beosztásra. XII. A törzslap kiadásának, visszaszolgáltatásának és vándorlásának útja.

Április 6-án hétfőn délelőtt 11 órakor megszólaltak Celldömölkön a szirénák és légiriadót jeleztek. Gyakorlatra hívták a légoltalomhoz beosztottakat, akik úgy szimulálták az esetet, mintha valóságos támadás érte volna a községet. Az első ilyen jellegű gyakorlat egy órás volt, 12 órakor a szirénák a végét jelezték a sikeres gyakorlásnak.

1941. április 11-én a legfelsőbb hadúr ma reggeli hadparancsa értelmében a déli határon megindultak a magyar honvédek. *„A kötelesség ismét arra szólít bennünket, hogy elszakított magyar véreink segítségére siessünk”* - mondja a hadparancs a honvédeknek. *„A magyarok Istene és a nemzet minden gondolata most is veletek van. Előre az ezer-*

éves déli határokra ! (...) A független horvát állam megalakulásával Jugoszlávia megszűnt létezni és alkotó elemeire bomlott" - mondja tovább az a kiáltvány, melyet ugyancsak az nap tettek közzé. *„Ezzel egyidejűleg parancsoló kötelességünké vált, hogy a Magyarországtól 1918-ban elszakított területet és az azon nagytömegben élő magyarság sorsának és helyzetének biztosítását újból kezünkbe vegyük. Olyan szent nemzeti kötelesség ez, amelyet haladéktalanul teljesítenünk kell. Katonai akciója nem a szerb nép ellen irányul, amelyel nincs vitánk, s amelyel a jövőben, békében akarunk élni"* - hangzott a kormányzó kiáltványa. A hadparancsban utasította a honvédséget a Bácska, a Muraköz és a Muravidék megszállására. Ekkor már, Teleki Pál miniszterelnök nem élt, öngyilkos lett, hogy miért, azt, Horthy Miklóshoz írt levele bizonyítja.

Április 11-én, a Magyar Honvédség a Duna-Tisza közén és a Baranyai-háromszögben átlépte Magyarország trianoni határait. Április 12-én a magyar csapatok bevonultak Zomborba. Másnapra a honvédcsapatok elérték Szabadkát. A délvidéki hadjárat április 20-a körül befejeződött. Bánát kivételével a trianoni békediktátum által elszakított délvidéki területek visszatértek az anyaországhoz.

„Főméltóságú Úr!
Szószegők lettünk – gyávaságból – a mohácsi beszéden alapuló örökbéke szerződéssel szemben. A nemzet érzi, és mi odadobtuk becsületét. A gazemberek oldalára álltunk, mert a mondvacsinált atrocitásokból egy szó sem igaz! Sem a magyarok ellen, de még a németek ellen sem! Hullarablók lettünk! A legpocsékabb nemzet. Nem tartottalak vissza. Bűnös vagyok!"
(Teleki Pál miniszterelnök, 1941. április 3.)

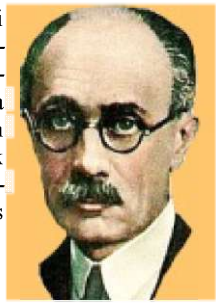

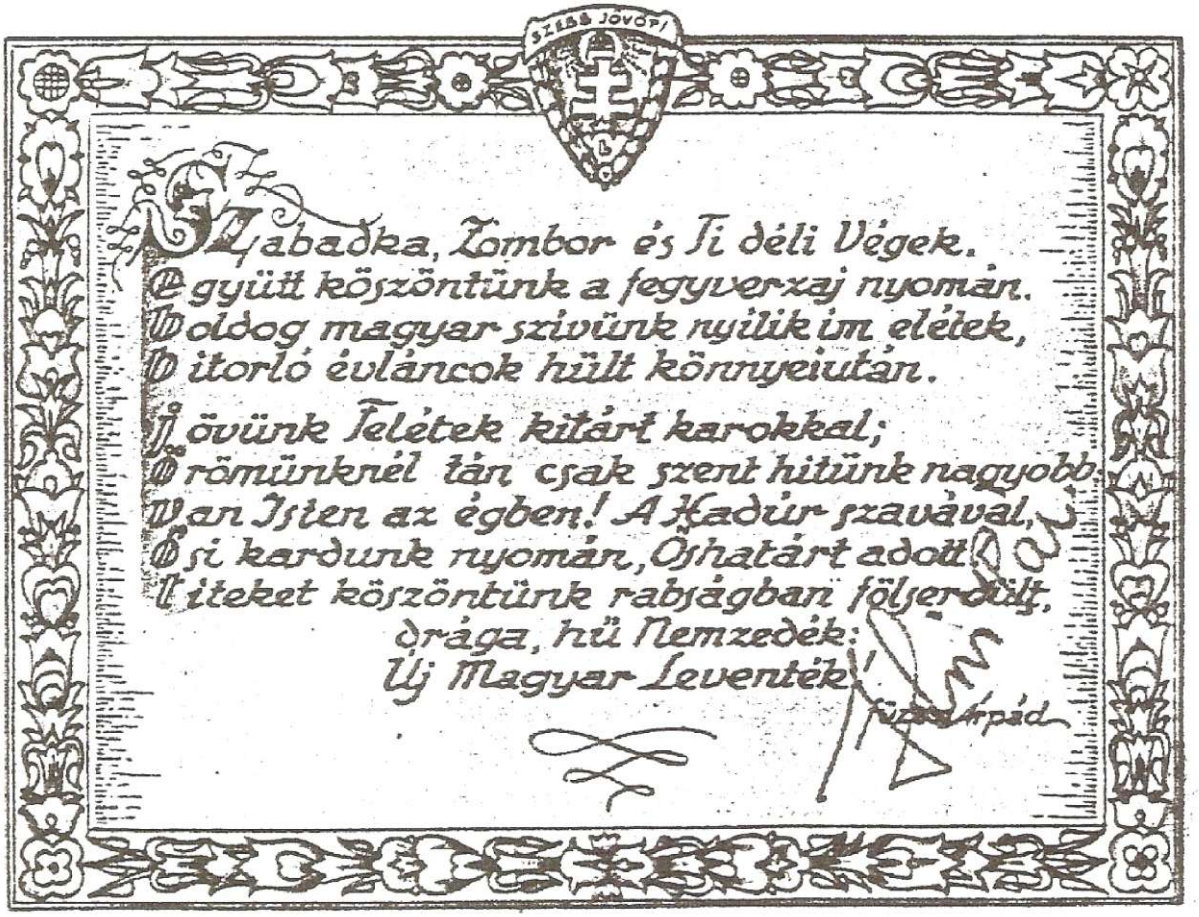

A belügyminisztérium elrendelte a leventeegyesületek alapszabályának elkészítését és elfogadását. A munkálatok megkönnyítése céljából kiadta a leventeegyesületi mintaalapszabályt. A 148.000/1940. B.M. VII. a számú rendelet értelmében: *„Annak a leventeegyesületnek az alapszabályait, amely azokkal a (benti) mellékletben közölt alapszabálymintával egyezően és minden kiegészítés vagy elhagyás nélkül alkotja meg, illetőleg módosítja, a jelen rendeletem erejével láttamozottnak jelentem ki és az egyesület működését engedélyezem”.* Ennek tényét a leventeegyesület közgyűlésének igazolniuk kellett. A mintaalapszabály négy fejezetben és 40 §-ban határozta meg a működéshez szükséges előírásokat. Az egyesület célját a 2. §-ban az alábbiak szerint határozták meg: *„Az egyesület célja az, hogy tagjaiból – a kötelező leventefoglalkozások alatt és az iskolában nyert nevelés kiegészítése útján – egységes szellemű és nemzeti érzésű, vallásos és küzdőképes ifjúságot neveljen, tagjaiban a nemzeti, a katonai, a közösségi és a polgári erényeket, valamint a nemzeti öntudatot kifejlessze és megszilárdítsa, az élethivatást és ezen át a nemzet szolgálatának tudatát tudatosítsa és mindezek által a nemzet harckészségét, szellemi és testi ellenálló képességét gyarapítsa, vagyis gondoskodjék az ifjúság szabadidejének helyes felhasználásáról”.*

A tavasz során az Alsósági Leventeegyesület labdarúgói szereplésével találkozni a helyi újság sporthírei között, akik a CVSE ellen is megmérkőztek. Jánosházán áldozócsütörtökön szerepeltek a sági fiúk és remek mérkőzésen egy gólos vereséggel távoztak.

1941. március 15.	Alsósági Levente SE – Celldömölki Mezőgazdasági Iskola	Jv. Dr. Bruszik	6:2
	ALSE: Somogyi – Pollák, Szilágyi – Finta, Horváth, Rajki – Vikmann, Kiss, Marton, Pataki, Németh		
	CVSE: Varga K. – Vadász, Egervári – Tarrósy, Tőke, Simon – Hende, Vajda, Molnár I., Hubert, Budai.		
1941. április 6.	Alsósági Levente SE – Celldömölki Vasutas SE	Jv. Vajai	2:10
1941. április 27.	Kemenesmagasi Levente SE – Alsósági Levente SE		2:4
1941. május 11.	Alsósági Levente SE – Kemenesmagasi Levente SE	Jv. Süle	9:0
1941. május 24.	Jánosházai AC – Alsósági Levente SE	Jv. Lőrincz	1:0

Az Alsósági Leventeegyesület 1941. április 19-én tartotta meg közgyűlését, melyen Alapszabályának a Mintaalapszabályban lefektetett szövegét mindenben megfelelően fogadta el magára nézve kötelező alapdokumentumnak. A közgyűlésnek kötelessége volt a tisztikar megválasztása is. A leventeegyesület tisztikara: Elnöke Tanay Ferenc rk. esperes-plébános. Titkára: Szakály Dezső ev. Iskolaigazgató. Jegyző: Süle Gyula. Pénztáros: id. Szabó Imre. Ellenőr: Hanzsér Dénes. Orvos: Dr. Varga Mihály. Választmányi tagok: Bíró Kálmán, Ágoston Imre, Horváth Imre. Választmányi póttag: Vörös Elek. Számvizsgáló bizottság elnöke: Foltányi Ferenc, tagjai: Somogyi Dezső és Baranyai Imre.

Az Alsósági Leventeegyesület alapszabálya a Vas megyei Levéltárban található meg, melyből néhány részlet az alábbi ábrákon látható:

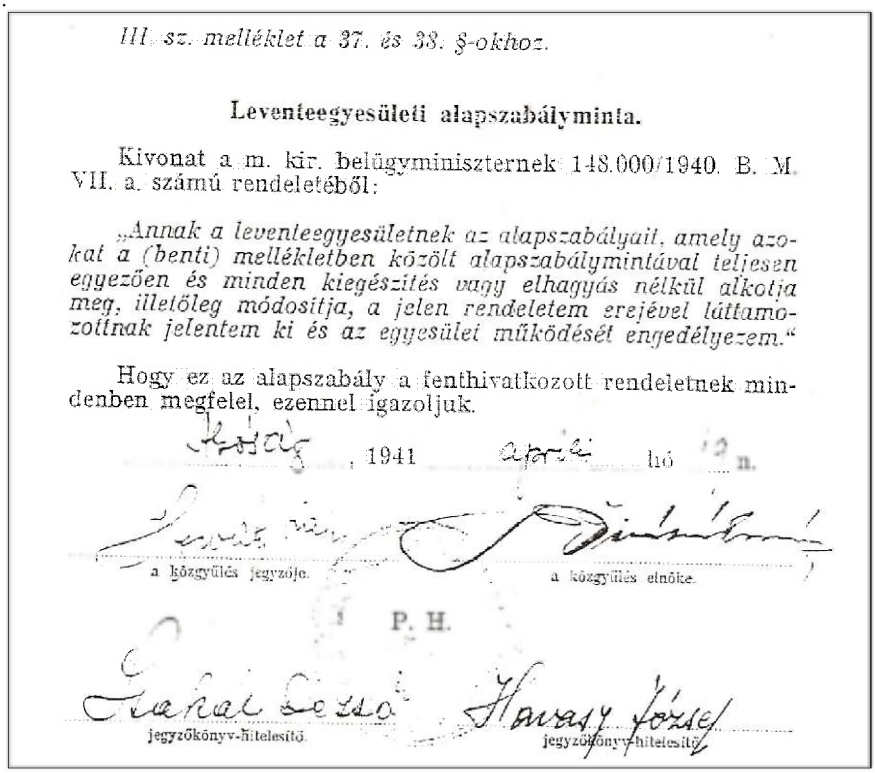

III. sz. melléklet a 37. és 38. §-okhoz.

Leventeegyesületi alapszabályminta.

Kivonat a m. kir. belügyminiszternek 148.000/1940. B. M. VII. a. számú rendeletéből:

„Annak a leventeegyesületnek az alapszabályait, amely azokat a (benti) mellékletben közölt alapszabálymintával teljesen egyezően és minden kiegészítés vagy elhagyás nélkül alkotja meg, illetőleg módosítja, a jelen rendeletem erejével láttamozottnak jelentem ki és az egyesület működését engedélyezem.“

Hogy ez az alapszabály a fenthivatkozott rendeletnek mindenben megfelel, ezennel igazoljuk.

Alsóság, 1941 aprili hó 12 n.

a közgyűlés jegyzője. a közgyűlés elnöke.

P. H.

jegyzőkönyv-hitelesítő. jegyzőkönyv-hitelesítő.

I. FEJEZET.

Általános rendelkezések.

1. §.

Az egyesület neve, székhelye, működési területe, hivatalos nyelve, pecsétje.

Neve: ..... -i leventeegyesület.

Székhelye: .....

Működési területe: .....

Hivatalos nyelve: magyar. Az egyesületi életben a magyar nyelv mellett a tagok anyanyelve is használható.

Pecsétje: körirat alakjában az egyesület neve és középen az alapítás évszáma.

Színe: a magyar nemzeti szín.

2. §

Az egyesület célja.

Az egyesület célja az, hogy tagjaiból — a kötelező leventefoglalkozások alatt és az iskolában nyert nevelés kiegészítése útján — egységes szellemű és nemzeti érzésű, vallásos és küzdőképes ifjúságot neveljen, tagjaiban a nemzeti, a katonai, a közösségi és a polgári erényeket, valamint a nemzeti öntudatot kifejlessze és megszilárdítsa, az élethivatást és ezen át a nemzet szolgálatának gondolatát tudatosítsa és mindezek által a nemzet harckészségét, szellemi és testi ellenálló képességét gyarapítsa, vagyis gondoskodjék az ifjúság szabadidejének helyes felhasználásáról.

3. §.

Eszközök és módok az egyesület céljának elérésére.

A leventeegyesület a leventeköteles ifjúságot a kötelező rendes leventekiképzésen felül is a leventeotthonban rendszeresen együttartja.

Az alapszabályokat a ..... leventeegyesület 1941 év ..... hó 11 napján megtartott alakuló közgyűlése állapította meg és fogadta el. ....., 1941 ..... hó 11. n.

a közgyűlés jegyzője. a közgyűlés elnöke.

P. H.

jegyzőkönyv-hitelesítő. jegyzőkönyv-hitelesítő.

A leventeegyesületek célja volt, hogy a testedzésen és sportoláson keresztül is a leventékből talpig embert neveljenek a haza számára. Ezért újból életre keltek a leventeversenyek és sportrendezvények, melyeket a járási katonai parancsnokság szervezet és irányított.

1941. június 8-án rendezték meg Csepelen az országos népies levente tornaviadalt, amely kiszorításból és váltóakadály versenyből állt. Csepelen 600 személyes sátortábort építettek a résztvevő csapatok elhelyezésére. A váltóversenyben 6 fős csapatok vettek részt. Vas megyéből 10 csapat volt részese a versenynek és küzdöttek legjobb tudásuk szerint a helyezésekért. A Vas megyei egyesületek közöl, a legjobb helyezést, a 10. helyet a Kőszegi Leventeegyesület érte el, míg a celldömölki járást képviselő Alsósági Leventeegyesület a 4. helyezett lett a vasi csapatok között, az összesített versenyben pedig a 45 csapat közül az előkelő 17. helyen végzet. A gúlaépítési bemutatójuk is sikeres volt.

Alsósági leventetornászok

Országos népies tornaviadal eredménye

	Kiszorító Csoport helyezés	Kiszorító helyezési pontszám	Váltó-akadály v. idő	Váltó-akadály v. helyezési pontszám	Eredm. helyezési pontszám
1. Budapesti XIV. ker. LE	1	6.6	2:01.6	1	7.6
2. Sátoraljaújhelyi LE	1	6.6	2:04.5	2	8.6
3. Kassai LE	1	6.6	2:11.3	7	13.6
4. Ózdi Vasgyári LE	1	6.6	2:11.6	8	14.6
5. TFSC	1	6.6	2:13	11	17.6
6. Kaposvári LE	2	13.2	2:10.2	6	19.2
7. Szolnoki LE	2	13.2	2:14	13	26.2
8. Pesthidegkúti LE	2	13.2	2:14.6	16	29.2
9. Csillaghegyi LE A)	3	19.8	2:12	10	29.8
10. Kőszegi LE	2	13.2	2:16	20	33.2
11. Ujpesti LE	3	19.8	2:14.4	14	33.8
12. Sárospataki LE	5	31.1	2:7	3	34.1
13. Budafoki LE	5	31.1	2:07.4	4	35.1
14. Sárvári LE A)	1	6.6	2:23.8	30	36.6
15. Vasvári LE	2	13.2	2:21.2	24	37.2
16. Győri Vagóngyári LE	5	31.1	2:11.9	9	40.1
17. Alsósági LE	2	13.2	2:22.2	27	40.2
18. Sümegi áll. gimn.	4	26.5	2:14.8	17	43.5
19. Tiszafüredi LE	4	26.5	2:15	18	44.5
20. Kisvárdai LE	6	39.7	2:9	5	44.7
21. Szombathelyi LE	3	19.8	2:23	28	47.8
22. Pátvi LE	4	26.5	2:19.9	22	48.5
23. Mátészalkai LE	3	19.8	2:23.2	29	48.8
24. Kispesti LE	2	13.2	2:26.8	36	49.2
25. Egri LE	3	19.8	2:23.9	31	50.8
26. Békásmegyeri LE A)	4	26.5	2:21.5	25	51.5
27. Piliscsabai LE A)	6	39.7	2:13.6	12	51.7
28. Turai LE	5	31.1	2:18.9	21	52.1
29. Orosházi LE	5	31.1	2:20	23	54.1
30. Sopronkovesdi LE	5	31.1	2:21.7	26	57.1
31. Budapest XII. ker. LE	6	39.7	2:15.4	19	58.7
32. Körmendi LE A)	4	26.5	2:25	33	59.5
33. Letenyei LE	7	46.4	2:14.6	15	61.4
34. Püspökladányi LE	4	26.5	2:32.9	40	66.5
35. Csepregi LE	5	31.1	2:35	42	73.1
36. Sümegi LE	6	39.7	2:26.2	34	73.7
37. Badacsonytomaji LE	6	39.7	2:29.3	39	78.7
38. Körmendi LE B)	7	46.4	2:27	37	83.4
39. Szombathelyi áll. ker.	8	53	2:24	32	85
40. Budapesti VII. ker. LE	7	46.4	2:33	41	87.4
41. Piliscsabai LE A)	8	53	2:26.6	35	88
42. Sárvári LE B)	7	46.4	2:38	44	90.4
43. Pacsai LE	8	53	2:27.5	38	91
44. Békásmegyeri LE B)	7	46.4	2:40	45	91.4
45. Csillaghegyi LE B)	8	53	2:36	43	96

Hat kihagyott év után újra levente sportversenyeket rendeztek. 1941. június 15-én délután 3 órakor a celldömölki ligeti sportpályán a leventezenekar indulóira 10 leventeegyesület – Alsóság, Celldömölk, Izsákfa, Kemenesszentmárton, Mersevát, Mesteri, Nagysimonyi, Sömjénmihályfa, Tokorcs, Vönöck – sportolói vonultak fel a dísztribünön megjelent, Skázel Károly százados, járási katonai parancsnok és a megjelent előkellőségek, valamint a leventeegyesületi elnökök előtt. A Himnusz és az üdvözlések elhangzása után kezdetét vette a mindhárom leventekorcsoportban rendezett sportvetélkedő, melynek eredményei:

I. korcsoport:

Magasugrás:	1. Szabó József, Celldömölk	2. Csiszlér Kálmán, Vönöck	3. Bárdossy Jenő, Celldömölk
Távolugrás:	1. Szabó József, Celldömölk	2. Balatoni Kálmán, Celldömölk	3. Hajas Zoltán, Nagysimonyi

II. korcsoport:

100 m síkfutás:	1. Márkus László, Celldömölk	2. Horváth Sándor, Celldömölk	3. Hujber Sándor, Sömjénmihályfa
200 m síkfutás:	1. Horváth Sándor, Celldömölk	2. Márkus László, Celldömölk	3. Hujber Sándor, Sömjénmihályfa
400 m síkfutás:	1. Bogács Gyula, Celldömölk	2. Bányi György, Vönöck	3. Szalai Kálmán, Mersevát
4x100 m váltó:	1. Celldömölk	2. Vönöck	
Magasugrás:	1. Sütő József, Celldömölk	2. Baranyai István, Nagysimonyi	3. Márkus Zoltán, Sömjénmihályfa
Távolugrás:	1. Márkus Zoltán, Sömjénmihályfa	2. Szegvári Gyula, Celldömölk	3. Bogács Gyula, Celldömölk
Súlylökés 5 kg:	1. Szelestei Zoltán, Celldömölk	2. Somogyi Elemér, Alsóság	3. Lenkai Imre, Celldömölk

III. korcsoport:

100 m síkfutás:	1. Rózsás Sándor, Alsóság	2. Bácskai István, Celldömölk	3. Marton Vince, Alsóság
400 m síkfutás:	1. Tarrósy István, Celldömölk	2. Bácskai István, Celldömölk	3. Őri Kálmán, Sömjénmihályfa
800 m síkfutás:	1. Németh Károly, Tokorcs	2. Vass László, Celldömölk	3. Rajki István, Alsóság

4x100 m váltó:	1. Celldömölk	2. Alsóság	3. Vönöck
Magasugrás:	1. Tarczi Ottó, Celldömölk	2. Benkő Károly, Celldömölk	3. Benkő Sándor, Celldömölk
Távolugrás:	1. Sági Jenő, Celldömölk	2. Mórocz Lajos, Tokorcs	3. Hérincs János, Mersevát
Súlylökés 7,25 kg	1. Mórocz Lajos, Tokorcs	2. Tarrósy István, Celldömölk	3. Lampért Gyula, K-szentmárton

Puskaforgató gyakorlat:

Zártrendű:	1. Nagysimonyi	2. Alsóság	3. Celldömölk

Június 22-én viszont a leventeegyesületek évzáró járási sportversenyét rendezte a katonai parancsnokság a celldömölki sportpályán. A versenyen a három körzetben megrendezett sportversenyek legjobbjai indultak, úgy az egyéni, mint a szakaszok versenyszámaiban. A leventék járási vetélkedőjét kétezren nézték végig. A verseny a leventék ligetből történő katonás felvonulásával vette kezdetét. E versenyen mutatkozott be a Celldömölki Leventeegyesület *„fehérruhás”* díszszakasza, melyet Rózsavölgyi Sándor oktató vezetett fel és díszlépésben köszöntötték a lelátón helyet, foglaltakat, élükön Skázel Károly századost. A köszöntés után a leventezenekar eljátszotta a Szózatot, majd megkezdődött a verseny, melynek résztvevői a II. és III. korcsoport leventéi voltak és az eredményeik az alábbiak lettek:

II. korcsoport:

100 m. síkfutás:	1. Márkus László, Celldömölk 13,0	2. Nemes Imre, Pápoc 13,2	3. Varga József, Keléd 13,4
400 m síkfutás:	1. Horváth Sándor, Celldömölk, 61,3	2. Jakab Pál, Jánosháza 61,5	3. Mészáros István, Jánosháza 61,6
4x100 m váltó:	1. Celldömölk 52,1	2. Pápoc 54,2	3. Jánosháza 55,1
Távolugrás:	1. Szegvári Gyula, Celldömölk 505	2. Szabó Jenő, Egyházaskesző 489	3. Márkus Zoltán, Sömjénmihályfa 467
Magasugrás:	1. Recetár Viktor, Karakó 147,5	2. Sütő József, Celldömölk 145	3. Németh József, Kenyeri 142,5
Súlylökés 5 kg:	1. Szelestei Zoltán, Celldömölk 10,63	2. Somogyi Elemér, Alsóság 10,17	3. Varga Lajos, Kissomlyó 9,96

III. korcsoport

100 m síkfutás:	1. Marton Vince, Alsóság 12,5	2. Tanay József, Ostffyasszonyfa 12,6	3. Rózsás Sándor, Alsóság 12,7
400 m síkfutás:	1. Gossler Rudolf, Jánosháza 59,2	2. Tarrósy István, Celldömölk 59,3	3. Bácskai István, Celldömölk 59,6
800 m síkfutás:	1. Tóth József, K-kápolna 2:25,0	2. Vass László, Celldömölk 2:25,2	3. Németh László, Tokorcs 2:25,3
4x100 m váltó:	1. Alsóság 51,7	2. Celldömölk 52,1	3. Jánosháza 52,8
Távolugrás:	1. Kóbor Ernő, Csönge 525	2. Sebestyén Károly, Köcsk 519	3. Gossler Rudolf, Jánosháza 500
Magasugrás:	1. Császár Jenő, Egyházashetye 155	2. Tarczi Ottó, Celldömölk 155	3. Sebestyén Károly, Köcsk 152,5
Súlylökés 7,25 kg	1. Varga Sándor, Borgáta 11,89	2. Mórocz Lajos, Tokorcs 11,71	3. Császár Jenő, Egyházahetye 11,37

Puskaforgató gyakorlat:

Zártrendű:	1. Alsóság	2. Nagysimonyi	3. Celldömölk

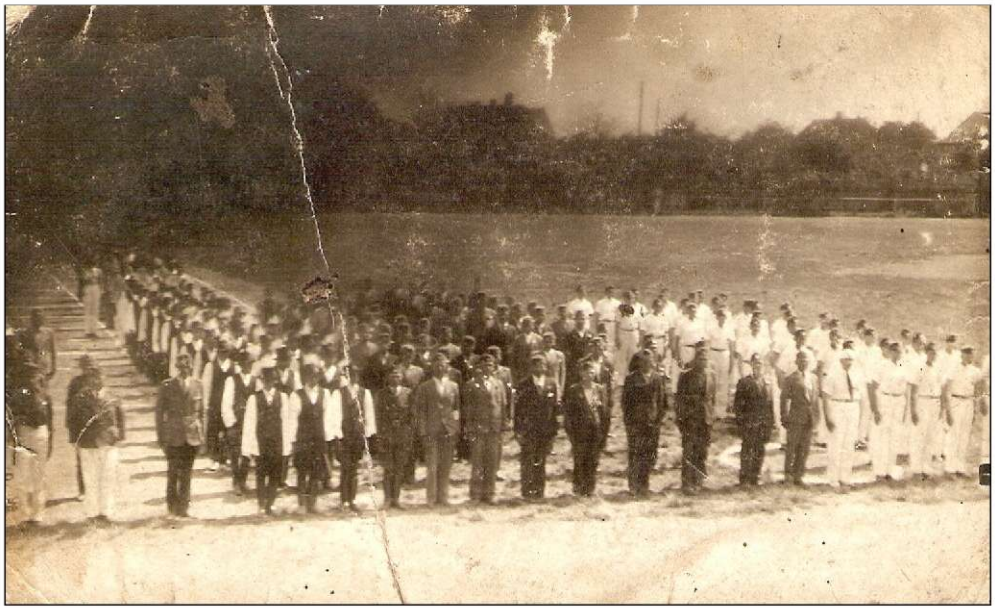

Megnyitóra felsorakozott leventeegyesületek 1941. június 22. Celldömölk

AZ ALSÓSÁGI LEVENTÉK

Vas megye kies szép vidékén, a Kemenesalján járok. Messziről kéklik a boráról híres Ság hegy, rajta az ország első trianoni keresztjével.

Beérek a faluba. Ősrégi magyar település, jelenleg 3500 lakossal. Az akácos utak mentén apró, nagyobb házak húzódnak egymás mellé, de nincs időm szemlélődni, mert trombitaszó hangjait hozza felém a tavaszi szél.

Bizonyára leventefoglalkozás van. Betekintek az iskola udvarára, gondolván, itt gyülekeznek a leventék. Legnagyobb meglepetésemre egészen apró kis legénykék sürögnek a főoktató körül. Öltözetük fekete nadrág, csizma, mellény, fehér borjúszájú ing és saját készítette csákó. Kérdésemre a főoktató elmondja, hogy a híres sági „feketesereg" áll előttem. Sok csatát nyertek ők már vármegyei ünnepélyeken, ahol a város népe vendégként nemcsak asztalánál látta szívesen, de büszke örömmel fogadta szívébe is.

Az iskola mögötti kavicsgödrökben és a széles akácosban a leventelegények harcászati gyakorlata folyik. Éppen a rohamot fújja a kürtös. Feltűzött szuronyú puskákkal, megterhelt hátizsákkal, mint fergeteg rohannak előre.

Odább a lőtéren is szorgalmas munka folyik. Hogy milyen eredménnyel, azt a leventék által nyert sok, ragyogó érem bizonyítja. A lőteret még 1928-ban kaláka-alapon építették fel, most is közösségi munkával hozzák rendbe a megrongálódott golyófogót. A munka fegyverével, az ásóval is nagyszerűen bánnak a fiúk.

A lőtértől mintegy 300 méternyire, friss levegőjű, egészséges helyen sporttelepet pillantok meg. Erdő, vetés illata ölelí körül a gyakorló tornászcsapatot. Szinte hihetetlen, hogy milyen finoman végzik a legnehezebb mutatványokat is a naptól égettarcú földművesleg ények. Most a járási versenyre készülődik a disz-szakasz.

A labdarúgópálya is hangos. Éppen edzést tart az egyesület csapata, hogy tovább is az élen járjon. Ez évi mérkőzéseit mind megnyerte. Külön érdekessége a csapatnak a süketnéma kapus, aki a legveszedelmesebb helyzetekben is ragyogóan véd.

Az egyesület kulturális szakosztálya is elismerésreméltó működést fejt ki. Minden évben megtartják az öreg-leventék búcsúztatóját. A szakosztály szavalókórusa különösen nagy sikereket ért el. 200 főből áll az öreg-leventék és a leányegyesület szavalókórusa. Aki egyszer is hallotta, az sohasem felejti el a sági kórust.

A bokrétás csoportról sem feledkezhetünk meg, mert az ősi színes népviselet a néphagyományok és a régi népszokások feleleventésének és ébrentartásának kiváló eszköze ez. Ez a csoport is nagy sikerrel szerepelt otthon és távolabbi vidékeken.

A nap már lehanyatlik a Ság hegy mögé, de sugarai bearanyozzák a falut... Tekintetem mégegyszer rávetődik az alsósági ifjakra... mintha erősebb lennék, mert ezekből a bátor és nyílt tekintetű sági legényekből delejes erő áramlik... boldog tudat tölt el: *Amely népnek ilyen fiai vannak, az nem veszhet el!*

Királyfalvi Gusztáv

A Kemenesalja június 29. számában olvasható a „Járási leventeverseny Celldömölkön" c. írásban, hogy *„Az egyes versenyszámokat követő szünetekben a csöngei leventék árvalányhajas magyarruhás díszszakasza, Szabó Dezső tanító, főoktató vezetésével a bemutatott szebbnél-szebb zenés zászló- és puskaforgató szakaszgyakorlatokkal bizonyította, hogy nem csak a semmiből 12 000 pengős leventeotthont tud építeni, hanem a nagy munka mellett komolyan készül versenyekre is. Ugyancsak rengeteg tapsot kapott, Szakály Dezső igazgató-tanító, vezető főoktató alsósági csapata is, amely a csepeli országos versenyen I. és II. helyezést elért gúla és labdajáték bemutatóján, valamint a sok ügyességet megkívánó akadályversenyével vívta ki a közönség méltó elismerését"* A puskaforgató zártrendű gyakorlatával az alsóságiak értékes serleget nyertek el, melyet Skázel Károly százados adott át részükre, valamint ugyancsak tőle vehették át az atléták is a helyezésükkel elnyert sportérmeket. A díjak kiosztása után a zenekar eljátszotta a Himnuszt és a leventecsapatok tisztelgő elvonulásával, véget ért a sportünnepély.

A leventék szabadidő-mozgalmának irányítására és vezetésére 1941. június 15-én hívták életre a Leventesport Országos Központot (LOK). Ugyancsak e napon ismertették a vezérkari főnökség 81 000/1941. számú rendeletének 5. sz. mellékleteként a leventeélet erkölcsi alapjairól:

I. A törvényben megszabott célkitűzés

A leventeképzésnek célja az, hogy az ifjúságot a hagyományos magyar katonai erények nevelése alapján, a haza védelmének magasztos feladataira testben és lélekben felkészítse.

II. A leventefogadalom

Fogadom, hogy teljesítem leventekötelezettségeimet, melyekkel Istennek, Hazámnak és honfitársaimnak tartozom!

III. A leventetörvények

1. A levente istenfélő és hazájához mindhalálig hűséges (A vallásosság és hazaszeretet törvényei)
2. A levente elöljáróinak bizalommal és készségesen engedelmeskedik (A fegyelem törvénye)
3. A levente kötelességeit híven teljesíti (A kötelesség törvénye)
4. A levente mindenkor igazat mond (Az igazmondás törvénye)
5. A levente lovagias (A lovagiasság törvénye)
6. A levente a zászlót és bajtársait sohasem hagyja cserben (A hűség törvénye)
7. A levente legfőbb kincse a becsület (A becsület törvénye)

A levente-kiképzési évet ünnepélyes istentisztelettel kell megkezdeni és befejezni. Ezeken a levente köteles megjelenni.

Kötelező ünnepélyek:

- Március tizenötödike;
- Magyarország Kormányzójának születése (június 18) és névnapja (december 6)
- Május hó utolsó vasárnapja, a hősi halottak emléknapja.
- Augusztus húszadika, Szent István első magyar király emléknapja.
- Október hatodika, a tizenhárom aradi vértanú halálának gyászünnepe.

Minden év május havában ünnepélyes leventenapot kell tartani, amelyen a leventapródokat ünnepélyesen felavatják, és amelyen fogadalmat tesznek. A kiképzési év végén a leventeintézményből kilépő leventelegényeket ünnepély keretében kell elbocsátani. Ezeken, az ünnepi napokon a levente a leventecsapattal (zártrendben) köteles egyházának istentiszteletén megjelenni. (Balról, a *„Szebb Jövőt!"* c. képes hetilapban megjelent cikk, 1941. 23. szám)

Lányok is dolgoznak a csöngei levente-otthon építésénél

Csak akarni kell és folyik a munka

A csöngei leventék kész otthona

Lehetetlenség nincs — csak tehetetlenség van

Ezt bizonyították be Csönge község (Vas vármegye) életrevaló leventéi.

Esztendeje annak, hogy a levente-otthon felépítését elhatározták. Nem volt könnyű munka a terv végrehajtása. Amikor az anyagokat szállítani kellett, a lovakat katonai szolgálatra vitték el. Odase neki! Mégis folytatták a munkát. Amikor pedig a tetőfát akarták Sárvárról hazaszállítani, a nagy felhőszakadás úgy megduzzasztotta a Lánka patakot, hogy a hidat is elsodorta. Ez a felhőszakadás a homokbányát is elárasztotta. Amikor a szakmunkásoknak katonai szolgálatra kellett bevonulniok — a leventék álltak helyükre s levente becsülettel folytatták a munkát. *Sőt — figyeljetek csak! — segítségül siettek a csöngei leányok is, akik szintén segítettek felépíteni a leventék otthonát.*

Minden nehézség és akadály dacára felépült az otthon. A felépítés után a berendezés következett. Beszerezték a szükséges székeket, kályhákat, fogasokat, lámpákat, függönyöket, az ország címerét, a Kormányzó Úr arcképét s más szép, történelmi képeket. Vettek továbbá mosdótálat, törülközőt, szappant, faliórát, vizeskannát, poharakat is. A rádió beszerzésére a leventék először 200, majd 53 pengőt adtak össze s ma már élvezettel hallgatják a levente rádiófélórát és egyéb közvetítéseket.

Minden nehézség dacára ma már áll a csöngei leventék otthona. *Adósságuk nincs — mindent kifizettek!*

Ilyen leventékkel majd felépíthetjük a boldogabb, szebb magyar jövőt. **H. J.**

(A csöngei leventeotthon építéséről szóló riport, a „Szebb Jövőt!" leventelapban jelent meg 1941. június 7-én)

Dr. Saád Ferenc százados, egyetemi magántanár *„A katonás szellem felébresztése az ifjúságnál"* című dolgozatában írja: *„Egészséges, megfelelően és főleg okosan táplált, egy kis tartalék energiával bíró fiatalember pompás anyag a katonai nevelésre... A leventeköteles ifjúság a növekedés, az örökös testi és lelki változás korában van... A leventeki-képzés kezdetén az ifjúság még a romantikus korban van... A második kor a nyugtalanság, a kalandszerű élmények keresésének kora. A serdüléstől az ifjúkor bekövetkezéséig tart... Kalandvágyukat talán legjobban úgy lehetne kielégíteni, ha a felderítés, kémelhárító szolgálat, járőrharc és általában a kisháború ezernyi lehetséges és változatos formáját játszatják le velük... Célszerű lenne a kispuskáról lassan áttérni a hadipuskára és a lehetőséghez képest megismertetni a nehéz fegyvereket is... A harmadik kor: a lelkesedés kora... A kötelező katonai szolgálat utáni időszakban nyugodtan mondhatjuk, hogy az már a megfontoltság kora."* Ekkor a katonai szellemet ébren kell tartani, mert: *„A béke nem lehet más, mint a háborúra való előkészület."*

Még két hét sem telik el, mikor a békének vége, Magyarország belép a II. világháborúba, Bárdossy László miniszterelnök a Képviselőházban bejelenti 1941. június 27-én a hadiállapot beállását a Szovjetunióval. Másnap a magyar katonák átlépik a szovjet határt. Okot erre a mai napig sem tisztázott Kassát ért bombatámadás adott. Elérkezett az idő, amikor a revíziós győzelmeinkért fizetni kellett a németeknek. Valójában, Teleki Pálnak volt igaza 1940. decemberében, mikor azt mondta, hogy a revíziónak maga az ország lesz az ára. Bár az első győztes csaták a németek villámháborúját ígérte, később azonban fordult a hadiszerencse…

HÁBORÚ ALATTI LEVENTEÉLET

A katonai előképzés 1941 nyarán nyerte el végleges szervezetét, amikor a kormányzó 1941. július 18-án rendeleti-leg, *"Legfelsőbb Elhatározás"* útján *"az ifjúság katonás szellemű neveléséről és a testnevelés erőteljesebb végrehajtásáról"* címmel szabályozta a kérdést. Felállították a Honvédelmi Minisztérium VIII. Csoportját *"a testnevelési és sport vonatkozású ügyek intézésére"*. Mindebből következett, hogy levente szervezet a hadsereg nyílt kiképzőterepe lett.

1941. évi XII. törvénycikk, amely a közigazgatás egyszerűsítéséről szólt, 3. §-a szerint: *„Felhatalmaztatik a m. kir. Minisztérium, hogy az ifjúság honvédelmi nevelését és testnevelését egységes vezetés alá helyezze és az e végből szükséges szervezeti és egyéb szabályokat szükség esetén a fennálló jogszabályoktól eltérően is rendeletben megállapítsa"*. E törvénycikkre hivatkozó 5520/1941. ME. számú kormányrendelet VII. §-a alapján, valamint az OTT helyébe lépő Országos Sportközpont létrehozására kiadott 180 000/1941. VKM. számú rendelettel érkeztünk el a testnevelés valóságos nyílt katonai átszervezéséhez. A törvény alapján került létrehozásra az „Ifjúság Honvédelmi Nevelésének és a Testnevelésnek Országos Szervezete (IHNETOSZ).

A kormányrendelet többek között így szólt:
1. § (1.) Az ifjúság honvédelmi nevelését és a testnevelést egységesen kell vezetni és irányítani. Az egységes vezetést és irányítást az ifjúság honvédelmi nevelésének és testnevelésének országos vezetője (országos vezető) látja el.
(2.) Az országos vezetőt a honvédelmi miniszter és a vallás- és közoktatásügyi miniszter együttes előterjesztésére a kormányzó nevezi ki és menti fel.
2.§ Az országos vezető feladat körébe tartozik:
a) a leventeintézmény vezetése és leventeképzés irányítása;
b) a honvédség testnevelésének irányítása;
c) a lövészkötelezettséggel kapcsolatos sporttevékenység megszervezése és irányítása;
d) az iskolán kívüli leányifjúság önkéntes honvédelmi nevelésének és testnevelésének megszervezése és kötelező honvédelmi nevelésének és testnevelésének bevezetéséhez szükséges előkészítő intézkedések;
e) az iskolai ifjúság testnevelésének irányítása;
f) a társadalmi sport, valamint a sportszövetségek és sportegyesületek ügyeinek intézése, továbbá a sportorvosi szolgálat megszervezése és irányítása;
g) az ifjúság egészségügyi nevelésének és fejlődésének figyelemmel kisérése és a szükséges javaslatok megtétele;
h) A testneveléssel vagy sportüggyel kapcsolatos mindazok a tennivalók, amelyeket jogszabály a vallás- és közoktatásügyi miniszter feladatkörébe utalt;
i) mindazok a tennivalók, amelyeket a jogszabály az Országos Testnevelési Tanács feladatkörébe utalt...

Az IHNETOSZ a Honvédelmi Minisztérium VIII. csoportjaként jött létre és három törzsből állt. Az első *„törzs"* a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium hatáskörébe tartozott. Ide sorolták a Testnevelési Főiskolát, a Magyar Olimpiai Bizottság, a Sportorvosi Intézet és a Nemzeti Sportcsarnokot. Vezetője: dr. vitéz Tárczay-Felicides Román miniszteri osztályfőnök volt. A második „törzs" a Honvédelmi Minisztérium hatáskörébe tartozott. Ide tartozott: Leventék Országos Parancsnoksága (alosztályai voltak: szervezési, kiképzési, testnevelési, nyilvántartási és a hadbiztosság), Levente Egyesületek Országos Központja, Leventék Gazdasági Szövetkezése, Honvéd Központi Testnevelési Intézet, Honvéd Képességvizsgáló Intézet Leventeosztálya. Vezetője: Solymossy Ulászló vezérőrnagy volt. A harmadik „törzs" az OTT helyébe létrehozott Országos Sport Központ és a Nemzeti Sportbizottságból állt. Vezetője: dr. Misángyi Ottó volt. Az IHNETOSZ vezetőjének pedig a kormányzó, vitéz Béldy Alajos vezérezredest nevezte ki.

A honvédelmi törvény szerint az iskolai leventeképzés változásai miatt érdemes a Celldömölki Polgári Fiúiskola helyzetét szemügyre venni. Az 1938-39-es tanévben jelentős változások történtek a testnevelést és sportot érintő ügyekben. A diáksportköri foglalkozásokat beépítették az órarendbe, s ez által kettőről négyre, majd a légoltalmi oktatás bevezetésével heti hatra emelték a testnevelési órák számát. Természetesen a légoltalmi oktatásnak nem sok köze volt a testneveléshez, csak e címen belopták az iskolákba. A már megszokott őszi és tavaszi játékdélutánok továbbra is megmaradtak. Így jó idő esetén a tanulók, akár heti hat órában kaptak lehetőséget testnevelésre, testedzésre, sportolásra. Változás volt még, hogy újból bevezették az önkéntes diáksportköri tagságot. 1938-39-es tanévben 100, 1939-40-es tanévben 94, 1940-41-es tanévben 89 és az 1941-42-es tanévben 97 tagja volt a polgári fiúiskolai diáksportkörnek.

Az 1940-41-es tanévben a sportköri foglalkozásokat heti két órára csökkentették, a játékdélutánokat megszűntették, helyettük az iskolai leventekényszer hatására a leventefoglalkozások kerültek bevezetésre, egyelőre csak a III. és IV. osztályos tanulók részére. Az iskolai leventecsapat létrehozását követően, egyre jobban rátelepedett a leventeintézmény az iskolai ifjúság nevelésére. Megerősödésével csökkent a cserkészet és az iskolai diáksportkör szerepe a tanuló-

ifjúság körében. A diáksportkörről elmondható, hogy lassan teljesen háttérbe szorult, illetve tevékenysége a leventeképzést kellett, hogy elősegítse. Ez utóbbi megállapítást igazolja, hogy mindkét szervezetnek az iskolában Bozsó László tanár lett a vezetője.

A leventeintézmény igénybevétele 1940-ig csak a tanári karig ért el a celldömölki iskolákban. Ugyanis tanárokat és tanítókat már a kezdet kezdetén bevontak a leventék képzésébe. A tanulóifjúság körében viszont először a polgári fiúiskolába az 1940-41-es tanévben vezették be a leventekényszert. A polgári fiúiskolában önálló szervezetként alakult meg a leventecsapat, melynek vezetője Bozsó László testnevelő tanár, főoktató lett. Áldásos tevékenységét 1941 januárjában kezdte. Az 1940-41-es tanévi értesítő évkönyvben az alábbi olvasható a leventéről: *„Általános célja, hogy a szebb jövőért dolgozó Magyarság számára a magyar tanulóifjúságot fajunknak megfelelően hagyományos katonaszellemben nevelje fel."* A leventecsapat vezetője az idézetnek megfelelően látott hozzá a szervezet és a foglalkozások megszervezéséhez. Testi nevelés címen *„katonaszellem"* hatotta át a tornaórákat, sportköri foglalkozásokat és természetesen a leventekiképzést, sőt egy ideig a cserkészetet is, hisz valamennyi irányítását az iskola igazgatója, Bozsó László kezébe látta jónak.

A polgári fiúiskola a HM-VKM együttes rendeletének megfelelően az 1940-41-es tanévben vette tantervi kötelezettségének fel a leventeoktatást, amely viszont Szabó József testnevelő tanár elhelyezése miatt késedelmet szenvedett. *„A rendszeres leventeoktatásban a III. és IV. osztályos tanulók részesültek, mint 1. korcsoport béli leventék, heti 2-2 órában. Az órák anyagát a katonai parancsnokságtól leérkező szolgálati jegyek szabták meg."* — olvasható az iskola évkönyvében. A leventeoktatáson elsajátított ismeretekről a tanulóknak számot kellett adni. Eredményes számadás után került sor a leventévé avatásra.

1941. május 22-én az iskola IV. osztályos, majd június 4-én a III. osztályos tanulóit avatták leventékké. Az iskola életében tehát e napokon került először sor leventeavatási ünnepségekre. Az első avatási napon jelen volt a járási katonai parancsnokság részéről, Újváry Kálmán hadnagy, járási leventeparancsnok, míg a III. osztályosok avatására, maga a járási parancsnok, Skázel Károly százados ment el. Az avatást megelőzték a leventepróbák és a kispuskás éleslövészeten való részvétel. Az avatási fogadalom keretében a jelenlévő tisztek megszemlélték a *„leventemunkát"* és fogadták a fogadalmat tett, felavatott leventék tiszteletadását.

A szemléről, fogadalomtételről, avatásról, leventepróbákról és az éleslövészet eredményeiről jelentés készült a kerületi katonai parancsnokság részére. A jelentés valódiságáról, Alt Ottó tábornok, személyesen győződött meg, aki *„értékes tanácsait nagyszerű pedagógiai érzékkel közölte a leventékkel: «A fiúk szép és lelkes munkát végeztek!» — mondta, mely elismerő szavak bennünk újra és újra visszhangra találnak és büszke öntudattal eltöltve, lelkesítenek minket a jövő évi munkák során."* — írta Bozsó László levente főoktató az iskola évkönyvébe. A szép munka elismeréséhez az is hozzátartozott, hogy az 1941-ben megjelent „Szebb Jövőt!" c. leventeújságot az iskola 111 tanulója fizette elő.

Az Országos Levente Parancsnokság úgy határozott, hogy 1941. szeptember 1-jén induló új levente kiképzési évben országosan bevezetik a leventepróbák rendszerét. A rendszert, mint ahogy azt a polgári fiúiskola esetében olvashattuk, kipróbálás céljából már néhány leventecsapatnál be is vezették. A kiképzési évben az ifjaknak a leventepróbákon keresztül kellett tanúságot tenni, hogy méltóak a *„levente"* névre. A leventeapródokra, ifjú leventékre és leventelegényekre egyaránt nagy és komoly feladat várt, hogy korcsoportjaik végére eredményes próbákat tegyenek. A leventeéletet az alábbi próbák határozták meg: újoncpróba, első, második és harmadik próba. Az újoncpróbát az első nyolc hónap végéig kellett kiállni. Amíg az ifjú az újoncpróbát nem állta ki, addig az elnevezése *„leventeújonc"* volt. Aki viszont kiállta, az *„fogadalmat"* tehetett és parancsnoka *„leventeapróddá"* avatta és megkapta a leventejelvényt, ami azt jelentette, hogy most igazi leventévé vált.

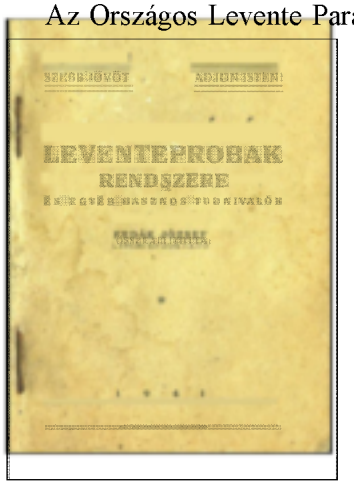

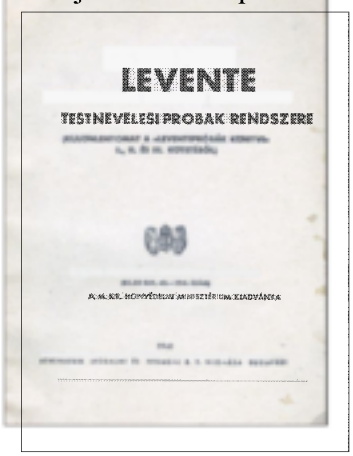

I. próba: kiállásának határideje az I. korcsoportba való tartozás határnapja.
II. próba: kiállásának határideje a II. korcsoportba való tartozás határnapja.
III. honvédpróba: kiállásának határideje a katonai szolgálatra való bevonulás napja.

Újoncpróbára az első négy hónap után, az I., II. és III. próbára a korcsoport második évének negyedik hónapja után jelentkezhettek az ifjak. Az időpontot a próbázó választhatta meg. A próbák osztályozása kétféle lehetett: *„megfelelt”*, *„nem felelt meg”*. Kivétel a honvédpróba esetében volt, amely lehetett: *„kiváló”*, *„jó”* és *„megfelelő”*. Aki sikeresen tette le a próbát, az megkapta a *„levente-próbajelvényt”*, illetve a *„honvéd-próbajelvényt”*. A próbarendszert úgy dolgozták ki, hogy az a honvédelem szempontjából szükséges testi teljesítmények, ügyességek, erkölcsi és szellemi felkészültség elérését a levente kötelességévé tette. A próbák anyaga főleg gyakorlati volt. Tagadhatatlan, hogy a magyar ifjúság vetélkedő alaptermészetének nagyon megfeleltek a próbák. A próbák általános magatartás, testnevelés, egészségápolás, levente tudnivalók, leventeszolgálati szabályzatok gyakorlati ismerete, céllövészet, katonai előképzés, térképismeretek, honpolgári, honvédelmi és katonai alapismeretek teljesítménycsoportjaiból álltak.

1941. októberében a 42. számú „Szebb Jövőt!” leventelapban, az IHNETOSZ országos vezetője, vitéz Béldy Alajos, meghirdette a női egyenjogúság leventeprogramját. A leventeleány-intézményről a következőket mondta: *„Abban a községben, ahol 10-19 éves korú leányokból legalább 15 önként jelentkezik, ott a fiúk leventeegyesületében meg kell alakítani a leventeegyesület női szakosztályát.”* Ugyanitt, Wonkéné Zsigmond Judit alosztályvezető, kijelenti, hogy a leánylevente a férfi leventével azonos, neki nem alárendelt, hanem vele párhuzamosan működő női honvédelmi nevelési rendszer. Az intézmény feladatai: az öntudatos magyarrá nevelés, az anyaságra nevelés, a honvédelmi lelki nevelés és a háztartási kiképzés – tudjuk meg a „Szebb Jövőt!” c. leventelap 48. számából. Elhatározták, hogy a 17-19 éves fiatal lányokból nevelik ki az ifjúvezetőket, ezt a képzést már december 4-én be is indították. Természetesen ekkor már az országban működtek levente leánycsapatok.

Nem volt azonban olyan egyszerű a leánylevente elfogadtatása. A politikai elit egy része támogatta, voltak, akik kételyeket vettek fel és voltak, akik egyenes támadták. A felsőházban mondta Shwoy Lajos püspök a honvédelmi miniszternek: *„A hazafias, komoly aggodalom beszél belőlem, nemcsak a papnak az aggodalma, hanem a hazáját szerető pedagógus aggodalma is… sehol nincs nyoma a valláserkölcsi nevelésnek és ezen nevelés megbecsülésének sem… sőt olyan tüneteket látok, mintha a vezetés ezzel ellenkező álláspontra helyezkednék”*. Felszólalása során, már megtörtént negatív példákat sorolt fel és végezetül kérte a minisztert, hogy *„az iskolás lányokat hagyja meg az iskola keretén belül, ne vegye ki az arra hivatott megbízható pedagógusok kezéből…”* Mint látni fogjuk hosszú idő telet el, mire egyezségre jutott a politikai vezetés a leányleventét illetően.

1941. október 10-én életbe lépett, az augusztus 8-án kihirdetett XV. Törvénycikk, az úgynevezett III. zsidótörvény. E törvénycikk a következő években befolyásolta a leventemozgalom alakulását, életét. Az első zsidóellenes lépések természetesen a társadalmi egyesületek esetében történtek meg. A zsidóembereket a Sport Országos Központ vezetése eltiltotta a sportegyesületek vezetésétől, sokakat még a sportolástól is. Leventeképzésben még részt vettek, de természetesen vezetők ott sem lehettek.

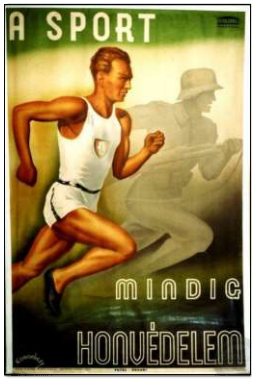

1942-ben az Alsósági Leventeegyesület titkára, Szakály Dezső vezető főoktató, „Levente zsebkönyv 1942/43” cím alatt szerkesztett kiadványt. A kiadvány tartalmazta a leventepróbák gyakorlati tapasztalatait a szervezéstől a végrehajtásig. A leventefoglalkozások módszertanát az egyes korcsoportokra nézve, valamint a hazafias nevelés formáit. A sportban a honvédelem szempontjából fontosnak tartott részeit, azt, hogy hogyan függ össze a katonaság és a sport nemzeti törekvéseinkkel. Mint levente főoktató fontosnak tartotta, hogy a test rendszeres nevelése, edzése, erősítése együtt járjon a lélek művelésével. Ennek az eszközévé természetesen a sportot tartotta, hiszen az egészséges emberanyag a legjobb katonának, az ilyen emberre lehet számítani a munkában és családalapításban. „A sport mindig honvédelem” – hirdették az Ifjúság Honvédelmi Nevelésének és a Testnevelésnek Országos Szervezete által szerkesztett és terjesztett plakátok is.

A Trianon által elcsatolt területek revíziója felkeltette a hitleri Németország eszméihez a kötődést, melyet a zsidótörvények tovább erősítettek. A nyilaskeresztes párt tömegjellege a németek látványos háborús sikerei láttán egyre jobban erősödött. A háború első hónapjai alig-alig befolyásolták a magyar életviszonyokat. Később azonban, hogy a hadsereg elégséges utánpótlását biztosítani lehessen rendszabályokat kellett bevezetni. Ekkor már az életviszonyok egyre romlottak Magyarországon. Nemcsak a kenyér *„barnult”*, hanem megjöttek a *„hústalan napok”* is. 1940-ben bevezetésre került a cukor- és zsírjegy, valamint maximálták a vásárolható tüzelőanyagokat. Bevezették a beszolgáltatási rendszert a gabonára, kukoricára, burgonyára stb. 1941-ben zárolták az ipari növényeket, köztük a cukorrépát.

1942-ben pedig életbe lépett a Jurcsek-féle rendszer, melynek célja volt, hogy az állam állandó nagyságú termény-mennyiséggel gazdálkodhasson. A beszolgáltatás a szántóterület kataszteri tiszta jövedelemre lett kivetve. A hadsereg háborús emberi vesztesége tovább súlyosbította az emberek életét. Az 1942-es leventeév a fenti helyzet ismeretében vette kezdetét.

1942 tavaszán, a celldömölki levente-tefoglalkozásokon elsődlegességet élvezett az első leventepróbákra történő készülődés, az első újoncavatás és fogadalomtétel előkészítése a leventenapra, valamint felkészülés a körzeti és járási sport-versenyekre, és a labdarúgó-szakosztály szervezése. Az alapszabály lehetővé tette a sportszakosztályok létrehozását is, így nem volt akadálya, hogy először a labdarúgócsapat szervezésével foglalkozzanak. Ennek oka lett, hogy 1941-ben a CVSE nem indított ifjúsági csapatot a vasutas országos bajnokságban, a Balaton-bajnokság megszűnésével a II. osztályban tartalékcsapatot sem. Ezért sok leventeköteles tehetséges fiatal csapat nélkül maradt. Ekkor határozott a leventeegyület vezetése, hogy meg kell szervezni a labdarúgócsapatot. Szabó Jenő leventeparancsnok irányítása mellett márciusban a labdarúgócsapat meg is kezdte a működését. *„A leventék állandóan járnak edzésre, és remény van arra, hogy Celldömölkön végre egy jó futballcsapat lesz, mely csapatban helyet kapnak a fiatal játékosok”* – olvasható a Celldömölki Hírlap 1942. április 18. számában. A labdarúgócsapat létrejötte ellenére egyik celldömölki helyi lapban sem találtam hírt arról, hogy nyilvános mérkőzésre sorkerült volna. Egyetlen leventemérkőzésről találtam csak közlést, melyet a CVSE játszott az Alsóságí Leventecsapattal április 12-én, Celldömölkön, s meglepetésre a barátságos mérkőzés 3:3-as eredménnyel végződött.

Május 14-én került sor Celldömölkön a leventenapra. Délelőtt a fúvószenekar vezetésével a leventék részt vettek a misén és a körmeneten, majd a sportpályán, akik kiállták már a próbát, és a letették leventefogadalmat, amely így hangzott: *„Fogadom, hogy teljesítem levente-kötelességeimet, melyekkel Istennek, Hazámnak és honfitársaimnak tartozom!”* A leventeújoncokat ezután, Szabó Jenő leventeparancsnok leventeapródokká fogadta. Délután versenyeket, egymásközti vetélkedőket és labdarúgó-mérkőzést rendeztek, este pedig tábortűz mellett szórakoztak és szórakoztatták az érdeklődőket.

1942 májusától a 3050/1942. ME. sz. leventerendelet tovább korlátozta a leventeköteles – ekkor már 12–23. életévű – korosztály egyesülési jogait, mindenféle politikai jellegű tevékenység gyakorlásától eltiltotta a leventéket. Azaz az egyik oldalról megnehezítették és korlátozták az iskolarendszerű oktatásból kikerülő fiatalok egyesülési jogának szabadságát, addig a másik oldalról törvényi, illetve rendeleti úton kötelezték őket az *„állam egyesületi mozgalmában”* a leventében való részvételre. Ez nemcsak a baloldaltól, hanem az abban az időben egyre jobban tért nyerő szélsőjobboldaltól is ideig-óráig távol tudta tartani a leventék jelentős részét.

Május 24-én Alsóságon, 31-én Jánosházán, június 7-én pedig Kemenesszentpéteren rendeztek körzeti leventeversenyeket. Az alsóságí versenyen indult a helyieken kívül a Celldömölk, Izsákfa, Kemenesszentmárton, Mersevát, Mesteri, Nagysimonyi, Sömjénmihályfa és Tokorcs leventeegyesülete. A versenyeken a levente ifjak és leventelegények külön-külön korcsoportban versenyeztek egymásellen és a legjobb eredményeket elérők vettek részt június 28-án a Celldömölkön rendezett járási versenyen. A járási versenyt megelőzően a celldömölki leventék június 3-án este részt vettek a vönöcki vasúti szerencsétlenség mentési munkáiban, ahol 6 halott és 100 sebült volt, amikor 18,10 órakor a GySEV motorvonata beleszaladt az ugyancsak GySEV vegyesvonatba a vasúti átjáró után 50 méterre. A vönöcki baleset után a celldömölki 40-50 hadbavonultnak az összes kukorica, burgonya és cukorrépa földjét megkapálták és egy esetében 20 kataszter holdnyi szénáját, megforgatták és petrencézték az egyesület leventéi. Természetesen mindezek mellett gondozták az egy holdnyi saját napraforgóvetésüket, hogy hozzájáruljanak az *„olajcsatához”*.

A celldömölki polgári fiúiskola 1941-42-es tanévében a leventeoktatás *„zavartalanul és tervszerűen folyt”* — tudhatjuk meg az iskolai évkönyvből. A levente egyre több feladatót adott a tanulóifjúságnak. A téli hónapokban, az iskolában volt az elméleti foglalkozás: a leventepuska szétszedése, ösz-szerakása, térképolvasás, katonai és lég-oltalmi ismeretek oktatása. Katonai, hazafias témájú könyvekből olvastak fel, majd a háborúból érkező hírekről hallgattak tájékoztatást. A gyakorlóév júniusban, még aratás előtt éleslövészettel, sportver-senyekkel ért véget. Aztán majd csak szeptemberben kezdődött újra a gyakorlatozás, foglalkozás. Amennyiben a parancsnokság szükségét látta, akkor a leventeköteles tanulókat iskolán kívüli feladatok megoldására is kivezényelte. Pl. a fronton harcoló katonák megsegítésére pénzt, cigarettát, öngyújtót stb. gyűjtöttek és napraforgót ültettek, műveltek a fiúiskola leventeköteles tanulói. Természetesen mindezt a leventeoktatásokon való részvétel után. A tanév befejeztével a próbázásokat, éleslövészetet

és az avatást megszemlélte a katonai parancsnokság részéről Németh Jenő százados és Újváry Kálmán hadnagy. Az iskola leventecsapatát *„a felettes hatóság dicsérő körlevélben mintaként állította a járási leventecsapatok elé.”*. A leventeköteles tanulók a tanév során a Horthy Miklós Repülő Alapra 30 pengő 55 fillért gyűjtöttek.

A leventeegyesületek alapszabálya nemcsak a sportszakosztályok létrehozását, hanem a női leventeleányok szakosztályának alakulását is engedélyezte. A celldömölki járásban először Csöngén jött létre a leányleventék csapata. Ők először az 1942. június 28-án megtartott járási leventeversenyen mutatkoztak be. A magyaros ruhákban felvonuló leventelányokat nagy tetszésnyilvánítással, tapssal fogadta a versenyen megjelent 1500 néző. Csuka Rózsika oktatónő vezetésével táncgyakorlatokat mutattak be nagy sikerrel. A csöngei fiúk díszszakasza pedig szabadgyakorlatokat, a celldömölki ifjú vezetők, azaz a „fehérruhás” díszszakasz tagjai pedig gúlaépítéssel szórakoztatták az atlétikai versenyek szünetében a lelkes közönséget. A leventeegyesületek II. korcsoportos levente ifjai és a III. korcsoportos leventelegényei közötti atlétikai versenyszámok izgalmas csatát és meglepetésre a vidékiek, előretörését hozta. A leventeegyesületek versenyzői a szokásos módon, a ligeti kapun vonultak be, majd díszlépésben köszöntötték a lelátón lévő előkelőséget. A versenyzők felsorakozása után a leventezenekar eljátszotta a Himnuszt, majd a járási katonai parancsnok köszöntötte a leventéket, parancsnokait és a közönséget. A verseny keretében mutatkozott be a Celldömölki Levente SE labdarúgócsapata, akinek ellenfele a Jánosházai Levente SE volt. A verseny eredményei:

II. korcsoport:

100 m síkfutás:	1. Horváth László, Jánosháza 12,3	2. Szabó József, Celldömölk 12,8	3. Varga József, Karakó 13,0
200 m síkfutás:	1. Szabó József, Celldömölk 27,2	2. Fábcsics Ferenc, E-hetye 27,3	3. Varga József, Karakó 31,3
4x100 m váltó:	1. Nemeskeresztúr 53,0	2. Celldömölk 54,0	3. Várkesző 55,0
Magasugrás:	1. Nagy Miklós, Sömjénmihályfa 150	2. Varga Lajos, Celldömölk 147,5	3. Recetár Viktór, Karakó 145
Távolugrás:	1. Nagy Miklós, S-mihályfa 500	2. Szabó László, E-kesző 482	3. Recetár Viktór, Karakó 482
Súlylökés 5 kg:	1. Kerék Sándor, E-hetye 11,21	2. Vikman György, Alsóság 10,50	3. Tóth Aladár, Duka 10,50

III. korcsoport:

100 m síkfutás:	1. Keresztes István, J-háza 12,2	2. Németh Elek, Alsóság 12,5	3. Nagy István, N-keresztúr 12,8
200 m síkfutás:	1. Márkus László, Celldömölk 25,1	2. Marton Vince, Alsóság 25,3	3. Keresztes István, J-háza 25,9
400 m síkfutás:	1. Iván József, Alsóság 61,0	2. Horváth Sándor, Celldömölk 61,6	
1500 m síkfutás:	1. Németh Károly, Celldömölk 4:51,3	2. Hermann György, Celldömölk 4:51,3	3. Vizkeleti József, Nagysimonyi 4:53,0
4x100 m váltó:	1. Alsóság 50,3	2. Csönge 52,0	3. Celldömölk 52,3
Magasugrás:	1. Tarczi Ottó, Celldömölk 160,0	2. Sütő József, Celldömölk 157,5	3. Császár Jenő, E-hetye 157,5
Távolugrás:	1. Szegvári Gyula, Magyargencs 533	2. Császár Jenő, E-hetye 526	3. Varga Ferenc, Rábakecskéd 511
Súlylökés 7,25 kg:	1. Császár Jenő, E-hetye 10,80	2. Molnár István, E-kesző 9,29	3. Mórocz Lajos, Tokorcs 9,18
Gránát célbahajítás:	1. Baráth Ferenc, N-keresztúr 11 p	2. Németh József, Kenyeri 8 p	3. Nagy Géza, Celldömölk 4 p
Füleslabdadobás:	1. Novák Sándor, Rábakecskéd 42,15	2. Mórocz Lajos, Tokorcs 41,00	3. Boros Ferenc, Duka 40,90

Labdarúgás:

Barátságos:	Celldömölki Levente SE – Jánosházai Levente SE	1:1	Góllövők: Szegvári ill. Lendvai

A verseny utolsó számaként az alsósági leventeegyesület két 6-os csapata mutatta be, az 1941. évi csepeli tornaversenyen nagy sikert aratott *„akadályváltót”*. A sportpálya futópályáján és a futballkapuk mögötti részen különböző akadályokat építettek ki lovas szekérből, benzines hordókból, felépített palánkokból, melyek magassága korcsoportonként változott, kúszó folyosókat hoztak létre, emelkedő magasságokat a palánkok két oldalán, ahonnét homokkal feltöltött árokba kellett leugrani. Természetesen a váltás puskával történt. Elmondható, hogy az akadályváltó nemcsak Csepelen, de Celldömölkön is nagy sikert aratott.

Repül a levente a „benzines“ hordó akadályról

Az akadályok megoldása gyors gondolkodásra, ügyes és gazdaságos mozgások veszély nélküli elvégzésére és természetesen ez által, az eredményes szereplésre ösztökélte a versenyzőket. A verseny során az a csapat került ki győztesen, amelyik mindenegyes akadályt az előírásnak megfelelően küzdődte le, valamint a legrövidebb idő alatt ért a célba. A verseny után Újváry Kálmán hadnagy, járási leventeparancsnok adta át a helyezetteknek az érmeket, majd a Szózat elhangzása után a leventék díszlépésben elvonultak a parancsnok előtt.

A „fehérruhás” levente ifjúsági vezetők díszszakasza oktatójukkal, Rózsavölgyi Sándorral

A díszszakasz felismert tagjai a képen. Felső sorban balról jobbra: (?), Szabó Lajos, Vida László, Pesti József, Komláti József, Őri Kálmán, Körmendi Sándor, Tarczi Ottó. Felső sor előtt állnak: Szabados Ferenc, Sütő József, Németh Ferenc, (?), (?), Ormos Ferenc, (?), Molnár János, Simon Károly, Káldi Károly, (?), (?), (?), (?), Kazári József. Ülnek: (?), Princzes József, (?), Rózsavölgyi Sándor oktató, Benkő Sándor, Nagy István, (?). Guggolnak: Horváth Géza, Bognár József, Nagy Imre, Nagy Kálmán, (?), (?), (?), (?).

A leventetörvények 1. pontja mondja ki, hogy a levente istenfélő. Ezért a leventeéletben fő helyet foglalt el a vallásosságra való nevelés, mely elsődlegesen megnyilvánult a kötelező templomba járás mellett, a körmeneteken való részvételben, húsvétkor pedig a szentsír őrzésében. A nyári szünetben azonban nem volt kötelező a zártrendű kivonulás. Egészen 1942 nyaráig. Ekkor azonban elrendelték a leventék kötelező templomba járását a nyári szünidőben is.

A nyári szünidőben egy ifjúsági vezetőt küldött a Celldömölki Leventeegyesület a keszthelyi kiképzőtáborba. Egy levente pedig, Zsirai Elemér Budapesten a háromhetes futball és ökölvívó edzőképző táborba vett részt, és ökölvívásból sikeres játékvezetői és edzői vizsgát tett, melyről megkapta az igazolványokat is. Július közepén a sportélet megélénkülését lehetet tapasztalni a leventeegyesületnél. A tavasszal alakult labdarúgók mellé az ökölvívó szakosztály is megalakult. Az egyes szakosztályok ifjúsági vezetői Süle László (labdarúgó) és Zsirai Elemér (ökölvívó) leventék lettek. Az ökölvívó foglalkozásokat, a szakosztály megalakulása után, a sportpályán lévő leventeotthonban kezdték el a celli leventék. A Celldömölki Hírlap 1942. augusztus 1. száma pedig arról tudósított, hogy a *„Celldömölki Leventeegyesület labdarúgó-szakosztálya benevezte csapatát a II. osztályú bajnoki küzdelembe. Az ősszel tehát Celldömölkről két egyesület indul és küzd a magyar labdarúgás frontján. Az első osztályú Vasutasok mellett bizton lehet számolni, hogy a fiatalokból álló Leventék is megállják majd a helyüket a forró bajnoki küzdelmekben, és megbecsülést szereznek maguknak és Celldömölk városának”.* A celldömölki leventecsapat 1942-ben az alábbi ismert barátságos mérkőzéseket játszotta:

1942. június 21.	Gércei Levente SE – Celldömölki Levente SE	3:2
1942. július 4.	Celldömölki Levente SE – Gércei Levente SE	4:0
1942. augusztus 15.	Celldömölki Levente SE – Magyargencsi Levente SE	5:2
1942. szeptember 8.	Celldömölki Levente SE – Rábakecskéd Levente SE	1:1
1942. október 25.	Celldömölki Levente SE – Pápai Kereskedő Ifjak SE	11:0

A leventecsapat benevezését a II. osztályba nem mindenki fogadta lelkesedéssel. Ugyanis a vasutas sportegyesület igazolt játékosainak egy része leventeköteles ifjakból állt. *„Ezeket az ifjakat, mint pl. Márkus Lászlót, Gersey Kálmánt, Lukács Károlyt, Smedák Mihályt, Süle Lászlót és Marton Vincét egyáltalában nem, vagy csak alig néhányszor szerepeltette kényszerből a CVSE, de mivel szükség lehet azokra, nem adja ki őket a leventéknek”* – olvasható a Kemenesalja 1942. augusztus 16. számában. A Leventeegyesület vezetése azonban, a Leventék Országos Központján (LOK) keresztül panasszal élt a Magyar Labdarúgó Szövetségnél (MLSZ) a CVSE ellen, és kérte nevezett leventeköteles labdarúgó ifjaknak a kiadatását. Természetesen a leventeegyesület nyert, mivel a LOK igazolhatott minden leventeköteles versenyzőt. A társadalmi sportegyesület szakosztályába igazolt és kiadott levente viszont bármikor kérhette átigazolásának hatálytalanítását és az általa választott leventeegyesület szakosztályába való belépésének engedélyezését.

„A harc és a vetélkedés tehát már megkezdődött, mint 18 évvel ezelőtt a Celli Törekvés megszületésének idején. Éppúgy, mint most, akkor is az volt a helyzet, hogy Celldömölk sportját (labdarúgását) mindössze 11-12 játékos képviselte, mivel a fiatalság soha nem volt foglalkoztatva, ha csak 2-3 játékos is hiányzott az első csapatból, már nem volt kit tartalékként beállítani. A most kirobbani akaró feszültséget tagadhatatlanul a CVSE egészségtelen, mondhatjuk azt is, hogy rossz sportpolitikája okozta". A Kemenesalja azt állította, hogy mind ez azért történt meg, mert a CVSE nem nevezte be II. csapatát a bajnokságba. Ez viszont nem volt igaz, mert a CVSE II. csapata ugyanabba a bajnokságba lett benevezve, mint a leventeegyesület csapata, de amikor kikapott a leventéktől, akkor visszaléptették a II. osztályból. A celli sportberkekből szóló hírek így fejeződtek be: *„Ha tehát a fiatalság mindenáron játszani akar, ahhoz feltétlen joga van. Engedni kell szabadjára, utóvégre nem várhatja azt, amíg a CVSE mindenegyes játékosát kitiltják, vagy azok öregség vagy rokkantság címen mind nyugalomba vonulnak".* Valahol itt kezdődött az a celldömölki „futballharc", ami aztán a háború után még hosszú ideig tapasztalható volt a vasutasok és a civil társadalom között. Mindenesetre 1942-ben a leventeegyesület életében a labdarúgás tért hódított.

A leventeegyesület széles társadalmi alapra helyezve hozta létre a Levente Sportegyesület labdarúgó-szakosztály vezetését. Díszelnöknek, gróf Eltz Károly földbirtokost kérték fel, aki e megtiszteltető címet elfogadta. További vezetői: szakosztályelnök Németh Sándor bankigazgató. Társelnökök: dr. Bisitzky András gyógyszerész, Lajtay Tivadar vezetőjegyző, Szabó János gőzmalom-tulajdonos, Zlehovszky Dezső földbirtokos. Ügyvezetőelnök: Szabó Jenő tanító, főoktató. Alelnök: Mesterházy József malomtulajdonos. Szakosztályvezető: Megyeri János jegyző, oktató. Főtitkár: Vajai Sándor szerkesztő. Titkár: Berkes Jenő Hangya-üzletvezető. Intéző: Kovács Géza adóügyi tisztviselő. Pénztárosok: Zsirai Elemér, Körmendi Sándor, Szombathelyi Ödön és Mészáros László leventék. Orvos: dr. Mesterházy Kálmán. Ügyész:: dr. Szabó Kálmán. Ellenőrök: Eredich Gyula tisztviselő, Garay Rezső ipartestületi jegyző, Sík Jenő és Fiasch Antal adópénztári tisztek. Választmányi tagok: Horváth Lajos tanító, Birkás Jenő tisztviselő, dr. Vincze Lajos fakereskedő, Rács-Reich Imre festőművész, Lantos József tisztviselő, Berecz Endre kereskedő, Varga József kereskedő, Dorcsi Lajos lisztkereskedő, Molnár Mihály drogérista, Molnár Ferenc órás és ékszerész, Bóta László kereskedő, Almási János kereskedő, Varga József kereskedő, Asbóth Emil tisztviselő, Glatz István vendéglős, Kovács József cipőkereskedő, Vajai István kereskedő, Horváth József vendéglős, Holpert Lajos cipész, Mike Lajos cipész, Bognár Béla cipész, Börzsönyi Kálmán cipőfelsőrész-készítő, Tischler Ernő borbély, Klaffl László borbély, Milkovits Jenő hentes és mészáros, Horváth Dezső bőrkereskedő, ifj. Móritz Károly könyvkereskedő. Pályagondnok: Barabás László Levente.

<u>Az 1942 őszi fordulóban a II. osztály Szombathelyi-csoportjában a celldömölki leventecsapat elért eredményei:</u>

1942. szeptember 13.	*Celldömölki Levente SE*	*Tapolcai Vasutas SE*	0:0	Jv. Király	

CLSE: Sütő – Vikman, Süle – Nagy, Őri, Németh I. – Márkus, Magyar, Marton, Németh II., Lukács
Jók: Sütő, Vikman, Süle, Marton
Ez aztán mérkőzés volt. Nem zörögtek a csontok, de még bikaviadal sem volt. A CVSE… tanulhatott volna, hogyan kell lendületesen, szívvel, akarattal és tisztán játszani. (Celldömölki Hírlap, 1942. szeptember 19.)

1942. szeptember 20	*Sárvári Levente SE II.*	*Celldömölki Levente SE*	1:0	Jv. Dely	Érdemtelen vereség.
1942. szeptember 27.	*Celldömölki Levente SE*	*Jánosházai Levente SE*	1:3	Jv. Finta	

CLSE: Somogyi – Vikman, Süle – Németh II., Őri, Németh I. – Lukás, Marton, Szegvári, Magyar, Márkus
JLSE: Keresztes I. – Márkus, Németh – Egyed, Keresztes II., Kajtár – Lendvai, Vass, Mészáros I., Mészáros II., Horváth

1942. október 4.	*Celldömölki Vasutas SE II.*	*Celldömölki Levente SE*	0:6	Jv. Matics
1942. október 11.	*Celldömölki Levente SE*	*Pápai MÁV-Kinizsi SE II.*	3:2	Jv. Unger

Jók: Magyar, Vikman, Marton, Szegvári, Süle, Németh II.

A Celldömölki Levente Sportegyesület természetesen tagdíjat is megállapított. Kétféle tagságot ismert el, alapító és rendes tagságot. Alapító tag lehetett, aki évi 10 pengőt fizetett, míg a rendes tagoknak ezzel szemben évi 4 pengő volt a tagdíj összege. A befolyt tagdíjak a labdarúgó-szakosztály működését volt hívatva elősegíteni.

A közérdekű munkaszolgálatot már az 1939. évi honvédelemről szóló II. törvénycikk létrehozta az alábbi szakaszában, de ekkor még külön a zsidók munkaszolgálatáról nem rendelkezett. Ezt csak három évvel később tette meg az 1942. évi XIV. törvénycikkével.

230. § (1) A katonai szolgálatra végleg alkalmatlannak osztályozott minden magyar állampolgár ifjú, annak az évnek január hó 1. napjától, amelyben huszonnegyedik életévét betölti, annak az évnek december hó 31. napjáig terjedő idő alatt, amely évben huszonnegyedik életévét betölti, egy ízben három hónapot meg nem haladó időtartamra terjedő, munkatáborokban teljesítendő közérdekű munkaszolgálatra kötelezhető. Azok az ifjak, akik állítási kötelezettségüknek huszonnegyedik életévük betöltése után tesznek eleget, a közérdekű munkaszolgálatra a sorozásukat követő egy éven belül kötelezhetők.

(2) Közérdekű munkaszolgálatra, az állandóan az ország területén lakó azok az ifjak is kötelezhetők, akiknek állampolgársága nem állapítható meg.

(3) A 71. és 72. § rendelkezéseit, a közérdekű munkaszolgálatot teljesítő személyekre is alkalmazni kell. A közérdekű munkaszolgálatot ebből a szempontból a póttartaléki kiképzéssel kell egyenlőnek tekinteni.

(4) A közérdekű munkaszolgálat alatt, annak teljesítéséből kifolyólag megsérült, megsebesült vagy egyéb egészségrontást szenvedett személyeknek a 9. § (9) bekezdésének megfelelő alkalmazásával gyógykezelésre és gyógyszerellátásra, továbbá mindezeknek, mind az elhalt ily személyek eltartásra szoruló hátramaradottainak a 223. § megfelelő alkalmazásával gondozásra van igényük.

(5) Közérdekű munkaszolgálatra törvényes képviselőjének beleegyezésével önkéntes jelentkezés alapján minden olyan tizenhatodik életévét betöltött hajadon is felvehető, aki a középiskola negyedik osztályát sikerrel elvégezte, vagy azzal tanulmányi szempontból egyenlő értékű iskolai végzettséggel rendelkezik. Az (1)-(4) bekezdés rendelkezései a jelen bekezdésből folyó eltérésekkel erre az esetre is irányadók.

(6) Egyebekben a közérdekű munkaszolgálatra vonatkozó részletes szabályokat – ideértve a fegyelmi szabályokat is – a minisztérium rendelettel állapítja meg.

Az 1942. évi XIV. törvénycikk a honvédelemről szóló 1939. évi II. törvénycikknek a módosításáról és kiegészítéséről jelent meg és a zsidó ifjakat eltiltotta a leventeképzéstől, de ugyanakkor helyette munkaszolgálati, vagy ahogy a törvény finoman fejezte, kisegítő szolgálati előképzésre kötelezte.

1. § (1) Az 1939. II. törvénycikk (a továbbiakban Hvt.) 2. §-a akként egészíttetik ki, hogy a honvédelmi kötelezettség a közérdekű munkaszolgálat (Hvt. 230. §) kötelezettségét is magában foglalja.

2. § A leventekötelezettség nyilvántartása végett a Hvt. 8. §-ának (1) bekezdésében meghatározott bejelentést az év augusztus hó 31. napja helyett az év január hó 31. napjáig kell megtenni.

3. § (1) *Zsidók leventeképzésben nem részesülnek.*

(3) Annak a megállapításában, hogy a jelen törvény szempontjából ki a nem zsidó és ki a zsidó, az 1941. XV. Törvénycikk 9. és 16. §-ának rendelkezései irányadók azzal, hogy nem zsidó az olyan személy is, aki származására és vallására nézve az említett 9. § utolsó bekezdésében foglalt meghatározásnak megfelel, feltéve, hogy nem kötött, illetőleg mindaddig, amíg nem köt házasságot zsidóval vagy olyan nem zsidóval, akinek egy vagy két nagyszülője az izraelita hitfelekezet tagjaként született.

4. § (1) *A zsidókat a leventekötelezettség helyett a kisegítő szolgálatra való előképzés kötelezettsége terheli.*

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott előképzésre a Hvt. 6-13. §-aiban foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a honvédelmi miniszter a Hvt. 9. §-ának (1) bekezdésében megállapított hetenkénti kiképzés helyett egyes községekben (városokban) lakó kötelezettekre vonatkozóan évenként három hetet, vagy havonként két napot meg nem haladó összefüggő kiképzést rendelhet el.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott előképzés a büntető rendelkezések alkalmazása szempontjából a leventekötelezettséggel esik egy tekintet alá.

A törvénynek megfelelően a leventeegyesületek 1943-tól a leventekorú zsidó ifjakat az úgynevezett „kisegítő" előképzős munkaszakaszba szervezték, melyeknek működését az IHNETOSZ rendéletileg szabályozta.

Az 1939. évi honvédelmi törvényben került meghatározásra a leventekötelezettséggel járó büntető rendelkezések, az alábbiak szerint:

A leventekötelezettséggel összefüggő bűncselekmények. A leventeköteles kihágásai.

171. § (1) A leventeköteles kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással büntetendő, ha:

1. a hatósági orvosi vizsgálaton (8. §) nem jelenik meg és elmaradását alapos okkal ki nem menti;
2. a leventeképzésen vagy gyakorlaton (9. §) nem jelenik meg és elmaradását alapos okkal ki nem menti;
3. a leventeképzésben közreműködő személlyel szemben szándékosan tiszteletlenül viselkedik, vagy a leventeképzés körében kapott parancsnak szándékosan nem engedelmeskedik, feltéve, hogy ilyen magatartás miatt már legsúlyosabb fegyelmi fenyítést állott ki.

(2) A tizennyolc évesnél fiatalabb leventeköteleset a fenti 1. vagy 2. pont alá eső cselekménye nem kihágás; e miatt a leventekötelest házi, iskolai vagy fegyelmi fenyítés éri.

(3) Kihágás miatt pénzbüntetéssel büntetendő az a tizennyolc évesnél idősebb leventeköteles, aki a bejelentésre és a nyilvántartásra vonatkozó szabályokat megszegi.

A leventeköteles gondviselőjének és munkaadójának kihágásai

172. § (1) A leventeköteles törvényes képviselője (atyja, gyámja), szállásadója, illetőleg munka- vagy szolgálatadója) (11. §), ha a leventekötelest kötelezettségének teljesítésében szándékosan megakadályozza, kötelezettségének teljesítése miatt hátránnyal sújtja, vagy alkalmazásából elbocsátja, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással büntetendő.

(2) Kihágás miatt pénzbüntetéssel büntetendő a törvényes képviselő (atya, gyám), a gondviselő szállásadó, illetőleg a munka- vagy szolgálatadó, ha:

1. megszegi a leventeköteles bejelentésére és nyilvántartására vonatkozó rendelkezést, vagy
2. elmulasztja, hogy a leventekötelest a házi fegyelem eszközeivel kötelességének teljesítésére szorítsa.

Vállalat tulajdonosának és üzletvezetőjének kihágásai

173. § A 12. § (7) bekezdésében megjelölt vállalatnak tulajdonosa, illetőleg üzletvezetője, ha az erre vonatkozó rendelkezésnek megszegésével a hatóság felhívására sem gondoskodik a leventeképzés céljára szükséges berendezés létesítéséről vagy fenntartásáról, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással büntetendő.

A leventekötelezettség kijátszása

174. § A leventeköteles vétséget követ el és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő, ha:

1. fondorlattal kivonja magát a leventekötelezettség alól, vagy
2. külföldre távozik abból a célból, hogy a leventeképzés alól szabaduljon.

Leventeintézmény ellen irányuló izgatás

175. § Az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló 1921:III. tc. 6. §-a a következő rendelkezéssel egészíttetik ki:

Aki a leventeintézmény ellen gyűlöletre izgat vagy a leventeképzésben közreműködő személynek alakilag és tartalmilag, egyaránt törvényes rendelkezése ellen engedetlenségre hív fel, vétséget követ el és két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

Felhatalmazás leventeintézmény ellen irányuló rágalmazás és becsületsértés esetében

176. § (1) A becsület védelméről szóló 1914:XLI. tc. 8. §-ának 3. pontja azzal a rendelkezéssel egészíttetik ki, hogy a rágalmazás vagy becsületsértés vétsége abban az esetben is csupán felhatalmazás alapján üldözhető, ha azt leventeintézmény ellen követik el.

(2) A felhatalmazást a honvédelmi miniszter adja meg.

A leventeszervezet egyre inkább a hadsereg kiképzőterepe lett. Az alaki kiképzés mellett egyre nagyobb teret kapott a harcászat jellegű foglalkozás, amely nemcsak a menetgyakorlatoktól és a velejáró „repülő jobbról!” és „géppuskatűz balról!” vezényszavak, vagy a „lapos kuszás!” és „békaügetés!” gyakorlások elrendelésétől volt hangzatos a leventefoglalkozás, hanem a felállított akadálypalánkok és emelkedők leküzdése is emlékezetes perceket okozott a leventéknek. Gyakran meneteltek nótaszóval a leventelőtérre, ahol éleslövészeteken sajátították el a lövészeti tudományokat, melyek természetesen az egyik legfontosabb feladatok között szerepeltek a leventék kiképzési életében. A céllövészeti kiképzésnek a harctérre került katonák vették elsődlegesen igazi hasznát, akiknek meg kellett magukat védeni az ellenséggel szemben, s bizony a háborúban nem volt mindegy, hogy ki talál előbb, ki kit győz le. A leventék legjobb céllövői lettek a fronton a mesterlövészek. A céllövő versenyek azonban elmaradtak, esetenként történt csak meg, hogy leventék részt vettek céllövő versenyeken, melyet azonban nem leventebajnokságonként szerveztek.

1942. szeptember első tanítási napja olyan meglepetést tartogatott a polgári fiúiskola tanulói számára, amely nem okozott örömteljes fogadtatást. Sőt, a tanulók szinte egyöntetűen felháborodással és elutasítással fogadták, de a parancs ellen a jó érzésű tanárok sem tudtak semmit tenni. Az újítás nem volt más, mint az, hogy a tanítási nap *„csuklógyakorlatozással”* vette kezdetét. Minden reggel a tanórák kezdete előtt 30 perccel mindenegyes tanuló köteles volt az iskola udvarán tornára jelentkezni. A félórás reggeli-torna bevezetésével, melynek idejét Bozsó László főoktató, testnevelő tanár pontosan betartatta, sikerült egy kis *„kaszárnyaszaggal”* elárasztani az iskolát is.

A Leventék Országos Központja motorosoknak, kerékpárosoknak úgynevezett gyorsversenyeket írt ki. A Celldömölki Járási Leventeparancsnokság 40 km-es gyorskerékpár-versenyt szervezet 1942. szeptember 27-ére. A verseny startja délután 14 órakor volt a celldömölki Hősök szobra elől Az egyes leventeegyesületek versenyzőit egymás után indították, akiknek aztán az alábbi útvonalon kellett haladniuk a cél felé. Celldömölk-Alsóság-Izsákfa-Nemeskocs-Boba-Kemenespálfa-Egyházashetye-Köcsk-Kemeneskápolna-Mesteri-Celldömölk. A célt Celldömölkön a pórdömölki Nagy Imre-féle majornál jelölték ki. Az első helyezett 2 óra 20 perc alatt tette meg a távot. *„Az indulást hatalmas tö-*

meg nézte végig és az érintett községekben is nagyon sok bíztató, fogadta a kerékpáros leventéket" – olvasható a Kemenesalja 1942. október 1. számában. Eredmények:

Egyéni:	1. Német János, Jánosháza	2. Mészáros István, Jánosháza	3. Mesterházy László, Nagysimonyi
	4. Németh Kálmán, Nagysimonyi	5. Kiss Sándor, Alsóság	6. Vadászy László, Nagysimonyi
	7. Vida László, Celldömölk	8. Tóth Sándor, Jánosháza	9. Schreiner Zoltán, Köcsk
	10. Ruzsa László, Alsóság	11. Hajas Zoltán, Nagysimonyi	12. Hencz József, Csönge
Csapat:	1. Nagysimonyi	2. Jánosháza	3. Celldömölk
	4. Alsóság	5. Csönge	6. Egyházashetye
		7. Szergény	

A leventék a kötelező kiképzésen túl részt vettek a harcoló katonák adománygyűj-tésétozóinak megsegítésében. Napraforgó ültetéssel és veléssel, gumózással a hadiipari termelést segítettek, az elesettek és sebesültek hozzá-tartozóinak megsegítésében. Napraforgó ültetéssel és veléssel, gumózással a hadiipari termelést segítettlyem volt, melyet e kis állatkák gumójából nyerték sok eperfa (szederfa) levelet kellett szedni és etetni tanítás után a kemenesszentmártoni országút mellett. Az ejtőernyők kitűnő anyaga a seki, és szőtték szövetté. A gumózásig sokáltalában az ifjak. Karácsonyra a lányok, a nők pulevente hernyókkal, melyet munka, vagy iskolai leventék pedig összegyűjtötték más-más hasznos letti fákról gyűjtötték be nagy tételekben zisokra. Sok-sok üdvözlőlapot írtak a szenvedő lóvereket, sálakat, kesztyűket kötöttek a kahaza tértűkért. Keveseknek adatott meg, hogy szedolgokkal és eljuttatták a nagy gyűjtőbá-családd

tonáknak, és ígérték, hogy imádkoznak mélyesen találkozhattak az ünnepen a

1943. január 1-jével kinevezték a leányleventék országos vezetőjének, dr. Kokas Esztert. Még ebben a hónapban az IHNETOSZ keretében döntöttek a leventék lelkészi osztályának létrehozásáról, valamint a valláserkölcsi oktatások kézikönyvének és a levente prédikációs könyvnek a kiadásáról. A könyvek kiadását azért tartották fontosnak, hogy a leventék valláserkölcsi nevelését történő támadásoknak elejét tudják venni. A papság a magyar ifjúságért végzendő leventemunkát támogatásáról biztosította. A lelkészi osztály felállításáról a hercegprímás, és a protestáns felekezetek püspökei is egyetértettek. A lelkészi-osztály létrejöttét követték a járások területen létrehozott leventelelkészi tisztségek kinevezései. A celldömölki járás leventelelkészi tisztségére kinevezték, dr. Nemes Vazult, a celldömölki rk. egyházközség plébániai hivatal vezetőjét, plébánosát. Az Ő feladata lett a leventék vallásos nevelésének, templomba járásának és lelki gondozásának igazgatása és ellenőrzése.

Viszont a zsidók megalázása a honvédelmi törvény modósításával kiterjedt a leventemozgalomra is. Leventére kötelező volt járniuk. Eleinte nem volt ezzel semmi különösebb probléma, de 1942. októberében hatályba lépett a honvédelemről szóló XIV. törvénycikk, amely a zsidó ifjaknak megtiltotta, hogy leventekiképzésbe részesüljenek. Ettől kezdve a kiképzésük megszűnt, melyet parancsban tudattak velük, hogy a *„levente név viselésére nem méltóak"*, hanem *„kisegítő előképzős ifjú"* nevet viselik a jövőben. Az előképzősöknek a foglalkozások alkalmával sárga karszalagot kellett viselniük. A Celldömölki Leventeegyesületnél a zsidó ifjak különleges szakaszának, akiket nevezzünk nevén, a munkaszolgálatosok szakaszának első leventeszakasz-parancsnoka, Mák István legénykorú levente lett. Talán érdemes megjegyezni, hogy Mák István édesapja, Mák Dániel vasutas, aki szociáldemokrata lévén családját is így nevelte. Mák István nem tagadta meg apja tanításait, s a rábízott munkaszolgálatos zsidó ifjakkal elnéző, emberséges magatartást tanúsított. Parancsnokai ezt gyorsan észre vették, és beosztásából leváltották. A munkaszolgálatos szakasz létrejötte után az „olajcsatát" már ők vívták a napraforgó földeken.

Az 1943-as esztendő Mátyás király leventeévvé lett elnevezve, melyet vitéz Béldy Alajos január 24-én, Kolozsváron, a Szent Mihály templomban tartott ünnepi misét követően, a Mátyás-szobor előtt nyitott meg. Ebben az évben élte fénykorát a leventemozgalom. Vezetői sajnálattal vették tudomásul, hogy nyersanyag hiányában a leventék ruházatát nem tudták megvalósítani. A valóságban viszont a ruházatra fordítandó összeget a minisztérium elvonta és a frontkatonák, felszerelésére fordította. Az egyenruha hiányában elrendelték, hogy a polgári ruhán viseljék a leventék a levente-felségjelvényt, melyet az egyenruházaton a bal karon viseltek. Úgy döntött a felső leventevezetés, hogy március 15-ig minden fiú leventének legyen jelvénye. Egyetértettek abban, hogy az a leventeparancsnok részesüljön dicséret-

ben, aki először jelenti, hogy minden leventéjének van jelvénye. 1943-ban új leventesapkát is bevezettek, mégpedig műanyagból készült jelvénnyel. A sapka baloldalán lévő topán a leventék részére fűzöld, rajparancsnokok, segédoktatók részére ezüst, szakaszparancsnokok, oktatók, főoktatók részére aranyszínű volt.

Az elmúlt évben megalakult levente ökölvívók edzését látogatta meg a Celldömölki Hírlap sportrovat vezetője. Minderről a február 27. számában így számolt be. *„Az úton előttünk kisebb-nagyobb csoportok haladtak. Balegyenes, jobbhorog, kiütés, lábmunka – tárgyalták izgatottan, és csak repültek felénk az ezekhez hasonló, előttünk teljesen ismeretlen szakkifejezések. Az Otthonban már javában dolgoztak a fiúk. Tornacipőben, övig meztelenül, duzzadó izmokkal. Ahogy a terembe léptünk megpillantottuk, Szabó Imrét, a Celldömölki Leventeegyesület ökölvívó szakoktatóját; és őt kértük meg, hogy ismertesse az ökölvívó-szakosztály működését, illetve egy edzés menetét. «Az edzések két csoportban történnek. Az első csoportba tartoznak a kezdők, míg a másodikat a haladók alkotják. A bemelegítő tornát mind a két csoport elvégzi.» S mik a szakosztály tervei? «Minden lehetséges versenyen részt veszünk, háziversenyt, körutakat rendezünk.» Mikor mutatkoznak be idehaza? «A legelső labdarúgó-mérkőzés szünetében» - volt a válasz.”* Nos ez az utóbbi ígéret elmaradt, mivel a tárgyi feltétel hiányzott, ami az ökölvíváshoz szükséges ring (szorító) volt. Ennek beszerzésére, Újvári Kálmán hadnagy, járási leventeparancsok akciót indított, hogy mielőbb ökölvívó ringet kapjon a szakosztály.

Március 15-én szerte az országban levente-ünnepségeket rendeztek. A központi ünnepségre Budapesten a Hősök-terén került sor. Az ünnepség során hangzott el a kormányzói szózat hanglemezről, melyet vidéken az egyidőben tartott ünnepségeken a leventeifjúság vagy rádión keresztül kihangosítva, vagy pedig felolvasás útján hallgatta meg. Horthy Miklós kormányzó rádiószózata a leventeifjúsághoz így hangzott: *„Március 15-e közel egy évszázad óta a fiatalságnak, a megindulásnak, a fakadó életnek az ünnepe. Az ma is. Mégis most, amikor az ifjúsághoz szólok, első szavam nem a Tietek, hanem azé a – sajnos – sok ezer magyar életé, amely a hazáért, mint annyiszor ezeréves történetünkben, újra áldozatot hozott. Március 15-én, amikor a nemzeti megújhodás, a nemzeti jövő áll gondolataink élén, szálljon minden szeretetünk, tiszteletünk és elismerésünk azok felé, akik már nem élnek, vagy hadifogságban vannak, vagy kórházi ágyon szenvednek itthon, vagy rokkantan kerültek haza. Ők a mai idők nagy magyar kötelességteljesítői. De minden szeretetünk és gondoskodásunk azoké is, akik apát, testvért, gyermeket, élettársat veszítettek el.*

Magyar Leventék!

Az ország egész fiatalsága mellett elsősorban Tihozzátok szólok, mert Reátok nagy feladat vár. A március 15-i ifjak helyébe kell lépnetek. Nektek is ugyanolyan lelkesedéssel kell felsorakoznotok a nemzet nagy ideáljai és céljai mellé. Ma Ti vagytok hazánk reménysége, a magyar jövő valóraváltói. Legyetek mindig méltók nagy őseitekhez, állítsátok ifjú erőtöket épp olyan lelkesedéssel a haza szolgálatába és teljesítsétek éppoly híven kötelességeiteket. Törekedjetek mindig arra, hogy életetek példaadás legyen. Ti járjatok elöl a valláserkölcsi életben, a becsületességben és a hűségben. Szolgáljátok mindenekelőtt a nagy magyar célokat, mert kivált ilyen nehéz időkben kell, hogy a nemzet érdekei minden egyéni érdeket megelőzzenek.

A nemzeti élet egyik legfontosabb alapja a fegyelem. Az összetartás, a belső rend fenntartása, a belső front ereje ma az ország számára a lét, vagy a nemlét kérdése.

Szálljatok mindig keményen szembe a társadalombontó törekvésekkel. Ezek rendszerint válogatás nélkül mindennel szemben a tagadást hirdetik. Pedig még az egészséges reformokat sem szabad, hogy a demagógia sajátítsa ki magának, mert az szem elől téveszti az adott lehetőségeket, túlkiabálja az ésszerű jóakaratot és háttérbe szorítja a komoly munkát. Az újítás is csak akkor lehet egészséges, ha az élet józan követelményeihez simul.

1848-ban március 15-ének lelkesedését nem lehetett valóra váltani. Ma ehhez minden rendelkezésünkre áll. Országunk független és önálló, megvan a törvény előtti teljes egyenlőségünk. Ha ezeket megőrizve egységben, fegyelmezetten, keményen dolgozva haladunk és megtartjuk erkölcsi tisztaságban országunkat, méltók leszünk őseinkhez és a ma magyar harcának szent áldozataihoz.

Legyetek felkészülve, hogy ha ránk köszönt a napsütés, ősi erővel sarjadjon az ifjú magyarság élete. Bízom a mai fiatal magyar lelkek egészséges életerejében, amely meghozza a szebb jövőt.”

Béldy Alajos országos vezető 1943-ban javaslatot tett, hogy a leventekiképzés alsó korhatára 10 éves kortól legyen kötelező. Ennek megvalósításához szükséges ügyek intézésével megbízta a LOK vezetőjét, vitéz Kudriczky István vezérőrnagyot. Viszont a honvédelmi miniszter megbeszélésén is felvette, de a miniszter nem helyeselte, hogy a leventeköteles kort 12 évről 10 évre szállítsák le. Ugyanezt a kérését a honvédelmi vezérkari főnöknél is előterjesztette. A képen: a kormányzóval kezet fogó 12 éves budapesti levente látható. A kép 1943 májusában készült. A leventét fényképezésre a Leventék Országos Központja választotta ki.

Április 3-án, Csiszár Ferenc, a Magyar Ökölvívó Szövetség III. kerületi titkára látogatta meg a leventék ökölvívó edzését. *„Új távlatokat, új és hatalmas fejlődési lehetőségeket nyitott meg előttünk bemutatójában – jegyezte meg Szabó ökölvívó edző. Biztató, lelkesítő szavaival pedig új erőt öntött belénk... Egy délután megtalálta az utat szívünkhöz"* - közölte a Celldömölki Hírlap 1943. április 10. számában. Természetesen nemcsak lelkesítő szavak hangzottak el, hanem négy pár ökölvívó versenykesztyűt és nyolc pár ökölvívó bőrcipőt kapott a kerülettől a szakosztály. Továbbá a MÖSZ III. kerületi titkára homokzsákot is ígért, s meghívta a szakosztályt a III. kerületi levente ökölvívó bajnokságra is. A szakosztálynak ekkor még csak 7 versenyzője volt igazolva, további versenyzők igazolása viszont folyamatba volt. A látogatás során került sor először a szakosztály bemutatkozására. A helyszín Nagysimonyi volt, akol bemutató-oktató mérkőzéseket vívtak a versenyzők egymásellen. Nagysimonyiban négy súlycsoportban hat mérkőzésre került sor, melynek eredményei:

Papírsúly:	Tóth – Sükösd	Győz: Tóth
	Tóth – Szukics	Győz: Tóth
Légsúly:	Sándor – Berghoffer II.	Győz: Berghoffer II.
Könnyűsúly:	Horváth Lajos – Horváth Imre	Győz: Horváth Lajos
Váltósúly:	Nagy – Pethő	Döntetlen
	Hömöstrei – Berghoffer I.	Győz: Hömöstrei

A bemutató--oktató mérkőzéseket nagy érdeklődés kísérte, melyet sportszerű keretek között sikeresen bonyolítottak le. A Nagysimonyiban rendezett mérkőzéseknek a híre gyorsan terjedt és a következő vasárnapra Csöngére volt meghívása az ökölvívóknak. Csöngén is hasonló nagy érdeklődés mellett kerültek lebonyolításra a bemutató-oktató mérkőzések. Itt három súlycsoportban, nyolc mérkőzést láthatott a nézőközönség. A szakosztály tagjai megérdemelték a gratulációkat, edzőjükkel együtt örülhettek a versenyzők, hogy elvégzett edzésmunkájuk gyors és szép sikert hozott. A mérkőzések után önként jelentkező csöngei fiatalok közül Kiss Gyula és Erlitz Ferenc megmérkőzhetett a celldömölki Berghoffer II. József ellen. A mérkőzések eredményéről nem tudunk, de feltételezhetően Berghoffer II. győzött ellenfelei felett, mert ha nem, annak nagyobb visszhangja lett volna a járásban. A csöngei mérkőzések eredményei.

Papírsúly:	Bárdossy – Szukics	Győz: Bárdossy
	Tóth – Kereki	Győz: Tóth
	Szukics – Kereki	Győz: Szukics
	Bárdossy – Tóth	Győz: Bárdossy
Légsúly:	Sándor – Berghoffer II.	Győz: Sándor
Váltósúly:	Berghoffer I. – Balogh	Győz: Berghoffer I.
	Hömöstrei – Balogh	Győz: Hömöstrei
	Hömöstrei – Berghoffer I.	Győz: Hömöstrei

1943. évi tavaszi egyfordulós labdarúgó I. Országos Rákóczi Serlegbajnokságot írt ki a Leventék Országos Központja. Mivel a leventekerületek megegyeztek a hadtestparancsnokságok területi beosztásával a Celldömölki Levente Sportegyesület benevezett csapata a III. kerület X. csoportjába került beosztásra. Azért írom, hogy a *„benevezett csapata"*, mely a CLSE II. néven szerepelt, mert a Celldömölki Levente SE labdarúgói, akik a leventelegények közül kerültek ki, továbbra is az MLSZ által működtetett NyLASZ Kerületi II. osztály Szombathelyi-csoportjában szerepeltek. A levente labdarúgó-bajnokságot, vitéz Béldy Alajos országos vezető, március 14-én, Budapesten nyitotta meg. Beszédében a küzdőszellem fontosságára hívta fel a csapatok figyelmét, majd kezdőrúgásával útnak indította a labdát, s ezzel kezdetét vette a benevezett csapatok versenye. A CLSE II. csapatát akár ifjúsági csapatnak is nevezhették volna, hiszen tagjai zömében I. és II. korcsoportos levente ifjak voltak. A leventebajnokság III. kerület X. csoportjába még az alábbi csapatok nyertek besorolást: Alsósági Levente SE, Gérecei Levente SE, Jánosházai Levente SE II., Ölbői Levente SE, Rábakecskédi Levente SE, Sárvári Levente SE ifj. és a Vépi Levente SE. A CLSE II. és az ALSE leventebajnoksági mérkőzéseinek eredményei:

1943. április 18.	Celldömölki Levente SE II. – Gérecei Levente SE	2:2
1943. április 25.	Rábakecskédi Levente SE – Celldömölki Levente SE II.	1:4
1943. május 2.	Celldömölki Levente SE II. – Vépi Levente SE	1:3
1943. május 9.	Alsósági Levente SE – Celldömölki Levente SE II.	1:2
1943. május 16.	Celldömölki Levente SE II. – Sárvári Levente SE Ifj.	6:0

Az egy év óta folyó nevelőmunka meglátszott a csapaton. A csapat a 2. helyen állt.

1943. május 23.	Celldömölki Levente SE II. – Jánosházai Levente SE II.	Jv. Novák	4:2

Jogtalan játékos szerepeltetéséért a Jánosháza a mérkőzést megóvta, 0:0-as gólaránnyal a 2 bajnoki pontot megkapta.

1943. május 30.	Ölbői Levente SE – Celldömölki Levente SE II.	2:3

1943. április 18.	Sárvári Levente SE Ifj. – Alsósági Levente SE	0:1
1943. április 25.	Alsósági Levente SE – Ölbői Levente SE	2:2
1943. május 2.	Gércei Levente SE – Alsósági Levente SE	3:2
1943. május 9.	Alsósági Levente SE – Celldömölki Levente SE II.	1:2
1943. május 16.	Rábakecskéd Levente SE – Alsósági Levente SE	2:6
1943. május 23.	Vépi Levente SE – Alsósági Levente SE	5:1
1943. május 30.	Alsósági Levente SE – Jánosházai Levente SE II.	3:1

1943. évi tavaszi egyfordulós labdarúgó I. Rákóczi Serleg Bajnokság III. Honvéd kerület X. csoport végeredménye

1. Vépi Levente SE	7	7	0	0	26	:	8	14
2. Gércei Levente SE	7	5	1	1	22	:	11	11
3. Celldömölki Levente SE II.	7	4	1	2	18	:	9	9
4. Alsósági Levente SE	7	3	1	3	16	:	15	7
5. Jánosházai Levente SE II.	7	2	1	4	9	:	23	5
6. Rábakecskédi Levente SE	7	1	2	4	13	:	15	4
7. Ölbői Levente SE	7	1	2	4	15	.	24	4
8. Sárvári Levente SE Ifj.	7	0	2	5	9	:	23	2

A Celldömölki Levente SE első számú csapata a tavasz során a Kerület II. osztályú bajnokságában és barátságos mérkőzéseken az alábbi eredményeket érte el:

1943. március 29.	Barátságos:	Celldömölki Levente SE – Sárvári Levente SE II.	Jv. Szűcs	2:2
1943. április 4.	Bajnoki:	Jánosházai Levente SE – Celldömölki Levente SE	Jv. Mátics	1:1
1943. április 11.	Bajnoki:	Celldömölki Levente SE – Sárvár Levente SE II.	Jv. Németh	2:1
1943. április 25.	Barátságos:	Ajka-Csingervölgyi SE – Celldömölki Levente SE		6:0
1943. május 2.	Bajnoki:	Tapolcai Vasutas SE – Celldömölki Levente SE	Jv. Farkas	2:4

CLSE: Sütő – Marton, Süle – Lukács, Őri, Németh I. – Márkus, Magyar, Vikman, Szegvári, Németh II. Edző: Bognár Béla
Gyereknek csúfolták a bajuszos tapolcai „bácsik” a fiatal celli ellenfeleiket

1943. május 9.	Bajnoki:	Pápai MÁV-Kinizsi SE II. – Celldömölki Levente SE		1:0
1943. május 16.	Bajnoki:	Celldömölki Levente SE – Celldömölki Vasutas SE II.		Elm.

A CVSE II. visszalépett a bajnokságtól. A 2 bajnoki pontot 0:0-s eredménnyel a CLSE kapta.

1943. május 23.	Barátságos:	Celldömölki Levente SE – Pápai Bencés Gimnázium DSK	Jv. Fekete	2:1
1943, május 30.	Barátságos:	Celldömölki Levente SE – Ajka-Csingervölgyi SE	Jv. Fekete	2:3

1942–1943. évi MLSZ Kerületi II. osztály Szombathelyi-csoport végeredménye:

1. Tapolcai Vasutas SE	10	7	2	1	12	:	7	16
2. Jánosházai Levente SE	10	6	1	3	22	:	17	13
3. Celldömölki Levente SE	10	5	2	3	21	:	11	12
4. Pápai MÁV-Kinizsi SE II.	10	5	0	5	22	:	19	10
5. Sárvári Levente SE II.	10	4	1	5	18	:	32	9
6. Celldömölki Vasutas SE II.	v i s s z a l é p e t t							

1943. május 23-án a Hősök-napján megemlékezéseket tartottak az országban. Celldömölkön a szokásos leventemise illetve istentisztelet után a Hősök-szobrához vonultak a leventék, ahol koszorúzással rótták le kegyeletüket a világháborúban elesett celldömölki katonahősök emléke előtt. A Leventék Országos Központja a központi ünnepséget Budapesten a Hősök terén rendezte meg. Itt a leventéknek tábori misét pontifikált Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás, aki így kezdte szentbeszédét: *„Magyar Leventék! Krisztusban Kedves Fiaim! Egészen általános érvényű, tehát mindenkire vonatkozik a szentírásnak az a megállapítása, hogy a katonáskodás az ember élete a földön.”* Továbbá szólt a hősiességről, a keresztény hitről, a hazaszeretetről, kiemelve a hősök példamutató cselekedeteit. A leventéket buzdította, hogy tegyenek szent elhatározást a magyar család és haza szolgálatára. Május 27-én, Béldy Alajos tisztelgő látogatást tett a hercegprímásnál és megköszönte a Hősök-téri leventemise pontifikálását, majd ezért átnyújtotta részére az I. osztályú levente-díszjelvényt. (Serédi és a jelvény a képeken láthatók)

Az 1942-1943. évi levente kiképzési év 1943. június 6-án a járási levente-versennyel befejeződött. A leventék próbázása sikeresen végződött és a leventeújoncok május 2-án letették a fogadalmat, a leventeparancsnokok pedig leventeapródokká fogadták őket. Az ökölvívók megkap-ták a ringet, melyet a leventekürtösök, felhívá-versenykor a tribün előtt állítottak fel, s bemu-tatkozhatbevonulása, melyet a levente-a tribün előtt, ahol a katonai menesmagasi és Szergényi-szabadgyakorlat is. Több tak helyet Celldömölk vezelőtt is a versenyzők. Az elzott csapatok leven-te versgetben sorakoztak fel a versép számban megjelent né-Szabó József és Horváth Sánnagy, járási leventepa-rancsdára vette kezdetét a csapatok tést követte a Himnusz, mezenekar vezetett, akiket a Kemajd elkezdődtek az atlétikai Leventeleányok követtek nétei között a le-venteléversenyen résztvevő fiú lesiker mellett magyar népi és a sort most a „fehérruhás” nagy-nagy tapsot kapott a lók díszmenetben vonultak el let által bemutatott ritmikus parancsnokság mellett foglaltközség leventeegyesülete tői. A sportpályán felsorakonem tudott megjelenni a versenyen, de így is sok jó eredményt értek el az atléták. Eredmények:

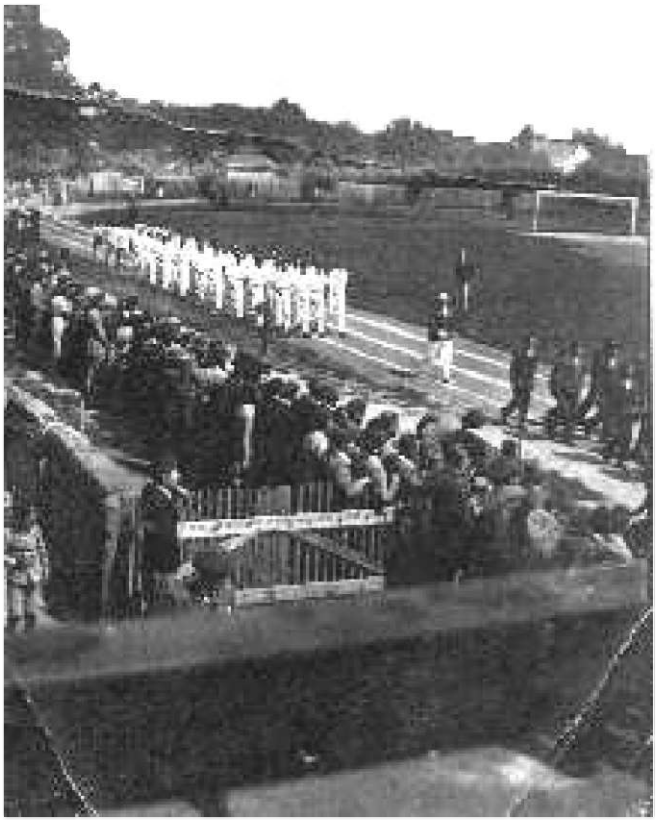

II. korcsoport:

100 m síkfutás:	1. Szabó József, Celldömölk 11,9	2. Bódis Ernő, Karakó 12,0	3. Fülöp László, N-keresztúr 12,1
400 m síkfutás:	1. Varga József, Karakó 62,0	2. Fábsits Ferenc, E-hetye 62,4	3. Sándor József, R-kecskéd 63,2
1500 m síkfutás:	1. Szabó Ferenc, Nemeskeresztúr 5:13,2		
4x100 m váltó:	1. Celldömölk	2. Csönge	3. Rábakecskéd
Magasugrás:	1. Bősze László, Celldömölk 150	2. Varga Lajos, Celldömölk 145	
Távolugrás:	1. Bősze László, Celldömölk 550	2. Varga József, Karakó 530	3. Szabó József, Celldömölk 496
Rúdugrás:	1. Vida József, Csönge	2. Varga Lajos, Celldömölk	
Diszkoszvetés:	1. Horváth László, Köcsk 26,70	2. Kerék Sándor, E-hetye 25,0	
Gerelyhajítás:	1. Szabó József, Celldömölk 34,37	2. Horváth László, Köcsk 33,54	3. Kerék Sándor, E-hetye 32,60
Súlylökés 5 kg:	1. Kerék Sándor, E-hetye 10,14	2. Horváth László, Köcsk 9,60	3. Nagy István, Celldömölk 8,95

III. korcsoport:

100 m síkfutás:	1. Marton Vince, Celldömölk 11,9	2. Márkus László, Celld. 11,9	3. Kovács Győző, Vönöck 12,2
400 m síkfutás:	1. Horváth Sándor, Celld. 57,9	2. Kovács Pál, Vönöck 58,1	3. Mészáros Tamás, Vönöck 58,4
800 m síkfutás:	1. Hömöstrei János, Celld. 2:24,2	2. Pordán János, Köcsk 2:40,5	
1500 m síkfutás:	1. Németh Károly, Celld. 4:57,2	2. Csiszár János, Celld. 4:57,4	
4x100 m váltó:	1. Celldömölk	2. Vönöck	3. Csönge
Magasúgrás:	1. Nagy Miklós, S-mihályfa 155	2. Sütő József, Celld. 145	
Távolúgrás:	1. Márkus László, Celld. 565	2. Szegvári Gyula, Celld. 531	3. Kóbor Ernő, Csönge 528
Rúdugrás:	1. Sütő József, Celldömölk	2. Kóbor Ernő, Csönge	3. Kazári Ferenc, Celldömölk
Diszkoszvetés:	1. Szabó Imre, Celld. 30,50	2. Takács Ferenc, Vönöck 25,0	
Gerelyhajítás:	1. Fekete József, Köcsk 31,03	2. Takács Ferenc, Vönöck 30,08	
Súlylökés 7,25 kg	1. Szabó Imre, Celldömölk 10,30	2. Herendi Lajos, Vönöck 9,60	3. Takács Ferenc, Vönöck 9,21

Ökölvívás:

Légsúly:	1. Bárdossy József	Harmatsúly:	1. Berghoffer II. József
Pehelysúly:	1. Horváth Lajos	Könnyűsúly:	1. Berghoffer I. Sándor
	Váltósúly:	1. Hömöstrei János	

Mielőtt a celldömölki labdarúgócsapatok nyári pihenőre tértek volna egy elégé érdekes mérkőzésre került sor. A leventeegyesület csapatánál elfogyott a pénz, a II. osztályban nem tudtak részt venni, ezért újra a CVSE szakosztályával közösen képzelték el a jövőt. Június 13-án CVSE-CLSE vegyes néven vették fel barátságos mérkőzésen a Jánosházai Levente SE ellen a küzdelmet. A két csapat összeállítása a következő volt: Celldömölki Vegyes: Németh – Vadász, Varga – Géczi, Simon, Vajda – Hende, *Magyar, Marton, Süle*, Budai. A dőlt betűsök a leventecsapat játékosai voltak. Jánosházai Levente SE: Nagy – Pulai, Márkus – Máthé, Keresztes, Ipsics – Németh, Mészáros, Lendvai I., Vas, Lendvai II. Eredmény: 5:1. A mérkőzés után a vasutasok és a leventék között tovább folytatódtak a tárgyalások, míg végül egyességre jutottak az érdekelt felek. A CVSE a leventék első számú csapatának a játékosait átigazolta, s a levente labdarúgó-szakosztály több tagja is a megalakult CVSE Labdarúgó-szakosztálya Intéző Bizottságában kapott helyet. Az Intéző Bizottság névsora: Elnök: Vass Béla fűtőházfőnök. Intézők: Nagy István és Sarang István. Titkár: Bartos Lajos fogtechnikus. Tagok: Dr. Andavári Ferenc, Berkes Jenő, Bognár Béla, Egervári Gyula, Farkas István, Hegedűs Zsigmond, Horváth Lajos, Holpert Lajos, Jobb János, Lantos József, Kolláth József, Kebelei Ferenc, Kovács József, Kovács Géza, Lajtai Tivadar, Máthé Lajos, Megyeri János, Rózsavölgyi Sándor, dr. Schaffer Emil, Sík Jenő, Szakos József, Szilli Mihály. Fegyelmi Bizottság: Elnök: Lajtay Tivadar, tagjai: dr. Andavári Ferenc, Horváth Lajos, Lantos József, Rózsavölgyi Sándor, Sík Jenő, Szilli Mihály. A CVSE első csapatát az I. osztályba, míg a második csapatát a II. osztályba nevezte, így a volt leventecsapat valamennyi játékosa rendszeres szerepléshez jutott. Az Intéző Bizottság az NB III-as szereplést tűzte ki célul. A Celldömölki Levente SE augusztus 15-én búcsúmérkőzést játszott a helyi CVSE ellen. Eredmény 2:1 lett a vasutasok javára. A leventeegyesület azért nem maradt labdarúgócsapat nélkül, a volt második illetve ifjúsági gárdáját természetesen a leventebajnokságba nevezték, s annak működési költségeit a CVSE biztosította.

Csiszár Ferenc az ökölvívók III. kerületi titkára állta a szavát. A szakosztály megkapta a homokzsákot, melyet a leventeotthonba szereltek fel, valamint elindulhattak az ökölvívó csapatbajnokságban. Az első mérkőzésüket Tapolcán a helyi vasutas csapattal vívták meg 1943. június 20-án. A találkozó eredménye 10:6 lett a Tapolcai Vasutas SE javára. Az egyes mérkőzések a celldömölki versenyzők részéről az alábbiak szerint zajlottak le:

Légsúly:	Sándor Ferenc három menetben pontozásos győzelmet ért el.	0:2
	Keveset támadott, inkább a védekezésre helyezte a fősúlyt. Ütései azonban ültek, jó pontértékűek voltak	
Harmatsúly:	Berghoffer II. József a harmadik menet 25. másodpercében leléptetve.	2:2
	Leléptetés oka: kivonta magát a küzdelemből. Berghoffer II. fél és nincs szíve küzdeni.	
Pehelysúly:	Horváth Lajos a 15. másodpercben sportszerűtlenség miatt leléptetve.	4:2
	Meg sem próbálta megütni ellenfelét, csak fut előle és lezár.	
Könnyűsúly:	Berghoffer I. Sándor k.o. vereséget szenvedett.	6:2
	Gyenge formában versenyzett.	
Váltósúly:	Hömöstrei János döntő fölénnyel győzött Jung ellen.	6:4
	Rohamoz, soroz, ütései erősek és pontosak. Ellenfelét lesöpörte a ringből.	
Középsúly:	Pethő Lászlót az orvos nem engedte mérkőzni.	8:4
Félnehézsúly:	Nem tudott versenyzőt indítani a celldömölki csapat.	10:4
Nehézsúly:	Szabó Imre döntő fölénnyel győzött Szófián ellen.	10:6
	A szakosztály edzőjének győzelme nem volt vitás.	

A Celldömölki Hírlap június 26. kiadásában olvasható a mérkőzésről. „*Bírálatunk: Sándor pár év múlva lesz jó. Fiatal még, de dicséretére legyen mondva: van szíve öklözni. Ez az, ami hiányzik Berghoffer Józsefből és Horváth Lajosból. Félnek, nincs erejük küzdeni, pedig tudnának. Berghoffer Sándor rossz napot fogott ki, ezért volt olyan gyenge, az ellenfele pedig nagyon erős volt. Hömöstrei jelenleg a csapat egyik legjobb embere. Van érzéke és szíve küzdeni. Jól üt, pontosan, erősen.*" Szabó Imre nem csak oktatni, de versenyezni is nagyon tudott. Bajnoki mérkőzésen június 27-én Celldömölkön mutatkoztak be a versenyzők. A bemutatkozás nem valami fényesre sikerült a jól képzett Zalaegerszegi Leventeegyesület versenyzői ellen. A mérkőzés lefolyása az alábbiak szerint történt:

Légsúly:	Sándor Ferenc k.o. vereséget szenved Brezsán ellen.	0:2
	Sándor Ferenc csupa szív, tehetséges ökölvívó, nagyon fiatal még.	
Harmatsúly:	Berghoffer II. Józsefet leléptették Radovics II. ellen szabálytalan versenyzésért.	0:4
	Berghoffer II. fegyelmezetlen, nincs szíve, meg kell változnia, így nincs helye a csapatban.	

Pehelysúly:	Horváth Imre erős orrvérzés miatt leléptetve. *Horváth Imrének érzéke van a sporthoz, edzés hiánya van, komolyabban kell venni az ökölvívást.*	0:6
Váltósúly:	Hömöstrei az I. menetben döntő fölénnyel győz Ekler ellen. *Hömöstrei János kemény, rutinos, nagytehetségű.*	2:6
Középsúly:	Pethő Lászlót szabálytalan versenyzésért leléptették. *Pethő ütései rendkívül erősek, nincs mozgása és rutinja, edzés hiánya látszik.*	2:8
Félnehézsúly:	Radovics I. ellenfél nélkül győz.	2:10
Nehézsúly:	Szabó Imre ellenfél nélkül győz.	4:10

1943. július 4-én felavatták Celldömölkön a MÁV rendezői teherpályaudvar deltájában megépült vasutas sportegyesület céllövő-szakosztályának 10 lőállásos lőterét. Az ünnepélyes avatáson rendezett lövészversenyen a leventék is részt vettek, Rózsavölgyi Sándor oktató vezetésével, aki a képen jobbról a második. A versenyen a küzdelem a dr. Omarovicai Imrédy Kálmán vándorserlegéért, valamint 12 tiszteletdíjért, 15 oklevélért és 44 lövészéremért folyt. A verseny eredményei:

Imrédy vándorserlegért:

Csapatverseny: 1. Celldömölki Vasutas SE 2. Szombathelyi Haladás II. 3. Pápai MÁV-Kinizsi SE

I. és II. osztályú verseny:

Csapatverseny: 1. Nagykanizsai Vasutas 2. Szombathelyi Haladás I.

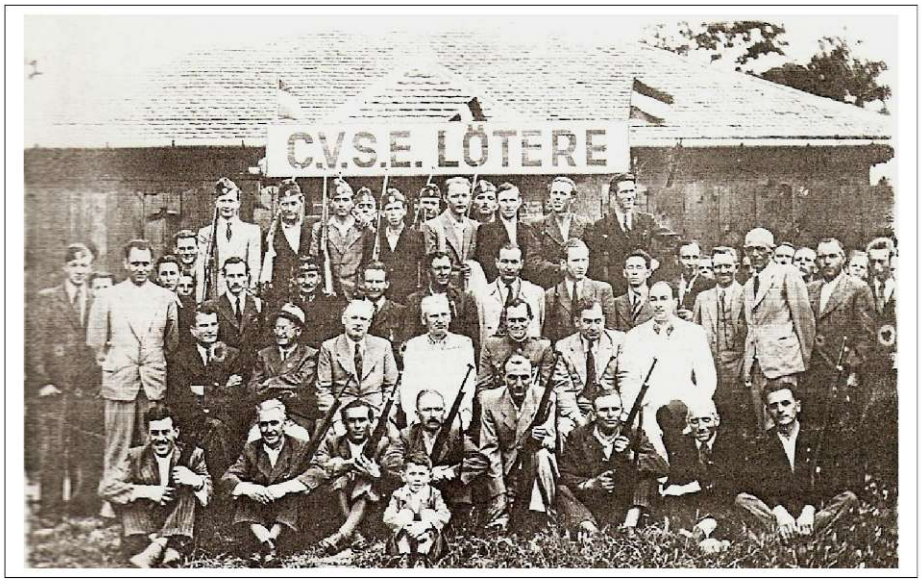

CVSE lőtéravatása

Az 1942-43-as tanév olyan meglepetést tartogatott a tanulók számára, amely nem okozott örömteljes fogadtatást. Sőt, a tanulók szinte egyöntetűen felháborodással és elutasítással fogadták, de a rendelet ellen a jó érzésű tanárok sem tudtak semmit tenni. Az Országos Közoktatási Tanács javaslatot tett a Vallás és Közoktatásügyi Minisztériumnak, hogy vezessék be a *„Honvédelmi ismeretek”* című tantárgy oktatását a középiskolák valamennyi osztályában és a népiskolákban is, úgy a fiú, mint a leányiskolákban egyaránt. A heti tanórák száma e célra egy órában legyen megállapítva. Természetesen a tananyagot a leventekiképzés keretében kell beállítani. Ezért a leventekiképzést három óráról kettőre kell leszállítani. A javaslat tartalmazta továbbá, hogy a mindennapos testgyakorlás céljára naponta, a tanítás megkezdése előtt félóra állítandó be a nyári időszámítás alatt, de a téli hónapokban a reggeli gyakorlatokat szüneteltetni kell. Az újítás nem volt más, mint az, hogy a tanítási nap *„csukló-gyakorlatozással”* vette kezdetét. A VKM természetesen utasította az iskolákat, hogy ennek megfelelően járjanak el Minden reggel a tanórák kezdete előtt 30 perccel mindenegyes tanuló köteles volt az iskola udvarán tornára jelentkezni. A félórás reggeli-torna bevezetésével, melynek idejét Bozsó László főoktató, testnevelő tanár pontosan betartatta, sikerült egy kis *„kaszárnyaszaggal”* elárasztani az iskolát. Az iskolai honvédelmi nevelés alatt értette az IHNETOSZ a *„Honvédelmi ismeretek”* tantárgyat, a 6 órai test-

nevelést és a 2 órai katonai vagy más néven leventekiképzést. Az 1943-44-es tanévtől kezdődően a levente kiterjesztette szárnyait az elemi népiskolák 5-6. és a polgári fiúiskolák 1-2. osztályos tanulóira is. Sőt, a totális leventekényszer a leánytanulókat sem hagyta ki a leventeintézmény áldásos tevékenységéből.

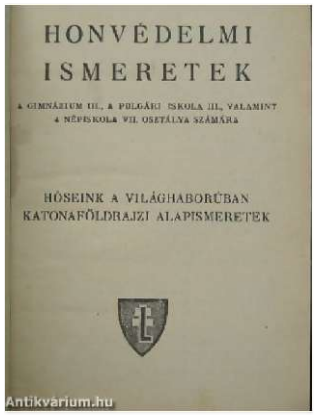

A honvédelmi törvény megjelenését követően a középiskolák 3. és 4. osztályos tanulói részére már lett kiadva *„Honvédelmi ismeretek”* c. tantárgyhoz könyv, melyet azonban 1941 utáni helyzetnek megfelelően az 1. és 2. osztályosok részére is meg kellett szerkeszteni, sőt a népiskolák részére is meg kellett írni. A jobb oldalt látható tankönyv 1943. szeptember 1-ig volt használatba, míg ettől kezdődően az alanti újtankönyvek kerültek bevezetésre.

Az iskolai leventekiképzésnek egyik jelentős tárgya a *„Honvédelmi ismeretek”* című tantárgy volt. Béldy Alajos a kormányzónak már 1941-ben arról tett jelentést, hogy a honvédelmi ismeretek oktatása eredményesen folyik. A kormányzó egyetértett azzal, hogy a honvédelmi ismereteket az elemi iskolákban is oktassák, valamint azzal is, hogy a leányiskolákban is bevezetésre kerüljön.

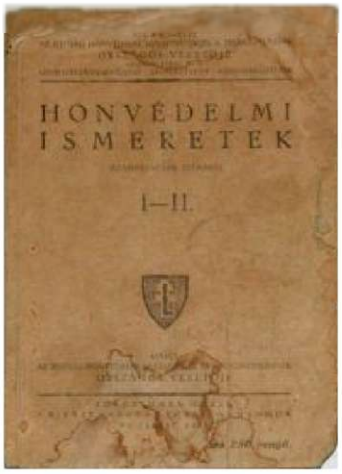

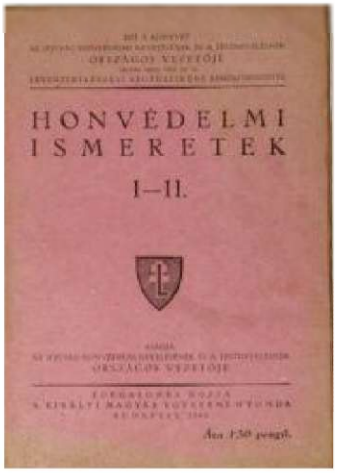

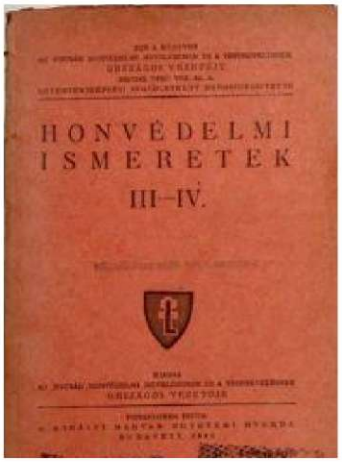

A nyár folyamán a Celldömölki Leventeegyesület és a CVSE közösen megpróbált eljárni a vitorlázórepülés újbóli beindítása véget. Ígéretet kaptak arra, hogy olyan támogatást kap a CVSE, melyből be lehet fejezni a hangárépítést a Ság hegyi *„Kakasdombon”*, valamint vásárolhat két vitorlázórepülőt és csörlő-kocsit. Szeptember 12-én a CVSE a Kemenesaljában felhívással fordult a kemenesaljai és celldömölki fiatalok felé, hogy jelenkezenek az egyesületnél vitorlázórepülő kiképzésre. A jelentkezést a MÁV Fűtőház segédhivatalában lehetett megejteni, a feltétel, hogy a 16 évet valaki betöltötte és a magyar állampolgársága volt. A jelentkezéseket követően a vitorlázórepülés szervezését, a szakosztály helyett a MÁVERO celldömölki csoportjának megalakítását, Vas Béla fűtőházfőnök indítványozta és járt el ez ügyben. A celldömölki képviselőtestület és KTB helyett az újonnan felállt önkormányzati Leventebizottság is támogatásáról biztosította a fűtőházfőnököt, az októberi képviselőtestületi ülésén. Vállalta azt is, hogy a következő év januárjától 80 pengővel elősegíti a vitorlázó-repülőoktató díjazását.

Ugyancsak szeptember 12-én a járási katonai parancsnokság leventeparancsnoka, mindhárom leventekorcsoport részére megrendezte a *„Mátyás Király Sport Év”* keretében a járási *„Gyorslevente”* kerékpárversenyt. A versenyen 44 levente indult el és tette meg a számára előírt távot a saját kerékpárján. Eredmények:

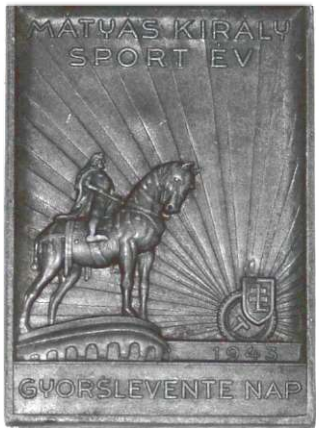

I. korcsoport 6 km-es táv:

1. Kotila Vilmos

II. korcsoport 10 km-es táv:

1. Tóth Zoltán, Köcsk
2. Hencz Lajos, Csönge
3. Ruzsa Jenő, Celldömölk

III. korcsoport 35 km-es táv:

1. Szakonyi Géza, Celldömölk
2. Varga Lajos, Celldömölk
3. Szalay Kálmán, Celld.
4. Schreiner Zoltán, Köcsk
5. Ruzsa László, Alsóság
6. Pethő György, Celldömölk
7. Fazekas László, Celld.
8. Kiss Sándor, Alsóság
9. Erőss Lajos, Nagysimonyi
10. Martos István, Tokorcs
11. Princzes József, Celld.
12. Császár László, Köcsk
13. Somogyi Gábor Celld.

Két hét múlva, szeptember 26-án a Celldömölki Leventeegyesület a városban háztömbkörüli versenyt rendezett. A versenyen három korcsoportban vettek részt a leventék és az alábbi helyezéseket érték el:

I. kcs. Leventeapródok:	1. Kotila Vilmos		
II. kcs. Levente ifjak:	1. Fazekas László 4. Kiss Béla	2 Ruzsa Jenő.	3. Németh József
III. kcs. Leventelegények:	1. Varga Lajos 4. Ormos Ferenc	2. Pethő György 5. Halmai István	3. Józsa Ernő

Az általános leventekiképzést illetően jelentette be Béldy Alajos, hogy a leventelegények (3.korcsoport) 1943. szeptember 1-től a honvédségi új lőkiképzési szabályzat szerinti új alapokra helyezett hadipuska lőkiképzést kapnak. Továbbá repülőmodellező oktatók kiképzése kezdődött, akik az ország területén a leventeegyesületek modellező szakosztályait fogják vezetni. Celldömölkön is megszervezésre került a repülőmodellező szakosztály. A LOK vezetője, vitéz Kudriczy István vezérőrnagy a leventepróba-jelvények rendszeresítéséről ismertette, hogy három fajta jelvényt terveznek bevezetni. A leventelegények jó minősítésű leventéi 1 csillagos jelvényt, az igen jó minősítésűek 2 csillagost, míg a kiváló minősítést elértek pedig 3 csillagost kapnak. A tervek szerint a jelvény birtokosai bevonulásuk után a honvédségi szolgálatuk kezdésekor különleges bánásmódban fognak részesülni. Mégpedig: a napiparancsban meg kell róluk név szerint emlékezni, a 3 csillagosokat a csapatparancsnok, a 2 csillagosakat az osztályparancsnokok, az 1 csillagosakat pedig a szakaszparancsnokok majd kihallgatáson fogadják, és dicséretbe részesítik őket. Ezzel a rossz magaviseletű leventéktől megkülönböztetést nyernének, amely a további kedvezmények esetében is megjelenne. A honvédség vezérkari főnöksége a Vkf. 43.121.sz/eln. 1.a.-1943 rendelete értelmében *„A haderőn kívüli előképzés a honvédség alapvető érdekeit szolgálja. Az alatta tanúsított magatartás jutalmazásával, illetve a hanyagság megtorlásával a leventeintézmény megbecsülését és tekintélyét akarom szolgálni... A mulasztások megtorlására az alábbiakat rendelem el. Az újonc bevonulása után az osztályparancsnokok a leventeintézménytől érkezett nyilvántartási adatokból állapítsák meg, mely újonc volt fegyelmezetlen, hanyag, mint levente, illetve melyik követet el mulasztást. Az ilyen honvédet az újonckiképzés tartama alatt szabadság, eltávozás, kimenő és kimaradás megvonásban kell részesíteni, akkor, mikor már a többi újonc élvezi a kedvezményeket.”* A 18 évesnél fiatalabb leventéket viszont csak házi, iskolai vagy fegyelmi fenyítés érhete, annak ellenére, hogy 1943-ban már szigorúbbak lettek a fegyelmi szankciók.

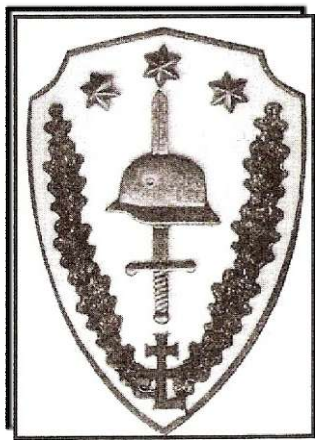

Mint már említettük a Celldömölki Leventeegyesület az I. és II. korcsoportra építve folytatta a labdarúgó szakosztályának működését. Csapatát az 1943-1944. évi leventebajnokságba nevezte be és most is a III. kerületi bajnokságban szerepelt. A VI. csoportba nyert beosztást az alábbi leventeegyesületekkel együtt: Alsó-Felsőszeleste, Gérce, Ikervár, Jánosháza II., Nick, Ölbő, Sárvár II. A leventebajnokság őszi fordulójának eredményei:

1943. szeptember 26.	Celldömölki Levente – Ölbői Levente	5:0
1943. október 3.	Nicki Levente – Celldömölki Levente	1:1
1943. október 10.	Sárvári Levente SE II. – Celldömölki Levente	4:0
1943. október 24.	Celldömölki Levente – Gércei Levente	0:1
1943. október 31.	Alsó-Felsőszelestei Levente – Celldömölki Levente	1:0
1943. november 7.	Celldömölki Levente – Ikervári Levente	4:2
1943. november 14.	Jánosházai Levente SE II. – Celldömölki Levente	3:5

1943. november 29-én került pont a leventeleány-intézmény hosszantartó rendelet előkészítési procedúrájára. A pontot a VKM 1943. évi 9800/sz. rendelete tette a sok vita ügyének végére. A rendelet a hercegprímás elképzelései alapján született meg és a következők lényeges változásokat tartalmazta:

„1. § (1) A leventeleány-mozgalom célja, hogy a leányifjúságot a hagyományos női erények szellemében való nevelés útján a haza és a család szolgálatára, különösen pedig a magyar anya feladataira és a honvédelmi szolgálatra előkészítse.

(3) A leventeleány-mozgalom a vallási ismeretek bővítésével és a vallásos életmód gyakorlásával, állampolgári és honvédelmi, egészségügyi, gyermekápolási és gyermeknevelési, gazdasági és háztartási ismeretek közlésével és gyakorlásával igyekszik célját megvalósítani. A vallási ismeretek bővítése és a vallásos életmód gyakorlása a leventeleányok vallásfelekezetének lelkésze vagy a vallásfelekezet megbízottja által és a leventeleányok vallásfelekezetének szabályai szerint történik…

2. § (1) A leventeleány-mozgalomba törvényes képviselőjének engedélyével, önkéntes jelentkezés alapján fel lehet venni minden olyan magyar állampolgár leányt (hajadont), aki

a) tizedik évét betöltötte, de tizenkilencedik életévét még nem haladta túl,

b) egyetemnek vagy főiskolának nem hallgatója (növendéke),

c) zsidónak nem tekinthető.

3. § (1) A leventeleány minőség megszűnik,

a) ha a leventeleány férjhez megy;

b) ha a mozgalomból önként kilép;

c) ha a 2. § (1) bekezdésének a)–c) pontjaiban megkívánt kellékeknek többé nem felel meg;

d) ha a leventeleányt a mozgalomból kizárják.

4. § (1) … alapszerve … a leventeleány-csapat.

(2) Csapatot ott lehet alakítani, ahol az önként jelentkező leányok száma legalább huszonnégyet elér…

Ezzel minden akadály elhárult a leánylevente-csapatok létrehozását illetően. Természetesen a már megalakultak a rendelet kihirdetését követően, a rendelethez alkalmazkodva fejtették ki működésüket.

1943. december 18-án vitéz Béldy Alajos Nagyváradon a székesegyházban megkoszorúzta Szent László szobrát, és a következő szavak: *„A belső arcvonalon teljesítsétek kötelességeiteket”* – kíséretében megnyitotta az 1944. évi Szent László levente kiképzési évet. 1944 azonban nemcsak Szent László évet jelentette a leventék életében, hanem a német megszállást, a nyilas hatalomátvételt és az országunk hadszíntérré válását is. Ugyanis az 1943-as esztendő óriási fordulatot hozott a második világháborúban. Az elvesztett csaták következtében egyre kevesebb esélye lett a hitleri hadseregnek és csatlósainak a háború megnyerésére. Ugyanezt Horthy kormánya felismerte és már a tavasz folyamán egy titkos különbékében bízó tárgyalásokat kezdett az angolszászokkal. Eredménytelenül.

A celldömölki járási levente parancsnoki vezetésben január 1-jén változás következet be. Újvári Kálmán hadnagy helyett, Gádoros Mihály főhadnagy nyert kinevezést, akit még ebben az évben századossá léptettek elő. A MÁVERO újonnan alakult celldömölki csoportjával már Gádoros kötött egyességet, hogy a vitorlázórepülősportba a celliek mellett a járási leventeegyesületek is bekapcsolódjanak. A celldömölki csoportnál az 1943-as év a szervezéssel és az előkészületekkel telt el. A Ság hegy lábánál épült hangár tetejét befedték, így használható állapotba került. Decemberben kaptak Budapestről egy Zölinget és egy Vöcsköt. Jelenleg tehát két repülő állt rendelkezésre, egy siklógép és egy iskola vitorlázó-repülőgép. Ígéret volt, hogy később egy nagyteljesítményű vitorlázógépet fognak kap-

ni. A jelentkezőket természetesen technikai és elméleti oktatásban részesítették. A repülés elméletéből mindenkinek ismernie kellett annyit, amennyi a repülőgép és repülését megértéséhez szükséges volt. Valamint el kellett sajátítani a repülőgép javításának módját, technikáját és a gépszerelését. Vas Béla a MÁVERO csoport vezetője úgy vélekedett *„hogy a repülés neveli az ifjúságot olyanná, amilyennek a zajló életben kell lennie, és hogy a sportrepülő egyesület a hadi repülő utánpótlásképzésének egyik főtámasza."*

A csoport taglétszáma 33 kezdő, két „A" és egy „B" vizsgás növendék volt. Még március elején megkapták a harmadik vitorlázógépet a celldömölki sportrepülők, akiket Budapestről lehelyezet, Pém László oktató volt hívatva tanítani. Működési támogatást a MÁVERO részére, a MÁV Igazgatóság, a Horthy Miklós repülőalap, és *„az idők szavát megértő."* Celldömölki Képviselőtestület biztosított, valamint a saját műkedvelő előadások bevételéből egészített ki az egyesület. A Ság hegyi Bazaltbánya Rt. és a Mesteri község ingyenes területhasználatot engedélyezet részükre. A levente növendékek szakaszparancsnoki megbízatását, Bősze Ferenc levente ifjúsági vezető kapta meg, aki e megbízatása mellett a leventék síoktatását is ellátta. A leventeegyesület sífutásra alkalmas síléceket kapott, azzal, hogy minél többen sajátítsák el a terepen e sportágat, hogy azt szükség esetén a katonai bevonulás után hasznosítani tudják. Többen jelentkeztek síelési kiképzésre, de valójában csak kevesen tudtak a követelményeknek megfelelni. (A képen Bősze Ferenc ifjúvezető látható)

Az ország sportvezetői felhívással fordultak sportvezetőkhöz, sportolókhoz, mely így hangzott. *„Március 5-én «A sport a nemzetért» nagygyűlésen a magyar sporttársadalomtól lelkesedést, vidámságot és tettrekészséget kértem és egyet követeltem: vasfegyelmet... Szeressék és pártolják továbbra is a honvédelmi előkészítés szolgálatában álló sportot... Örök időkre el kell távolítani a sportból azokat, akik a sportszerűség és fegyelem törvényeit megszegik. Sportolók! Küzdjetek férfias bátorsággal a pályán, de fegyelmezzétek önmagatokat, és példamutatóan engedelmeskedjetek feletteseiteknek, mert akkor élő igazsággá válik a mai nemes jelmondatunk: «A sport mindig honvédelem!» - vitéz Béldy Alajos, vitéz Tárczay-Felicides Román, Misányi Ottó"*

Hitler miután 1943 tavaszán értesült a magyar kormány különbéke-tapogatózásairól elrendelte az ország megszállásának kidolgozását. A később Margaréta-terv néven megismert megszállási terv első változata 1943 szeptemberében már készen volt. A megszállásra azonban csak 1944. március 19-én került sor. A megszállással új korszak kezdődött az ország életében. Igaz, az emberek közömbösen fogadták a német csapatokat, csak később döbbentek rá, hogy a háború hazánkat sem kíméli majd. A kormányzó megtiltotta az ellenállást, nem mondott le, sőt kinevezte a németeknek megfelelő új kormányt. Miniszterelnöknek Sztójay Dömét, volt berlini nagykövetet.

Egyelőre a leventesportban és a kiképzés programjában különösebb változások nem történtek. Elkészült a levente labdarúgó bajnokságának tavaszi sorsolása, és az alábbi mérkőzésekre sor is került. A leventék csapata az őszi szezonban jól szerepelt és *„ha a tavaszi mérkőzésekre komolyan felkészülnek, minden remény meglehet arra, hogy a bajnokságot is megnyerik."* – olvasható a Kemenesalja március 11. számában. A remény meg volt, de végül csak a második helyezést sikerült elcsípni.

1944. március 26.	Celldömölki Vasutas SE II. – Celldömölki Levente *Barátságos találkozó*	3:2
1944. április 2.	Ölbői LE – Celldömölki LE *Bajnoki: Góllövők: Balogh, Nagy, Marsai Jók: Marsai, Nagy, Finta II. L., Gyürüsi, Balogh*	1:3
1944. április 16.	Celldömölki Levente – Nicki LE *Góllövők: Nagy (3), Somogyi, Marsai Jók: Bősze, Nagy, Balogh, Marsai, Vikman, Gyürüsi, Somogyi*	5:0
1944. április 23.	Celldömölki Levente – Sárvári Levente SE II.	0:3
1944. május 7.	Gércei Levente – Celldömölki Levente	2:0
1944. május 14.	Celldömölki LE – Alsó-Felsőszelestei Levente *Góllövők: Nagy (3), Szalai (2), Gyürüsi, Balogh*	7:1
1944. május 21.	Ikervári Levente – Celldömölki Levente *CLE: Simon – Vikman, Hömöstrei – Balogh, Bősze, Finta II. L. – Marsai, Somogyi, Nagy, Gyürüsi, Szalai*	3:3
1944. június 4.	Celldömölki Levente – Jánosházai Levente SE II. *CLE: Simon – Vikman, Hömöstrei –Balogh, Bősze, Finta II. L. – Marsai, Somogyi, Nagy, Gyürüsi, Szalai*	7:0

1943-1944. évi Levente Labdarúgó Bajnokság III. Honvéd kerület VI. csoport végeredménye

1. Gércei Levente	14	9	2	3	50	:	9	20
2. Celldömölki Levente	14	7	2	5	40	:	22	16
3. Sárvári Levente SE II.	14	7	2	5	33	:	27	16
4. Alsó-Felsőszelestei Levente	14	7	2	5	31	:	28	16
5. Ikervári LE	14	5	3	6	27	:	38	13
6. Nicki Levente	14	5	3	6	15	:	45	13
7. Ölbői Levente	14	4	2	8	18	.	34	10
8. Jánosházai Levente SE II.	14	2	2	10	11	:	33	6

1944. április 1-jével befejeződött a tanév az iskolákban. Április 8-án már felhívással fordult a járási leventeparancsnokság a helyi újságokon keresztül az összes leventeköteles tanulókhoz, és közölték velük, hogy a továbbiakban kötelesek részt venni az iskolán kívüli leventeegyesület foglalkozásain. A korai iskolaév befejeztével az iskolákból kikerült leventék a leventeapródok és ifjú leventék számát növelték meg a leventeegyesületeknél, így a celldömölkinél is. A gimnáziumokba járó levente fiatalok különösen a sportban tűntek ki, de a honvédelmi ismeretekből is elméletileg előbbre tartottak. Gyakorlati kiképzésben azonban volt mit pótolniuk. Április 6-tól kezdve az angolszászok elkezdték hazánk bombázását. Mindezek ellenére a leventekiképzés továbbra is zavartalanul folydogált a saját medrében. Májusban a honvéd próbákat tartották, mely elméleti és gyakorlati részből állt. A járás leventeegyesületeinek próbázásait, Gádoros Mihály járási leventeparancsnok szorgalmasan látogatta. A próbázásokon kívül a leventék ki vették részüket a bombakárosultak és a Gyermekvédő Liga részére történt gyűjtésekből, valamint a rongygyűjtésből. A leventék egészségének megőrzése céljából ezer doboz C-vitamint kapott az egyesület. A bombakárosultaknak 2944,08 pengőt, míg a Gyermekvédő Ligának 310 pengőt sikerült összegyűjteni a celli leventéknek.

Március végén a minisztertanács, Jarros Andor belügyminiszter előterjesztése alapján honvédelmi szempontból fontosnak tartotta, hogy a megbízhatatlannak tartott zsidók felismerhetőek legyenek. Ez volt az alapja annak a rendeletnek, amely április 5-től minden 6 évnél idősebb zsidó személy részére kötelezővé tette, hogy a felső ruhájának bal oldalán 10x10 cm-es kanárisárga színű, hatágú csillagot viseljen. A rendelet minden magyar zsidó önérzetét sértette. A csillag felvarrásával a zsidóknak megpecsételődött a sorsuk. A kanárisárga hatágú csillag felvarrása a gettósítás és deportálás, vele együtt a halál előjele lett. Celldömölkön 1944. áprilisban a zsidóhitközség 499 zsidó vallású személyt írt össze, melyből május 10-11-én a Jánosházai gettóba 394 fő került. A gettó lakóit június 17-én a sárvári gyűjtőtáborba vitték, ahonnan a megsemmisítő német koncentrációs táborokba kerültek. A celldömölki összeírt zsidók közül 411 személy lett a holocaust áldozata. Emlékezetükre állított emlékművet a Király János utcai templomkertből a szombathelyi izrealita temetőbe helyezték át. (A képen egy megbélyegzett zsidó ember)

Vitéz Béldy Alajos vezérezredes április 2-án a rádió leventeműsorában szózattal fordult a leventékhez, melyben, a rendkívüli helyzetben, képességeik szerinti helytállásra buzdította őket. A szózat záró gondolata: "*Ebben a döbbenetesen komoly történelmi órákban férfivá avatlak benneteket. Ne feledjétek, hogy valamikor úgy beszélnek majd az 1944-es magyar ifjúságról, ahogyan mi a szabadságharcok hős ifjúságáról beszélünk.*" A honvédelmi miniszter, Csatjai Lajos május 24-én bejelentette, hogy a 140/1944. M. E. sz. alatti rendeletével *„az állításköteleskor alsó korhatárát az 1924. évi születési évfolyamra nézve egy évvel leszállította. A leszállítást csak olyan értelemben fogjuk kihasználni, hogy csak a sorozás fog előbb megtörténni, a bevonulás marad az eddigi életkorban, ha csak előre nem látott cselekmények mást nem követelnek…”* Amint tapasztalni fogjuk, az *„előre nem látott”* események bekövetkeztek. Ugyancsak HM rendelettel tiltják meg azt, hogy a levente nem lehet tagja politikai pártnak.

Az országban történő bombázások miatt április hónapban, felszállási tilalmat rendeltek el a vitorlázórepülésben, melyet csak június 24-ével oldottak fel a leventeköteles növendékek részére. Addig viszont elméleti oktatás volt és Celldömölkön a levente repülőmodellezők készültek versenyre. Első és egyben utolsó versenyüket május 28-án tartották a Ság hegyi *„kakasdombon.”* A verseny levezetésére, Vas Béla fűtőházfőnököt, a MÁVERO vezetőjét és Zimmermann József vitorlázórepülő oktatót kérték fel. A versenybizottság tagjai voltak még, Pém László ezüstkoszorús és Kiss Imre „B” vizsgás vitorlázórepülő oktatópilóták. *„Pünkösd vasárnap már a korai délutáni órákban öregek, fiatalok sétáltak a Ság hegy felé. A hangár környé-*

kén szép számú közönség gyűlt össze és nagy érdeklődéssel fogadta a felvonuló versenyzőket és modelljeiket" - olvasható a Celldömölki Hírlap 1944. június 3. számában. A leventék modellező-körét, Kontics Károly levente vezette, aki egyúttal versenyzőként is szerepelt nyolc társával együtt. A versenyzők a nemzetközi szabályoknak megfelelő méretű, kilenc különböző típusú saját magúk által készített repülőmodellekkel indultak. A verseny fontosságát kiemelte, hogy Gádoros Mihály százados, járási leventeparancsnok is megjelent. A verseny döntőjébe négy versenyző került. Eredményeik:

1. Dénes Imre 64 mp 2. Kontics Károly 34 mp 3. Mándli Imre 2x15 mp 4. Tóth Zoltán 15 mp

A celldömölki lányok leventecsapatának megalakulásáról a Kemenesalja c. helyi lap 1944. június 24. számában olvasható: *„A múlt vasárnap délután a zárdában gyülekeztek össze az iskolai és iskolán kívüli leventeleány korcsoportbeli leányok. Dr. Nemes Vazul plébános, leventelelkész beszédben ismertette a leventeleány mozgalom nagy célkitűzését és bejelentette, hogy az illetékes hatóság rendelkezése folytán Celldömölkön is megalakítják a leventeleányok csapatát. Az iskolás leventeleányok csoportjába 170, míg az iskolán kívüliek csoportjában 70 leány jelentkezett."* Tehát június 11-én megalakult a leventeleányok csapata Celldömölkön. Eredetileg minden 10-19. év közötti leányra kiterjedt volna a leventekényszer, de az egyházi körök tiltakozásának eredményeként olyan kompromisszum született, hogy a leányok részére 14. év betöltése után és csak is önkéntes alapon hozzák létre a leányok leventeegyesületeit. Lényegében sok vita után mégsem lett a leányok részére kötelező a levente. Ennek köszönhetően, a fiúkkal ellentétben, nem kellett a lányoknak fegyveres szolgálatban részt venni, nem kellett a kiürítési parancsnak engedelmeskedniük és még sok kellemetlenségtől, megpróbáltatástól mentesültek. A celldömölki iskolaköteles leventeleányok a nyár folyamán mákgubógyűjtésben vettek részt.

1944. június 17-én Szombathelyen a helyi leventeegyesület jelvényszerző egyéni ökölvívóversenyt rendezett. A celldömölki leventék a versenyre, Hömöstrei Jánost nevezték be. A versenyt a városi tornacsarnokban rendezték meg, ahol Hömöstreinek félnehézsúlyban a Zalaegerszegi Takács ellen kellett megküzdeni a jelvényért. A technikás jó erőben lévő celldömölki leventeegyesület versenyzője kitüléssel győzte le ellenfelét. Másnap viszont, június 18-án 76 éves születésnapját ünnepelte Horthy Miklós. Ennek tiszteletére és a hősök emlékének hódolva *„Leventenapot"* rendeztek Celldömölkön. Délelőtt 9 órakor ünnepi szentmisét tartottak, melyet dr. Nemes Vazul plébános, járási leventelelkész celebrált. Természetesen ugyanebben az időpontban ünnepi istentiszteleteket tartottak az evangélikus és református templomokban is. A miséről illetve istentiszteletekről 10 órakor a leventeszakaszok, a vasutas egyesületek és a társadalmi egyesületek tagjai a hősök szobrához vonultak. Az ünnepséget a leventezenekar a hiszekeggyel nyitotta meg. Ezt követően a leventeapródok ünnepélyes fogadalomtétele következett. A fogadalomtétel után, Gosztonyi Miklós levente mondott ünnepi beszédet. Beszédében *„hódolt a hetvenhatodik születésnapját ünneplő Kormányzó Úrnak, a magyar hősöknek és fogadalmat tett a leventeifjúság nevében az áldozatos életre, a hősök példájának követésére."* – olvasható a Kemenesalja 1944. június 24. számában. Az ünnepi beszédet a koszorúk elhelyezése követe a hősök szobrának talpazatára. A leventék koszorúját Márkus László levente tette le, kifejezve az ifjúság hódolatát. Koszorúzás után a leventezenekar eljátszotta a Himnuszt, majd a leventék díszmenetben vonultak el a szobor előtt.

Délután fél három órakor atlétikai versennyel folytatódott a leventenap a járás leventéi részére. A versenyen megjelent Gádoros Mihály százados járási leventeparancsnok. A versenyszámokat Újváry Kálmán hadnagy vezetésével és a járásbeli leventetisztek közreműködésével bonyolították le. *„A közönség soraiban ott láttuk dr. Nemes Vazul plébánost, járási leventelelkészt, Molitorisz János evangélikus esperest és még „néhány" személyt a helybeli vezetők közül, de igen sokan hiányoztak, olyanok, akiknek ott kellene lenniük minden megmozduláson, amely az ifjúságtól indul ki."* – írta a Kemenesalja. A helyi lap Hírek rovatában ezzel kapcsolatban azt tudhatjuk meg, hogy *„ismeretlen okok"* miatt a leventeegyesület elnöksége nem fejtett ki működést, ezért a járási leventeparancsnokságnak kellett köszönetet mondani az atlétikai versenyre jutatott tárgyjutalmakért is. A versenyszámok legnagyobb részét celldömölki leventék nyerték meg, mert a járás leventeegyesületei közül csak igen kevesek vettek részt. A verseny győztesei:

100 m-es síkfutás II. kcs.:	1. Bősze László, Celld. 12,3	400 m-es síkfutás II. kcs.:	1. Kollmann Jenő, Celld. 61,2
100 m-es síkfutás III. kcs.:	1. Fábsits Ferenc, E-hetye 13,3	400 m-es síkfutás III. kcs.:	1. Sebestyén (?) 60,0
1500 m-es síkfutás II. kcs.:	1. Antal (?) 4:58,8	1500 m-es síkfutás III. kcs.:	1. Orbán (?) 4:32,0
Diszkoszvetés II-III. kcs.:	1. Erőss Lajos, N-simonyi 31,18	Gerelyhajítás II-III. kcs.:	1. Erőss Lajos, N-simonyi 42
Magasugrás II-III. kcs.:	1. Bősze László, Celld. 150	Távolugrás II-III. kcs.:	1. Bősze László, Celld. 552
Rúdugrás II-III. kcs.::	1. Bősze László, Celld. 260	Súlylökés II-III. kcs.:	1. Major János, Celld. 10,96

A versenyszámok között a celldömölki leventék tornabemutatóját láthatták a nézők. A Pápára járó diákleventék, Ágoston Sándor, Gyürüsi Dezső, Uhlár László és Uhlár Tivadar svédszekrényen, korláton, nyújtón és talajon végeztek

mutatós gyakorlatokat. A bemutatón gyakran hangzott fel a közönség tapsa. *„A verseny után Gádoros Mihály százados, járási leventeparancsnok köszöntötte a megjelenteket, de kifejezte megütközését, hogy Celldömölk közönsége ilyen kevés érdeklődést tanúsít a leventék megmozdulása iránt. Tapasztalata, hogy a celldömölkiek igen szívesen adakoznak, ha arról van szó, hogy valamilyen ügyet anyagilag kell előbbre vinni, de nincsenek sehol, ha erkölcsi támogatásról van szó. Pedig a leventeintézménynek a társadalom részéről nemcsak pénzre van szűksége, hanem elsősorban lélekre."* – olvasható a Kemenesaljában. Beszédét befejezve kiosztotta a győzteseknek járó díjakat. A leventezenekar eljátszotta a Himnuszt, és ezzel véget ért a leventék utolsó járási atlétikai versenye.

A levente labdarúgók háztáján is nagy volt a készülődés. A Szombathelyi Haladás Levente Egyesület labdarúgóit várták június 15-én Celldömölkre. A szombathelyi csapat nyerte meg a III. kerületi leventebajnokságot. A mérkőzésre a Celldömölki Levente Egyesület válogatott csapatát állítja ki, hangoztatták Cellben. A Haladás LE csapata helyett azonban a Kámoni Levente Egyesület labdarúgói jelentek meg, mert a Haladás LE még bajnoki mérkőzést játszott. Így a mérkőzésen a celliek, az előre beharangozott összeállításban, Sütő – Tarczi, Süle – Benkő, Őri, Gersei – Márkus, Magyar, Nagy, Marton, Balogh vették fel a küzdelmet a kámoni ellenfelükkel. Az eredmény 2:2 (1:2) arányban eldöntetlen lett. A celliek mind két gólját Márkus László szerezte, egyet 11-esből lőtt. A mérkőzés előtt és a szünetben az újjászervezett leventezenekar szórakoztatta a közönséget.

Leventezenekar 1944. június 25.

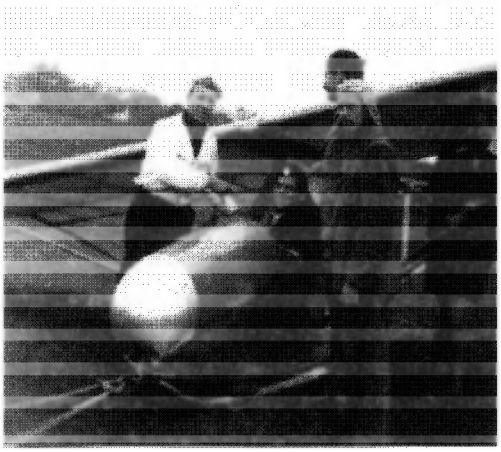

Június 25-én a vitorlázórepülés újra megkezdődött Celldömölkön. A honvédelmi minisztérium megjelent rendelete feloldotta a haderőn kívüli repülőegyesületek repülési tilalmát és szabályozta a repülési tevékenységet. Repülőoktató keretet csak a tilalom előtti repülőegyesületek tarthatnak fenn, mint amilyen a Magyar Királyi Államvasutak Sportrepülő Egyesülete. Celldömölkön csak a MÁVERO csoportja működhet, de *„csak leventeköteles ifjaknak szabad repülni, idősebbeknek és nőknek egyelőre a repülés nincs megengedve. Kivételt képez az oktató személyzet."* – olvasható a Celldömölki Hírlap 1944. július 1. számában. A repülési tilalom feloldását nagy örömmel fogadták Celldömölkön a MÁVERO csoportjában és a leventeegyesületben az érdekelt vezetők és természetesen a leventevendékek. Már 25-én vasárnap és 27-én csütörtökön is reggeltől estig repülőoktatás folyt a Ság hegy *„kakasdombjának"* lejtőjén. Az újság július végén közli, hogy minden ünnep- és vasárnap *„reggeltől-estig"* folyik a repülés. Sőt július 16-án megtörtént az első „A" vizsga, melyen Őri Kálmán kapta meg a vizsgát igazoló szép ezüstsirály jelvényt. 1944-ben az alig három hónapos MÁVERO leventeköteles kiképzése alatt összesen 639 felszállás történt. Őri Kálmánon kívül, még Józsa Ernő és László Károly leventék tettek

„A” vizsgát. A felszállások a *„kakasdombi”* lejtőmentén csak gumiköteles indítású volt. Szeptemberben tervezték a csörlőgéppel történő indítás bevezetését, Vas Béla megvásárolta már a szükséges autót, de erre már nem kerülhetett sor. (A képen a gépben Kotz Tivadar diáklevente készül a felszállásra. Fehér felsőben, Bősze Ferenc levente szakaszparancsnok)

„Az ilyen mérkőzésrendezések nem használnak a celli csapatnak” – olvashatjuk a Kemenesalja 1944. július 8. számában. A bevonultatások és egyre szaporodó légiriadók, a személyszállító vonatok késései egyre nagyobb káoszt okoztak nemcsak a mindennapi életben, és természetesen a sportban is. Hadi bajnokságok kiírását tervezték, a CVSE is ide lett sorolva Alsólendva, Lenti, Zalaegerszegi MOVE, Pápai MÁV-Kinizsi, Perutz II., Tapolcai VSE, Zalaszentgróti Levente csapataival egy körzeti csoportba. Az elképzelés szerint újból a leventeegyesülettel akartak közösen működni. Ennek megfelelően július 2-án közös csapattal fogadták barátságos találkozón a Szombathelyi FC II. csapatát, akiktől 4:0 arányban vereséget szenvedtek. A mérkőzésre az alábbi összeállításban állt ki a CVSE-CLE vegyes név alatti csapat: Sütő – Marton, Süle – Benkő, Vajda, Varga – Gersei, Magyar, Simon, Őri, Nagy.

Az 1935. évi törvény határozta meg először a magyar jogalkotásban a *“légoltalom”* fogalmát, mely szerint a légoltalom a hátország légitámadások elleni szükséges védelmi lehetőségeket előkészítő és a légitámadások erkölcsi és anyagi javakat, életet fenyegető káros hatásokat, elhárító szervezetet. Elsősorban a veszélyeztetett városokban és üzemekben, vállalatoknál, intézményeknél kellett kiépíteni. Országosan a honvédelmi miniszter felügyelte. Az állampolgárokat 14. évüktől 60. életévükig, nemükre való tekintet nélkül, légoltalmi kötelezettség terhelte. 1935-től gyors ütemben készült fel a légoltalom a háborús feladataira. A szervezetek felszerelése, kiképzése mellett óvóhelyrendszert jelöltek ki, s megfigyelő, riasztó részleget állítottak. Celldömölkön a megfigyelő és riasztó központi óvóhely a községháza pincéjébe volt. (Ma postahivatal). A védekezésre beosztottak pedig riadó esetén a ligetben gyülekeztek, és tartama alatt itt tartózkodtak. Természetesen ebből a leventék is kivették részüket. Sőt az alsósági és celldömölki leventeegyesületek megszervezték figyelő és jelentő szolgálatukat a mezőgaz-dasági termőföldek terméseinek ellenséges repülőgépekről történő gyújtóbombákkal törté-nő gyújtogatásának esetére is. A sportpálya szirénatornyában éjjel-nappal őrséget biztosítottak. Természetesen a bombázások bekövetkeztében a kárt szenvedettek mentését, ellátását, védelmét ezek a szervezett és felkészített légoltalmi erők látták el. A celldömölki figyelő és riasztó központot bombatalálat érte, de szerencsére, annak ellenére, hogy a pincében kötött ki, nem robbant fel, de áldozatott így is követelt. A központot a bombatámadás után a Hunyadi utcai Gáyer-féle házba költöztették. A képen az a légoltalmi kitüntetés látható, melyet 1944. május 19-én alapított a honvédelmi miniszter és elsőként özvegy Horthy Istvánné kapta meg. Egyébként azok kaphatták meg, akik a légoltalom szervezése, fejlesztése és népszerűsítése érdekében önként vagy hivatásukból adódóan legalább egy éven át eredményes és hasznos tevékenységet fejtettek ki, valamint egy éven át kifogástalan légoltalmi szolgálatot teljesítettek. Első alkalommal 1944. augusztus 20-án adományozták. Ugyancsak e napon. Budapesten a Hősök terén, vitéz Béldy Alajos az IHNETOSZ vezetője 123 leventének adta át a jobb oldalon látható kitüntetést, melynek elnyerése magas követelményekhez volt kötve. A leventéknek hat együttes alapkövetelményt kellett teljesíteni vagy rendkívüli helyzetben kellett helytállniuk, valamint ha a *„légitámadások alkalmával bátor önfeláldozó magatartást tanúsítottak”* csak akkor kaphatták meg a kitüntetést. (A jobb oldali kép, a kitüntetés hátoldalát is mutatja). A kitüntetést a honvédelmi miniszter rendelete alapította.

A celldömölki járási leventeparancsnokság a nyár folyamán felhívással fordult a leventeegyesület választott vezetőihez, intézőbizottsági tagjaihoz, és mindazokhoz, akiknek az egyesület irányításában szerepük volt, hogy július 27-én a Gyarmati tér 1. szám alatti leventeparancsnokságon értekezletre összejönni szíveskedjenek. Ugyanis az utóbbi időben a vezetők nem jelentek meg az egyesület rendezvényein. A fegyelmi helyzet ennek megfelelően lazult, a leventék, egyesületi felügyelet nélkül elhanyagolták ünnep- és vasárnaponként a kötelező templomba járást, ezért a parancsnokság úgy látta lépni kell. Az értekezlet után felhívást tettek közzé a helyi újságokban, mely szerint minden leventeköte-

lesnek elrendelték a kötelező szentmisén és istentiszteleteken való részvételt. Utána a járási leventeparancsnokság előtt kötelező sorakozó volt, ahol az ifjúsági vezetőknek jelentést kellett tenni a templomba járás részvételéről. A hiányzók fogdai elzárást és büntető foglalkozást kaptak, melyet a leventekiképzés megkezdése után kellett végrehajtani. A vezetési gondok továbbra is fennálltak. A leventeleányok csapatának tagjai tanfolyamokon tanulják a leventetörvényeket, meleg holmikat kötnek a fronton harcoló katonák részére, segítőkezet nyújtanak az egyházak részére, valamint idősek és betegek gondozásában vesznek részt. Gyakorolták mindazt, amit majd a próbákon kellett volna teljesíteni. A próbázásra azonban már nem volt idejük.

Augusztus 21. és szeptember 9. között Celldömölkre szakaszparancsnoki kiképző leventetábort szerveztek. A táborban 129 ifjú leventét neveltek ki utánpótlás céljából. A fiúk fegyelmezetten naponta többször is végig vonultak a város utcáin. Az elméleti foglalkozásokat a Griff-szálloda nagytermében és az Evangélikus Ifjúsági Egyletben tartották. Azon kívül, hogy a szükséges ifjúsági szakaszparancsnoki gárdát ki nevelték, akik majd visszatérve leventeegyesületükhöz, az itt szerzett tudásukat tovább adják bajtársaiknak, célja volt még a tanfolyamnak:

1. A levente ifjak közötti bajtársiasság megteremtése,
2. Isten és haza iránti szeretetre nevelés elmélyítése,
3. A katonai ismeretek gyarapítása.

Természetesen a kiképzés az oktatás terén példamutatással és szigorú fegyelem megkövetelésével történt. A Celldömölki Hírlap tudósítója szeptember 4-én megtekintette a tábor résztvevőinek nagygyakorlatát, melyről szeptember 16. számában számolt be. Az oktatás során az ifjúvezető jelöltek a parancsnok urak és az ifjúvezető szakaszparancsnokok tanításai alapján sajátították el a tanfolyam anyagát. A tanítás nemcsak elméleti előadásokból állt, hanem a legnagyobbik része gyakorlatból. Az elméleti oktatás harcászati ismeret volt. Ezt, hogy hogyan tudják hasznosítani, a nagygyakorlaton mutatták be. Melyet az alábbiak szerint írt le a tudósító:
„A tábor két országra oszlott, ugyanis a Kelet- és Nyugatországra. Keletország a Griffben elhelyezett század fiaiból állott, míg Nyugatország az ev. ifjúsági otthoniakból.

Egy napon Keletországot sérelem érte, éspedig azért, mert egyes merénylők evőcsészéjüket dróttal összekötötték és ezzel éhes gyomruk megtöltését, késleltették. A második súlyos sértés az volt számukra, hogy egyik legfőbb vezetőjüket a nyugatországiak vállukra vették, és a szó szoros értelmébe véve kidobták országukból.” Diplomáciai úton nem sikerült a két ország kibékítése, pedig egy semleges hatalom is közbe járt a felek között, melyet Gádoros Mihály százados vezetett. A harc tehát elkerülhetetlen lett. Keletország fővárosa Kemenesszentmárton, Nyugatországé Kemenessömjén. A keletiek ultimátumára *„A harc hétfőn reggel kezdődik. A Nyugatország csapatából kiválik két «halálbrigád» a «Tigrisek» és a «Párducok». A kettő együtt 16 fő. Ők előre indulnak a határok biztosítására. Az ellenségeskedés délben kezdődik. Keletország harcosainak sikerül elfogni ellenfele hadseregének zömét. Tehát a délelőtt Nyugatországnak véres kudarcot hozott.*

A Párduc csoport látva a helyzet súlyosságát, hat emberével az ellenség látszólagos megtámadására indul. Közvetlen támadásról a számbeli fölény miatt szó sem lehet. Célja az ellenség figyelmének magára vonása és a faluból való kicsalása. Célját teljes mértékben el is éri. Fél 3 órakor az ellenség teljes erővel üldözőbe veszi. Közben ők egérutat nyerve eltűnnek az ellenség szeme elől és a már rájuk várakozó Tigrisekkel és a zömből megmaradt pár emberrel csatlakozva a falu mögé, kerülnek.

A Tigrisek kihasználva a jó helyzetet, betörnek az üres faluba, az őrséget lefegyverzik, és foglyaikat kiszabadítják. Ez alatt a keletországiak azt gondolva, hogy minden ellenfelüket elfogták, bevonulnak a fővárosunkba. Ekkor jön a nagy fordulat. A nyugatországiak most már teljes létszámmal támadásra indulnak a saját fővárosukban elhelyezkedő ellenség ellen és ekkor... lefújják a harcot. Az eredmény döntetlen. A délelőtti hadműveleteknél a Keletország, a délutáni hadműveleteknél a Nyugatország volt fölényben.

A harcosok este fáradtan tértek haza, s a következő napok szabadidejét élményeik előadásával töltötték. Ezzel a kis megemlékezéssel búcsúzunk a tábortól. Köszönjük azt a sok szép percet, amit nekünk szereztek. Köszönjük a tábortüzeket, amelyek emlékül fognak szolgálni. Köszönjük a parancsnok uraknak azt az önzetlen szeretetet, mellyel fiainkat nevelték, tanították.” – fejezte be írását a helyi lap tudósítója.

Szeptember 11-én, állandó légiriadót harsogó szirénabúgások között vette kezdetét a XX. század legrövidebb iskolai tanéve, az 1944-45. évi. A kezdést követően alig egy hónap után, már október 21-én meg is szakadt a tanítás. Természetesen a rövid tanítási idő alatt is komoly szerepet szántak az iskolai levente- és honvédelmi ismeretek oktatásának. Heti két órában levente, míg egy órában honvédelmi ismereteket oktattak. Testnevelésre és diáksportköri foglalkozásokra már hetente csak egy-egy óra jutott. Szeptember 28-án az iskola áttért a heti háromnapos tanításra és ekkor az órarendből törölték a diáksportköri foglalkozást, míg a leventeoktatásra olyan nap lett kijelölve, melyen nem volt

tanítás, mint ahogyan ezt a heti órarend tanúsítja. Természetesen reggel 7,30-tól 8 óráig a *„csuklógyakorlat"* továbbra is érvényben volt.

Polgári Fiúiskola III. osztály órarendje 1944. szeptember 29—1944. október 21.						
ÓRASZÁM	**HÉTFŐ**	**KEDD**	**SZERDA**	**CSÜTÖRTÖK**	**PÉNTEK**	**SZOMBAT**
1. óra	**SZÜNNAP**	**Számtan** (Reicher István)		**Magyar** (Németh Lajos)	**SZÜNNAP**	**Oszt. főnöki** (Németh Lajos)
2. óra		**Fizika** (Reicher István)		**Számtan** (Reicher István)		**Fizika** (Reicher István)
3. óra		**Német** (Németh Lajos)		**Német** (Németh Lajos)		**Hittan**
4. óra		**Magyar** (Németh Lajos)		**Történelem** (Bozsó László)		**Mezőg. ism.** (Csucsay János)
5. óra		**Ének** (Bozsó László)	**Levente** (Németh Lajos)	**Földrajz** (Bozsó László)		**Honv. ism.** (Bozsó László)
6. óra		**Testnevelés** (Németh Lajos)	**Levente** (Németh Lajos)	**Rajz** (Csucsay János)		**Kézimunka** (Csucsay János)

Szeptemberben Béldy Alajos az IHNETOSZ vezetője a celldömölki járásból 18 főt *„Tiszteletbeli leventeparancsnok"* díszoklevéllel kinevezett. Ezek közül 5 volt celldömölki. Név szerint: Jándi Bernardin rk. apát, Molitorisz János ev. esperes, dr. Hetthésy Jenő járási főszolgabíró, Lajtai Tivadar vezetőjegyző és Rózsavölgyi Sándor cipőkereskedő. Szeptember 24-én a községházán került sorra a leventeegyesület új vezetőségének a választására. Az új elnökség összetétele: Díszelnökök: Jándi Bernardin rk. apát, dr. Nemes Vazul rk. plébános, Molitorisz János ev. esperes. Elnök: Kircher Elek mérnök. Ügyvezető elnök: Paár József bankigazgató, Társelnökök: Ludván Sándor ev. népiskola igazgató-tanító, Uhlár Gyula rk. népiskola igazgató-tanító. Titkár: Horváth Lajos tanító. Jegyző: Kovács Géza községi írnok. Pénztáros: Berkes Jenő Hangya-üzletvezető. Ellenőr: Szalay Ferenc állampénztári tanácsos, adóhivatal főnöke. Gazda: Rózsavölgyi Sándor cipőkereskedő. Könyvtáros: Birkás Jenő vármegyei irodai segédtiszt. Könyvtáros helyettes: Vajda János levente, Orvos: dr. Seregélyi Pál községi orvos. Ügyész: dr. Szabó Kálmán ügyvéd. Csapatparancsnokok: Németh Lajos polgári fiúiskola tanára, Marton József mezőgazdasági iskola tanítója, Megyeri János községi jegyző. Leventecsapat részéről tagok: Gersei Kálmán, Gosztonyi Miklós, Németh János, Szabó Jenő, Vajda József. Póttagok: Halmosi János, Horváth Sándor, Balogh István.

Másnap, szeptember 25-én választmányi ülést tartottak a községházán, ahol atlétikai és labdarúgó szakosztály vezetési választást is tartottak. Még mindig bízva a szebb és békés jövőben, pedig már a harcok Magyarország területén zajlottak, a légiriadók mindennaposák voltak és hatalmas légi csaták dúltak légterünkben. A vitorlázórepülésről természetesen szó sem lehetett. A szakosztályok vezetésébe az alábbi személyeket választották. Atlétika: Szakosztályvezető: Rózsavölgyi Sándor, cipőkereskedő, leventeparancsnok. Tagok: Sík Jenő állampénztári főtiszt, Garay Rezső ipartestületi jegyző, Marton József mezőgazdasági iskolai tanító, Tóth Ignác mezőgazdasági iskolai tanító és Móritz Károly dohányárus. Labdarúgás: Szakosztályvezető: Nagy István MÁV osztálymérnökségi tisztviselő. Tagok: Kovács Géza községi írnok, Sík Jenő állampénztári főtiszt, Móritz Károly dohányárus, Bognár Béla cipész, Kovács József cipőkereskedő.

A leventeegyesület labdarúgó csapatát be is nevezték az 1944-1945. évi leventebajnokságba. A labdarúgók elé a bajnokság megnyerését tűzték ki célul. A csapatot a III. kerület VI. csoportjába sorolták be, az alábbi csapatokkal együtt. Csénye, Ikervár, Marcaltő, Pápa, Sárvár, Szany és Vép. A háborús körülmények olyan helyzetet teremtettek, hogy sem lehetőség, sem idő, sem szervezet, sem személy nem volt, hogy kivel és mivel a bajnokságot folytatni lehetett volna. Mindössze egy bajnoki mérkőzést játszott a celli csapat. Tehát a megválasztott szakosztályvezetés csak papíron létezett, a csapattal sporttevékenységet már kifejtetni nem tudtak. Az egyetlen bajnoki mérkőzést 1944. szeptember 24-én Celldömölkön játszották az Ikervári LE ellen. A mérkőzésen, a labdarúgásra sok kíéhezett néző jelent meg, melyet Feisz nevezetű játékvezető dirigálása mellett a celli csapat Bognár Béla edző vezetésével 6:1 (6:0) arányban nyert meg. A csapat az alábbi összeállításban játszott: Simon – Finta I., Hömöstrei – Balogh, Vikmann, Finta II. – Marsai, Somogyi, Nagy, Gyürüsi, Szalai. Október 8-án a CVSE elleni barátságos találkozóval véget ért a Celldömölki Leventeegyesület sporttörténete. A mérkőzésre úgy került sor, hogy egyik csapatnak sem jelent meg a kiírt ellenfele, így egymásellen játszottak. Az eredmény 3:2 lett a CVSE javára. A mérkőzést megelőző szerdán a leventéknél szakosztályi ülést tartottak. Itt ismertették a III. kerületi leventeparancsnokság kívánságát, hogy minden körülmények között foglalkoztatni kell a labdarúgócsapatot. Mindjárt el is határozták, hogy mezeket, nadrágokat és cipőket fognak vásárolni, ehhez természetesen társadalmi segítséget igényelnek közölték a játékosokkal. Lényegében ez alkalommal

erősítették meg Bognár Béla edzőségét, valamint pályapénztárosoknak Gosztonyi Miklóst, Szombathelyi Ödönt, pályagondnoknak Ormos Ferenc és főrendezőnek Halmosi János ifjúsági vezetőket választották meg.

A honvédelmi miniszter májusi rendelete szerint, az *„előre nem látott”* események a vártnál gyorsabban következtek be. Szeptember 22-én az 1939. évi honvédelmi törvényre hivatkozva, az új kormány *„Nemzetőrség”* felállítását rendelte el. A végrehajtás a leventeszervezetek parancsnokságainak lett a feladata. Volt, ahol a leventéket zsolddal, karszalaggal, puskával, esetenként ruhával látták el. A celldömölki és alsósági leventeegyesületeknél a *„Nemzetőrség”* megszervezése nem történt meg. A *„Nemzetőrség”* parancsnokául vitéz Béldy Alajost nevezték ki.

„1. § ...A nemzetőrség feladata a közbiztonsági szervek (a m. kir. csendőrség és a m. kir. rendőrség) támogatása az ország közrendjének és közbiztonságának fenntartásában:

- kisebb ellenséges partizán- és ejtőernyős csoportok leküzdése;
- szabotázscselekmények megelőzése és elhárítása;
- katonai szempontból fontos vagyontárgyak őrzése;
- szükség esetén a működő seregtest-parancsnokságok rendelkezései szerint a hadműveletek hátsó területének biztosítása.

2. § A nemzetőrség, a m. kir. honvédség fegyveres része. A nemzetőrséghez beosztott személyek honvédesküt tesznek...”

A Lakatos-kormány által szeptember 22-én létrehívott – Béldy vezette – Nemzetőrségbe szervezett fiatalok a honvédség részét képezték, ám hogy valójában hányan tettek honvédesküt, azt nehéz megállapítani. 1944. október 1-jén behívót kaptak a 19 évesek: őket az ún. pótalakulatok szervezésénél használták föl. Október 12-én a 229503/1944. sz. rendelet a leventék nemzetőri egységekbe szervezéséről intézkedik, de három nap múlva elhangzott a kormányzói proklamáció, amelyet ugyan nem követett fegyvernyugvás, ám rendszerváltás mindenképpen. (A képen vitéz Béldy Alajos az IHNTEOSZ vezetője)

Október 7. Celldömölk első bombázási napja. A vasúti csomópont ellenére, Celldömölk nem volt bombázási célpont. Viszont a város fölött nyugatra tartó angolszászrepülő sokadalomból előfordult, hogy néhány gép nem tudott bombáitól a megjelölt célpontnál megszabadulni, s hazatérve Celldömölk lett a másodlagos célpont. Így történt ez a fenti napon is és még jó párszor. Hogy hogyan se, de az elvárható célpont, a vasúti pályaudvar szenvedte az ilyen alkalmakkal a legkevesebb kárt. Ellenben a település lakóházait, intézményeit és magát a lakosságot nagy károk érték. Az első alkalommal egy bomba a Kinizsi utca végén a vasúti töltés mellé, négy a község belterületén kertekbe, udvarokba, míg egy légiakna a ligetbe esett. A liget, mint már említettem a légoltalmi szolgálatosok gyülekező helye volt. Itt sok ember tartózkodott, a hivatalos személyeken kívül a környékbeli, úgynevezett Újtelepi gyerekek is ide jártunk a légiriadók alatt kártyázni. Jó magam is mindennap a bátyámmal együtt itt szoktunk lenni a barátok mellett. Nem tiltották a szüleink, de ezen a napon édesanyánk utánunk küldte a szomszédot, s visszaparancsoltak bennünk. Pár órával később a légiakna a három ultizni tudó barátunkat megölte. Lakatos László és Nagy Imre 14 évesek, Verrasztó Laci 12 éves volt. Itt halt meg még Somogyi Károly, aki 76 éves volt. Pár száz méterrel odébb, a Bisitzky utcában (ma Hámán Kató utca) a Holpert cipész udvarán, Némedi Imre 17 éves inas volt az áldozat. A temetési szertartás, hétfőn délután igen nagy részvét mellett, az apátsági rendház Szentháromság tér felőli oldalánál történt. Magyar és német katonai díszőrség volt a koporsók mellett, kivonultak az iskolák, leventék és Celldömölk összes egyesülete. A búcsúsztatást dr. Nemes Vazul rk. plébános és Molitorisz János ev. esperes végezte. A honvédség nevében Gádoros Mihály százados, a község és a leventeegyesület nevében Kircher Elek mondott gyászbeszédet. Végezetül a gyászoló tömeg elénekelte a Himnuszt, s a koporsókkal a gyászmenet megindult a temetőbe.

E naptól kezdve a félelem és rettegés érzése fogta el Celldömölk lakosságát amennyiben megszólaltak a légitámadást jelző szirénák. A háború már országunk területén folyt. A legfelső vezetés is tudta, hogy számunkra a háború elveszett. Horthy kísérletet tett a háborúból való kilépésre. Ezért hadparancsot adott ki 1944. október 15-én, amely így szólt: *„Honvédek! Hőn szeretett hazánk szívében folyó pusztító harctól, a küzdő erőket számbavéve, immár döntő, az országra nézve kedvező fordulatot nem várok. Ezért elhatároztam, hogy fegyverszünetet kérek. Mint a fegyveres hatalom legfőbb hadura, felszólítalak benneteket, hogy honvédeskütökhöz híven, hűséggel és feltétlen engedelmességgel teljesítsétek elöljáró parancsnokaitok útján kiadott parancsaimat. További létünk attól függ, hogy a honvédség minden tagja a súlyos helyzetben kötelességtudó és végsőkig menő fegyelmezett magatartást tanúsítson.”* A válasz nem várat magára sokat, a megszálló németek segítségével Szálasi katonai puccsal átveszi a hatalmat. Horthy pedig a személyes védelmet biztosító német ígéret fejében államfői hatalmáról lemondott Szálasi Ferenc javára.

Horthy rövid hadparancsára: *„Szálasi Ferenc Hadparancsa a Fegyveres Nemzetsághoz! Nemzetünk ezeréves történelmének válzánk földjén áll, megsemmisítésünkkel fekezett, hogy együttesen mérjék halálos csacimboraság élősködött eddig Nemzetünk élebiztonsága érdekében a szabadságharc fegyamelynek semmi köze nem volt Nemzetünkban elbukjunk. Tette ezt azért, hogy önmaga pusztítása árán is Nemzetünk érdeke elé hemindazok, akik évtizedeken keresztül vezettalom legteljesebb birtokában, de mégsem kivezessék erkölcsi, szellemi és anyagi nyo-*

Ez a cimboraság mindent alkotmá-nyosérdekeit szolgálta. De Nemzetünk minden nak és törvényesnek szentesített, ami önös követelését a szebb, igazabb és jobb élet után alkotmányellenesnek és törvénytelennek minősített és kíméletlenül visszautasított. Ez a cimboraság volt az, amely a Kormányzót önös érdekeinek eszközévé tette, őt a Nemzettel szembe-állította. Ez a cimboraság volt az, amely rávette a Kormányzót, hogy megszegje a Nemzetnek tett esküjét. Rávette, hogy Nemzetünk élet-halálharcának veszélyére, becsületének sérelmére csorbát ejtsen a szövetségesi hűségen és a határainkat velünk vérszövetségben védő német fegyvertárssal szemben kötelező bajtársiasságon.

De a Kormányzó eltűrte azt is, hogy a harcoló magyar és német csapatok hátában összeomlásukat célzó alattomos és gyilkos aknamunka folyjék.

A Kormányzó figyelmét 1936 októbere óta közvetlenül és közvetve, sorozatosan és mind sürgetőbben felhívtam, hogy Nemzetünkkel a legteljesebb egyetértésben, vele közös elhatározásban oldja meg azokat az életkérdéseket, amelyeket Európa minden egyes népének kezdeményezéséből meg kell oldania a természetes fejlődés történelmi parancsára, hogy így a nacionalista és szocialista Új Európa közösségének Nemzetünk is tagjává válhassék.

Ez az igyekezetem meddő maradt. Választanom kellett Nemzetünk és az alkotmány, az Igazság és a jog, az Élet és a törvény között. Nemzetünket, az Igazságot és az Életet választottam! Csak ezzel a döntésemmel nyer élő alkotmányt a Nemzet, élő törvényt az Élet és élő jogot az Igazság.

Nemzetünk hű és felelős szolgálata parancsolja ezt számomra. Lépésemet a történelem igazolni és Nemzetünk akarata szentesíteni fogja. Ez hitem! Nemzetünk élni akarása, hivatástudata és becsülete parancsolóan megkövetelte, hogy szabad akaratának és cselekedetének útjából eltávolítsa a létét veszélyeztető akadályokat.

Fennmaradásunk, életünk megtartásának egyedüli záloga: Minden erőnk harcbavetése a történelmi harc döntő menetébe, hogy hűségesen, megalkuvás nélkül, becsületesen és győzelmesen fejezzük be a világtörténelem legnagyobb, legvéresebb és minden népnek sorsát és jövőjét, jelentő küzdelmet Németország, Itália és Japán oldalán.

E döntő harcban Németország, Itália és Japán barátai a mi barátaink, ellenségei a mi ellenségeink. E világot alakító harc a nacionalista és szocialista életrendet építi, benne Nemzetünk millió családjának, otthonának jólétével, életbiztonságával és Európa népbékéjének évszázadokra való biztosításával.

Az életerős, életet vezető népek és nemzetek ebben a világnézeti háborúban vívják ki a szó igaz és nemes értelmében szabadságukat, önállóságukat és függetlenségüket. Félreérthetetlenül és egyértelműen kell mindenkinek dönteni: vagy itt, vagy ott, de harcolnia kell, és vállalnia kell döntéséért a teljes és senki másra át nem hárítható felelősséget. Nemzetünk a világ életerős és életvezető népeivel egyesült a végső és szent harcra és most is, mint eddig mindig az Élet és Igazság oldalán harcol.

Szabadságharcot vívunk. Követelménye, hogy mindenre való tekintet nélkül mindenki azonnal, vita és csüggedés nélkül, elszántan és törhetetlenül álljon harcba. Áruló, nemzetvesztő, néprontó, aki meggátolja Nemzetünk legteljesebb erőkifejtését, megbontja akarati egységét. E konkolyhintőket, cselszövőket, megalkuvásra kész szolgalelkeket, a józanság és tárgyilagosság mezében tetszelgő velőig gyávákat kérlelhetetlen kíméletlenséggel el kell távolítanunk tiszta cselekvésünk útjából. Harcunk alapelve: vagy megsemmisítünk, vagy megsemmisülünk! Más alapelvet nem ismerünk el se józannak, se tárgyilagosnak.

A parasztban, a munkásban, az értelmiségben, a nőben és az ifjúban kiteljesedő Nemzetünk fegyveres akaratának kifejezője, megtestesítője és végrehajtója Hazánk Fegyveres Ereje. Fegyveres Erőnknek világnézetet kell vallania. Előírja ezt Szolgálati Szabályzata és esküje. Megkövetelt világnézetének parancsolt alapjai: az Istenfélelem, a Hazaszeretet és a bajtársiasság.

Fegyveres Erőnknek világnézetet kell vallania. Előírja ezt Szolgálati Szabályzata és esküje. Megkövetelt világnézetének parancsolt alapjai: az Istenfélelem, a Hazaszeretet és a bajtársiasság.

Az Istenfélelem erkölcsi magatartásának magva. A Hazaszeret Nemzetünkhöz való hűséget, és az érte való önfeláldozást parancsolja. A Bajtársiasság az élet-halál útján járó harcok közösségi életének követelménye.
Nemzetünknek is világnézetet kell vallania, de ugyanazt, amit a hősi életszemléletén álló legértékesebb része önmaga számára kötelezően meghatároz és elismer.

Ellentét nem lehet közöttünk. Nemzetünkben az Istenfélelemnek a Krisztusi Tan erkölcsi valóságába kell torkollnia, a Hazaszeretetnek a cselekvő nacionalizmusba, a Bajtársiasságnak a megsegítő szocializmusba.

Meg kell látnunk a tényt, hogy az elbukott magyarországi rendszer halálos ellentétben állott és parancsolt világnézettel. Gyakorlati alappillérei, amelyeket a volt államhatalom minden tényezője szentesített és megvédett érdekünkben hozott törvényekkel és jogalkotásokkal, az Istenfélelem helyett az Istentelenség, a Hazaszeretet helyett a nemzetköziség hazátlansága, a Bajtársiasság helyett az érdekcimboraság voltak. Ezt a halálos ellentétet Nemzetünk és az alkotmánya, életünk és a törvények, igazságunk és a jogalkotások között mindenkorra ki kell küszöbölnünk és meg kell szüntetnünk.

Fegyveres Nemzetünk egy lélek, egy test, egy akarat, egy elszántság legyen az egyetlen cél hűséges és becsületes, véres és munkás szolgálatában: a Hungarista Magyar Birodalom kiharcolásában és felépítésében. E nacionalista és szocialista közösségünkből ki kell taszítani, el kell taposni, mint a férget, aki akár szóban, akár írásban, akár magatartásban, akár cselekedetben, nyíltan vagy burkoltan, szándékosan vagy ostobán vét Nemzetünk e megmásíthatatlan akarata ellen. Hadseregünk a Fegyveres Nemzet acélökle, mellyel összetöri az az ellenségnek megsemmisítésünkre beállított akaratát, és lehetetlenné teszi, hogy a jövőben velünk szemben és ellenünk újra felléphessen. Hadseregünk megköveteli az otthontól, hogy sorakozzék fel mögötte rendbe és sorba, hogy a paraszt, a munkás, az értelmiségi, a nő és az ifjú összefogott munkával teremtse elő a döntő harc erkölcsi, szellemi és anyagi eszközeit, bocsássa ezeket rendelkezésére a kellő időben, a megkövetelt helyen, a szükséges mennyiségben és a megfelelő minőségben, hogy harcát, gyors döntés lehetőségével és győzelmesen tudja megvívni és befejezni. otthon megköveteli hadseregétől, hogy kötelességét hősiesen és hűségesen mindhalálig teljesítse, legyen példaadó magatartásában a legsúlyosabb helyzetekben is, minden elhatározását és cselekedetét a hősi életszemlélet hassa át, a rendelkezésére adott harci eszközökkel úgy éljen, hogy fegyvereik erejével kényszeríttse az élet igazságának elfogadására. Fegyveres Nemzetünk otthona és hadserege között élet- társ- és sorsközösség kell, hogy létrejöjjön, melyet a nemzetvezetésnek és eszközének, az államhatalomnak kell elbonthatatlan életszervezetbe öntenie.

Nemzetünk erkölcsi, szellemi és anyagi teljességét, valamint politikai, gazdasági és társadalmi erőtényezőit állítjuk csatasorba. Vállalnunk és állanunk kell a megpróbáltatásokat és szenvedéseket. Nemzetünk számára csak így nyerhetünk életjogosultságot az életrendben. A még előttünk lévő áldozatos Út végén már tisztán látható a Cél: Nemzetünk nacionalista és szocialista szabadsága, önállósága és függetlensége az európai népek erkölcsi, szellemi és anyagi közösségében.

A csatákban és az otthon terrorbombázásainak poklában elesett hősi halottaink életáldozata nem volt és nem lesz hiába. Dicsőséges áldozatuk kötelez! Kötelez annak az életigazságnak megvalósítására, amelyért életünk feláldozását természetes és magasztos kötelességüknek tartották. Kötelez Nemzetünk legjobbjainak családjairól és otthonairól való gondoskodásra. Kötelezi azonban mindenekelőtt Nemzetünk vezetőit, hogy megakadályozzák harcoló hadseregünk és Nemzetünk hátbatámadását hitványak és gyávák által. Ellenük könyörtelenül kell eljárni. Aki hűtlenül és gyáván eldobja fegyverét, azt önmaga ellen fordította. Következményeiért önmagára vessen, aki orvtámadásával és gyávaságával ki akarja ütni Nemzetünk kezéből a fegyvert, melyet önvédelmére ragadott.

Ebben a Hadparancsban foglaltak mindenkire egyformán kötelezőek. A Fegyveres Erő minden egyes tagjára éppen úgy, mint a parasztra, a munkásra, az értelmiségire, a nőre és az ifjúra. Minden törvényt, rendeletet, szabályrendeletet e hadparancs értelme és szelleme szerint kell magyarázni, hozni és végrehajtani.

Sorsunk, jövőnk, jutalmunk olyan lesz, ahogyan harcolunk értük. Sem jobb, sem rosszabb; sem több, sem kevesebb. Érdemünk szerint kapjuk. Rajtunk múlik minden: ez Fegyveres és Dolgozó Nemzetünk történelmi feladata, áldozatos kötelessége, örömteljes felelőssége, de legelsősorban élni akarásának és becsületének kérdése.

A gyávát ketten fogjuk elemészteni: mi Hungaristák és az ellenség pusztítani akarása.

A bátrat ketten fogjuk elismerni: mi Hungaristák és Nemzetünk el nem múló hálája.

Hitem és meggyőződésem, hogy Nemzetünk történelmi kötelességét teljesíteni fogja és hogy Németország, Itália, Japán, valamint szövetségeseik oldalán a biztos győzelem felé halad.

Nemzetünk szolgálatában hálás köszönetet mondok a német nép lánglelkű Vezérének: Hitler Adolfnak, hogy mint hűséges bajtárs, segítségére van Nemzetünknek az életét eldöntő sorsnapjaiban. Ez a cselekedete újabb történelmi bizonyítéka annak, hogy Hitler Adolf, a német nép Vezére mindenkor a nacionalista és szocialista Európa-közösség minden egyes népének jólétét, életbiztonságát és életösszhangját alakítja ki. A Gondviseléstől rendelt útján, mint a nacionalista és szocialista Európa-közösség elhivatott Vezetője minden időben és minden körülmények között számolhat azzal, hogy Nemzetünk becsületesen és hűségesen fogja teljesíteni kötelességét.

Nemzetünk szolgálatában meghalni lehet, de elfáradni soha!

Isten áldását kérem Nemzetünk nagy döntésére és előtte álló nagy harcára! Kitartás!"

Honi Hadsereg Parancsnokság

A hatalmat átvevő nyilas kormányzat – a totális mozgósítás szellemében – megszüntette az Ifjúság Honvédelmi Nevelésének és a Testnevelésnek Országos Szervezetét és létrehozta a Honi Hadsereg Parancsnokságot, melynek feladata a hátországban folyó kiképzés irányítása és a haderőn kívüli leventekiképzés összehangolása lett. Alárendeltségébe tartoztak a Leventék és Nemzetőrök Országos Parancsnokságán keresztül a leventék és a nemzetőrség. Október 16-án az IHNETOSZ vezetőjét a Gestapó letartoztatja, és másnap *„…vitéz Béldy Alajos vezérezredest, az Ifjúság Honvédelmi Nevelésének vezetőjét eme szolgálati állása alól felmentem, és utódául Finta József vezérőrnagyot bízom meg.”* – szólt a HL 53. számú Házi parancs. Három nappal később a Nemzetőrség parancsnokává pedig vitéz Kozma Istvánt nevezték ki. Reménytelen hadi helyzetben, mindent feláldozva hirdették, hogy *„Mégis győzünk!”* November 1-jén módosították a honvédelemről szóló törvényt az alábbiak szerint: *„…a hadkötelezettség annak az évnek január hó 1. napján kezdődik, amelyben a hadköteles a tizenhetedik életévét betölti…”*

Celldömölkön október 21-én befejeződött a tanítás. A polgári fiúiskolát, a rk. elemi népiskolát, a mezőgazdasági iskolával egyetemben a németek hadikórháznak rendezték be. A zárdaépületében pedig a magyar központi tábori posta kapott elhelyezést. A leventeköteles tanulóknak újra a helyi leventeegyesületnél kellett jelentkezni, és foglalkozásokra járni. A nyilas hatalom alatt teljes egészében fasizálódott a levente. A totális mozgósítás a leventeköteles tanulóifjúságot sem kerülte el. Mint leventék, ők is a katonai büntető törvények alá kerültek. Ennek hatására sokan *„elbujdostak”* a levente elől, de voltak, akik *„önkénteseként”* frontszolgálatot vállaltak, vagy éppen belekerültek a németországi *„katonai szolgálatba.”*

„Ébredj, magyar! Az ősi föld veszélyben!
Elvész a fajtánk, hogyha nem merünk.
Vélünk az Isten száz csatán keresztül,
Nem veszhetünk el, csak mi győzhetünk!
Harcoltunk bátran, százezernyi bajjal,
De már a hajnal jön, hasadni kezd,
Ha összefog most magyar a magyarral,
Győzelemre visz majd a nyilaskereszt,
Szálasi Ferenc!”

- szólt a Nyilaskeresztes Párt indulója. A Szálasi rezsim törvényeinek, rendeleteinek és parancsainak végrehajtása érdekében a Nyilaskeresztes Párt fegyveres alakulataira tá-maszkodott, melyet mindenütt helyben szerveztek meg önkéntes alapon. Celldömölkön több levente öltözött be nyilaskeresztes pártszolgálatosnak. Feladataik között szerepelt a katonaszökevények, munkaszolgálatos szökevények és az ellenséggel bármilyen egyetértésben bocsátkozók tevékenységének meggátlása. Razziák tartása a MÁV pályaudvaron és éttermekben. Az elfogatásuk színhelyén agyon lőhették a katonaszökevényt, és természetesen a zsidó munkaszolgálatost. Celldömölkön azt beszélték, hogy két zsidó fiút lőttek a Marcalba. A tettesek nem kerültek kézre, így nem tudni, hogy ki, vagy kik követték el ezt a gyilkosságot. November 25-én a pártszolgálatosokat fegyveres *„nemzetszolgálattá”* alakították át. Az átalakítási rendeletben kimondták, hogy a karhatalmi alakulatok támogatásán kívül hivatott a párton belüli személyes biztonság ellátására és köteles biztosítani a hungarizmus céljainak megvalósítását. A nemzetvezető a nemzetszolgálatról kijelentette: *„kezébe van letéve az ország sorsának alakulása, ez a győzelem biztosítéka.”* Később a honvédelmi miniszter deklarálta, hogy *„a pártszolgálat katonai szolgálattal egyenrangú.”* (A képen a nyilaskeresztes karszalag)

A leventék élete megváltozott, mind jobban előtérbe került a hazavédelme, melyet már a Don-kanyarnál elvesztettünk, sőt a Kárpátoknál sem tudtuk megvédeni. Már mindenki tisztába volt a háború elvesztésében, de a nyilas kormány még mindig a győzelembe és a német titkos fegyverekben bízott. Természetes, hogy a leventefoglalkozásokon is ez utóbbiak kerültek előtérben, valamint a bombázások által okozott károk mentése, romok eltakarítása. A Hangya találatakor leventék mentették az árut. De emlékszem arra is mikor a községháza és a Reményi kocsmánál a fel nem robbant bomba pincéből való felhozatala, valamint a földből való kiásása történt, hogy zsidó munkaszolgálatosokkal végeztették el a munkát. A leventék igénybevételével a nyilasok pártja egyre több alkalommal élt és vette igénybe munkájukat. November 1-seje után a leventelegényeket törvényileg is a honvédség kötelékébe vonták, a levente ifjakat pe-

dig németországi munkákra és önkéntes katonai szolgálatra agitálták. Ennek igazolására álljon itt az utószó jogán egy, mi közölünk való levente visszaemlékezése. A leventeegyesületeket pedig megszüntették. Az Ideiglenes Kormány 529/1945. M.E. sz. rendelete, melyet február 26-án, Budapesten adtak ki, többek között az alábbiakat tartalmazta: *„1. § A magyar kormány feloszlatja a magyar területen lévő összes Hitler-barát, vagy más fasiszta politikai, katonai jellegű szervezeteket, valamint egyéb olyan szervezeteket, amelyek az Egyesült Nemzetekkel szemben ellenséges propagandát folytatnak, vagy folytattak...”* Az 1. §-ban foglalt politikai irányzat miatt a kormány feloszlatja a következő egyesületeket:... 10. LEVENTE EGYESÜLET (kiemelés tőlem; T.I.)...

Utószó: Az egyiknek, de lehetne többnek is „A mi leventéink” tollából

Gyermekkoromban mindig katona szerettem volna lenni. Alig vártam, hogy levente legyek. Az iskolából kimaradva, 14 évesen kerültem a levente soraiba. Az első leventeapród évemet nehezen éltem meg a nagy fegyelmet követelő kiképzés során. Először sok bajom volt a fegyelem terén, amiért már az első hónapban megbüntettek, mert nem fogadtam szót a rajparancsnokomnak. Természetesen ezt ő jelentette a főoktatónak, aki büntetésként egyórás *„csuklógyakorlatot”* rendelt el. A büntetés jó útra terelt, magatartásomat megváltoztam és lelkesen vettem részt a kiképzési feladatok végrehajtásában. Ennek meg is lett az eredménye, mert ifjúvezető rajparancsnoki tanfolyamra jelöltek, melyet kitűnő eredménnyel végeztem el.

1942 júniusában a járási leventeparancsnokságra hívattak azzal, hogy jelentkezzek Újváry hadnagy úrnál. Szorongva tettem eleget a jelentkezésnek, tartottam attól, hogy valamit rosszul végeztem. De sokkal jobb dolog miatt hívattak. Közölték, hogy Gáspár bácsi, a parancsnokság altisztje beteg lett és őt helyettesíteni engem javasolt, Szabó Jenő leventeparancsnok. Természetesen örömmel fogadtam a felkérést, annál inkább is, mert egy hónapra 80 pengő fizetést kaptam. Abban az időben ez hatalmas pénz volt. Jól végezhettem munkámat, mert mikor Gáspár bácsi beteg lett, ami sajnos gyakran előfordult, már jöttek is értem. Így kerültem 1944-ben is a parancsnokságra, de ekkor már a fizetésem 120 pengő lett.

Jól éreztem magam Gáspár bácsi munkakörében. A parancsnokságon két írnok is volt, Simon Ferenc szakaszvezető és Nagy Pál tizedes. Az utóbbi állt közelebb hozzám korban és nagyon jó barátság szövődött közöttünk. Nagyanyám, aki engem nevelt, többször meghívta hozzánk ebédre. Így történt ez a nevem napján is, 1944. március 19-én. Palival, biciklivel indultunk az ebédre. Ő vezetett én a bicikli vázán ültem. Amikor a Széchenyi utcában az adóhivatal elé értünk, ma itt lakóház van, német motorkerékpárosok oldalkocsis szakaszával találkoztunk, akiket egy fedett teherautó teli katonával és egy gumikerekű páncélos harckocsi követet. Pali, hirtelen megfordult és visszatekert velem a parancsnokságra. Útközben annyit mondott, hogy *„végünk van, megszálltak bennünk a németek.”* Ezt jelentette, Gádoros százados úrnak is, aki nyomdafestéket nem tűrő hanggal adta tudtul, hogy mit szálltak meg a németek. Természetesen a többi tiszt is bekapcsolódott a vitába, s emlékeztették a százados urat, hogy mit mondott délelőtt a kőszegi barátja, hogy ott a határon nagy a német csapatok összevonása. Akkor még semmi jelentőséget nem tulajdonított barátja szavainak, csak most döbbent rá az igazságra.

Közben elmentünk ebédelni, majd amikor visszatértünk, a parancsnokság előtti tér tele volt már német katonákkal. Nemsokára Lajtai Tivadar vezetőjegyző, aki perfekt németül is beszélt, telefonon Gádoros százados urat kérte. A százados úr csak annyit válaszolt, hogy várom önöket. Hamarosan meg is érkezett a főjegyző úr egy német tisztel. A kölcsönös üdvözlés után Lajtai közölte, hogy a német tiszt lesz a városparancsnok, aki kérte a leventeparancsnokság minden tagját, hogy fegyvereiket ürítsék ki és tegyék az asztalra. A magyarok a parancsot teljesítették, majd a páncélszekrény kulcsát kérte a német, ahová elzárta a fegyvereket, s közölte a Gádoros százados urat, hogy a következő intézkedésig minden fegyver zár alatt van. A fegyvereket 1-2 nap alatt visszakapták a magyar katonák.

A leventeélet is folyt tovább a saját medrében. Külön szakaszba osztották a leventefoglalkozásokon a zsidókat. Közben gettóba vitték őket, ruhaneműiket a Korona emeletén gyűjtötték össze, kivéve az aranyat és ékszereiket. Sok szép alsó- és felsőruha, kiskabát, nagykabát, cipő, bakancs, meg ami a szemnek tetszett, mind össze lett oda hordva. Ezeket, a holmikat a leventéknek kellett szortírozni. Erre a munkára nagyon szívesen mentünk. Volt olyan nap, hogy három öltözet ruhát is magunkra vettünk és cipőt cseréltünk. Ez így ment vagy három napig, míg egyik FS nevezetű nyilas testvér rá nem jött a turpiságunkra. Negyedik nap felfigyelt ránk és a Korona udvarán fegyverét ránk fogva levetkőztettet bennünk, majd agyonlövéssel fenyegetett minket. Szerencsénk az volt, hogy társa, volt iskolapajtásunk rá szólt, hogy szégyelje magát. Felöltözhettünk a lopott ruhába, de többet Dömölkről egyetlen leventét sem engedtek ruhát szétválogatni.

Közben elérkeztünk október 15-éhez, amikor Horthy kísérletet tett a háborúból való kiugrásra, de a nyilasok puccsot szerveztek és a németek segítségével, Szálasit hatalomhoz, juttatták. Mi pedig ettől kezdve a nyilas vezetés ké-

nye-kedve szerint jártunk leventére. Folyt a nyilas átnevelés, a hazaszeretetre való buzdítás. Természetesen hallottuk, hogy milyen megpróbáltatásokon megy át a magyar honvédség, de még mindig hirdették a győzelmet, az új fegyvert. Már Budapest körül volt zárva, de még mindig a győzelem éneke hallatszott a rádiókban, persze csak abból, melyet nem gyűjtöttek be. Jött a karácsony, jött a tél, de a győzelem mámora még mindig hajtotta az ifjúságot. Ekkor még nem gondoltam, hogy tizenhét évesen elhiszem a nyilas jelszót, hogy *„Még is győzünk!"*

Elkövetkezett az a nap is, melyet fekete betűkkel írnék be élettörténetembe: 1945. január 5. Erre a napra hívtak bennünket, leventéket össze a sportpályára. A megjelent leventék előtt, egy PN nevezetű nyilas pártszolgálatos vezető és egy magyar CsJ nevezetű SS Hunyadi-páncélos őrmester tartottak előadást. Elmondták, hogy az ország bajban van, ezért kérték az ifjúságot, hogy jelentkezzenek önként katonának a haza megvédésére. Először csak szép szóval, majd később fenyegetőzve léptek fel. A Hunyadi László magyar SS páncélos alakulatra hívták fel figyelmünket. Közölték, hogy aki nem jelentkezik katonának, az indul a nagy Német-birodalomba romeltakarítást végezni. Akiket pedig a szülők gátolnak meg eme hazaszeretet megnyilvánulásban, azokat kivégeztetjük. Ilyen körülmények között zajlott le a leventegyűlés.

A Hunyadi-páncélosokhoz való jelentkezés határideje január 12-én járt le. Előtte való nap este 5 óra felé megjelent nálunk két leventebarátom, Molnár Jani és Bárdossy Jenő. Akikkel úgy döntöttünk, hogy inkább jelentkezünk katonának, mint elmennénk Németországba romot takarítani. Másnap reggel barátaimmal bementünk a katonai parancsnokságra, s ott minden nemű sorozási eljárás nélkül kezünkbe adták a behívót. Ott terpeszkedett PN nyilas testvér és CsJ őrmester, hogy az átkom kísérje útjukat. Nem voltak restek, útra valóul *„nemzeti lelki fröccsel"* látták el bennünket.

Behívóink Szlovákiába, Popodin nevű falucskába szólt, ahová jannár 22-én reggel indultunk. JGy, alsósági nyilas testvér kísért bennünk. Az éjszakát Győrbe töltöttük, majd másnap reggel indultunk Szlovákiába. Január 25-én érkeztünk Pozsonyba, ahol a német katonaságtól már vártak bennünk. A vasútállomásról a várba vittek bennünk, ahol enni kaptunk. Két napig voltunk a várban, majd vonattal irány Popodin. A vasútállomás mintegy öt kilométerre volt a falutól, ahol az iskolába szállásoltak el bennünk. Nekem a folyosón jutott hely. Az iskolát előzőnap a németek foglalták le, tudtam meg az egyik magyarul beszélő tanító nénitől, aki sajnált bennünk, s figyelmeztetett, hogy nagyon vigyázzunk, mert sok a környéken a partizán.

A sorozás lényegében másnap kezdődött meg. Több celli barátom visszajött, mert nem feleltek meg a követelményeknek, sajnos engem nem szuperáltak ki. A sorozást követően a tanító nénit kértem meg, hogy adja el az összes civil ruhámat, aminek az árából kisebb holmikat vásároltam és JGy-tól hazaküldtem a nagyanyámnak, amit azonban, Ő soha nem kapott meg. Másnap indultunk Radosovce helységbe, ahová február 2-án érkeztünk és szállásoltak el bennünk egy emeletes iskolába. A kiképzésünk legjava a szálláshelyünk melletti faluban, Vidovány volt. Nagyteveli sváb tizedes vezetésével, aki a rajparancsnokom volt, vette kezdetét a kiképzés. Először a kézi fegyverek, puska és géppisztoly, majd a géppuska kezelésére került sor. A legnehezebb a géppuska kezelését volt tudni elsajátítani, mert ürítése, csőcseréje időre történt.

Nap, mint nap kivonulás, kiképzés és egyéb foglalkozás, kuszás, mászás és fegyelmezésként békaügetés volt napirenden. Lényegében mondhatjuk, hogy amit egy fiatal kibírt, azt a kiképzés alatt végeztették velünk, szinte a kimerültségig. A kiképzés mellett, járőrözést is végeztettek velünk. A civileket is igazoltatni kellett. Lassan elmúlt a február, az egyhónapos kiképzésünk a vége felé járt. Közben egyre gyakrabban szöktek meg, közölünk. Természetesen, akiket elfogtak, kivégezték. Egy ilyen alkalommal megtudtuk, hogy másnap két földi kerül erre a sorsra. Németh Pál és Czupor József voltak a katonaszökevények. Kivégzésük azonban elmaradt, tudtuk meg a reggeli parancshirdetésből, mert újra megszöktek. Szökésüket a Jánosházi Vánesza Karesi segítette, de rábizonyítani nem tudták, mivel a fogda nem egy stabil épület volt.

Nagyon nehéz volt a kiképzés, olyan német módra, nem volt kegyelem. Február végén, szabadságon volt itthon a Nagysimonyi Nagy Imre. Tőle tudtuk meg, hogy nagy bombázás volt Celldömölkön. Másnap, mi Celliek el akartunk menni templomba. Kilépőt kértünk, nem kaptunk, ráadásul kinevettek bennünk a németek, hogy képzeljük, hogy egy SS templomba megy. Lassan letelt a kiképzésünk és most már naponta készítettek bennünket fel, a magyarországi bevetésre.

Március 2-án megkezdődött a vasútállomáson a bevagonírozásunk. Amikor javában ment a berakodás, jött a parancs, hogy visszakozz. Gyalogmenetben indultunk egy másik gyakorlótérre. Senica és Skalica felé vettük az irányt, természetesen meg volt adva, hogy melyik raj, hol helyezkedjen el. A mi rajunk egy vasúti őrházban foglalt helyet, mely közvetlen a vasútállomás mellett volt. Alig rendezkedtünk be, mikor megérkeztek az amerikai repülők és elkezd-

tek bombázni. A bombák úgy hullottak, mint a jégeső. Mi pedig az őrház pincéjében imádkoztunk. A bombázás után Raho felé indítottak el bennünk, amit magyarul valaha Szent István-falvának neveztek. Itt egy kastélyba lettünk elszállásolva, majd este kimenőt kaptunk. A falu egyik kocsmájában találkoztunk egy magyarul beszélő emberrel. Énekelgettünk és a szlovák emberke is énekelt velünk, egész addig, míg a Himnuszt el nem kezdtük. Ő ezt már nem vállalta, megjegyezte, hogy ezt csak ő fütyöli. Ezt azonban nem engedtük meg neki.

Alakulatunk a Raho-i kastély udvarán. A visszaemlékező balról az alsó második sorban a második
Magyar leventék német SS egyenruhában

Március 5-én visszatértünk Senicába, és itt most végleg bevagonéroztunk és elindult a szerelvényünk Magyarország felé. Jó két nap után értünk Érsekújvárhoz, ahol egy napot a bejárati jelzőnél vártunk, mert a vasútállomáson csak egy vágány volt üzemképes az előtte való napi nagy bombázás után. A vasútállomáson szörnyű látvány fogadott bennünket. A sínek az égnek álltak, a bombák feltúrták a földet, bombatölcsér-bombatölcsér hátán. Az állomással szembeni dohánygyár pedig földig rombolva. Mikor a civilek meggyőződtek, hogy magyarok vagyunk, cigarettával láttak el bennünk. Március 8-án érkeztünk Bánhida vasútállomására - (ma Tatabánya-Alsó) – itt rakodtunk ki, majd Felsőgallán egy Kultúrház-féle épületbe szállásolták el az egységünket.

Másnap járőr szolgálatra küldtek egy majorhoz, ha jól emlékszem ezt Eszter-majornak hívták. Én viszont az idegen és kies tájon eltájoltam magam úgy, hogy elvesztem a rajomtól, azaz nem találtam vissza a körletbe. Bajtársaim csak másnap találtak rám. Persze nem maradt el a büntetés, egész éjjel lövészárkot kellett ásni az egész rajnak. Nekem még külön büntetésként a pokrócolást is el kellett szenvedni. Közben szakaszparancsnokunk helyett, aki magyar tanítóként, mint tartalékos főhadnagy szolgált, egy új urat, Peter Gartner nevű svábot kaptunk. Ő a magyar hadseregben szakaszvezetői rangba volt, majd onnan került hozzánk szakaszparancsnoknak. Szakaszunk túlnyomó része sváb volt, Nagycenk, Kapuvár és e helyiségek környékére valók voltak. Egyébként ők emberszerető és segítőkész bajtársaknak bizonyultak.

A kiképzés, kivonulások és őrségadások nap, mint nap ismétlődtek. Egy ilyen alkalommal alaki kiképzés folyt a városka szívében, amikor a szakaszparancsnok vezényelt, *„egész vigyázz, futás előre 200 métert.”* S mit ad Isten? – ahol álltunk aknák robbantak. Bemértek bennünk az oroszok és aknazáport zúdítottak a gyakorlótérre. Ha ott maradunk, akkor ma nem tudtam volna papírra vetni visszaemlékezéseimet.

Március 17-én befejeződtek a kivonulások, gyakorlatozások. Esős ködös reggelre ébresztetek bennünk és megindultunk Tatabánya fölé a hegyekbe. Egésznap ónos eső esett, a szél fújt, de mi mentünk mindig feljebb. Útközben 3-4 orosz kétfedeles rata-repülő szórta apró bombáit. Szerencsére nem sérült meg senki. Este egy erdőbe értünk, amikor

puskatüzet kaptunk. A váratlan támadás során bátorságunk, sajnos néhány bajtársunkkal együtt, rögtön a túlvilágon járt. Már éjfél körül járt, amikor Sztálin-gyertyát lőttek fel, amitől megijedtem és jajgatni kezdtem. A mellettünk lévő lövészárokból átjött hozzám egy magyar őrmester és kérdezte, hogy megsebesültem? Őszintén válaszoltam, hogy nem, csak megijedtem. Az őrmester végig nézett rajtam és sajnálkozva megjegyezte: *„még az is állat volt fiam, aki titeket ide hozott."*

Pirkadatkor erős tüzérségi tüzet kaptunk, melyet hamarosan puska, géppuska és géppisztolysorozatok követtek. A tizenhat évesekből álló seregnek ellentámadást vezényeltek, majd e rövid csetepaté után 3-4 órás szünet következett. Ezt követően egy újabb orosz támadás következet, ami során hullottunk, mint a legyek. Maradék szakaszunk futva vonult vissza, majd a megállás után a szakaszparancsnokunk elrendelte a lövészgödör ásást. Este hatig megint nem történt semmi, de ekkor megindult az orosz. Úgy láttuk őket, mint mikor a búzatábla leng a szélben, rengetegen voltak. Ki tudott volna ott helytállni, még egy erős férfiakból álló sereg sem, nem pedig egy pár hét alatt kiképzett gyermekhad. E támadás során aztán jól megritkítottak bennünk. Szaladt, aki tudott, volt, aki otthagyva csapott-papot hazáig, a fegyelmezettebbje le a hegyről a mészégető körüli tóig. Ott újra szerveződtünk és mindenki kapott egy páncélöklöt. Felszálltunk egy német tigrispáncélos oldalára és irány vissza a frontvonalba, a síkságon ásott lövészgödörbe. A lövészgödörből nem volt tanácsos nézegetni, mert, aki kidugta a fejét, arra azonnal lőttek. Itt dekkoltunk másnap délig. Innét egy tigrispáncélossal vittek ki bennünk a szorosig őrt állni a páncélöklöllel.

A szorosnál kellett bevárnunk egyetlen páncélöklöllel a páncélostámadást. Nagyon féltem. A mellettem lévő lőállásban őrt álló, zalaegerszegi Németh Lajos szabósegéd tartotta bennem a lelket. Amikor elindultak a páncélosok, jöttek, mint óvodából a kisgyermekek. El akartam szaladni, de Lajos nem engedett egész addig, míg a páncélöklöt ki nem lőttük. Két T-34-es közeledett. Egyiket Lajos, másikat én vettem célba, majd lőttünk. Egyikünk, vagy másikunk, vagy talán mindketten célba találtunk, amit a nagy füstfelhő jelzett. Mindenesetre a harckocsi támadás elakadt, mi pedig futottunk amerre láttunk. Lövészárkainkat Sztálin-orgonákkal vették az oroszok tűz alá, sok volt a sebesült és hullá. Az egyik sebesült bajtársunkat felkaptuk és vittük ki az aknaszórásból. Szerencsésen beértünk vele Dunaalmásiba, ahol egy dombon lévő pincében volt a kötözőhely. Elbúcsúztunk tőle és távoztunk.

Persze megint csak annyi eszünk volt, hogy vissza a frontvonalba. Nem értük azonban el a volt tűzelőállásainkat, a nagy támadás miatt futva jöttek felénk a katonatársak. Futott mindenki amerre látott, én is ezt tettem március 19-én a nevem napján. Ekkor ért meg a baj, mellettem egy gránát robbant, melytől szilánkokat és légnyomást kaptam. Hogy hogyan kerültem Dunaalmásiba a kötözőhelyre, arról fogalmam sem volt. A kötözőhelyen a celldömölki Vince suszter volt az egyik szanitéz, aki felismert és szárnyai alá vett. Zsíros és lekvárosos kenyeret adott, ami bizony nagyon jól esett. Itt találkoztam még egy földivel, az alsósági Csákány tanító úr feküdt mellettem láblövéssel. Arra kért engem, hogy ha haza kerülök, mondjam el családjának, hogy találkoztunk, és sok puszit küld nekik. Még aznap őt elvitték Prágába. Belőlem kiszedték a szilánkokat, bekötöztek és egy táblát akasztottak a nyakamba, melyre az volt írva, hogy „Luftdruck", ami magyarul légnyomást jelentett. Harmadik nap engem Győrbe szállítottak, a zsidóiskolában lévő kötözőhelyre. Második nap egy sebesültszállító vonatra raktak fel, mely eredetileg Celldömölkön keresztül haladt volna, de végül Hegyeshalom felé vette az irányt. Hegyeshalomba közölték, hogy Németországba visznek bennünk. Mivel már jobb volt a közérzetem, leszálltam a vonatunkról és egy üres vagonba húztam meg magam azzal az elhatározással, hogy én nem megyek Németországba.

Mikor vonatom elment Ausztria felé, előjöttem a vagonból és egy másikból egy magyar őrmester. Összeismerkedtünk, ő somlószőlősi volt, így együtt indultunk hazafelé. A sebesülési cédulámat megmutatva útközben felvett bennünk egy német tehergépkocsi, mely Nemesszalókig hozott el minket. Egy napot itt töltöttem édesanyámnál, majd egy újabb német autóval a Rózsamajorig jöttem. Itt az egyik rokonhoz mentem be, majd hazatértem nagyanyám lakására. Kétnapi itthon tartózkodás után jöttek a csendőrök, szökött katonát kerestek. Mivel német egyenruhában voltam, nem szóltak semmit, de tisztában voltam vele, hogy őket a német tábori csendőrök követik majd. A csendőrök távozása után búcsut vettem nagyanyámtól és Alsóságon jelentkeztem a Hungaristáknál. Felkötött karral, kissé sántítva velük indultam el Szorabathely irányába. Mikor beértünk a városba, járőrökkel találkoztunk, akiknek a rajparancsnokában anyai nagybátyámat ismertem fel. Ő emelt ki a Hungaristák közül, azzal, hogy elvisz a német alakulathoz. Persze nem vitt ő engem a németekhez, örült, hogy megtalált. Kimentünk az Erdei-iskolába, egy nyilasok által felállított századhoz, majd nagycsütörtök napján Pünkösdszentnél elhagytuk Magyarországot.

Alighogy átléptük a határt, újabb meglepetés ért. A volt rajparancsnokommal találtam magam szembe, akivel visszatértem most már nagybátyámmal együtt a magyar SS alakulatömhöz, ahol előléptettek Schturmannná (őrvezetővé). Alhauig mentünk, ahol egy major nagy istállóját rendezték be laktanyának. Ide olyan fiatal leventéket toboroztunk, akiket Ausztriába vittek, de még katonai kiképzést nem kaptak. Itt folyt áprilisban a gyors fegyveres kiképzésük, ahol

rám bízták a villám géppuska oktatását. Április közepén azt a parancsot kaptam, hogy menjek Grácba újabb fiatalokért a magyar repülőgyárba. Nekik azonban több eszük volt, mint nekem, egy sem jelentkezett, hogy velem jön. Másnap, mikor visszatértem alakulatomhoz az oktató munkámért előléptettek tizedessé. Május 1-jén megindultunk gyalog a magyar határ felé, a frontvonalba. Bevetésünkre azonban nem került sor, mert május 9-én éjjel nagy lövöldözésre ébredtünk. Először azt gondoltuk, hogy az oroszok támadnak, de közben a falu felől sokan jöttek és kiabálták vége a háborúnak. A frontvonalból német katonák jöttek teherautókon, és azt kiabálták, hogy Krieg ende! Jönnek az oroszok!

Sikerült a teherautókra szállnunk, s velük Linzig tudtunk menni. Ott egy nagyréten beálltak a gépkocsik, s mindent hátrahagyva ment ki merre látott. Mi pedig itt vesztegelve vártuk be az amerikai katonákat. Ők közölték egy magyar tolmácson keresztül, hogy ne menjünk haza, mert az oroszok összeszedik a katonákat és kiviszik a Szovjetunióba. Néhány nap után mégis elindultunk Grac felé. Az egyik falu előtt egy idős orosz katona állt őrséget. Kérdezi, hogy hová megyünk, mondtuk neki, hogy Grác felé. Válaszolt, ne menjünk arra, de mi hajthatatlanok voltunk, erősködtünk, hogy arra megyünk. Aztán legyintett egyet és közölte velünk magyarul, hogy „legalább előbb hazaértek.” Kicsit furcsának találtuk mondatát, de semmivel sem törődve folytattuk utunk a falu felé. Csak a falu határáig értünk, ahol egy bekerített nagy kert volt, itt megállítottak bennünk az orosz katonák és mutatták, hogy séta be a kertbe. Akkor döbbentünk rá, hogy a kertben fogolytábor van, ahol már sok fiatal volt összegyűjtve, mikor átléptünk a kapun. Itt külön válogatták a leventéket és „öregkatonákat” és szakaszokba osztották őket.

Innen indultunk el Bruck an der Mur felé, ahol egy nagy fogolytáborba tereltek minket. A lágerból jártunk ki a abba a gyárba a gépeket leszerelni, melyeket a Szovjetunióba vittek, ahol a páncélöklöket gyártották. E táborban találkoztam földiekkel, Szarka Józseffel és Szűcs Rudival. Velük jártam ki a gyárba és vissza egészen addig, míg július elején Rúdival betegek nem lettünk, s így szerencsénkre a táborba maradhattunk. Azért volt szerencsénk, mert délelőtt felfegyverzett magyar katonák jöttek a táborba. A Dálnoki hadsereg katonái voltak, akik azért jöttek Ausztriába, hogy az elhagyott magyar katonai javakat összeszedjék. Később kiderült, hogy az egyik katona a nagybátyámmal volt együtt újonc, mint önkéntesek az Albercht laktanyába voltak együtt. Ők vittek ki bennünk és Szücs Rúdit a lágerból. A további feladatunk lett, hogy falvakban kutattunk magyar katonai holmik után.

Ez a munka július közepéig tartott, sok katonai felszerelést, fegyverzetet, gépjárműket szedtünk össze. Természetesen arról mindhárman hallgattunk, hogy hol szolgáltunk, mint katonák. 1945. július 27-én Sopronnál egy tucatnyi magyar katonai gépjárművel végre megérkeztünk Magyarországra. A határnál igazoltattak bennünk az oroszok, elkérték a magyar katonai igazolásokat, s mivel már mi is kaptunk papírokat, hogy Dálnoki katonák vagyunk, indulhattunk is Sárvár felé. Sárvárnál a vasútállomási sorompónál újra igazoltatás volt. Valószínű, hogy fiatalságom miatt gyanús lettem, s le akartak szedni az autóról az orosz katonák. Megijedtem, de szerencsém volt, mert a nálam lévő százas dobozú Symphoni cigarettával sikerült tervükről lebeszélni őket, s mehettünk tovább. Így, délelőtt 10 órakor megérkeztem Dömölkre, ahol nagyanyám lakott. Délután megérkezett a nagybátyám is.

Három nap nyugalom után megjöttek a rendőrök értem és bevittek, ahol rögtön azzal kezdték a kihallgatást, hogy piszkos német bérencnek neveztek. Nagyon megijedtem, hisz előttem talpalták Horváth Dezső bőrkereskedőt. Közben azonban megérkezett nagyanyám, aki a kint lévő Deutsch László zsidó nyomozónak esett, aki nagyanyám fiának köszönhette, hogy közel másfélezer sorstársával együtt Hegyeshalomnál szélnek eresztette őket. Azon nyomban szabadon engedtek, a büntetésem annyi lett, hogy „refi” alá helyeztek és kilenc hónapon keresztül a rendőrségre jártam jelentkezni. Így zárult le nekem a levente életem és a második világháború. De hol vannak azok a leventebarátaim, akik velem együtt szolgáltak? Ők e nyilas vérengzésnek lettek áldozatai, mint Bárdossy Jenő, Molnár János, Szukics Ferenc, Horváth Imre, Németh (Cindi) Pál, Marosi István! Nyugodjatok békében, valahol Tatabánya környékén, hegyekben vagy temetőkben.

I R O D A L O M

1. Internet: Ezer év törvényei
2. Porkoláb István: Celldömölk Kismáriacell szabadalmas mezőváros története – 1927
3. Polgári Fiúiskola évkönyvei – 1915 – 1944
4. Horváth Lajos: Celldömölki zárdai iskolák krónikája
5. Újság: Kemenesalja – helyi lap 1915 – 1945-ös évszámok
6. Tornay Károly: A leventeintézmény története – 1936
7. Kiss György, Gergely Ferenc: Horthy leventéi - 1976
8. Tarrósy Imre: Boldog leventekor
9. Horváth Lajos: A valahai Celldömölki Állami Polgári Fiúiskola kiharcolásának és megszűnésének krónikája.
10. Sportiratok: Celldömölki Törekvés SE jegyzőkönyvei – 1923-1927
11. Tarrósy Imre: CVSE Centenáriuma – egyletek, klubok, egyesületek - 2000
12. Internet: Klébersberger Kunó – Világválságban – 1939
13. Internet: Lipcsei Ildikó – Irredentizmus a két világháború között – 2010
14. Polgári Leányiskola évkönyvei -
15. Újság: Celldömölki Hírlap – helyi lap 1936 – 1944-es évszámok
16. Újság: Szebb Jövőt! – levente képes heti lap 1941 évi számai
17. Internet: vitéz Béldy Alajos munkanaplója – 1941-1943
18. Sükösd József: Waffen-Gredanierdivison der SS-Hunyadi önkéntes levente emlékezései - 2005

J E G Y Z E T

A magyar-német egyezmény alapján, melyet 1944. október 23-án kötöttek meg, létrehozták a Hunyadi páncélgránátos-hadosztályt, melyet később „Hunyadi" magyar fegyveres SS-gránátoshadosztálynak neveztek. Németül „25. Waffen-Grenadier-Division der SS" – Ungarische 1. nevet kapott. A hadosztály parancsnoka a képen látható, Grassy József altábornagy lett, aki az újvidéki vérengzés egyik irányítója volt. Bíróság elé állították társaival együtt, de Németországba szökött, ahol a Waffen SS Obergruppenführerje (tábornoka) lett. A német megszállás után visszatért Magyarországra és a nyilas hatalom rehabilitálta. 1944. november 1-jén altábornaggyá léptették elő és kinevezték hadosztály parancsnoknak.

Középen Grassy József SS-Obergruppenführer

A hadosztályt elvileg csak magyar földön lehetett volna bevetni. Mindennemű felszerelését, fegyverzetét és ellátását a németek vállalták magukra. Azok jelentkezhettek a hadosztály kötelékébe, akik 17. életévüket betöltötték, de 21 éves korig szülői beleegyezés kellett. A jelentkezők nem a frontra, hanem hátországi kiképzőközpontokba vonultak be.

A magyar Waffen SS, magyarul „Fegyveres SS" tagjai harcoló katonák voltak, legnagyobb részt önkéntesekből állt, akiket nem tetováltak az SS jelel. A celldömölki önkéntes leventék is, akik januárban vonultak be, a Hunyadiakhoz kerültek, német egyenruhát viseltek, de magyarul beszéltek, magyar kiképzőik voltak. A németek csak a felügyeletet látták el.

MOZAIK SZÓK ÉS RÖVIDÍTÉSEK

AC = Atlétikai Club
ALSE = Alsósági Levente Sport Egyesület
APLE = Alsósági Polgári Lövész Egyesület
B.M. = Belügy Minisztérium
c. = című
CESE = Celldömölki Egyesült Sport Egyesület
CLE = Celldömölki Levente Egyesület
CLSE = Celldömölki Levente Sport Egyesület
cm = centiméter
CSE = Celldömölki Sport Egyesület
CVSE = Celldömölki Vasutas Sport Egyesület
CsLSE = Csöngei Levente Sport Egyesület
D = döntetlen
Dr., dr. = doktor
DSK = Diáksportkör
d.u. = délután
E-hetye = Egyházashetye
E-kesző = Egyházaskesző
elm = elmaradt
eln. = elnökség
ev. = evangélikus
FC = Futball Club
gr. = gróf
Gy = győzelem
GySEV = Győr Sopron Ebenfurti Vasut
HM = Honvédelmi Minisztérium
HL = Haderőn kívüli Levente
Hvt = Honvédelmi törvény
id. = idős, idősebb
ifj. = ifjú, ifjabb, ifjúsági,
IHNETOSZ = Ifjúsági Honvédelmi Nevelési és Testnevelési Országos Szervezet
J-háza = Jánosháza
JLSE = Jánosházai Levente Sport Egyesület
JTB = Járási Testnevelési Bizottság
Jv. = játékvezető
kcs = korcsoport
kg = kilogramm
ke = köregység
ker = kerület
K-hőgyész = Kemeneshőgyész
K-polna = Kemeneskápolna
K-magasi = Kemenesmagasi
K-mihályfa = Kemenesmihályfa
km = kilométer
km^2 = négyzetkilométer
KLSE = Kemenesmagasi Levente Sport Egyesület
K-szentmárton = Kemenesszentmárton
k.o. = kiütéses győzelem vagy vereség ökölvívásban
KTB = Községi Testnevelési Bizottság
L = Levente
LE = Levente Egyesület
LESOK = Levente Egyesületek Sportköreinek Országos Központja
LOK = Leventesport Országos Központ
m = méter
m. kir. = magyar királyi
MÁV = Magyar Államvasutak
MÁVERO = Magyar Királyi Államvasutak Repülő Sport Egyesület
M-gencs = Magyargencs
MLSZ = Magyar Labdarúgók Szövetsége
MOVE = Magyar Országos Véderő Egylet
MÖSZ = Magyar Ökölvívók Szövetsége
mp = másodperc
NyLASZ = Nyugat-magyarországi Labdarúgók Alszövetsége
o = osztály
O-asszonyfa = Ostffyasszonyfa
OLSE = Ostffyasszonyfai Levente Sport Egyesület
OTT = Országos Testnevelési Tanács
Ö = összes
p = perc
PLSE = Pápoci Levente Sport Egyesület
r.k., vagy rk. = római katolikus
RLSE = Rábakecskédi Levente Sport Egyesület
Rt = Részvénytársaság
SBSE = Sághegyi Bazaltbányász Sport Egyesület
SE = Sport Egyesület vagy Sportegyesület
S-mihályfa = Sömjénmihályfa
SS =
stb. = s a többi
sz. = számú
tc. = törvénycikk
TFSC = Testnevelési Főiskolai Sport Club
TLSE = Tokorcsi Levente Sport Egyesület
v. = vitéz
V = vereség
váltóf. = váltófutás
Vkf = Vezérkari Főnökség
VKM = Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium
VSE = Vasutas Sport Egyesület

TARTALOMJEGYZÉK

Előzmények ..... 2.
1921. évi LIII. Törvénycikk – A testnevelésről ..... 4.
Ifjú Tűzoltók – Leventefoglalkozások kezdete Celldömölkön ..... 6.
Celldömölki Leventeegyesület ..... 8.
Alsósági Leventeegyesület ..... 12.
Az egységes katonai előképzés bevezetése ..... 15.
Levente és a gazdasági világválság ..... 23.
10 éves a Leventeegyesület Celldömölkön ..... 31.
Felerősödő irredentizmus és revizionizmus ..... 39.
A leventék nyílt katonai kiképzése ..... 43.
Háború alatti leventék ..... 60.
Honi Hadsereg Parancsnokság ..... 89.
Utószó: Az egyik, de lehetne többnek is „A mi leventéink" tollából ..... 90.